Ex Libris Rad: Wilbraham

LITURGIA,

SEU LIBER PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

Aliorumque

Rituum atque Ceremoniarum ECCLESIÆ

JUXTA USUM

Ecclesiæ Anglicanæ:

Una cum

PSALTERIO

SEU

PSALMIS DAVIDIS,

Ea Punctatione distinctis, qua Cantari aut Recitari debent in ECCLESIIS.

Itemque

Forma & Modus Faciendi, Ordinandi, & Consecrandi *Episcopos, Presbyteros, Diaconos.*

LONDINI,

Apud SAM. MEARNE, Bibliopolam Regium. MDCLXXXI.

1681

R ff 6.5.R

(L), (336) pp. collated
3R ✓

This ? Third Edn
not in Wing
see →

Gulielmus ffalconer Ejus Liber
22° die Januarij Anno Dni

Donum Radi Wilbraham de
Darfold Armigeri

Collated Q
A-Nu
a, b,
qr unsigned leaves
12s, 06

R|C|V
F195

being given an edition
of 1670 entered under
Church of England
4188A
also editions
of 1670 (2nd ed.)
1685
1696

LITURGIA,

SEU LIBER

PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

[illegible]

[illegible]

IN

Ecclesia [illegible]

[illegible]

PSALTERIUM,

SEU

PSALMI DAVIDIS

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

LONDINI,

[illegible]

[illegible]

LITURGIA,

SEU LIBER PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

Aliorumque

Rituum atque Ceremoniarum ECCLESIÆ

JUXTA USUM

Ecclesiæ Anglicanæ:

Una cum

PSALTERIO

SEU

PSALMIS DAVIDIS,

Ea Punctatione distinctis, qua Cantari aut Recitari debent in ECCLESIIS.

Itemque

Forma & Modus Faciendi, Ordinandi, & Consecrandi *Episcopos, Presbyteros, Diaconos.*

LONDINI,

Apud SAM. MEARNE, Bibliopolam Regium. MDCLXXXI.

1681

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, Cultusq; in Ecclesiâ, atque Administrationis Sacramentorum, Anno Primo Eliz.

QUandoquidem eo tempore quo obiit Supremus Dominus noster *Edvardus* Rex Sextus, Uniformis ordo Cultus Publici, Precum, Administrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum obtinuit in Ecclesia Anglicana; qui quidem prodiit unico volumine quod inscribitur, *Liber Precum Communium, & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum & Ceremoniarum in Ecclesia Anglicana*, authoritate Parlamenti quod annis 5. & 6. Regni ejusdem Supremi Domini nostri *Edvardi* Regis Sexti, habitum est, munitus, vi decreti, cujus titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium & Administrationis Sacramentorum*; quod quidem abrogatum atque rescissum fuit Decreto Parlamenti, an. 1 Regni Supremæ Dominæ nostræ *Mariæ* Reginæ; unde gloria Deo debita, multum imminuta est; eorumque animi qui Veritatem Christianæ Religionis profitentur, admodum dejecti sunt.

His de causis Decretū est Authoritate hujusce Parlamenti quod prædictum abrogativum Statutum & singula in eo contenta, quæ quidem referuntur ad eundem librum & cultum, Administrationem Sacramentorum, Ritus & Ceremonias, eo libro contentas aut præscriptas, rescissa erunt, nulliusque prorsus virtutis à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro & deinceps: Quodque præfatus liber cum ordine Cultus, & Administrationis Sacramentorum, Rituum, & Ceremoniarum, cum alterationibus & additionibus in eum insertis & per hoc Statutum præscriptis, à prædicto Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ & deinceps, obtinebit, plenariumque effectum sortietur juxta tenorem & effectum hujusce Statutis nihil quod in prædicto Abrogativo Statuto contineatur, quicquam obstante.

Ad hæc Decretum esto à Reginæ Majestate Assentientibus Proceribus & Plebe in hoc Parlamento congregatis, & illius authoritate, quod omnes & singuli omnium & singularum tum Cathedralium, tum Parochialium Ecclesiarum, aut alius cujuscunque loci intra hoc Regnum *Angliæ*, *Walliam*, & illius limites, aut alias Reginæ ditiones, Ministri, à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro, ac deinceps, Matutinas & Vespertinas Preces, celebrationem cœnæ Domini & utriusque Sacramanti Administrationem,

nem, aliasque omnes suas Communes ac Publicas Preces recitare & usurpare tenebuntur juxta Ordinem & Formam prædicti libri authoritate Parlamenti prædicti An. 5. & 6. Regni *Edvardi* Sexti, sic muniti; cum unica alteratione seu additione quarundam Lectionum prælegendarum singulis Dominicis per totum annum, & mutata & emendata Litaniæ forma, & adjectis duabus tantummodo sententiis, dum Sacramentum Communicantibus porrigitur recitandis, nulla autem alia præterea neque alio modo. Et quod siquis Rector, Vicarius, aut alius quicunque Minister, qui debet aut deberet cantare aut recitare Communes Preces quarum mentio fit in prædicto libro; aut Sacramenta administrare à Festo Natalis S. *Johan.* Baptistæ proximè futuro & deinceps, noluerit prædictas Communes Preces usurpare, aut Sacramenta administrare, in ea Cathedrali, aut Parochiali Ecclesia aut aliis locis, in quibus ea administrare deberet, juxta ordinem ac formam prædicti libri; aut siquis ex proposito aut in eo pergens animo obstinato usurpaverit alium Ritum, Ceremoniam, Ordinem, Formam aut Modum celebrandæ Cœnæ Domini publicè aut privatim, aut Matutinas & Vespertinas Preces, Administrationem Sacramentorum aut alias Preces Publicas, præter eas quæ præscriptæ sunt & editæ in dicto libro, [*per Communes Preces in hoc Statuto ubicunque earum mentio occurrit, intelliguntur Preces quæ fiunt ut ibi alii intersint easque audiant seu in Ecclesiis publicis seu privatis Sacellis, aut Oratoriis, vulgo dictæ Sacra seu Divina Officia*] aut pro concione aut alio modo declaraverit aut locutus fuerit quidpiam quo derogetur prædicto libro aut corrumpatur, aut res ulla in eo contenta aut quævis illius pars, atque illius delicti reus ritè peractus fuerit juxta Leges hujusce Regni ex judicio Duodecim, aut ex ipsius confessione, aut ex manifesta evidentia facti; in pœnam primi illius delicti amittet reditus omnium beneficiorum aut promotionum spiritualium anni integri eam convictionem proximè sequentis; qui quidem Reginæ ejusque hæredum & successorum Fisco addicentur: quodque etiam qui sic reus peractus fuerit in ulteriorem delicti sui pœnam per sex menses carcere detinebitur absque sponsione aut fidejussione quacunque. Siquis autem qui jam semel hac in parte reus peractus fuerit, post primam convictionem in similem culpam rursus inciderit, ejusque legitimo judicio quemadmodum supradictum est, reus peractus fuerit, tum in secundi delicti pœnam in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum; quodque ob idem delictum spoliabitur ipso facto omnibus & singulis spiritualibus suis promotionibus: Et quod licebit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singularum illarum spiritualium promotionum aut illarum cujuscunque, ad eam præsentare aut eandem conferre perinde ac si persona vel personæ sic delinquentes obiissent: & quod si quis qui bis modo supradicto reus peractus fuerit, tertia vice circa præmissas deliquerit, ejusque delicti modo supradicto legitimè convictus fuerit tertia vice, privabitur ipso facto omnibus suis spiritualibus promotionibus, & præterea

carceris pœnam per totam vitam subibit. Si is autem qui deliquerit & convictus fuerit modo supradicto circa ullam præmissarum, nullo beneficio aut spirituali promotione gaudeat, tum sic delinquens sicque convictus in pœnam primi delicti in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum convictionem illius proximè sequentem absque sponsione aut fidejussione quacunque; & siquis qui omni spirituali promotione careat, post primam convictionem rursus ulla in re deliquerit circa præmissas & modo supradicto delicti legitimè convictus fuerit; tum ille in pœnam secundi delicti in carcerem conjectus eo per totam vitam detinebitur.

Præterea constitutum decretumque est Authoritate supradicta, quod siquis post prædictum Festum natalis Sancti *Johannis* Baptistæ proximè futurum in ullis histrionicis aliisve ludis, cantionibus, rythmis, aut alia voce publica quidquam declaraverit aut locutus fuerit, quo liber ille corrumpatur aut ulla res in eo contenta, aut illius pars aliqua, aut quo ei derogetur, aut contemptus concilietur; aut si opere, facto aut interminatione publica Rectorem ullum, Vicarium aut alium Ministrum coegerit aut quocunque modo procuraverit, ut in ulla Cathedrali aut Parochiali Ecclesia, aut Sacello, aut ullo alio loco cantet aut recitet ullas Communes aut Publicas Preces, aut ut Administret ullum Sacramentū aliter aut ullo alio modo aut forma quam quâ præscribitur, aut eum sic facientem protexerit; aut qui ulla supradicta via ac Ratione Rectorem, Vicarium aut alium Ministrum in ulla Cathedrali aut Parochiali Ecclesia, aut Sacello, aut alio quocunque loco illegitimè interturbaverit, aut impediverit ne Communes ac Publicas Preces cantet aut recitet, aut Sacramenta aut eorum alterutrum administret juxta modum & Formam in dicto libro expressam, tum quicunque ejus rei modo supradicto legitime reus peractus fuerit, Reginæ Supremæ Dominæ nostræ illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam primi hujusce delicti pendet centum Marcas: & siquis, qui semel hujusmodi delicti reus peractus fuerit, in ullum delictorum postremo loco memoratorum rursus inciderit, ejusque modo prædicto legitimè convictus fuerit, tum sic delinquens, sicque convictus Reginæ Supremæ Dominæ nostræ, illiusque Hæredibus ac Successoribus in pœnam secundi delicti pendet Quadringentas Marcas: Quod si quis qui bis modo supradicto ullius delicti convictus fuerit, circa postremo loco memorata delicta, tertia vice deliquerit, ejusque modo supradicto fuerit reus peractus, tum sic delinquens sicque convictus in pœnā tertii delicti amittet Reginæ Supremæ Dominæ nostræ omnia bona sua mobilia & immobilia, & in carcerem conjectus per totam vitam eo detinebitur. Siquis autem qui ob primum delictum circa præmissa, modo supradicto convictus fuerit, summam virtute convictionis solvendam non pependerit, eo modo ac forma quibus pendi debet, intra sex septimanas illius convictionem proximè sequentes; tum quicunque sic convictus, & qui sic non pependerit, in pœnam primi illius delicti, vice

mulctæ, per sex menses carcere detinebitur absque sponsione aut fidejussione quacunque. Et siquis, qui ob secundum delictum circa præmissas, modo supradicto, convictus fuerit, summam virtute illius convictionis necnon vi hujusce Statuti solvendam non pependerit, eo modo ac forma quibus pendi debet, intra sex septimanas ipsius secundam convictionem proxime sequentes, tum quicunque sic convictus fuerit & qui sic non pependerit, in pœnam secundi delicti, vice dictæ mulctæ, in carcerem conjectus eo per annum integrum detinebitur, absque ulla sponsione aut fidejussione quacunque. Et quod à dicto Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festo proxime sequenti ac deinceps, omnes & singuli hujusce Regni aut alius cujuscunque regionis intra Regiæ Majestatis ditiones incolæ diligentem ac fidelem dabunt operam (nisi legitimam ac rationi consentaneam absentiæ suæ causam habuerint) ut se conferant quisque in suam Ecclesiam Parochialem aut consuetum Sacellum, aut impedimento legitimo prohibente, in alium locum consuetum, in quo Preces Communes & ejusmodi cultus numinis peraguntur, quo tempore sic prohibebuntur, singulis diebus Dominicis & aliis ex instituto & usu Festis diebus; ibidemque maneant cum ea cum quà par est, decentia ac gravitate, dum aut recitantur Preces Communes, aut habetur sacra Concio, aut pars alia Cultus numinis ibi celebranda aut administranda, peragitur; sub pœna tum censuræ Ecclesiasticæ, tum mulctæ duodecim denariorum à quolibet hac in parte delinquente solvendorum. Quam quidem summam ipsi ejus Parochiæ in qua ejusmodi delictum fuerit, Oeconomi in usum tantum ejusdem Parochiæ procurabunt ex bonorum mobilium prædiorum ac ædium ejus qui hac in parte deliquerit, sequestratione ac distractione.

Quo autem ista debitæ executioni mandentur, Excellentissima Reginæ Majestas, Domini Temporales atque Plebs universa in hoc Parlamento coacti, in Dei nomine Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ordinarios serio atque enixe obtestantur, iisque præcipiunt ut omnem operam pro viribus adhibeant quisque intra suam Diocesim ac districtum ut debite ac sincere observentur, prout rationem omnium malorum ac plagarum quibus juste Deus populum suum ob neglectam bonam adeo atque salutarem legem, affecerit, coram ipso Deo reddituri sunt. Atque ut authoritate sufficienti, hac in parte muniantur; Authoritate prædicta Decretum esto, quod omnes & singuli Archiepiscopi, Episcopi, & omnes alii eorum officiarii Ecclesiastica Jurisdictione gaudentes tam in locis exemptis quam non exemptis intra eorum Dioceses plenam potestatem atque authoritatem vi hujusce Statuti habebunt Reformandi, Corrigendi ac Censuris Ecclesiasticis subjiciendi omnes & singulos quotquot intra eorum Jurisdictionem aut Diocesin, post prædictum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festum proxime sequuturum, contra hocce Decretum ac Statutum deliquerint, alia quacunque Lege, Statuto, Privilegio, Libertate, aut Cautione antehac in contrarium adhibitis, aut permissis nihil quicquam obstantibus.

Atque prædicta authoritate Decretum Statutumque esto, quod omnes & singuli Judices, quos vocant de *Oyer & Determiner*, vel Judices de *Assize*, pro tribunali sedentes, potestatem & authoritatem habebunt inquirendi, audiendi & determinandi omnia cujuscunque generis delicta quæ admittentur aut perpetrabuntur contra ullum Articulum in hoc Decreto contentum, intra limites ipsis concessis Commissionis & processum faciendi pro executione eorundem juxta formulam juris procedendi in debitis pœnis illis infligendis; prout fas est ipsis facere contra quemcunque qui coram ipsis alicujus delicti postuletur, aut criminis legitimo judicio reus peractus sit. Cautum vero semper sit atque prædicta authoritate decretum, quod omnibus & singulis Archiepiscopis atque Episcopis fas erit, quotiescunque prout ipsis visum fuerit, vi hujusce Statuti prædictis Judicibus de *Oyer & Determiner*, aut de *Assizae* publice in quocunque loco intra Diœcesin pro tribunali sedentibus assidere, iisque sociam operam commodare, ad inquirendum, audiendum ac determinandum delicta supra memorata.

Cautum quoque esto atq; prædicta authoritate Decretum, quod Sacrorum prædictorum libri propriis Parochianorum cujusvis Parochiæ & Ecclesiæ Cathedralis sumptibus comparabuntur ante dictum Festum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ proxime sequuturum; & quod qualibet Parochia & Ecclesia Cathedralis aut alia loca, quæ dictos libros sibi comparaverint ante dictum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festum, intra tres septimanas post prædictos libros comparatos proxime sequentes, sacra prædicta usurpabunt, eaq; usu quotidiano celebrabunt juxta hocce Statutum. Insuper prædicta authoritate Decretum esto neminem unquam posthac in jus vocandum ac criminis postulandum [illegible] aut aliam molestiam passurum ob ulla delicta supra memorata, in posterum contra hoc Statutum admittenda aut patranda, nisi sic delinquens eo nomine postulatus fuerit in generali Sessione proxime futura coram memoratis Judicibus de *Oyer* & *Determiner* aut Judicibus de *Assize*, post quodcunque delictum admissum aut patratum contra tenorem hujusce Statuti.

Cautum semper, Decretumque atque Statutum esto prædicta authoritate, quod omnes & singuli Parlamenti Proceres pro tertio delicto superius memorato, à suis Paribus judicabuntur. Cautum etiam, Decretumque atque Statutum esto prædicta authoritate, Quod Prætor *Londinensis*, aliisque omnes Prætores, Balivi, atque alii Magistratus præcipui omnium ac singularum Civitatum, municipiorum ac urbium corporatarum, quas vocant intra hoc Regnum *Walliam* & illius Marchias seu limites, in quas se conferre non consueverunt Judices *de Assize*, plenam potestatem atque authoritatem habebunt virtute hujusce Statuti, quotannis inquirendi, audiendi, ac finiendi omnia ac singula delicta supra memorata, intra duas septimanas à Festis *Paschatis* & Sancti *Michaelis* Archangeli proxime sequentes, eo modo eaque forma quibus solent Judices *de Assize*, & *de Oyer* & *Determiner*.

Cautum semper, Decretumq; atque Statutum esto authoritate præ-

prædicta, quod omnes Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & ſinguli eorum Cancellarii, Commiſſarii, Archidiaconi, aliique Ordinarii quotquot gaudent peculiari Juriſdictione, plenam poteſtatem & authoritatem habebunt virtute hujuſce Statuti, tam inquirendi in ſuis Viſitationibus, Synodis, & alibi intra Juriſdictionem ſuam alio quovis tempore, & loco; admittendi Accuſationes & Informationes omnium & ſingularum rerum ſupra memoratarum, quotquot evenerint atque admiſſæ & perpetratæ fuerint, intra limites eorum Juriſdictionis & Authoritatis, quàm eas puniendi, admonitione, excommunicatione, ſequeſtratione aut deprivatione, aliiſque cenſuris & proceſſibus, eadem forma quæ antea conſuevit in ſimilibus caſibus juxta Reginæ Leges Eccleſiaſticas.

Cautum ſemper atque Statutum eſto, ut quiſquis in præmiſſis deliquerit, atque ob delictum Ordinarii cenſuram primum ſubierit, cenſuræque teſtimonium ejuſdem Ordinarii manu munitum habuerit, non amplius ejuſdem delicti reus peragetur coram Judicibus: Et ſimiliter, ſi ei pœna ob delictum à Judicibus primum irrogata fuerit, non amplius ob idem delictum ab Ordinario cenſuræ ſubjicietur. Nihil, quod in hoc Statuto contineatur, quicquam obſtante.

Cautum ſemper, atque Decretum eſto, Quod eadem Eccleſiæ ejuſque Miniſtrorum ornamenta, quæ authoritate Parlamenti habiti anno ſecundo Regni *Edvardi* Regis Sexti uſu recepta erant in hac Eccleſia Anglicana, retinebuntur & uſurpabuntur, donec alia ratio hac in parte inita fuerit Regiæ Majeſtatis authoritate, Reginæ Commiſſariis ad cauſas Eccleſiaſticas, Magni Angliæ Sigilli authoritate munitis, aut hujuſce Regni Metropolitano in conſilium adhibitis: Atque etiam, quod ſi aliquis contemptus aut quid contra debitam reverentiam circa Ceremonias, aut alios Eccleſiæ Ritus, Regularum in hoc libro poſitarum abuſu, acciderit, fas erit Reginæ iiſdem Commiſſariis aut Metropolitano in conſilium adhibitis, eas inſuper Ceremonias aut Ritus inſtituere atque edicere quæ ad incrementum gloriæ Dei, ad Eccleſiæ ædificationem, & ad ſanctorum Chriſti Myſteriorum & Sacramentorum debitam reverentiam maximè conducibiles fuerint.

Denique Decretum eſto authoritate prædicta, quod omnes Leges, Statuta, & Ordinationes in quibus, aut quarum authoritate, ullus alius cultus, Sacramentorum Adminiſtratio, aut Preces Publicæ, limitantur, conſtituuntur aut eduntur in uſum publicum intra hoc Regnum aut alias Reginæ ditiones, abhinc abrogabuntur & fient plene irrita.

Statutum

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum: & pro constituenda Forma Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos in Ecclesiâ Anglicana.

XIV CAROL. II.

QUandoquidem anno primo *Elizabethæ* Reginæ Uniformis ordo cultus Publici & Precum, & Administrationis Sacramentorũ, Rituũ & Ceremoniarũ in Ecclesia Anglicana obtinuit, isque Verbo Dei atque Ecclesiæ Primitivæ Usui consentaneus, à Reverendis Episcopis & Clero compositus, in uno libro editus, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum in Ecclesia Anglicana*, & usui publico commendatus Parlamenti anno primo Regni jam memoratæ Reginæ habiti Decreto, cui Titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Cultûs in Ecclesia, & Administrationis Sacramentorum*, piis omnibus quotquot Christianis moribus delectantur suavis admodum, atque utilissimus Statuti hujusce Regni, in quod Misericordia, Favor, atque Benedictio Dei Omnipotentis nulla ratione citius atque uberius effunduntur, quam fusis ad Deum Publicis Precibus, debito Sacramentorum usu, & frequente Evangelii prædicatione, quæ cum Auditorum devotione excipiatur: Quæ cum ita sint nihilominus ingens hominum numerus in variis hujusce Regni partibus, qui pravis affectibus indulgentes, in ignorantia vitam transigentes, & procul amoto Dei timore, obstinato Schismaticoque animo absunt ab Ecclesiis Parochialibus & aliis locis Publicis in quibus habentur Preces Publicæ, Administrantur Sacramenta, & Verbum Dei prædicatur, Dominicis aliisque diebis Festis, & in ea loca se conferre renuunt: Ac quandoquidem ingentia mala atque incommoda tempore nuperorum infelicium motuum magno ac scandaloso Ministrorum neglectu circa ordinem, sive *Liturgiam* eo modo quo supra editam ac præscriptam, acciderunt, multique in Factiones ac Schismata inducti sunt, unde Religio Reformata quam Ecclesia Anglicana profitetur, magnum detrimentum ac scandalum passa est, & periclitatæ sunt multorum animæ: Quæ mala atque incommoda ut præcidantur in posterum, ut Ecclesiæ pax firmetur, & ut varii animorum morbi, temporum intemperie contracti quibus jam laborant, sedentur, Regia Majestas (juxta declarationem die 25 *Octobris* promulgatam Anno 1660.) multis

 Episco-

Episcopis aliisque Theologis Commissionem suam magno Angliæ Sigillo munitam concessit, ut recenserent Librum Precum Publicarum, utque eas mutationes atque Additiones præpararent, quæ Ipsis proponendæ viderentur: & postea Synodis Utriusque Provinciæ, Cantuariensis scillicet ac Eboracensis à Rege convocatis, & jam sedentibus, placuit Regiæ Majestati authoritatem concedere ac mandare prædictarum Synodorum Præsidibus aliisque Episcopis & Clero in iisdem sedentibus, recensendi jam memoratum librum Precum Publicarum, itemque librum & Formam atque Modum Faciendi, ac Consecrandi Episcopos, Presbyteros ac Diaconos; & ut re mature pensitata, ea mutarent atque adderent in utroque libro, quæ ipsis mutanda ac addenda viderentur; eaque in scriptis suæ Majestati exhiberent, ut ab ea approbarentur seu confirmarentur; ex quo tempore re accurate ac mature pensitata, prædicti Præsides, Episcopi ac Clerus utriusque Provinciæ prædictos libros pro demandata sibi provincia recensuerunt, & quædam in iis immutarunt quæ in eos censent inserenda, & novas quasdam Precationes certis quibusdam temporibus ac pro data occasione usurpandas libro Liturgico addiderunt; eaque omnia in scriptis Regiæ Majestati exhibuerunt in uno libro, cujus titulus, *Leber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ, *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *ea Punctatione distinctis qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis: Itemque Forma ac Modus Faciendi, Ordinandi, ac Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quæ cuncta à Regia Majestate post debitam considerationem approbata sunt & rata habita, & præsenti huic Parlamento commendata, ut prædictus liber Precum Communium, & Formæ Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros ac Diaconos, cum mutationibus & additionibus quæ factæ & Regiæ Majestati exhibitæ sunt à memoratis Synodis prout supra expositum est, sit liber ille quem usurpare tenebuntur quotquot sacra celebrabunt in omnibus Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis & Sacellis; atque in omnibus utriusque Academiæ Collegiorum & Hospitiorum Sacellis; & in *Etonensi* ac *Wintoniensi* Collegiis, & in omnibus Ecclesiis Parochialibus & Sacellis intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ*, & Oppicum *Barwick* ad *Tweedam*, & ab iis omnibus qui Faciunt aut Consecrant Episcopos, Presbyteros aut Diaconos, in ullo eorum locorum, sub iis sanctionibus ac pœnis, quæ utrique Parlamenti consessui æquæ videbuntur. Jam vero quoniam nihil est conducibilius ad firmandam hujusce gentis pacem (quam boni omnes in votis habent) aut Religionis nostræ honorem, ejusque propagationem, quam universus consensus in celebrando Dei omnipotentis cultu publico; atque ut quilibet intra hoc Regnum possit plane perspectam habere Regulam quam sequi debet in cultu publico, Administratione Sacramentorum, aliorumq; Rituum atque Ceremoniarnm Ecclesiæ *Anglicanæ*; Et modum juxta quem, & à quibus Episcopi, Presbyteri ac Diaconi fiunt, Ordinantur & Consecrantur, atq; fieri, ordinari ac consecrari debent. De-

Decretum esto ab Excellentissima Majestate Regia, ex consilio & cum consensu Dominorum Spiritualium ac Temporalium, itemque universæ Plebis in hoc præsenti Parlamento congregatorum, illiusque authoritate, Quod omnes & singuli Ministri in quacunque Cathedrali, Collegiata aut Parochiali Ecclesia aut Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ*, & Oppidum *Barwick* ad *Twedam*, tenebuntur recitare & usurpare Matutinas & Vespertinas Preces, utriusque Sacramenti celebrationem, & Administrationem, & reliquas omnes Publicas & Communes Preces eo ordine, eaque forma quibus habentur in prædicto libro qui huic Statuto annexus subjungitur, cujusque titulus est, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *ea Punctatione distinctis qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis: Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quodque Preces Matutinæ ac Vespertinæ in eo contentæ qualibet die Dominica aliisque omnibus diebus, & datis occasionibus, temporibusque in eo præstitutis apertè, & solenni modo prælegentur ab omnibus & singulis Ministris seu Curatis in unaquaque Ecclesia, Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ* & loca superius memorata. Ut autem Uniformitas in publico numinis cultu (quæ tam ardentibus votis expetitur) quantocius obtineat, insuper Decretum esto authoritate prædictâ quod quilibet Parochus, Vicarius aut alius quicunque qui jam gaudet ullo Ecclesiastico Beneficio aut Promotione, intra hoc Regnum *Angliæ* aut prædicta loca, in Ecclesia aut Sacello, aut loco Cultus Publici ad prædictum illius Beneficium aut Promotionem pertinente, Dominica quadam aut Festo die aliquo ante Festum S. *Bartholomæi* quod futurum est anno 1662. aperte, publice & solenniter recitabit Matutinas & Vespertinas Preces, per & juxta prædictum librum Precum Communium, recitandas horis præstitutis, & quod post ejusmodi illarum recitationem aperte, & publice coram cœtu ibi congregato assensum & consensum suum haud fictum usui rerum omnium prædicto libro contentarum aut præscriptarum, in hæc verba non in alia, declarabit:

Ego *A.B.* hic Declaro assensum ac consensum meum haud fictum iis omnibus ac singulis quæ in libro, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* David, *ea Punctatione distinctis qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis. Itemque Forma & Modus Consecrandi, Ordinandi ac Faciendi Episcopos, Presbyteros, Diaconos,* continentur aut juxta illum præscribuntur.

Et quod omnes & singuli, qui (absque legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando) id præstare neglexerint aut detrectaverint intra tempus prædictum, aut (cum adfuerit ejusmodi impedimentum) intra unius mensis spatium postquam remotum fuerit ejusmodi impedimentum, omnibus suis Promotionibus Spiritualibus *ipso facto* spoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singularum prædictarum Promotionum Spiritualium, aut ullius illarum, pro suo cuique jure ac Titulo, ad illas seu per collationem seu alia ratione præsentare; perinde ac si is aut ii qui sic deliquerint aut neglexerint, diem suum obiissent.

Præterea Decretum esto Authoritate prædicta, quod quisquis posthac ad ullum Beneficium Ecclesiasticum aut Promotionem seu collatione seu alia quacunque ratione Præsentabitur, & in illud indictus fuerit, intra hocce Regnum Angliæ & loca superius memorata, in Ecclesia, Sacello, aut loco Cultus Publici ad prædictum Illius Beneficium seu Promotionem pertinente, intra duos menses proxime sequuturos postquam actualem possessionem prædicti Ecclesiastici Beneficii seu Promotionis adeptus fuerit, aliqua die Dominica, aperte, publice & solenniter recitabit Matutinas & Vespertinas Preces, juxta prædictum Librum Precum Communium recitandas, horis per & juxta illum præstitutis; Et post ejusmodi illarum recitationem, aperte, & publice coram cœtu ibidem congregato declarabit assensum & consensum suum haud fictum usui rerum omnium inibi contentarum & præscriptarum juxta formulam supra constitutam; Et quod omnes & singuli, qui (absque aliquo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando) id præstare neglexerint aut detrectaverint intra prædictum tempus, aut (si adfuerit ejusmodi impedimentum) intra unius mensis spatium, postquam remotum fuerit ejusmodi impedimentum, omnibus prædictis Ecclesiasticis Beneficiis & Promotionibus ipso facto spoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & singulorum prædictorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, & Promotionum, aut ullius eorum (pro suis cuique Juribus & Titulis) seu per collationem seu alia quavis ratione ad ea præsentare, perinde ac si is sive qui sic deliquerint aut neglexerint, diem suum obiissent.

Atque Decretum insuper esto Authoritate prædicta, quod in omnibus locis, in quibus proprius incumbens seu possessor cujuscunque Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Curati, residet in proprio Beneficio & subsidiaria alterius Ministri opera utitur, Incumbens ipse (nullo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando detentus) semel, ut minimum intra quemlibet mensem aperte & publice recitabit Preces Communes & sacra officia in prædicto libro & per prædictum librum præscripta, & (si dabitur occasio) administrabit utrumque Sacramentum, & alios Ritus Ecclesiæ, in Ecclesia Parochiali, aut Sacello ejusdem Rectoriæ, Vicariæ aut Beneficii ad illam pertinente, eo ordine, modo, & forma quæ in eodem libro & per eundem librum præscribuntur, sub pœna mul-

ctæ

ctæ quinque librarum in usum illius Parochiæ, pro unoquoque delicto, si vel confitentem reum sese exhibuerit, aut si duorum testium jurejurando crimen probatum fuerit coram duobus Eirenarchis Comitatus, Civitatis aut Municipii, ubi delictum admissum fuerit, (quod quidem jusjurandum deferendi potestas prædictis Eirenarchis hocce Statuto conceditur.) Et si prædicta mulcta soluta non fuerit intra decimum diem, tum sequestratione & distractione bonorum mobilium delinquentis, jussu & rescripto prædictorum Eirenarcharum, ab Ecclesiæ Oeconomis seu Pauperum ejusdem Parochiæ Curatoribus procurabitur; siquid autem ex distractione supererit, delinquenti restituetur.

Atque insuper Decretum est Authoritate prædicta, quod quilibet Decanus, Canonicus & Præbendarius uniuscujusque Ecclesiæ Cathedralis aut Collegiatæ; & omnes Magistri & alii Præpositi, Socii, Sacellani, & Institutores cujuscunque Collegii, Studiosorum Hospitii, Gymnasii, aut Ptochotrophii aut qui in iis vivunt; & quivis Professor Publicus & Prælector in alterutra Academia, & in unoquoque Collegio alibi: Et omnis Rector, Vicarius, Minister qui subsidiariam Rectori aut Vicario commodat operam, Prælector,& alius quivis sacris ordinibus initiatus, & unusquisq; Ludimagister qui Ludo literario seu publico seu privato præest; Et alius quivis, qui pueris instituendis & docendis intra cujusquam ædes privatas Institutoris sive Præceptoris nomine, qui prima die Mensis *Maii* qui futurus est Anno 1662. aut qui posthac quocunque tempore, ullo Decanatu, Canonicatu, Præbenda,Præfectura, Præpositura, Societate, Professoris aut Prælectoris munere, Rectoria, Vicaria, aut alia quacunque Ecclesiastica dignitate, seu Promotione gaudebit, aut subsidiarii Ministri aut Prælectoris officio certo loco fungetur, aut Ludo literario præfuerit; aut Pueros instituet aut docebit intra cujusquam ædes Privatas Institutoris seu Præceptoris nomine, ante Festum S. *Bartholomæi* quod futurum Anno Dom. 1662. aut cum admittentur aut antequam admittantur ad Dignitatem, Promotiones, Beneficia aut munera supradicta & in eorum possessionem mittantur, sequenti Declarationi seu Professioni manu propria subscribant, *scilicet:*

E*Go* A. B. *Declaro, Quod non licet quocunque Prætextu Arma gerere adversus Regem; quodque Detestor proditoriam illam positionem, scilicet, posse Regia Authoritate Arma geri contra Regis personam, & contra eos qui Regio mandato præsunt Rei Bellicæ; atque quod conformem me præstabo Liturgiæ Ecclesiæ* Anglicanæ, *prout jam Lege constituta est. Præterea ego declaro, me in ea esse sententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod* Solennis Liga & Fœdus *vulgo dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem sive alterationem Ecclesiastici seu Politici Regiminis; Imò illud ipsum Juramentum fuisse ex se illicitum, atque hujusce Regni Subditis impositum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Cui Declarationi ac Professioni subscribent singuli Magistri aliique Præpositi, Socii, Sacellani & Institutores, uniuscujusque Collegii aut ibi degentes, studiosorum Hospitii, aut Gymnasii, aut qui in iis vivunt; & singuli Publici Professores & Prælectores in alterutra Academia quisque coram Vicecancellario illius Academiæ in quâ vixerint, pro tempore existente aut Vicecancellarii Delegato. Eidem Declarationi seu Professioni subscribent, quisque coram suo Archiepiscopo, Episcopo aut Ordinario Diœceseos, singuli qui hocce Statuto jubentur eidem subscribere; Hæc autem erit eorum omnium pœna qui prædictam subscriptionem neglexerint aut detrectaverint; quod mulctabuntur suo quisque Decanatu, Canonicatu, Collegii Præfectura, Præpositura, Societate, Professoris, Prælectoris munere, Rectoria, Vicaria, Ecclesiastica Dignitate seu Promotione, Subsidiarii Ministri, aut Prælectoris officio, ac Scholarcatu, *ipsoque facto* ejusmodi Dignitatis, Promotionis, Beneficii, Muneris, officii omnino incapax evadet, eoque spoliabitur; & quod unusquisque ejusmodi eorum Decanatus, Canonicatus, Præbenda, Præfectura, Præpositura, Societas, Professoris, Prælectorisque munus, Rectoria, Vicaria, Ecclesiastica Dignitas aut Promotio, Subsidiarii Ministri, Prælectorisque officium & Scholarcatus vacabit, perinde ac si ii qui sic deliquerint, diem suum naturaliter obiissent.

Quod si ullus Ludimagister aut alius quisquam qui pueris docendis operam navarit intra cujusquam ædes Privatas Institutoris, aut Præceptoris nomine, ullos pueros instituerit, antequam impetraverit licentiam à suo quisque Archiepiscopo, Episcopo, aut Ordinario Diœceseos, juxta Leges & Statuta hujusce Regni (pro qua solvet tantum duodecim denarios) & subscripserit atque professus fuerit, prout supradictum est; tum singuli Præceptores aliive qui pueros instituerint aut docuerint ut supradictū est, pro primo delicto per integrum trimestre carcere detinebuntur absque ulla sponsione aut fidejussione; & pro secundo & alio quocunque delicto ejusmodi, per integrū trimestre carcere detinebuntur absq; ulla sponsione aut fidejussione, & summam quinque librarum Regiæ Majestati pendent pœnæ nomine.

Ejusmodi autem facta subscriptione, omnes & singuli Rectores, Vicarii, Ministri subsidiariam operam aliis commodantes, & Prælectores procurabunt literas Testimoniales quisque à suo Archiepiscopo, Episcopo, aut Ordinario Diœceseos, (qui hocce Statuto jubentur ac requiruntur eas expedire atque exhibere) illius propria manu subscripta & sigillo munitas: easque publice & aperte prælegent una cum Declaratione aut professione, aliqua die Dominica, intra tres menses proxime sequentes, in sua quisque Ecclesia Parochiali, in qua tenentur Sacra Officia celebrare, coram cœtu ibi congregato, inter sacrorum solennia; Qui quis autem hac in parte officio suo defuerit, Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Subsidiarii Ministri aut Prælectoris muneris jactura mulctabitur, & illius omnino incapax evadet, illoque spoliabitur, ipso facto: vacabitque prædicta Rectoria, Vicaria

aut,

aut Beneficium, Subsidiarii Ministri aut Prælectoris mutus, perinde ac si diem suum naturaliter obiisset.

Cautum verò semper esto, quod à die 25 Mensis *Martii* qui futurus est Anno Domini 1662. ac deinceps, omittentur in prædictâ Declaratione aut Professione ut supradictum est, subscribenda ac prælegenda, verba sequentia, *scilicet*.

PRæterea ego declaro, me in ea esse sententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod Solemnis Liga & Fœdus *vulgo dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem sive alterationem Ecclesiastici seu Politici Regiminis; Imo illud ipsum Juramentum fuisse ex se illicitum, atque hujusce Regni Subditis impositum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Adeo ut nullus suprememoratorum exinde tenebitur ei parti præfatæ Declarationis aut Professionis subscribere, eamve prælegere.

Cautum semper, atque Decretum esto, quod à Festo S. *Bartholomæi* quod futurum est Anno Domini 1662. ac deinceps, nemo qui nunc gaudeat ulla Rectoria, Vicaria, aut Beneficio, quique jam sacris ordinibus manibus Episcopalibus nondum sit initiatus, aut qui ante dictum *S. Bartholomæi* Festum Presbyter aut Diaconus non fuerit ordinatus, juxta formulam Episcopalis ordinationis, habebit, tenebit, possidebit prædictam Rectoriam, Vicariam, Beneficium cum Cura animarum, aut ullam aliam Ecclesiasticam Promotionem intra hoc Regnum *Angliæ*; aut Principatum *Walliæ*, aut *Barwicum* Oppidum ad *Tweedam*: sed illius omnino incapax evadet, eoque spoliabitur ipso facto: atque omnes illius Ecclesiasticæ Promotiones vacabunt perindè ac si diem suum naturaliter obiisset.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta, quod nemo exinde futurus est habilis qui admittatur ad ullam Rectoriam, Vicariam, Beneficium, aut ullam aliam cujuscunque generis Ecclesiasticam Promotionem aut Dignitatem, neque præsumat Consecrare aut Administrare Sanctum Sacramentum cœnæ Dominicæ, priusquam Presbyter Ordinatus fuerit juxta Formam & Modum in dicto libro ac juxta illum præscriptum, nisi antea Presbyter creatus fuerit Episcopali ordinatione; sub pœna pro unoquoque delicto centum librarum quarum pars dimidia Regio fisco perdetur; pars quarta pauperibus Parochiæ in qua commissum fuerit delictum, itemque quarta pars ei aut iis qui jure agere cum delinquente voluerint Actione debiti, scedulæ, querelæ, aut delatoria in quacunque Curiatum Regiarum * *Recordi* quas vocant, in qua nulla dilatio, protectio aut Pignoris depositio, admittetur; eritque incapax qui Presbyter ordinetur per annum integrum proxime sequentem.

* *Earum Acta authentica sunt ad fidem faciendam.*

Sub hac cautione, quod pœnæ hoc Statuto decretæ non infligentur Exteris seu alienigenis Ecclesiarum Reformatarum, approbatarum aut approbandarum à Regia Majestate, illiusque Hæredibus ac Successoribus in *Anglia.*

Cauto semper quod nullum jus ad conferendum aut Præsentandum per lapsum, acquiretur ulla vacantia aut Deprivatione ex *ipso facto*, virtute hujus Statuti, nisi post sex menses, ex quo Ordinarius de ejusmodi vacantia aut Deprivatione certiorem fecerit Patronum; aut nisi ejusmodi Deprivationis sententia aperte & publice recitata fuerit in Ecclesia Parochiali Beneficii, Rectoriæ, aut Vicariæ, quæ vacaverit aut cujus incumbens deprivabitur virtute hujus Statuti.

Ac præterea Decretum esto authoritate prædicta, Quod nulla Forma aut Ordo Precum Communium, Administrationis Sacramentorum, Rituum, aut Ceremoniarum, aperte usurpabitur in ulla Parochia, Sacello, aut alio loco Publico; aut in ullo Collegio, aut studiosorum Hospitio in alterutra Academia, aut in *Westmonasteriensi, Wintoniensi*, aut *Etonensi* Collegiis, aut ullo eorum, diversus ab eo qui præscribitur & jubetur usurpari. Et quod quilibet Rector seu Præfectus qui nunc præest ulli Collegio, aut Studiosorum Hospitio, in alterutra Academia, aut ulli dictorum Collegiorum *Wemonast. Winton.* aut *Eton.* intra unius mensis spatium proximè sequuturi post Festum S. *Barthol.* quod futurum est Anno 1662: & omnes & singuli Rectores seu Præfecti cujuscunque prædictorum Collegiorum ac Hospitiorum, in posterum eligendi aut præficiendi, intra unius mensis spatium post Electionem aut Collationem & Admissionem ad eandem Præfecturam aut Præposituram, aperte & publice in Ecclesia, Sacello, aut alio loco Publico in ejusdem Collegii, aut Hospitii, præsentibusque ejusdem Sociis ac Studiosis aut ibi tum Residentium parte majore, subscribet 39 Articulis Religionis, quorum mentio fit in Statuto Anni 13 *Elizabethæ* Reginæ; & prædicto libro; atque declarabit assensum ac consensum suum haud fictum, prædictis Articulis, & prædicto libro, & usui Precationum, Rituum, & Ceremoniarum, Formularum, & Ordinum in prædicto libro præscriptorum & contentorum, & eorum approbationem juxta Formam prædictam: Et quod omnes prædicti Rectores seu Præfecti prædictorum Collegiorum ac Hospitiorum, aut quotquot eorum jam sunt Sacris ordinibus initiati, aut posthac initiati fuerint, semel ut minimum intra quodlibet trimestre cujusvis anni, non obstante legitimo impedimento, aperte & publice recitabunt Preces Matutinas & Sacra in dicto libro & ex illius præscripto recitanda in Ecclesia, Sacello, aut alio loco publico ejusdem Collegii aut Hospitii sub pœna amissionis per integrum semestre omnium beneficiorum atque emolumentorum ad eandem Præfecturam aut Præposituram spectantium, à quibus percipiendis suspensione prohibebitur à Visitatore aut Visitoribus ejusdem Collegii aut Hospitii. Et si ullus Rector aut Præpositus ullius Collegii aut Hospitii eo modo suspensus eo quod non

non subscripserit prædictis Articulis & libro; aut eo quod non recitaverit Preces Matutinas & Sacra, prout supradictum est, statim post, aut ante elapsos sex menses prædictam suspensionem proximè sequentes, prædictis Articulis atque libro non subscripserit, & non declaraverit consensum suũ ut supradictũ est, aut non recitaverit Preces Matutinas & Sacra, prout supra dictũ est, tum vacabit ipso facto ejusmodi Præfectura seu Præpositura.

Cautum semper esto, Quod fas erit Preces Matutinas & Vespertinas aliasque Preces atque Sacra in libro prædicto ac per eum præscripta Latine usurpare in Sacellis aut aliis locis publicis uniuscujusque Collegii & Hospitii in utraque Academia, *Westmonasteriensi*, *Wintoniensi*, & *Etoniensi* Collegiis, & in Convocationibus Cleri utriusque Provinciæ, nihil quod in hoc Statuto contineatur quicquam obstante.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta quod nemo admittetur ut Prælector aut permittetur, tolerabitur, aut sinetur concionari tanquam Prælector; aut concionem habere aut Prælectionem prælegere in ulla Ecclesia, Sacello aut alio loco Cultus Publici, intra hoc Regnum *Angliæ*, aut Principatum *Walliæ* & Oppidum *Barwick* ad *Twedam*, nisi antea approbatus ab Archiepiscopo Provinciæ, aut Episcopo Diœceseos (aut sede vacante) à Custode Spiritualitatum, & impetrata illius licentia sigillo ipsius munitâ; Et nisi coram eodem Archiepiscopo, aut Episcopo aut custode legerit 39 Articulos Religionis quorum mentio fit in Statuto 13 *Elizabethæ* quondam Reginæ, cum Declaratione Assensus iisdem haud ficti; Et quod omnes & singuli qui jam impetrarunt, aut impetraturi sunt licentiam ut sint Prælectores, quibusque Prælectoris munus demandatum fuerit, ut concionentur feria aliqua septimanæ in quacunque Ecclesia, Sacello aut loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, aut loca supra memorata, quum primam habent concionem, antequam incipiant concionari, aperte, publice & solenni ritu recitabunt Preces Communes & Sacra in dicto libro & per eum præscripta atque ea hora diei recitanda; Et tunc ibi publice & aperte declarabunt assensum suum prædicto libro ejusque approbationem; atque usui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum, Formularum atque ordinum illic contentorum ac præscriptorum, juxta formulam superius in hoc Statuto præscriptam. Itemque exinde primo quoque die cujusvis mensis quo habent concionem, quamdiu ibi Prælectoris seu Concionatoris munere funguntur loco designato prædictæ Prælectioni seu concioni habendæ, ante prædictam suam Prælectionem seu Concionem, aperte, publice, & solenni Ritu, recitabunt Preces Communes & Sacra in prædicto libro & per eum præscripta ac ea hora diei recitanda, qua habenda est Prælectio aut Concio, & post ejusmodi eorum recitationem, aperte ac publice coram cœtu illic congregata declarabunt assensum & consensum haud fictum prædicto libro ejusque approbationem, itemque usui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum, Formularum & ordinum inibi contentorum ac præscriptorum

juxta

juxta prædictam Formulam; Et quod omnes & singuli ejusmodi Concionatores ac Prælectores qui neglexerint aut detrectaverint illud præstare, ab eo tempore fient inhabiles ad habendam prædictam aut ullam aliam quamcunque concionem aut Prælectionem, in prædicta aut alia quacunque Ecclesia, Sacello aut loco Cultus Publici; donec aperte, publice & solenni ritu recitaverint Preces Communes, & Sacra per dictum librum injuncta ac præscripta, juxta propositum, verum scopum ac sensum hujusce Statuti.

Cauto semper, Quod si prædicta Concio aut Prælectio habenda aut Prælegenda sit in aliqua Ecclesia Cathedrali aut Collegiata, aut aliquo Sacello, satis erit prædicto Prælectori si aperte hora prædicta declaraverit assensum ac concensum omnibus contentis in dicto libro, juxta prædictam formulam.

Itemque decretum esto authoritate prædicta: Quod siquis qui virtute hujus Statuti inhabilis fuerit ad habendam ullam Prælectionem aut Concionem, quamdiu inhabilis ut supradictum est, remanserit, ac ullam Concionem aut Prælectionem habuerit; tum pro unoquoque ejusmodi delicto, quotquot sic deliquerint in carcerem publice conjicientur in quo per integrum trimestre detinebuntur absque sponsione aut ulla fidei jussione; & quod duo Eirenarchæ, quicunque tandem fuerint, ullius Comitatus hujusce Regni aut locorum prædictorum: Itemque Prætor ullius civitatis aut Municipii intra idem Regnum; viso Ordinarii loci Testimonio admissi Delicti illi, aut illis exhibito, conjicient sic delinquentem aut delinquentes in carcerem publicum Comitatus, Civitatis aut Municipii prout contigerit; idque præstare jubentur hocce Statuto.

Cauto semper, estoque insuper Decretum authoritate prædicta, Quod quoties habenda est Concio aut Prælectio, Preces Communes & sacra quæ in prædicto libro, & juxta Regulas in eo contentas ea hora diei recitanda sunt, aperte, publice & solenni ritu recitabuntur ab aliquo Presbytero, aut Diacono, in Ecclesia, Sacello, aut loco Cultus Publici, in quo prædicta Concio aut prælectio habenda fuerit, antequam ejusmodi Concio aut Prælectio habeatur; & quod Prælector qui tunc concionaturus est, aderit dum recitabuntur.

Cauto tamen, quod hocce Statutum non extendetur ad Ecclesias Academicas in Academiis hujusce Regni aut earum alterutra, quando aut quo tempore ulla Concio aut Prælectio habebitur aut prælegetur in prædictis Ecclesiis, aut ulla earum, ut publica Academiæ Concio aut Prælectio; Sed Publicæ illæ Conciones & Prælectiones poterunt haberi ac Prælegi prout olim consueverunt; Hoc Statuto, aut quicquid in eo continetur in contrarium nihil quicquam obstante.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta, Quod singulæ illa bona Leges & Statuta hujusce Regni, quæ olim sancita sunt, quæque vim legis habent pro Uniformitate Precum & Administrationis Sacramentorum intra hoc Regnum *Angliæ*, & loca

supra

ſupra memorata omnino obtinebunt, & ſingulos ſuos quoſcunque effectus plene ſortientur, ad conſtituendum & confirmandum prædictum librum, cujus Titulus eſt, *Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ, juxta uſum Eccleſiæ* Anglicanæ; *una cum Pſalterio ſeu Pſalmis* Davidis, *ea Punctatione diſtinctis qua Cantari aut Recitari debent in Eccleſiis. Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos*, in hoc Statuto ſupramemoratum, qui quidem liber huic Statuto conjungendus atque annectendus eſt; eaque applicabuntur, in praxim redigentur, & uſurpabuntur ad punienda prædicta omnia delicta prædictis legibus prohibita, quatenus ad prædictum librum & non alium referuntur.

Cauto ſemper atque Decretum eſto authoritate prædicta, Quod in omnibus Orationibus, Litaniis & Collectis, quæ quocunque modo referuntur ad Regem, Reginam, & ſtirpem Regiam idendem nomina mutentur, & prout tulerit occaſio adaptentur, ex mandato Superiorum.

Cautum etiam, atque Decretum eſto authoritate prædicta, Quod verum exemplar typis editum prædicti libri, cujus Titulus eſt; *Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ, juxta uſum Eccleſiæ* Anglicanæ, *una cum Pſalterio ſeu Pſalmis* Davidis, *ea Punctatione diſtinctis qua Cantari aut Recitari debent in Eccleſiis: Itemque Forma ac Modus Conſecrandi, Ordinandi ac Faciendi Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos*, comparabitur propriis expenſis Parochianorum uniuſcujuſque Eccleſiæ Parochialis, & Sacelli, Eccleſiæ Cathedralis, Collegii & Hoſpitii Studioſorum, ante Feſtum S. *Bartholomæi* Anno Domini 1662. ſub pœna mulctæ trium librarum ſolvenda ſingulis menſibus, ab unaquaque Parochia, Sacello, Cathedrali Eccleſia, Collegio ac Hoſpitio Studioſorum.

Cautum ſemper, atque Decretum eſto authoritate prædicta, Quod *Herefordenſis, Menevenſis, Aſaphenſis, Bangorenſis*, & *Landavenſis* Epiſcopi, & eorum Succeſſores, ita mutuam operam inter ſe conferent, pro ſalute animarum curæ ſuæ commiſſarum intra *Walliam*, ut fiat vera atque accurata verſio libri huic Statuto annexi in linguam *Britannicam* ſeu *Wallicam*; & quod idem liber ſic verſus, & ab iis recenſus, perlectus, & approbatus typis edetur; totque ſaltem ſint ejus exemplaria, ut quælibet Eccleſia Cathedralis, Collegiata, Parochialis & Sacellum Eccleſiæ Parochiali annexum, in unaquaque Diœceſi & locis *Walliæ*, in quibus lingua *Wallica* in uſu communi eſt, unum ſibi comparare poſſit ante primum diem menſis *Maii*, Anno Domini 1665. Et quod ex quo typis editus fuerit prædictus liber ſic verſus ut ſupradictum eſt, & in vulgus emiſſus fuerit; omnia Divina Officia lingua *Britannica* ſeu *Wallica* uſurpabuntur à Miniſtris & Curatis per Univerſam *Walliam* intra prædictas Diœceſes, in quibus vulgo utuntur ſermone *Wallico*, eo modo atque forma

quibus

quibus usurpari ac recitari debent juxta Regulas libri huic Statuto annexi lingua *Anglica* usurpandi, nihil quicquam discrepantia in ullo ordine aut Forma à libro *Anglico*; Quem librum Oeconomi uniuscujusque dictarum Parochiarum comparabunt ex pecuniis communibus quæ penes ipsos fuerint, quisque in usum suæ Parochiæ, quas pecunias in rationes referent; Et quod prædicti Episcopi & eorum Successores aut tres quicunque ut minimum ex eorum numero, pretium prædicti libri assignabunt: Alius etiam liber Precum Communium *Anglica* lingua comparabitur & habebitur ab unaquaque Ecclesia per universam *Walliam* in qua liber Precum communium lingua *Wallica* comparandus est virtute hujusce Statuti, ante primum diem mensis *Maii* 1664; qui libri in locis idoneis intra prædictas Ecclesias ita exponentur, ut qui eos intelligunt, possint ad eos accedere quocunque opportuno tempore; utque ii qui linguam *Anglicam* non intelligunt, possint utriusque linguæ collatione, ad illius cognitionem facilius pervenire: Quicquid in hoc statuto contineatur in contrarium nihil quicquam obstante: Donec autem exemplaria prædicti libri sic vertendi typis edita fuerint & comparari possint, Formula Precum Communium à Parlamento constituta ante Sanctionem hujus Statuti, usurpabitur sicut antea in iis partibus *Walliæ*, in quibus non vulgo intelligitur lingua *Anglica*.

Ut autem vera & perfecta exemplaria hujus Statuti, & prædictus liber ei annexus tuto asserventur, & perpetuo custodiantur, & ad vitandas omnes controversias in posterum; ideo Decretum esto Authoritate prædicta, Quod Decani & Capitula singularum Ecclesiarum Cathedralium aut Collegiatarum, intra *Angliam* aut *Walliam*, propriis impensis, ante 25 Mensis *Decembris* Anno 1662, impetrabunt quisque verum ac perfectum exemplar hujusce Statuti, & prædicti libri ei annexi, Magno *Angliæ* Sigillo munitum, quod à prædictis Decanis & Capitulis eorumque Successoribus tuto asservetur ac custodiatur in omne ævum; quodque producatur & exhibeatur in quavis curia *Recordi* quoties ad hoc legitime exposcetur: legitime exposcetur: Vera quoque ac perfecta exemplaria hujusce Statuti, nec non ejusdem libri, in singulas Curias *Westmonasterii*, & in Turrim *Londinensem* inferentur, ut tuto asserventur ac custodiantur in omne ævum, inter Acta prædictarum Curiarum, & Acta Turris, inde quoque producenda & exhibenda in quacunque Curia, prout necessitas postulabit. Quæ prædicti libri exemplaria sic Magno Sigillo *Angliæ* munienda, examinabuntur ab iis quibus id muneris Diplomate Magno Sigillo *Angliæ* munito à Regia Majestate demandabitur, & conferentur cum autographo quod huic Statuto annexum est; iisque potestas conceditur corrigendi & emendandi manu propria quemcunque errorem à Typographo admissum in Editione ejusdem libri, aut ullius rei in eo contentæ; & ad calcem ejusdem libri manu propria, adhibito quoque sigillo aut tres ex eorum numero testabuntur se examinasse & contulisse eundem librum; eumque esse verum & perfectum exemplar. Singula autem illa exempla-

ria

ria sic collata virtute Magni Sigilli *Angliæ*, prout supradictum est, habebuntur bona & legitima ad quoscunque juris effectus, & eodem loco habebuntur quo ipsum autographum, huic Statuto annexum, quacunque lege aut consuetudine in contrarium, nihil quicquam obstante.

Cauto etiam, Quod neque hoc Statutum, neque quicquid eo contineatur, quicquam oberit Regio Legum Professori in Academia *Oxoniensi* quoad Præbendam *Shipton* in Ecclesia Cathedrali *Sarum*, quæ quidem Præbenda à B. memoriæ *Jacobo* Rege ejusdem Regii Professoris pro tempore existentis muneri attributa est & annexa.

Cauto semper, Quod cum Articulus 36 Articulorum 39 de quibus convenit inter Archiepiscopos & Episcopos utriusq; Provinciæ & Clerum universum in Synodo, *Londini* Anno 1562. ad tollendam opinionum dissensionem & consensum in vera Religione firmandum sequentia verba complectatur.

Libellus de Consecratione Archiepiscoporum & Episcoporum, & de Ordinatione Presbyterorum & Diaconorum, editus nuper temporibus Edvardi *Sexti & authoritate Parlamenti illis ipsis temporibus confirmatus, omnia ad ejusmodi Consecrationem, & Ordinationem necessaria continet, & nihil habet, quod ex se sit, aut superstitiosum, aut impium: itaque quicunque juxta ritus illius libri Consecrati, aut Ordinati sunt, ab anno secundo prædicti Regis* Edvardi *usque ad hoc tempus, aut in posterum juxta eosdem ritus Consecrabuntur, aut Ordinabuntur, rite & ordine, atque legitime, statuimus esse, & fore Consecratos & Ordinatos.*

Decretum sit, atque ideo Decretum esto Authoritate prædicta, Quod omnes in posterum subscriptiones prædictorum Articulorum, à quocunque Diacono, Presbytero, aut Ecclesiastico, aut alio quovis, qui hocce Statuto aut alia quavis lege nunc obtinente jubetur subscribere prædictis Articulis, reputabuntur & habebuntur quasi factæ (quoad Articulum 36) libro complectenti Formam & Modum Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos, de quibus mentio fit in hoc Statuto, eique applicabuntur quemadmodum antehac libro Edito Regnante *Edvardo* Rege Sexto, de quo mentio fit in prædicto Articulo 36; Quicquid in prædicto Articulo, aut ullo Statuto, Decreto aut Canone antehac in contrarium sancito aut constituto contineatur, nihil quicquam obstante.

Cauto etiam, Quod Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, & aliorum Rituum & Ceremoniarum hujus Ecclesiæ *Anglicanæ*, una cum Forma & Modo Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros & Diaconos, qui antehac in usu fuit quique Parliamentaria sanctione constitutus est Primo & Octavo *Elizabethæ* Reginæ, porro usurpabitur & observabitur in Ecclesia *Anglicana*, usque ad Festum S. *Bartholomæi*, quod futurum est Anno Domini 1662.

PRÆ-

PRÆFATIO.

EA fuit Ecclesiæ Anglicanæ prudentia ex quo Publicam Liturgiam suam adornavit, ut medium semper tenuerit inter duo extrema, nimiam scilicet obstinationem in denegando, ne ulla omnino, & nimiam facilitatem in concedendo, ut quælibet fieret in ea immutatio. Quippe cum hinc communis experientia doceat, ex immutatione rerum maturâ deliberatione constitutarum, (nulla id postulante necessitate) varia sequi incommoda, eaque sæpenumero plura atque graviora malis ipsis quibus removendis ea immutatione studebatur: inde vero constet peculiares Cultus Divini Formulas, Ritusque, atque Ceremonias, quæ in eo juxta præscriptum ordinem adhibentur, res esse natura sua indifferentes, adeoque mutabiles, idque sit in confesso; æquum est, ut ob causas graves & magni momenti, pro varia temporum ac occasionum exigentia, ejusmodi fiant & admittantur hac in parte immutationes quæ iis, quibus Authoritas publica commissa est, subinde necessariæ aut saltem conducibiles atque utiles esse videbuntur. Hinc videmus sub Regnis variorum Beatæ memoriæ Principum qui jam inde à Reformatione floruerunt, in rebus nonnullis eas immutationes, quæ unicuique tempori congruere visæ sunt, justis gravibusque de causis, ab Ecclesia factas; ita tamen, ut Cultus Divini quasi corpus ipsum ac Essentialia (tam quoad maximam ac partes præcipuas, quam quoad Formam & Ordinem) eadem ad hunc usque diem permanserint, & etiamnum permaneant firma & inconcussa, quamvis sæpius impetita vanis conatibus & violentis aggressionibus seditiosorum & levium hominum, qui semper ostenderunt se ejus esse ingenii ut somniis suis plus tribuerent, & privatæ rei magis studerent quam bono publico.

Quibus artibus & quam perniciosis consiliis (nuperis & infelicibus turbis sævientibus) usus sacræ Liturgiæ, hujus regni Statutis, huc usque nunquam abrogatis, sancitus, abierit in desuetudinem, toti terrarum orbi satis superque notum est, neque nobis animus est hic earum rerum renovare memoriam. Quum autem verisimile videretur, post felicem Regiæ Majestatis Restitutionem, Liturgiæ usum etiam inter alia, quasi postliminio Ecclesiæ redditum iri (cum nulla lege fuisset abrogatus) nisi maturè obicem ponerent quorundam artes ac diligentia, qui sub nuperis usurpatoribus in hoc maximè incubuerant ut Liturgiæ sacræ odium apud plebem crearent, isti putarunt si famæ & rebus privatis consultum vellent, (nisi forte ingenue fateri vellent se errasse, quod ab ejusmodi ingeniis ægre admodum impetraveris) sibi totis viribus enitendum ne Ecclesiæ redderetur. In hunc finem scriptiunculæ variæ in vulgus emissæ adversus Liturgiam sacram, ac veteres objectiones denuo col-

lectæ

lectæ novis etiam additis, ad augendum & molem & numerum. Postremo Sacratissima Regia Majestas magna cum importunitate rogata est ut Liturgia recenseretur, & ut in ea immutarentur aut etiam adderentur quæ conducere viderentur ad pacificandas conscientias teneras. Quod quidem à Regia Majestate, pro pia illa summaque voluntate satisfaciendi omnibus subditis suis cujuscunque sententiæ in negotio religionis, (quantum quidem cum ratione expectari potuit) clementer concessum est.

In qua recensione dedimus operam ut eandem Moderationem adhiberemus quam superioribus temporibus videmus adhibitam in simili negotio. Itaque ex variis immutationibus quæ nobis propositæ sunt, eæ omnes à nobis rejectæ, unde aliquod periculum oriri posset, (nempe quod clam impugnarent aliquod dogma receptum; aut laudabilem consuetudinem Ecclesiæ Anglicanæ, aut revera totius Ecclesiæ Catholicæ Christi) vel quæ nullius erant prorsus momenti sed plane futiles ac vanæ. Verum quæcunque immutationes quibuscunque authoribus ac quocunque prætextu, aut fine nobis sunt propositæ, quæ ullo modo visæ sunt requisitæ aut conducibiles, iis omnibus, nulla coacti argumentorum vi (unde quidem nobis constaret necessitas quicquam immutandi) sed lubenter ac sponte assensum nostrum præbuimus. Hoc enim persuasum habemus, & mentibus nostris infixum hæret (idque hic coram mundo profitemur) in Liturgia prout erat antea legibus constituta, nihil fuisse quod verbo Dei aut sanæ Doctrinæ adversaretur. aut quod usurpare, & cui se submittere viro pio salva conscientia non liceret; aut quod non, contra quemlibet adversarium (modo ne denegetur illi justa ac candida interpretatio, qualem pro communi æquitate, omnibus humanis scriptis, iis præsertim quæ authoritate publica muniuntur, imo & accuratissimis Scripturæ sacræ versionibus indulgeri par est) recte defendi queat.

Non fuit igitur in hoc opere nobis propositum his aut illis quarumcunque partium hominibus, morem gerere in iniquis suis postulatis; verum id præstare quod maxime nobis videretur conducere ad Ecclesiæ pacem & unitatem conservandam, ad Reverentiam conciliandam, Pietatemque ac Devotionem excitandam in Cultu Dei publico; denique ad præcidendas occasiones cavillandi disputandique adversus Liturgiam Ecclesiæ, iis qui nihil aliud student. Quod autem attinet ad ea, in quibus Liturgia sacra, prout nunc prodit, variat à priore qualis extabat antea, seu quid immutatum, seu quid additum, seu quid aliud factum, sufficiat hæc in genere monuisse; maximam partem immutationum ad hæc capita revocari, primo aut ad meliorem directionem eorum qui sunt sacra peracturi, in quacunque parte divinorum Officiorum; quod præstitum est maxime in Calendariis & Rubricis; Aut secundo ad immutationem quarundam dictionum, aut phrasium obsoletarum, in alias hodierni temporis Sermoni magis accommodatas, & clariorem explanationem aliarum dictionum ac phrasium quæ aut dubiæ erant significationis, aut alioqui pravis interpretationibus obnoxiæ. Aut tertio ad accuratiorem exhibitionem earum sectionum Scripturæ

Sacræ

Sanæ quæ Liturgiæ inseruntur, quæ quidem sectiones præsertim in Epistolis ac Evangeliis, & passim alibi nunc legendæ sunt juxta novissimam Sacrorum Bibliorum Versionem. Visum est etiam nonnullas Orationes & Gratiarum Actiones ad speciales quasdam occasiones accommodatas propriis locis addere, maxime in gratiam eorum qui Mare navigant, una cum Officio pro Baptismo Adultorum. Quod quidem Officium etsi minus necessarium fuerit cum adornaretur prior Liturgia, nunc tamen incrementis Anabaptismi, qui nuperorum temporum licentia apud nos irrepsit, factum est necessarium, & semper poterit Usurpari ad Baptizandos mancipia aliosque indigenas Coloniarum nostrarum, & alios ad Fidem conversos. Siquis singularum immutationum in quacunque parte Liturgiæ factarum rationem quærat, modo illam qualis nunc extat, conferat cum priore, quin variationis ratio ipsi facile constet, nulli dubitamus.

Atque ita Officio nostro in re tanti momenti pro viribus defuncti tanquam in conspectu Dei; & sinceritate nostra hac in parte quantum in nobis est, omnium conscientiis approbata; quanquam scimus in tanta diversitate sententiarum, morum & respectuum ad rem privatam, impossibile esse ut omnibus placeamus; nec licet expectare ut hominibus factiosi, morosi, ac perversi ingenii quicquam, in eo genere, à quocunque, nisi à seipsis profectum, arrideat: attamen non mediocris nobis spes affulget ea quæ offeruntur, quæque utriusque Provinciæ Synodorum diligenti examini subjecta sunt, & ab iis approbata, acceptum etiam & probatum fore omnibus Ecclesiæ Anglicanæ Filiis prudentia, ingenio pacifico & recta conscientia præditis.

Dr

De Divinis Officiis Ecclesiæ.

NIhil unquam fuit ab humana ſapientia tam bene conſtitutum, aut tam firmiter ſtabilitum quod proceſſu temporis non labefactaretur & corrumperetur, uti plane videre eſt inter alia, in Publicarum Precum Eccleſiæ Formulis, quæ vulgo Divina Officia appellantur. De harum origine ſiquis conſulat authenticos Scriptores, inveniet eas non niſi optimo conſilio inſtitutas, nempe ad pietatis incrementum. Nam ſancti Patres ita rem inſtituerunt, ut tota Biblia, aut major eorum pars ſemel in anno prælegeretur, hoc conſilio, ut Clerus & præſertim Eccleſiæ Miniſtri frequenti Lectione ac meditatione Scripturæ, ſeipſos excitarent ad pietatem, & inſtructiores redderentur ad Eccleſiam in ſana doctrina erudiendam, & ad refutandos adverſarios veritatis. Deinde ut populus ex quotidiana verbi divini Lectione in Templis magis ac magis creſceret in vera cognitione Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti, & veræ religionis ſtudio & amore accenderetur. Sed multis retro abhinc annis, hæc pia & ſalutaris Patrum conſtitutio, ita neglecta, mutata & corrupta fuit, additione incertarum hiſtoriarum, & legendarum; ut & Reſponſoriorum, verſuum & inutilium repetitionum, commemorationum, & Synodalium conſtitutionum multitudine, ut plerumque cum liber Scripturæ ſacræ legi cœpiſſet, poſt trium quatuorve capitum Lectionem, cætera non legerentur. Sic lectio Prophetiæ *Eſaiæ* inchoabatur Dominica prima Adventus, & liber *Geneſeos* Dominica Septuageſimæ: ſed legi tantum cœperant, nunquam perlegebantur, & ſic de cæteris Scripturæ ſacræ libris. Præterea etiamſi S. *Paulo* videatur non niſi lingua vulgari & plebi nota utendum in Eccleſia, ut inde ædificetur; Divina Officia in hac Eccleſia *Anglicana* plebi latine non intelligenti per annos complures latine prælecta ſunt; ut auribus tantum audierint, cor autem, ſpiritus & mens eorum nullum fructum inde perceperint. Ad hæc quamquam Patres Antiqui Pſalterium integrum diviſerunt in ſeptem Partes, quarum unaquæque *Nocturnum* dicebatur: attamen ſuperioribus temporibus quidam Pſalmi tantum iique pauci numero legebantur, cæteris prorſus omiſſis. Deinde tantus erat regularum quas *Picam* vocabant numerus, & tanta difficultas, tantaque Officiorum varietas, ut ſæpenumero plus negotii faceſſeret ipſa libri revolutio ad invenienda ea quæ legenda erant, quam inventorum lectio.

His itaque penſitatis, hic Ordo jam conſtitutus eſt quo ſupra memorata incommoda removentur. Atque ut omnia ſint in promptu, & expedita; præfixum eſt etiam Calendarium planum & intellectu facile in eum finem conſcriptum, in quo (quantum quidem fieri poteſt) Scripturæ ſacræ lectio, ita proponitur ut

deinceps omnia sint recto ordine, absque hiatu, interruptione, & unius ejusdem libri parte ab alia separatione peragenda. Quam ob rem Antiphonæ, Responsoria, Invitatoria & ejusmodi alia quibus continuata Scripturæ sacræ lectio interrumpebatur, expuncta sunt.

Attamen quia hoc fieri non potest absque certis quibusdam Regulis, ideo regulæ hic nonnullæ præmittuntur, quæ ut numero paucæ ita & intellectu facilimæ. Atque ita Ordo precum ac lectionis Scripturæ sacræ hic jam exhibetur ad antiquorum Patrum mentem ac propositum valde accommodatus, & eo qui nuper erat in usu, longe utilior atque commodior. Utilior est quia hic multa expuncta sunt, quorum alia minus vera, alia incerta, alia denique vana atque superstitiosa, Nec quicquam jam juxta præscriptum Ordinem legendum est, præter purum incorruptumq; Dei verbum, nempe Scripturam sacram, aut quod cum verbo Dei & Scriptura sacra plane congruit. Idque idiomate atque ordine ad captum tam lectorum quam auditorum maxime accommodatis. Commodior est etiam, cum ob brevitatem, tum ob perspicuitatem Ordinis, tum etiam quia Regulæ sunt & numero paucæ & faciles.

Cum autem antea magna fuerit varietas in dicendo & cantando in Ecclesiis hujus Regni; aliis *Sarisburiensem*, aliis *Herefordensem*, aliis *Bangorensem*, aliis *Eboracensem*; aliis *Lincolniensem* usum sequentibus, unus idemque usus in posterum totius Regni hujus futurus est.

Quia vero nihil adeo perspicuum esse potest quin inde in usu quotidiano suboriantur dubitationes, si qui sunt quibus ejusmodi dubia suboriantur, aut quibus res hoc libro contentæ varie accipiantur, seu de sensu, seu de praxi earum quæstio habeatur; ad tollendas omnes ejusdem rei varias acceptiones, & dubia omnia solvenda, Diœceseos Episcopum semper adibunt qui pro prudentia sua illis sopiendis & dissolvendis operam præstabit, modo nihil statuatur quod adversetur iis quæ hoc libro continentur. Sin autem dubius hæreat ipse Diœceseos Episcopus, rem deferre poterit ad Archiepiscopum ut ab eo decidatur.

Quanquam constitutum est, ut omnia dicantur ac cantentur Anglico idiomate in Ecclesia, in hunc finem ut Cœtus inde ædificetur, non tamen hoc ita accipitur, ut siquis oret mane aut vesperi, nefas sit eum lingua ea orare quam ipse intelligat.

Omnes autem tum Presbyteri tum Diaconi tenentur quotidie seu privatim seu publice Preces Matutinas & Vespertinas recitare, nisi aut adversa valetudine aut alia urgente causa prohibeantur.

Sacrorum vero Minister in singulis Parochialibus Ecclesiis aut Sacellis, cum Domi adest nec causa legitima impeditur, easdem etiam Matutinas ac Vespertinas Preces recitabit in Ecclesia Parochiali aut Sacello ubi sacra administrat; & curabit paulo antequam incipiat, ut campana pulsetur, ut eo signo dato populus conveniat ad audiendum verbum Dei, & ad Deum orandum una cum eo.

De

De Ceremoniis, cur aliæ quidem abrogatæ, aliæ verò retentæ.

CEremoniarum ex humana institutione profectarum, quibus utitur Ecclesia, aliæ primum quidem pio proposito excogitatæ in vanitatem & superstitionem tandem degenerarunt. Aliæ in Ecclesiam irrepsere quorundam præpostera devotione & zelo scientiæ destituto, cæteris initio ad eas conniventibus, unde indies magis ac magis in abusus abierunt. Hæ non tantum quod sint prorsus inutiles, sed quia & populum multum obcæcarunt, & Dei gloriam obscurarunt, dignæ sunt quæ exscindantur ac prorsus exterminentur. Aliæ vero sunt ab hominibus etiam profectæ quas etiamnum retinere visum est, tum propter decorum & εὐταξίαν in Ecclesia Dei, qui finis fuit primæ earum institutionis; tum quod spectent ad ædificationem, ad quã, docente Apostolo, referenda sunt quæcunque fiunt in Ecclesia.

Et quãvis Ceremoniæ alicujus observatio aut prætermissio, si rē ipsam spectes, exigui sit momenti; temeraria tamen & fastuosa publici Ordinis ac Disciplinæ transgressio atque violatio, non est peccatum leve coram Deo. Omnia honeste & secundum ordinem fiant in vobis, inquit Apostolus. Ordinis autem illius constitutio non penes est homines privatos. Nemini fas est igitur, nisi legitime vocato, in se suscipere aut sibi arrogare, ut constituat aut immutet ullum publicum ac receptum ordinem in Ecclesia Christi.

Quoniam vero hoc nostro tempore tanta est in mentibus hominum varietas, ut aliis vel minimæ Ceremoniarum suarum [illegible] piaculum esse videatur, adeo depereunt veteres suas consuetudines; alii vero rerum novarum amore ita capiuntur, ut omnia innovata vellent, & tanto odio feruntur in res antiquas, ut nihil nisi novum, ipsis arrideat. Ideo visum est, non tam his aut illis partibus morigerandum quam Deo obtemperandum, & eorum omnium commodo studendum. Ne quis autem offendatur qui rectæ rationi liberum apud se locum aperit, hic quædam eduntur rationes cur receptarum ceremoniarum aliæ antiquatæ sint, aliæ vero retineantur & etiamnum observentur.

Quædam eliminantur quoniam proximè elapsis temporibus in immensum creverat earum numerus, adeo ut onus esset intolerabile. Qua de re Sanctus *Augustinus* jam suo seculo querebatur, nempe quod in tantum numerum multiplicatæ essent, ut deterior foret hac in parte Christianorum quam fuerat olim Judæorum conditio. Ac suadebat ut jugum & onus illud, si quando commoda daretur occasio, pacifice & sine turbis amoveretur. Quid autem dixisset S. *Augustinus* si oculis vidisset nuperas ceremonias, quæ apud nos erant in usu communi. Non fuit enim numerus ceremoniarum temporis illius cum harum nostrarum multitudine

titudine conferendus. Tanta fuit harum ceremoniarum nostrarum congeries, & in his plurimæ adeo obscuræ ut Christi beneficia erga nos confunderent atque obscurarent, potius quam ea nobis exponerent & illustrarent. Præterea Evangelium Christi non est ceremoniale institutum, uti magnam partem, fuit Lex *Mosaica*: sed Religio est ad colendum Deum non in typorum & umbrarum servitute, sed in Libertate Spiritus instituta; iis tantum Ceremoniis contenta quæ decoro & εὐταξίᾳ, piæque Disciplinæ conservandis sufficiant: & quæ aptæ sint ad excitandas insigni ac singulari quadam significatione stupidas hominum mentes in recordationem Officii sui erga Deum ad ædificationem. Præterea, abolendarum Ceremoniarum causa præcipua fuit, quod partim imperitæ plebis superstitiosa cœcitate; partim quorundam inexplebili avaritia qui privato quæstui magis quam gloriæ Dei studebant, earum abusus in tantum creverat ut recte tolli non potuerit, salvis ipsis Ceremoniis.

Jam vero ut ad eos veniamus qui forte graviter ferent quod nonnullæ antiquarum Ceremoniarum etiamnum retineantur: si animo reputaverint sine quibusdam Ceremoniis nullum ordinem aut tranquillam Disciplinam in Ecclesia servari posse, facile eis constabit ratio, cur ab illa sententia sua recedere atque ei renunciare debeant. Sin autem displiceat quod ulla antiqua Ceremonia maneat, & magis placeret omnia innovari; tum vero (quandoquidem concedunt, expedire ut sint quædam Ceremoniæ) ubi antiquæ illæ recte usurpari poterunt, næ isti eas ob solam antiquitatem repudiare nequeunt quin suam prodant stultitiam. Tum enim vel eo nomine quod antiquæ sunt, majori venerationi ipsis esse debent, si Unitatis & Concordiæ magis quam innovationum ac rerum inusitatarũ studiosi videri volunt & haberi. Innovationes enim (quantum quidem id consistere potest cum instituto Christianæ Religionis) semper vitari debent. Neque vero erit cur isti ob retentas Ceremonias offendantur. Quemadmodum enim eæ Ceremoniæ abrogatæ sunt, quæ in majores abusus abierant, & quæ frustra hominum conscientias onerabant; sic quas retineri placuit, Disciplinæ ac Ordinis gratia retinentur, & ob justas causas poterunt immutari & abrogari, ideoque pari existimatione cum Lege Dei nequaquam habendæ sunt. Adde quod neque obscuræ neque mutæ sunt istæ Ceremoniæ, sed ita comparatæ ut cuivis obvium sit intelligere quid sibi velint & quis sit earum usus. Ut non sit verisimile fore olim ut, quemadmodum cæteræ quas abrogavimus, in abusus degenerent. His autem institutis nostris alias Nationes neutiquam damnamus, neque ullis nisi solis popularibus nostris quicquam præscribimus. In hac enim sumus sententia: ut putemus expedire ut quælibet Regio iis utatur Ceremoniis quæ magis conducere videbuntur ad Dei honorem & gloriã illustrandam, & ad populum ad perfectissimã & maxime piã vivendi rationem absque errore aut superstitione deducendum; & ut cætera quæ viderint maxime in abusus degenerare (quod sepius in hominum institutis varie pro variis Regionibus contingunt) rejiciant.

Ordo prælegendi Psalterii.

PSalterium tam ad Matutinas quam ad Vespertinas Preces, singulis mensibus perlegetur, prout in ipso Psalterio præscribitur. Sed Mense *Februario* non prælegetur ultra diem vigesimum octavum, aut vigesimum nonum.

Cum autem *Januarius*, *Martius*, *Maius*, *Julius*, *Augustus*, *October* & *December*, habeant dies Triginta & unum singuli; Constitutum est, ut Psalmi qui die mensis penultimo prælecti fuerint, iidem ultimo die denuo prælegantur; ut Psalterium ineunte quolibet mense incipiat legi.

Quoniam vero Psalmus 119 in 22 Sectiones dividitur, prolixiorque est quam ut totus eodem tempore prælegatur, constitutum est, ut quatuor aut quinque tantum earum Sectionum una vice prælegantur.

In fine autem uniuscujusque Psalmi, ut & uniuscujusque Sectionis Psalmi 119, Hymnus sequens recitabitur.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto; Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

Observa * Psalterium sequi divisionem Hebræorum, & Versionem Anglicam Magnorum Bibliorum, quæ edita & vulgo usurpata sunt, Regibus *Henrico* Octavo & *Edvardo* Sexto Regnantibus.

* *Hoc intelligitur de Psalterio in Editione Anglicana Liturgiæ; Nam in hac Latina Editione, sequuti sumus Vulgatam Latinorum Versionem, quemadmodum in Epistolis & Evangelis.*

Ordo reliquæ Scripturæ prælegendæ.

VEtus Testamentum Priori Lectioni, tam ad Matutinas, quam Vespertinas Preces, assignatur ; quo pacto singulis annis maximam partem prælegetur juxta Calendarium.

Novum Testamentum Posteriori Lectioni tam ad Matutinas quam Vespertinas Preces assignatur ; Ordineque ter quotannis perlegetur, præter Epistolas & Evangelia ; excepta Apocalypsi, ex qua quædam tantum Lectiones propriæ Festis variis assignantur.

Ut autem scias quænam Lectiones singulis diebus prælegendæ sint, quære diem mensis in sequente Calendario, in quo invenies Capita quæ Lectionibus tam ad Matutinas quam ad Vespertinas Preces, assignantur ; Exceptis tantum Festis Mobilibus, quæ non habentur in Calendario, & Immobilibus è quarum regione spatium purum relinquitur in columna Lectionum ; Quorum omnium dierum Lectiones Propriæ habentur in Tabula Propriarum Lectionum.

Observa etiam, quod quotiescunque Proprii Psalmi aut Lectiones, assignantur, tum Psalmi & Lectiones in Psalterio & Calendario assignatæ (si diversi sint ab illis) omittuntur.

Observa insuper, Collectam, Epistolam, & Evangelium, quæ Dominicæ assignantur, non variare per totam septimanam, nisi aliter in hoc Libro constitutum fuerit.

LECTIONES PROPRIÆ
AD
Matutinas & Vespertinas Preces, Dominicis & aliis Festis diebus per totum Annum prælegendæ.

Lectiones Propriæ diebus Dominicis prælegendæ.

Dominicæ Adventus.	*Matut.*	*Vespert.*
1	Esai. 1	Esai. 2
2	5	24
3	25	26
4	30	32
Dominicæ post Nat.		
1	37	38
2	41	43
Dominicæ post Epiph.		
1	44	46
2	51	53
3	55	56
4	57	58
5	59	64
6	65	66
Septuagesima.	Gen. 1	Gen. 2
Sexagesima.	3	6
Quinquagesima.	9 usq; ad v. 20	12
Quadragesima.		
[illegible]	19 usq; ad v. [illegible]	[illegible]
2	27	34
3	39	42
4	43	45
5	Exod. 3	Exod. 5
6		
1 Lectio.	Exod. 9	Exod. 10
2 Lectio.	Matt. 26	Heb. 5. usq; ad v. 11
Pascha.		
1 Lectio.	Exod. 12	Exod. 14
2 Lectio.	Rom. 6	Act. 2. v. 22
Dominicæ post Pasch.		
1	Numer. 16	Numer. 22
2	23, 24	25
3	Deut. 4.	Deut. 5
4	6	7
5	8	9
Dominic. post Ascens.	12	13
Pentecoste.		
1 Lectio.	Deut. 10 usq; ad v. 18	Esai. 11
2 Lectio.	Act. 10. v. 34	Act. 19. usq; ad v. 21

Dominica

Dominica Trinit.	*Matut.*	*Vespert.*
1 Lectio.	Gen. 1.	Gen. 18
2 Lectio.	Matth. 3.	1 Johan. 5.
Dominicæ post Trin.		
1	Jos. 10.	Jos. 23
2	Judic. 4.	Judic. 5
3	1 Sam. 2	1 Sam. 3
4	12	13
5	15	17
6	2 Sam. 12	2 Sam. 19
7	21	24
8	1 Reg. 13	1 Reg. 17
9	18	19
10	21	22
11	2 Reg. 5	2 Reg. 9
12	10	18
13	19	23
14	Jer. 5	Jer. 22
15	35	36
16	Ezech. 2	Ezech. 13
17	14	18
18	20	24
19	Dan. 3	Dan. 6
20	Joel. 2	Mich. 6
21	Hab. 2	Prov. 4
22	Prov. 2	3
23	11	12
24	13	14
25	15	16
26	17	19

Lectiones Propriæ diebus Festis prælegendæ.

	Matut.	*Vespert.*
S. *Andreæ.*	Prov. 20	Prov. 21
S. *Thomæ* Apost.	23	24
Nativit. Christi.		
1 Lectio.	Esai. 9. usque ad v. 8	Esa. 7. v. 10. usq; ad (v. 17
2 Lectio.	Luc. 2. usque ad v. 15	Tit. 3. v. 4. usq; ad v. 9
S. *Stephan.*		
1 Lectio.	Prov. 28	Ecclef. 4
2 Lectio.	Act. 6. v. 8. & c. 7. usq; (ad v. 30	Act. 7. v. 30. usq; ad (v. 55
S. *Johan.*		
1 Lectio.	Ecclef. 5	Ecclef. 6
2 Lectio.	Apoc. 1	Apoc. 22
Innocent.	Jer. 31. usq; ad v. 18	Sap. 1

Circumcisio.	*Matut.*	*Vespert.*
1 Lectio.	Gen. 17.	Deut. 10 v. 12
2 Lectio.	Rom. 2.	Coloss. 2
Epiphan.		
1 Lectio.	Esai 60	Esai. 49
2 Lectio.	Luc. 3 usq; ad v. 23	Johan. 1 usq; ad v. 12
Conversio S. Pauli.		
1 Lectio.	Sapient. 5	Sapient. 6
2 Lectio.	Act. 22 usq; ad v. 22	Act. 26
Purific. Virg. Mariæ.	Sapient. 9	Sapient. 12
S. Matthiæ.	19	Ecclus 1
Annuntiat. B. Virg.	Ecclus. 2	3
Feria 4. ante Pasch.		
1 Lectio.	Hos. 13	Hos. 14
2 Lectio.	Johan. 11 v. 45	
Feria 5. ante Pasch.		
1 Lectio.	Dan. 9	Jer. 31
2 Lectio.	Johan. 13.	
Passio Domini.		
1 Lectio.	Gen. 22 usq; ad v. 20	Esai. 53
2 Lectio.	Johan. 18	1 Petr. 2
Paschatis Vigil.		
1 Lectio.	Zach. 9	Exod. 13.
2 Lectio.	Luc. 23 v. 50	Heb. 4
Feria 2. post Pasch.		
1 Lectio.	Exod. 16	Exod. 17
2 Lectio.	Matth. 28	Act. 3
Feria 3. post Pasch.		
1 Lectio.	Exod. 20.	Exod. 32
2 Lectio.	Luc. 24 usq; ad v. 13	1 Cor. 15
S. Marc.	Ecclus. 4	Ecclus. 5
S. Philip & Jacob.		
1 Lectio.	7	9
2 Lectio.	Johan. 1. v. 43	
Ascensio Dom.		
1 Lectio.	Deut. 10	2 Reg. 2
2 Lectio.	Luc. 24 v. 44	Ephes. 4 usq; ad v. 17
		(ad v. 30
Feria 2 post Pentecost.		
1 Lectio.	Gen. 11 usq; ad v. 10	Num. 11 v. 16 usq;
2 Lectio.	1 Cor. 12.	1 Cor. 14 usq; ad v. 26
Feria 3. post Pentecost.		
1 Lectio.	1 Sam. 19 v. 18	Deut. 30
2 Lectio.	1 Thess. 5 v. 12 usq;	1 Johan. 4 usque ad
	(ad v. 24	(v. 14
S. *Barnab.*		
1 Lectio.	Ecclus. 10	Ecclus. 12
2 Lectio.	Act. 14.	Act. 15 usq; ad v. 36

S. Johan Baptist.	*Matut.*	*Vespert.*
1 Lectio.	Malach. 3	Malach. 4.
2 Lectio.	Matth. 3	Mat. 14 usq; ad v. 13.
S. Petri.		
1 Lectio.	Ecclus. 15	Ecclus. 19
2 Lectio.	Act. 3	Act. 4
S. Jacob.	Ecclus. 21.	Ecclus. 22
S. Bartholom.	24.	29
S. Matthæi.	Ecclus. 35	Ecclus. 38
S. Mich.		
1 Lectio.	Gen. 32	Dan. 10. v. 5
2 Lectio.	Act. 12 usq; ad v. 20	Jud. v. 6 usq; ad v. 16
S. Luc.	Ecclus. 51	Job 1
S. Simon & S. Jud.	Job. 24. 25	42
Omnium Sanct.		
1 Lectio.	Sapien. 3. usq; ad v. 10	Sapien. 5. usq; ad v. 17
2 Lectio.	Heb. 11. v. 33 & cap. (12 usq; ad v. 7	Apoc. 19 usq; ad v. 17

¶ *Psalmi Proprii, quibusdam diebus.*

	Matut.	*Vesper.*
¶ *Die Natal. Christ.*	Psal. 19, 45, 85	89, 110, 132
¶ *Die Ciner.*	6, 32, 38	102, 130, 143
¶ *Die Passion.*	22, 40, 54	69, 88
¶ *Die Pasch.*	2, 57, 111	113, 114, 118
¶ *Die Ascens.*	8, 15, 21	24, 47, 108
¶ *Die Pentecost.*	48, 68	104, 145

Januarius habet XXXI Dies.

Luna babet XXX.

					Matut. 1 Lect.	Matut. 2 Lect.	Vespertin. 1 Lect.	Vespertin. 2 Lect.
2	1	A	Calend.	*Circum. Dom.*				
	2	b	4 Non.		Gen. 1.	Mat. 1	Gen. 2	Rom. 1
10	3	c	3 Non.		3	2	4	2
	4	d	Pr. N.		5	3	6	3
19	5	e	Nona.		7	4	8	4
8	6	f	8 Id.	*Epiph. Domini.*				
	7	g	7 Id.		9	5	12	5
16	8	A	6 Id.	Luci. Presb. M.	13	6	14	6
5	9	b	5 Id.		15	7	16	7
	10	c	4 Id.		17	8	18	8
13	11	d	3 Id.		19	9	20	9
2	12	e	Pr. Id.		21	10	22	10
	13	f	Idus.	Hil. Epis. Con	23	11	24	11
10	14	g	19 C. Fe.		25	12	26	12
	15	A	18 Cal.		27	13	28	13
18	16	b	17 Cal.		29	14	30	14
	17	c	16 Cal.		31	15	32	15
	18	d	15 Cal.	Prisc. Virg. M.	33	16	34	16
15	19	e	14 Cal.		35	17	37	1 Cor. 1
4	20	f	13 Cal.	Fab. Ep. R. M.	38	18	39	2
	21	g	12 Cal.	Agnes R. V. M.	40	19	41	3
12	22	A	11 Cal.	Vincen. Dia. M.	42	20	43	4
1	23	b	10 Cal.		44	21	45	5
	24	c	9 Cal.		46	22	47	6
9	25	d	8 Cal.	*Conver. S. Pauli*				
	26	e	7 Cal.		48	23	49	7
17	27	f	6 Cal.		50	24	Exo. 1	8
6	28	g	5 Cal.		Exo. 2	25	3	9
	29	A	4 Cal.		4	26	5	10
13	30	b	3 Cal.	*Car. Reg. Mar.*	*6	27	7	11
3	31	c	Pr. Cal.		8	28	9	12

* Observa caput 6. Exodi legi tantum usque ad ver. 14.

Februarius habet XXVIII Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
	1	d	Calend.	Jejun.	Ex. 10	Mar. 1	Ex. 11	1 Co. 13
11	2	e	4 No.	*Purific. B. Mar.*		2		14
19	3	f	3 No.		12	3	13	15
8	4	g	Pr. No.		14	4	15	16
	5	A	Nonæ.	Agath. Vir. M.	16	5	17	2 Co. 1
16	6	b	8 Id.		18	6	19	2
5	7	c	7 Id.		20	7	21	3
	8	d	6 Id.		22	8	23	4
13	9	e	5 Id.		24	9	32	5
2	10	f	4 Id.		32	10	34	6
	11	g	3 Id.		Lev. 18	11	Lev. 19	7
10	12	A	Pr. Id.		20	12	26	8
	13	b	Idus.		Nu. 11	13	Nu. 12	9
18	14	c	16 C. Ma.	Valent. Ep. M.	13	14	14	10
7	15	d	15 Cal.		16	15	17	11
	16	e	14 Cal.		20	16	21	12
15	17	f	13 Cal.		22	Iu. r. 39	23	13
4	18	g	12 Cal.		24	1. 39	25	Gal. 1
	19	A	11 Cal.		27	2	30	2
12	20	b	10 Cal.		31	3	32	3
1	21	c	9 Cal.		35	4	36	4
	22	d	8 Cal.		Deu. 1	5	Deu. 2	5
9	23	e	7 Cal.	Jejun.	3	6	4	6
	24	f	6 Cal.	*S. Matth. A. M.*		7		Eph. 1
17	25	g	5 Cal.		5	8	6	2
6	26	A	4 Cal.		7	9	8	3
	27	b	3 Cal.		9	10	10	4
14	28	c	Pr. Cal.		11	11	12	5
	29				13	Mat. 7	14	Ro. 12

Martius

Martius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespertin.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
3	1	d	Calend.	Dav. Arc. Men.	De. 15	Lu. 12.	De. 16	Eph. 6
	2	e	6 Non.	Ced. Ep. Lich.	17	13	18	Phil. 1
11	3	f	5 Non.		19	14	20	2
	4	g	4 Non.		21	15	22	3
19	5	A	3 Non.		24	16	25	4
8	6	b	Pr. N.		26	17	27	Col. 1
	7	c	Nonæ.	Perp. Maur. M.	28	18	29	2
16	8	d	8 Id.		30	19	31	3
5	9	e	7 Id.		32	20	33	4
	10	f	6 Id.		34	21	Jos. 1	1 Th. 1
13	11	g	5 Id.		Jos. 2	22	3	2
2	12	A	4 Id.	Gr. M. Ep. R. C.	4	23	5	3
	13	b	3 Id.		6	24	7	4
10	14	c	Pr. Id.		8	Joh. 1	9	5
	15	d	Idus.		10	2	23	2 Th. 1
18	16	e	17 C. Ap.		24	3	Jud. 1	2
7	17	f	16 Cal.		Jud. 2	4	3	3
	18	g	15 Cal.	Edvard. Reg.	4	5	5	1 Tim. 1
15	19	A	14 Cal.		6	6	7	2, 3
4	20	b	13 Cal.		8	7	9	4
	21	c	12 Cal.	Benedicti Abb.	10	8	11	5
12	22	d	11 Cal.		12	9	13	6
1	23	e	10 Cal.		14	10	15	2 Tim. 1
	24	f	9 Cal.	Jejun.	16	11	17	2
9	25	g	8 Cal.	*Ann. Mar. Vir.*		12		3
	26	A	7 Cal.		18	13	19	4
17	27	b	6 Cal.		20	14	21	Tit. 1
6	28	c	5 Cal.		Ruth 1	15	Ruth 2	2, 3
	29	d	4 Cal.		3	16	4	Phile.
14	30	e	3 Cal.		1 Sa. 1	17	1 Sa. 2	Hebr. 1
3	31	f	Pr. Cal.		3	18	4	2

Aprilis

Aprilis habet XXX Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespertin.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
	1	g	Calend.		1 Sa. 5	Joh. 19	1 Sa. 6	Heb. 3
11	2	A	4 No.		7	20	8	4
	3	b	3 No.	Rich. Ep. Cice.	9	21	10	5
19	4	c	Pr. No.	Ambr. Ep. Med.	11	Act. 1	12	6
8	5	d	Nonæ.		13	2	14	7
16	6	e	8 Id.		15	3	16	8
5	7	f	7 Id.		17	4	18	9
	8	g	6 Id.		19	5	20	10
13	9	A	5 Id.		21	6	22	11
2	10	b	4 Id.		23	7	24	12
	11	c	3 Id.		25	8	26	13
10	12	d	Pr. Id.		27	9	28	Jac. 1
	13	e	Idus.		29	10	30	2
18	14	f	18 C. Ma.		31	11	2 Sa. 1	3
7	15	g	17 Cal.		2 Sa. 2	12	3	4
	16	A	16 Cal.		4	13	5	5
15	17	b	15 Cal.		6	14	7	1 Pet. 1
4	18	c	14 Cal.		8	15	9	2
	19	d	13 Cal.	Alph. Cant. A.	10	16	11	3
12	20	e	12 Cal.		12	17	13	4
1	21	f	11 Cal.		14	18	15	5
	22	g	10 Cal.		16	19	17	2 Pet. 1
9	23	A	9 Cal.	S. Georgii Mar.	18	20	19	2
	24	b	8 Cal.		20	21	21	3
17	25	c	7 Cal.	S. *Marci Ev. M.*		22		1 Joh. 1
6	26	d	6 Cal.		22	23	23	2
	27	e	5 Cal.		24	24	1 Re. 1	3
14	28	f	4 Cal.		1 Re. 2	25	3	4
3	29	g	3 Cal.		4	26	5	5
	30	A	Pr. Cal.		6	27	7	2, 3 Jo.

CALENDARIUM.

Maius habet XXXI Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
2	1	b	Calend.	*S. Ph. & Jac.*				Inde.
	2	c	6 No.	*Ap. & M.*	1 Re. 8	Act. 28	1 Re. 9	Rom. 1
19	3	d	5 No.	Invent. Cruc.	10	Mat. 1	11	2
8	4	e	4 No.		12	2	13	3
	5	f	3 No.		14	3	15	4
16	6	g	Pr. No.	S. Joh. Eva. ant.	16	4	17	5
5	7	A	Nonæ.	Port. Lat.	18	5	19	6
	8	b	8 Id.		20	6	21	7
13	9	c	7 Id.		22	7	2 Re. 1	8
2	10	d	6 Id.		2 Re. 2	8	3	9
	11	e	5 Id.		4	9	5	10
10	12	f	4 Id.		6	10	7	11
	13	g	3 Id.		8	11	9	12
18	14	A	Pr. Id.		10	12	11	13
7	15	b	Idus.		12	13	13	14
	16	c	17 C. Jun.		14	14	15	15
15	17	d	16 Cal.		16	15	17	16
4	18	e	15 Cal.		18	16	19	1 Cor. 1
	19	f	14 Cal.	Dunst. Can. Ar.	20	17	21	2
12	20	g	13 Cal.		22	18	23	3
1	21	A	12 Cal.		24	19	25	4
	22	b	11 Cal.		Ezr. 1	20	Ezr. 3	5
9	23	c	10 Cal.		4	21	5	6
	24	d	9 Cal.		6	22	7	7
17	25	e	8 Cal.	Archiep.	9	23	Neh. 1	8
6	26	f	7 Cal.	Aug. Prim. Ca.	Neh. 2.	24	4	9
	27	g	6 Cal.	V. Bed. Presb.	5	25	6	10
14	28	A	5 Cal.		8	26	9	11
3	29	b	4 Cal.	*Carol. II. Nat. &*	10	27	13	12
	30	c	3 Cal.	*Redit.*	Esth. 1.	28	Esth. 2	13
11	31	d	Pr. Cal.		3	Marc. 1	4	14

Junius

Junius habet XXX *Dies.*

Luna habet XXIX.

					Matut. 1 Lect.	*Matut.* 2 Lect.	*Vespert.* 1 Lect.	*Vespert.* 2 Lect.
	1	c	Calend.	Nicome. Rom.	Esth. 5	Mar. 2	Esth. 6	1 Cor. 15
19	2	f	4 No.	Pr. & M.	7	3	8	16
8	3	g	3 No.		9	4	Job. 1	2 Cor. 1
16	4	A	Pr. No.		Job. 2	5	3	2
5	5	b	Nonæ.	Bonif. Ep. Mo-	4	6	5	3
	6	c	8 Id.	gunt. & M.	6	7	7	4
13	7	d	7 Id.		8	8	9	5
2	8	e	6 Id.		10	9	11	6
	9	f	5 Id.		12	10	13	7
10	10	g	4 Id.		14	11	15	8
	11	A	3 Id.	*S. Barn. Apost.*				
18	12	b	Pr. Id.	*& Ma.*	16	12	17, 18	9
7	13	c	Idus.		19	13	20	10
	14	d	19 *c. Ju.*		21	14	22	11
5	15	e	17 Cal.		23	15	24, 25	12
4	16	f	16 Cal.		26, 27	16	28	13
	17	g	15 Cal.	S. Albani Mart.	29	Luc. 1	30	Gal. 1
12	18	A	14 Cal.		31	2	32	2
1	19	b	13 Cal.		33	3	34	3
	20	c	12 Cal.	Transl. Edvar.	35	4	36	4
9	21	d	11 Cal.	R. Sax. Oc.	37	5	38	5
	22	e	10 Cal.		39	6	40	6
17	23	f	9 Cal.	Jejun.	41	7	42	Eph. 1
6	24	g	8 Cal.	*S. Joh. Bap. Nat.*				
	25	A	7 Cal.		Pro. 1	8	Pro. 2	2
14	26	b	6 Cal.		3	9	4	3
3	27	c	5 Cal.		5	10	6	4
	28	d	4 Cal.	Jejun.	7	11	8	5
11	29	e	3 Cal.	*S. Petr. Ap. &*				
	30	f	Pr. Cal.	*Mart.*	9	12	10	6

Julius

Julius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
19	1	g	Calend.		Pro. 11	Luc. 13	Pro. 12	Phil. 1
8	2	A	6 No.	Visit. B. Mar. V.	13	14	14	2
	3	b	5 No.		15	15	16	3
16	4	c	4 No.	Transl. S. Mart.	17	16	18	4
5	5	d	3 No.	Ep. & Conf.	19	17	20	Col. 1
	6	e	Pr. No.		21	18	22	2
13	7	f	Nonæ.		23	19	24	3
2	8	g	8 Id.		25	20	26	4
	9	A	7 Id.		27	21	28	1 Th. 1
10	10	b	6 Id.		29	22	31	2
	11	c	5 Id.		Eccl. 1	23	Eccl. 2	3
18	12	d	4 Id.		3	24	4	4
7	13	e	3 Id.		5	Joh. 1	6	5
	14	f	Pr. Id.		7	2	8	2 Th. 1
15	15	g	Idus.	Swith. Ep. Win.	9	3	10	2
4	16	A	17 *C. Aug.*	Translat.	11	4	12	3
	17	b	16 Cal.		Jer. 1	5	Jer. 2	1 Tim. 1
12	18	c	15 Cal.		3	6	4	2,3
1	19	d	14 Cal.	Virg. & Mar	5	7	6	4
	20	e	13 Cal.	Margar. Antio.	7	8	8	5
9	21	f	12 Cal.	S. Mar. Magdal.	9	9	10	6
17	22	g	11 Cal.		11	10	12	2 Tim. 1
	23	A	10 Cal.		13	11	14	2
6	24	b	9 Cal.	Jejun.	15	12	16	3
	25	c	8 Cal.	*S. Jac. Ap. & M*		13		4
14	26	d	7 Cal.	S. Ann. Matr. B.	17	14	18	Tit. 1
3	27	e	6 Cal.	Mar. Virg.	19	15	20	2,3
	28	f	5 Cal.		21	16	22	Phile.
11	29	g	4 Cal.		23	17	24	Hebr. 1
	30	A	3 Cal.		25	18	26	2
19	31	b	Pr. Cal.		27	19	28	3

Augustus

Augustus habet XXXI Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespert.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
8	1	c	Calend.	Pet. ad Vinc.	Jer. 29	Joh. 20	Jer. 30	Hebr. 4
16	2	d	4 No.		31	21	32	5
5	3	e	3 No.		32	Act. 1	34	6
	4	f	Pr. No.		35	2	36	7
13	5	g	Nonæ.		37	3	38	8
2	6	A	8 Id.	Transfig. Dom.	39	4	40	9
	7	b	7 Id.	Nom. Jesus.	41	5	42	10
10	8	c	6 Id.		43	6	44	11
	9	d	5 Id.	S. Laur. Archi.	45,46	7	47	12
18	10	e	4 Id.	Rom. & Ma.	48	8	49	13
7	11	f	3 Id.		50	9	51	Jac. 1
	12	g	Pr. Id.		52	10	Lam. 1	2
15	13	A	Idus.		Lam. 2	11	3	3
4	14	b	19 C. Sep.		4	12	5	4
	15	c	18 Cal.		Ezec. 2	13	Ezec. 3	5
12	16	d	17 Cal.		6	14	7	1 Pet. 1
1	17	e	16 Cal.		13	15	14	2
	18	f	15 Cal.		18	16	33	3
9	19	g	14 Cal.		34	17	Dan. 1	4
	20	A	13 Cal.		Dan. 2	18	3	5
17	21	b	12 Cal.		4	19	5	2 Pet. 1
6	22	c	11 Cal.		6	20	7	2
	23	d	10 Cal.	Jejun.	8	21	9	3
14	24	e	9 Cal.	*S. Barthol. Ap.*		22		1 Joh. 1
3	25	f	8 Cal.	*& Ma.*	10	23	11	2
	26	g	7 Cal.		12	24	Hos. 1	3
11	27	A	6 Cal.	Conf. Dod.	Ho. 2,3	25	4	4
	28	b	5 Cal.	S. Aug. Ep. Hip.	5,6	26	7	5
19	29	c	4 Cal.	Decol. Joh. Ba.	8	27	9	2,3 Joh
8	30	d	3 Cal.		10	28	11	Jud.
	31	e	Pr. Cal.		12	Mat. 1	13	Rom. 1

Septem-

CALENDARIUM.

September habet XXX Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespert.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
16	1	f	Calend.	Egidii Abb. &	Hos. 14	Mat. 2	Joel 1	Rom. 2
5	2	g	4 No.	Confe.	Joel. 2	3	3	3
	3	A	3 No.		Amos 1	4	Amos 2	4
13	4	b	Pr. No.		3	5	4	5
2	5	c	Nonæ.		5	6	6	6
	6	d	8 Id.	relian.	7	7	8	7
10	7	e	7 Id.	Eunur. Ep. Au-	9	8	Obad.	8
	8	f	6 Id.	Nat. B. Vir. M.	Jon. 1	9	Jo. 2,3	9
18	9	g	5 Id.		4	10	Mich. 1	10
7	10	A	4 Id.		Mich. 2	11	3	11
	11	b	3 Id.		4	12	5	12
15	12	c	Pr. Id.		6	13	7	13
4	13	d	Idus.		Neh. 1	14	Neh. 2	14
	14	e	18 C. oa.	S. Crucis.	3	15	Hab. 1	15
12	15	f	17 Cal.		Hab. 2	16	3	16
1	16	g	16 Cal.		Zeph. 1	17	Zeph. 2	1 Cor. 1
	17	A	15 Cal.	Lam. Ep. & M.	3	18	Hag. 1	2
9	18	b	14 Cal.		Hag. 2	19	Zach. 1	3
	19	c	13 Cal.		Za. 2,3	20	4,5	4
17	20	d	12 Cal.	Jejun.	6	21	7	5
6	21	e	11 Cal.	S. Matt. Ap. Ev.		22		6
	22	f	10 Cal.	& M.	8	23	9	7
14	23	g	9 Cal.		10	24	11	8
3	24	A	8 Cal.		12	25	13	9
	25	b	7 Cal.	Car. & M.	14	26	Mal. 1	10
11	26	c	6 Cal.	S. Cypri. Archi.	Mal. 2	27	3	11
19	27	d	5 Cal.		4	28	Tob. 1	12
	28	e	4 Cal.	nium Ang.	Tob. 2	Mar. 1	3	13
8	29	f	3 Cal.	S. Mich. & om-		2		14
	30	g	Pr. Cal.	S. Hier. Pr. C. & Doct.	4	3	6	15

October

CALENDARIUM.

October habet XXXI Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
16	1	A	Calend.	Remig. Ep. Remens.	Tob. 7	Mar. 4	Tob. 8	1 Cor. 16
5	2	b	6 No.		9	5	10	2 Cor. 1
13	3	c	5 No.		11	6	12	2
2	4	d	4 No.		13	7	14	3
	5	e	3 No.		Judit. 1	8	Judit. 1	4
10	6	f	Pr. No.	Fid. Virg. & Ma.	3	9	4	5
	7	g	Nonæ.		5	10	6	6
18	8	A	8 Id.		7	11	8	7
7	9	b	7 Id.	S. Dionys. Arc.	9	12	10	8
	10	c	6 Id.	Ep. & Mar.	11	13	12	9
15	11	d	5 Id.		13	14	14	10
4	12	e	4 Id.		15	15	16	11
	13	f	3 Id.	Transl. S. Edva.	Sapi. 1	16	Sapi. 2	12
12	14	g	Pr. Id.	Confes.	3	Lu. 1. 39	4	13
1	15	A	Idus.		5	1. 39	6	Gal. 1
	16	b	17 C. Nov.		7	2	8	2
9	17	c	16 Cal.	Ethelred. Virg.	9	3	10	3
	18	d	15 Cal.	*S. Luc. Evang.*		4		4
17	19	e	14 Cal.		11	5	12	5
6	20	f	13 Cal.		13	6	14	6
	21	g	12 Cal.		15	7	16	Eph. 1
14	22	A	11 Cal.		17	8	18	2
3	23	b	10 Cal.		19	9	Eccl. 1	3
	24	c	9 Cal.		Eccl. 2	10	3	4
11	25	d	8 Cal.	Crispini Mart.	4	11	5	5
	26	e	7 Cal.		6	12	7	6
19	27	f	6 Cal.	Jejun.	8	13	9	Phil. 1
8	28	g	5 Cal.	*S. Sim. & S. Ju. Ap. & M.*		14		2
	29	A	4 Cal.		10	15	11	3
16	30	b	3 Cal.		12	16	13	4
5	31	c	Pr. Cal.	Jejun.	14	17	15	Col. 1

November habet XXX Dies.

Luna habet XXIX.

					Matut.		Vespert.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
	1	d	Calend.	*Fest. Om. Sanct.*				
13	2	e	4 No.		Ecc. 16	Luc. 18	Ecc. 17	Col. 2
2	3	f	3 No.		18	19	19	3
	4	g	Pr. No.		20	20	21	4
10	5	A	Nonæ.	*Conjurat. Pap.*	22	21	23	1 Th. 1
	6	b	8 Id.	Leonard. Conf.	24	22	(a) 25	2
18	7	c	7 Id.		27	23	28	3
7	8	d	6 Id.		29	24	(b) 30	4
	9	e	5 Id.		31	Joh. 1	32	5
15	10	f	4 Id.		33	2	34	2 Th. 1
4	11	g	3 Id.	S. Mart. Episc. &	35	3	36	2
	12	A	Pr. Id.	Confess.	37	4	38	3
12	13	b	Idus.	Bricii Episcopi	39	5	40	1 Tim. 1
1	14	c	18 C. Dec.		41	6	42	2,3
	15	d	17 Cal.	Machuti Ep.	43	7	44	4
9	16	e	16 Cal.		45	8	(c) 46	5
	17	f	15 Cal.	Hugon. Episc.	47	9	48	6
17	18	g	14 Cal.	Lincoln.	49	10	50	2 Tim. 1
6	19	A	13 Cal.		51	11	Baru. 1	2
	20	b	12 Cal.	Edmund. Reg.	Baru. 2	12	2	3
14	21	c	11 Cal.	& Mart.	4	13	5	4
3	22	d	10 Cal.	Cecil. Vir. & M.	6	14	Hist. S.	Tit. 1
	23	e	9 Cal.	S. Clem. 1. Ep.	*Bel & D*	15	Esa. 1	2,3
11	24	f	8 Cal.	Rom. & M.	Esa. 2	16	3	Phile.
	25	g	7 Cal.	Cathar. Virg. &	4	17	5	Hebr. 1
19	26	A	6 Cal.	Mart.	6	18	7	2
8	27	b	5 Cal.		8	19	9	3
	28	c	4 Cal.		10	20	11	4
16	29	d	3 Cal.	Jejun.	12	21	23	5
5	30	e	Pr. Cal.	*S. Andr. Ap. M.*		Act. 1		6

(*a*) Observa caput 25 Ecclesiastici legi tantum usque ad v. 13.
(*b*) Et cap. 30. usque ad vers. 18.
(*c*) Et cap. 46. usque ad vers. 20.

Decem-

CALENDARIUM.

December habet XXXI Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespert.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
	1	f	Calend.		Esa. 14	Act. 2	Esa. 15	Heb. 7.
13	2	g	4 No.		16	3	17	8
2	3	A	3 No.		18	4	19	9
10	4	b	Pr. No.		20,21	5	22	10
	5	c	Nonæ.	Lyciæ.	23	6	24	11
18	6	d	8 Id.	Nicol.Ep.Mar.	25	7 ad 30	26	12
7	7	e	7 Id.	Mariæ.	27	7 30	28	13
	8	f	6 Id.	Concept.B.Vir.	29	8	30	Jac 1
15	9	g	5 Id.		31	9	32	2
4	10	A	4 Id.		33	10	34	3
	11	b	3 Id.		35	11	36	4
12	12	c	Pr.Id.		37	12	38	5
1	13	d	Idus.	Luc. Vir.&Ma.	39	13	40	1Pet. 1
	14	e	19 *C.Jan.*		41	14	42	2
9	15	f	18 Cal.		43	15	44	3
	16	g	17 Cal.	O Sapientia.	45	16	46	4
17	17	A	16 Cal.		47	17	48	5
6	18	b	15 Cal.		49	18	50	2Pet. 1
	19	c	14 Cal.		51	19	52	2
14	20	d	13 Cal.	Jejun.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3
3	21	e	12 Cal.	*S. Thom. Ap.&*		21		1 Joh. 1
	22	f	11 Cal.	*M.*	55	22	56	2
11	23	g	10 Cal.		57	23	58	3
	24	A	9 Cal.	Jejun.	59	24	60	4
19	25	b	8 Cal.	*Nativ. Dom.*				
8	26	c	7 Cal.	*S.Stev. Protom.*				
	27	d	6 Cal.	*S.Johan. Evan.*		25		5
16	28	e	5 Cal.	*Sanctor. Innoc.*				
5	29	f	4 Cal.		61	26	62	2 Joh.
	30	g	3 Cal.		63	27	64	3 Joh.
13	31	A	Pr. Cal.	Silvest. Ep.Ro.	65	28	66	Jud.

Tabulæ

Tabulæ ac Regulæ de Festis Mobilibus & Immobilibus: Ut de Diebus Jejunii & Abstinentiæ, per totum Annum.

Regulæ de Festis Mobilibus & aliis diebus Festis.

PAscha (ex quo reliqua pendent) semper incidit in Dominicam quæ proxime succedit Pleni-Lunium, quod immediate sequitur 21 *Martii*. Sin vero Pleni-Lunium contingit die Dominica, Pascha incidit in proxime sequentem Dominicam.

Dominica Adventus semper incidit in Dominicam Festo S. *Andreæ* proximam, sive illud sequatur sive antecedat.

Septuagesima	antecedit Pascha	Novem	septimanis.
Sexagesima		Octo	
Quinquagesima		Septem	
Quadragesima		Sex	

Dominica *Rogatio.*	sequitur Pascha	Quinque	septimanis.
Dies *Ascensionis*		Quadraginta	diebus
Pentecostes		Septem	septimanis.
Dominica *Trinitat.*		Octo	septimanis.

Tabula Festorum quæ observari debent in Ecclesia Anglicana, per totum annum.

Omnes Dominicæ in Anno.

FESTA

Circumcisionis Domini nostri Jesu Christi.
Epiphaniæ.
Conversionis S. *Pauli*.
Purificationis B. Virginis.
S. *Matthiæ* Apostoli.
Annunciationis B. Virg.
S. *Marci* Evangel.
S S. *Philippi* & *Jacobi* Apost.
Ascensionis Domini nostri Jesu Christi.
S. *Barnabæ*.
Nativ. S. *Joan.* Baptistæ.
S. *Petri* Apostoli.
S. *Jacobi* Apost.
S. *Bartholomæi* Apost.
S. *Matth.* Apost.
S. *Michaelis* & omnium Angelor.
S. *Lucæ* Evangelistæ.
S.S. *Simonis* & *Judæ* Apost.
Omnium Sanctorum.
S. *Andreæ* Apost.
S. *Thomæ* Apost.
Nativitat. Domini.
S. *Stephani* Martyris.
S. *Joannis* Evangelistæ.
Sanctorum Innocentium.

Feria { Secunda & Tert. } post Dom. *Paschatis.* { Secunda & Tert. } post Dominic. *Pentecostes.*

Tabula

Tabula Vigiliarum, Jejuniorum, ac Dierum Abstinentiæ, quæ observari debent singulis annis.

Vesperæ seu Vigiliæ ante

Nativitatem Domini	S. *Petri.*
Purific. B. Virg. *Mar.*	S. *Jacobi*
Annunc. B. Virg. *Mar.*	S. *Bartholom.*
Pascha-	S. *Matthæi.*
Ascensionem.	S.S. *Simonis* & *Judæ.*
Pentecostem.	S. *Andreæ.*
S. Matthiæ.	S. *Thomæ.*
S. *Joan.* Baptist.	Omnium Sanctorum.

Observa, quod si ullum horum Festorum incidat in feriam secundam, tum Vigilia, seu dies Jejunii observabitur feria septima præcedentis Hebdomadis, non autem Dominica proxime antecedente.

Dies Jejunii aut Abstinentiæ.

I. QUadragesima.

II. Feriæ Jejuniorum Quatuor Temporum, quarta scilicet sexta & septima,

Post { Dominicam Primam Quadragesimæ.
Festum Pentecostes.
14 *Septembris.*
13 *Decembris.*

III. Dies Rogationum, Feria scillicet secunda, tertia & quarta ante Ascensionem Domini.

IV. Feria sexta cujuscunque Hebdomadis in anno, præter Diem Natalem Christi.

Dies quidam solennes pro quibus singularia quædam Officia assignantur.

QUintus *Novembris*, qui dies est *Conjurationis Pontificiorum.*
Trigesimus *Januarii*, qui dies est *Martyrii* Caroli *Regis* I.
Vigesimus Nonus *Maii*, qui dies est *Nativitatis* & *Reditus* Caroli *Regis* II.

Tabula Festorum Mobilium in annos quadraginta.

Annus Domini.	Aureus Numer.	Epacta.	Litera Domin.	Dom. post Epi.	Septuagesima.	Dominica Prim. Quadragesimæ	Pascha.	Dom. Rogat.	Ascensio Dom.	Pentecoste.	Dom. post Trin.	Dom. Advent.
1661	9	9	F	4	Fe. 10	Fe. 27	Apr.14	Maii 19	Maii 23	Jun. 2	24	Dec. 1
1662	10	20	E	2	Jan.26	12	Ma. 30	4	8	Maii 18	26	Nov.30
1663	11	1	D	5	Fe. 15	Ma. 4	Apr.19	24	28	Jun. 7	23	29
1664	12	12	CB	4	7	Fe. 24	10	15	19	Maii 29	24	27
1665	13	23	A	2	Jan.22	8	Ma. 26	Apr.30	4	14	27	Dec. 3
1666	14	4	G	5	Fe. 11	28	Apr.15	Maii 20	24	Jun. 3	24	2
1667	15	15	F	3	3	20	7	12	16	Maii 26	25	1
1668	16	26	ED	1	Jan.19	5	Ma. 22	Apr.26	Apr.30	10	27	Nov.29
1669	17	7	C	4	Fe. 7	24	Apr.11	Maii 16	Maii 20	30	24	28
1670	18	18	B	3	Jan.30	16	3	8	12	22	25	27
1671	19	29	A	6	Fe. 19	Ma. 8	23	28	Jun. 1	Jun. 11	23	Dec. 3
1672	1	11	GF	4	4	Fe. 21	7	12	Maii 16	Maii 26	25	1
1673	2	22	E	2	Jan.26	12	Ma. 30	4	8	18	26	Nov.30
1674	3	3	D	5	Fe. 15	Ma. 4	Apr.19	24	28	Jun. 7	23	29
1675	4	14	C	3	Jan.31	Fe. 17	4	9	13	Maii 23	25	28
1676	5	25	BA	2	23	9	Ma. 26	Apr.10	4	14	27	Dec. 3
1677	6	6	G	5	Fe. 11	28	Apr.15	Maii 20	24	Jun. 3	24	2
1678	7	17	F	2	Jan.27	13	Ma. 31	5	9	Maii 19	26	1
1679	8	28	E	5	Fe. 16	Ma. 5	Apr.20	25	29	Jun. 8	23	Nov.30
1680	9	9	DC	4	8	Fe. 25	11	16	20	Maii 30	24	28
1681	10	20	B	3	Jan.30	16	3	8	12	22	25	27
1682	11	1	A	5	Fe. 12	Ma. 1	16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3
1683	12	12	G	4	4	Fe. 21	8	13	17	Maii 27	25	2
1684	13	23	FE	2	Jan.27	13	Ma. 30	4	8	18	26	Nov.30
1685	14	4	D	5	Fe. 15	Ma. 4	Apr.19	24	28	Jun. 7	23	29
1686	15	15	C	3	Jan.31	Fe. 17	4	9	13	Maii 23	25	28
1687	16	26	B	2	23	9	Ma. 27	1	5	15	26	27
1688	17	7	AG	5	Fe. 12	Ma. 1	Apr.15	20	24	Jun. 3	24	Dec. 2
1689	18	18	F	2	Jan.27	Fe. 13	Ma. 31	5	9	Maii 19	26	1
1690	19	29	E	3	Fe. 16	Ma. 5	Apr.20	25	29	Jun. 8	23	Nov.30
1691	1	11	D	4	8	Fe. 25	12	17	21	Maii 31	24	29
1692	2	22	CB	2	Jan.24	10	Ma. 27	1	5	15	26	27
1693	3	3	A	5	Fe. 12	Ma. 1	Apr.16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3
1694	4	14	G	4	4	Fe. 21	8	13	17	Maii 27	25	2
1695	5	25	F	1	Jan.20	6	Ma. 24	Apr. 28	2	12	27	1
1696	6	6	ED	4	Fe. 9	26	Apr.12	Maii 17	21	31	24	Nov.29
1697	7	17	C	3	Jan.31	17	4	9	13	23	25	28
1698	8	28	B	6	Fe. 20	Ma. 9	24	29	Jun. 2	Jun. 12	22	27
1699	9	9	A	4	5	Fe. 22	9	14	Maii 18	Maii 28	25	Dec. 3
1700	10	20	GF	3	Jan 28	14	Ma. 31	5	9	19	26	1

Observa annum Domini juxta Supputationem Ecclesiæ Anglicanæ, *incipere vigesimo quinto Mensis* Martii.

Ad

Ad inveniendum diem *Paschatis* in perpetuum.

Aureus Numer.	A	B	C	D	E	F	G
I	Apr. 9	10	11	12	6	7	8
II	Mar. 26	27	28	29	30	31	Apr. 1
III	Apr. 16	17	18	19	20	14	15
IV	Apr. 9	3	4	5	6	7	8
V	Mar. 26	27	28	29	23	24	25
VI	Apr. 16	17	11	12	13	14	15
VII	Apr. 2	3	4	5	6	Mar. 31	Apr. 1
VIII	Apr. 23	24	25	19	20	21	22
IX	Apr. 9	10	11	12	13	14	8
X	Apr. 2	3	Mar. 28	29	30	31	Apr. 1
XI	Apr. 16	17	18	19	20	21	22
XII	Apr. 9	10	11	5	6	7	8
XIII	Mar. 26	27	28	29	30	31	25
XIV	Apr. 16	17	18	19	13	14	15
XV	Apr. 2	3	4	5	6	7	8
XVI	Mar. 26	27	28	22	23	24	25
XVII	Apr. 16	10	11	12	13	14	15
XVIII	Apr. 2	3	4	5	Mar. 30	31	Apr. 1
XIX	Apr. 23	24	18	19	20	21	22

¶ *Cum inveneris literam Dominicalem in linea superiore, dirige oculum deorsum, donec pervenias è regione Aurei Numeri. Ibi autem indicatur tum Mensis tum dies* Paschatis *illius anni. Observa vero Mensis nomen scribi à sinistra aut una cùm die Mensis, non autem sequi, ut fieri solet in aliis Tabulis per Descensionem, sed sicut in Tabulis collateralibus.*

Ordo in Matutinis & Vespertinis Precibus quotidie observandus per totum Annum.

PReces Matutinæ & Vespertinæ celebrabuntur in consueto loco Ecclesiæ, Sacelli, aut Chori, nisi aliter præscriptum fuerit ab Ordinario loci. Chori autem posthac eodem statu remanebunt quo antea fuerunt.

Hic etiam notandum est, quod eadem Ornamenta Ecclesiæ & illius Ministrorum, quotiescunque Sacra celebraverint, retinebuntur & usurpabuntur, quæ usurpata sunt in hac Ecclesia Anglicana, Authoritate Parliamenti, anno secundo Regni *Edvardi* Regis Sexti.

ORDO IN MATUTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie observandus.

¶ *Initio Precum Matutinarum, sacrorum Minister harum sententiarum quæ sequuntur ex scriptura sacra desumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce prælegét, deinde id dicet quod iis sententiis immediatè subjungitur.*

CUM averterit se impius ab impietate sua quam operatus est, & fecerit judicium & justitiam, ipse animam suam vivificabit. *Ezek.* 18. 27.

Iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. *Psal.* 51. 3.

Averte faciam tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. *Psal.* 51. 9.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies. *Psal.* 51. 18.

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum, quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitia. *Joel* 2. 13.

Tibi autem Domino Deo nostro misericordia & propitiatio quia recessimus à te, & non audivimus vocem Domini Dei nostri, ut ambularemus in lege ejus quam posuit nobis per servos suos prophetas. *Dan.* 9. 9, 10.

Corripe me Domine, veruntamen in judicio: & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me. *Jerem.* 10. 24.

Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Marc.* 3. 2.

Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, Pater, peccavi in cœlum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* 15. 18. & 19.

Non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.* 143. 2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus: ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Joh.* 1. 8, 9.

DIlectissimi fratres, Scriptura sacra nos passim hortatur, ut multiplicia peccata nostra atque iniquitates agnoscamus & confiteamur, &

ne ullum colorem iis tegendis aut dissimulandis in conspectu Omnipotentis Dei Patris nostri cœlestis adhibeamus, verum quotquot sunt ea corde humili, demisso, pœnitente, atque obsequenti coram ipso denudemus, quo veniam ab immensâ ipsius clementiâ ac misericordiâ consequamur. Et quanquam peccata nostra coram Deo magnâ cum animi demissione aperire semper oportet, id tamen fieri decet maximè in Ecclesiâ, ubi simus unà congregati ut ei gratias agamus pro ingentibus in nos collatis beneficiis, ut laudes ejus meritissimas prædicemus, ut sanctissimum ipsius verbum audiamus, atque ut ab ipso ea omnia petamus quæ cum animi tum corporis status requirit exigitque. Vos itaque quotquot adestis omnes rogo atque obtestor ut me verba præeuntem, animo sincero ac voce humili ad cœlestis clementiæ thronum sequamini, dicentes;

¶ *Generalis confessio ab universa congregatione post Ministrum dicenda, singulis genua flectentibus.*

PAter Omnipotens ac summè misericors; tanquam oves perditæ à viis tuis abivimus atque aberravimus: cordium nostrorum inventis & concupiscentiis nimium indulsimus: sanctissima mandata tua violavimus; quæ à nobis præstanda erant omisimus; & quæ non præstanda erant commisimus: & in nobis nulla est salus: tu autem Domine propitius esto nobis miseris peccatoribus: Parce Deus peccata sua confitentibus, pœnitentes in integrum restitue: Juxta promissiones tuas humano generi in Christo Jesu Domino nostro revelatas. Concede etiam propter ipsum, Pater summe misericors; ut in posterum piè, justè sobriéque vitam instituamus; ad sancti nominis tui gloriam. *Amen.*

¶ *Absolutio seu peccatorum remissio à Presbytero tantùm, eoque stante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.*

OMnipotens Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui non vult mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitatibus suis, & vivat, quique Ministris suis potestatem concessit & in mandatis dedit, ut populo suo pœnitenti absolutionem peccatorumque suorum remissionem annunciarent ac pronunciarent, ipse singulis verè pœnitentibus, & sancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoscit, eosque absolvit. Rogemus itaque ut ipse veram resipiscentiam sanctumque suum spiritum nobis largiatur, quo ea ipsi grata sint quæ impræsentiarum agimus; & reliqua deinceps vita nostra in hoc mundo adeò pura sit & sancta, ut ad gaudium ejus sempiternum tandem perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum.

¶ *Hic & ubique post finitam unamquamque orationem Populus respondebit, Amen.*

¶ Tu

¶ *Tum Minister genibus flexis orationem Dominicam alta voce recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque post Ministrum repetente: quod fiet tam hic, quàm alibi, ubicunque usurpatur in sacris officiis.*

PAter noster qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cœlo, & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, potentia & gloria, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum etiam similiter dicet,*

Domine, labia nostra aperias.

Responsio.

Et os nostrum annunciabit laudem tuam.

Minister.

Domine, in adjutorium nostrum intende.

Responsio.

Domine, ad adjuvandum nos festina.

¶ *Hic stantibus omnibus Presbyter dicet,*

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

Presbyter.

Laudate Dominum.

Responsio.

Sit nomen Domini benedictum.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur sequens Psalmus, præterquam Paschatis die, quo die canticum aliud usurpandum est in eum diem destinatum; die etiam decimo nono mensis cujuslibet, non est in hoc loco, sed unà cum cæteris Psalmis ejus diei, pro consueto more recitandus.*

P.alm. xcv.

VEnite exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro.

Præoccupemus faciem ejus in confessione: & in Psalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus, & Rex magnus super omnes Deos.

Quia in manu ejus sunt fines terræ: & altitudines montium ipsius sunt.

Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud: & siccam manus ejus formaverunt.

Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos.

Quia ipse est Dominus Deus noster, & nos Populus pascuæ ejus, & oves manuum ejus.

Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in irritatione secundum diem tentationis in deserto.

Ubi tentaverunt me Patres vestri: probaverunt, & viderunt opera mea.

Quadraginta annis offensus fui generationi illi: & dixi, semper hi errant corde.

Et isti non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum sequentur Psalmi juxta præstitutum ordinem. Post finitum autem unumquemque Psalmum per totum annum, ut & post finem canticorum* Benedicite, Benedictus, Magnificat, *&* Nunc Dimittis, *sequitur,*

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum distinctâ atque altâ voce prælegetur lectio prior ex veteri Testamento desumpta, prout constitutum est in Calendario (nisi propriæ lectiones in eum diem fuerint assignatæ) lectore ita stante & se obvertente, ut à cunctis præsentibus commodè possit audiri. Postea recitabitur aut cantabitur linguâ vernaculâ hymnus* Te Deum laudamus, *idque quotidie per totum annum.*

¶ *Nota, quod ante quamlibet lectionem Minister dicet,* hic incipit Caput *aut* versus capitis *hujus aut illius libri, & finita unâquaque lectione,* hic desinit lectio prior *aut* posterior.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli & universæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim incessabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt cæli & terra, majestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus;

Te Prophetarum laudabilis numerus;

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensæ Majestatis.

Venerandum tuum, verum & unicum Filium.

Sanctum quoque Paracletum Spiritum.

Tu Rex gloriæ, Christe.

Tu Patris Sempiternus es filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus famulis tuis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine, & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos, & extolle illos, usque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum & in sæculum sæculi.

Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

Fiat

Fiat misericordia tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in te.

In te Domine speravi, non confundar in æternum.

¶ *Aut hoc canticum* Benedicite omnia opera Domini.

BEnedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite aquæ omnes quæ super cœlos sunt Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes virtutes Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Sol & Luna Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite stellæ cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes imber & ros Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes spiritus Dei Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite ignis & æstus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite frigus & æstas Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite rores & pruina Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite gelu & frigus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite glacies & nives Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite noctes & dies Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite lux & tenebræ Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite fulgura & nubes Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicat terra Dominum, laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite montes & colles Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite universa germinantia in terra Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite fontes Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite maria & flumina Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite cete & omnia quæ moventur in aquis Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes volucres cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes bestiæ & pecora Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite filii hominum Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicat Israel Dominum: laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite servi Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite spiritus & animæ justorum Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite sancti & humiles corde Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Gloria Patri, & filio, & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum eodem modo prælegetur lectio Posterior ex novo Testamento desumpta, deinde sequens canticum, nisi cum forte prælectum fuerit in lectione alicujus diei, aut in Evangelio in sancti Johannis Baptistæ diem assignato.*

Luc. i. 68.

BEnedictus Dominus Deus Israel: quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis, in domo *David* pueri sui.

Sicut loquutus est per os sanctorum qui à sæculo sunt Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris, & memorari testamenti sui sancti.

Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem nostrum daturum se nobis,

Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi.

In sanctitate & justitia coram ipso, omnibus diebus nostris.

Et tu puer Propheta Altissimi vocaberis, præibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitavit nos Oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri, & filio, & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut hic Psalmus.* Psal. c.

JUbilate Deo omnis terra, servite Domino in lætitia.

Introite in conspectu ejus in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus, ipse fecit nos & non ipsi nos, populus ejus & oves pascuæ ejus.

Introite portus ejus in confessione, atria ejus in hymnis confitemini illi, laudate nomen ejus.

Quoniam suavis est Dominus, in æternum misericordia ejus & usque in generatione & generationem veritas ejus.

Gloria Patri & filio & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Symbolum Apostolorum à Ministro & Populo stantibus cantabitur aut recitabitur, exceptis quibusdam diebus, quibus sancti Athanasii Symbolum recitatur.*

CRedo in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, Mortuus & Sepultus; descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis; Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis; inde venturus est judicare vivos & mortuos. Credo in spiritum sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Et vitam æternam. *Amen.*

¶ *Deinde sequentes orationes singulis religiose genua flectentibus, Ministro alta voce prius dicente,*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Kyrie Eleyson.
Christe Eleyson.
Kyrie Eleyson.

¶ *Tum Minister, Clerici ut & Populus alta voce orationem Dominicam recitabunt.*

PAter noster qui es in Cœlis, Sanctificetur nomen tuum, Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Deinde stans Presbyter dicet,*

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

Responsio.

Et salutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Responsio.

Et clementer exaudi nos cum invocamus te.

Presbyter.

Ministri tui induantur justitia.

Responsio.

Et sancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum, Domine.

Responsio.

Et benedic hæreditati tuæ.

Presbyter.

Da pacem, Domine, In diebus nostris.

Responsio.

Quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster.

Presbyter.

Cor mundum crea in nobis, ô Deus.

Responsio.

Et Spiritum sanctum tuum ne auferas à nobis.

¶ *Tum sequentur tres Collectæ; Prima diei, quæ eadem erit cum ea quæ in officio sacræ communionis recitanda est. Secunda pro pace imperranda, Tertia ut gratia concedatur ad rectè vivendum. Duæ posteriores collectæ nunquam variabuntur, sed quotidie in matutinis precibus recitabuntur per totum annum, prout sequuntur, singulis genua flectentibus.*

Collecta secunda pro pace.

DEus author pacis & concordiæ amator, in cujus cognitione sita est vita æterna, & cui servire vera est libertas, nos humiles famulos tuos adversus omnes hostium nostrorum impetus protegas, ne nobis tuâ protectione fretis, sit ab ullius adversarii viribus timendum, per virtutem Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Collecta tertia pro gratia petenda.

O Domine Pater noster cœlestis, Omnipotens & sempiterne Deus, qui nos incolumes ad initium hujus diei perduxisti, tuâ nos hodie potenti virtute protege, da etiam ne in ullum hac die peccatum incidamus, aut in ullum periculum incurramus, sed ut singulæ actiones nostræ tuo moderamine ita dirigantur, ut quod justum est in conspectu tuo id semper præstemus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In Choris & locis in quibus psallitur hic sequitur Antiphona.*

¶ *Tum sequentes hæ quinque orationes hic recitandæ sunt, nisi cum Litania recitatur. Tum enim duæ posteriores tantum recitandæ sunt eo ordine quo ibi collocantur.*

Oratio pro Regia Majestate.

O Domine Pater noster cœlestis, excelse atque potens, Rex Regum ac Domine Dominantium, Principum omnium moderator unice, qui de solio tuo omnes mundi incolas intueris, supplices te rogamus, ut Clementissimum Regem CAROLUM, supremum Dominum nostrum benignè respicere digneris, & ita eum sancti spiritus tui gratia replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam promptus paratusque in viis tuis indesinenter ambulet, cœlestibus eum tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utatur longævâ & prosperâ, eum adeò corrobora ut hostes omnes superet ac devincat, & tandem exacto hujus vitæ curriculo, ad gaudium & fœlicitatem æternam perveniat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro stirpe Regiâ.

OMnipotens Deus, omnis boni fons & scaturigo, supplices te rogamus, ut Gratiosæ Reginæ nostræ *Catherinæ*, *Jacobo* Duci *Eboracensi*, ut & universæ stirpi Regiæ benedicere digneris, eos sancto tuo spiritu dona, gratiâ tuâ cœlesti locupleta, fausta illis & prospera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio

Oratio pro Clero & Populo.

OMnipotens & æterne Deus, qui solus mirabilia operaris, gratiæ tuæ spiritum salutarem emitte super Episcopos & Curatos nostros, & super universos greges eorum curæ demandatos, & ut verè sint apud te accepti, perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine, propter honorem Advocati & mediatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

Oratio Sancti Chrysostomi.

OMnipotens Deus, cujus gratia nobis concessum est hoc tempore preces nostras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum desideria ac vota, O Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple, concessâ nobis in hoc sæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æternâ in futuro. *Amen.*

2 Cor. 13. 14.

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hic desinit Ordo Matutinarum Precum per totum annum.*

ORDO IN VESPERTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie observandus.

¶ *Initio Precum Vespertinarum, sacrorum Minister harum sententiarum quæ sequuntur ex sacra scriptura desumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce præleget, deinde id dicet quod iis sententiis immediate subjungitur.*

CUm averterit se impius ab impietate sua quam operatus est, & fecerit judicium & justitiam, ipse animam suam vivificabit. *Ezek. 18. 27.*

Iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. *Psal. 51. 3.*

Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. *Psal. 51. 9.*

Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despiciet. *Psal. 51. 18.*

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum

strum, quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitia. *Joel* ii. 13.

Tibi autem Domino Deo nostro misericordia & propitiatio, quia recessimus à te, & non audivimus vocem Domini Dei nostri ut ambularemus in lege ejus, quam posuit nobis per servos suos Prophetas, *Dan*. ix. 9, 10.

Corripe me Domine, veruntamen in judicio, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me. *Jerem*. x. 24.

Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Mat*. iii. 2.

Surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei, Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc*. xv. 18, 19.

Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal*. cxliii. 2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Joh*. i. 8, 9.

Dilectissimi fratres, Scriptura sacra nos passim hortatur, ut multiplicia peccata nostra atque iniquitates agnoscamus & confiteamur, & ne ullum colorem iis tegendis aut dissimulandis in conspectu omnipotentis Dei Patris nostri cœlestis adhibeamus. Verum quotquot sunt ea corde humili, demisso, pœnitente atque obsequente coram ipso denudemus, quo veniam ab immensa ipsius clementiâ ac misericordiâ consequamur. Et quanquam peccata nostra coram Deo magna cum animi demissione aperire semper oportet, id tamen fieri decet maximè in Ecclesiâ ubi sumus unà congregati, ut ei gratias agamus pro ingentibus in nos collatis beneficiis, ut laudes ejus meritissimas prædicemus, ut sanctissimum ipsius verbum audiamus, atque ut ab ipso ea omnia petamus quæ cum animi tum corporis status requirit exigitque. Vos itaque quotquot adestis omnes rogo atque obtestor ut me verba præeuntem, animo sincero ac voce humili ad cœlestis clementiæ thronum sequamini, dicentes;

¶ *Generalis confessio ab universa congregatione post Ministrum dicenda singulis genua flectentibus.*

Pater Omnipotens ac summè misericors, tanquam oves perditæ à viis tuis abivimus atq; aberravimus, cordium nostrorum inventis & concupiscentiis nimium indulsimus, sacrosancta mandata tua violavimus. Quæ à nobis præstanda erant omisimus, & quæ non præstanda erant commisimus, & in nobis nulla est salus; tu autem Domine, propitius esto nobis miseris peccatoribus: parce ô Deus peccata sua confitentibus, pœnitentes in integrum restitue, juxta promissiones tuas humano generi in Christo Jesu Domino nostro revelatas. Concede etiam propter ipsum, Pater summè misericors, ut in posterum piè, justè, sobrieque vitam instituamus ad sancti nominis tui gloriam. *Amen.*

¶ *Absolutio*

¶ *Absolutio seu peccatorum remissio à Presbytero tantum, eoque stante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.*

OMnipotens Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui non vult mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitatibus suis, & vivat, quique Ministris suis potestatem concessit, & in mandatis dedit, ut populo suo pœnitenti absolutionem peccatorumque suorum remissionem annunciarent ac pronunciarent, ipse singulis verè pœnitentibus & sancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoscit, eosq; absolvit. Rogemus itaque ut ipse veram resipiscentiam sanctumque suum spiritum nobis largiatur, quo ea ipsi grata sint quæ impræsentiarum agimus; & reliqua deinceps vita nostra in hoc mundo adeo pura sit & sancta, ut ad gaudium ejus sempiternum tandem perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Minister genibus flexis orationem Dominicam recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque cum ipso repetente.*

PAter noster qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cœlo, & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et nè nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, potentia & gloria, in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Tum etiam similiter dicet,*

Domine, labia nostra aperias.

Responsio.

Et os nostrum annunciabit laudem tuam.

Minister.

Domine, in adjutorium nostrum intende.

Responsio.

Domine, ad adjuvandum nos festina.

¶ *Hic stantibus omnibus Presbyter dicet,*

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in Principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. *Amen.*

Presbyter.

Laudate Dominum.

Responsio.

Sit nomen Domini benedictum.

¶ *Tum recitabuntur aut cantabuntur Psalmi juxta præstitutum ordinem. Tum lectio ex vetere Testamento prout constitutum est. Postea vero Magnificat seu Canticum Beatæ Virginis, linguâ vernaculâ prout sequitur.*

MAgnificat anima mea Dominum: & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: Et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: Et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: Et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum: recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad Patres nostros: Abraham & semini ejus in sæcula.

Gloria Patri & filio & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut hic Psalmus, præterquam die mensis decimâ nonâ quâ die cum cæteris Psalmis pro consueto more recitatur.*

Psal. 98.

CAntate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

Salvavit sibi dextera ejus: Et brachium sanctum ejus.

Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu gentium revelavit justitiam suam.

Recordatus est misericordiæ suæ: & veritatis suæ domui Israel.

Viderunt omnes termini terræ: salutare Dei nostri.

Jubilate Domino omnis terra: cantate, & exultate & psallite.

Psallite Domino in cithara, in cithara, & voce Psalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

Jubilate in conspectu regis Domini: moveatur mare & plenitudo ejus: orbis terrarum, & qui habitant in eo.

Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini, quoniam venit judicare terram.

Judicabit orbem terrarum in justitia: & populos in æquitate.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum lectio ex Novo Testamento desumpta, prout constitutum est. Postea vero* Nunc Dimittis *seu Canticum Simeonis linguâ vernaculâ prout sequitur.*

NUnc dimittis servum tuum Domine: secundum verbum in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum,

Quod parasti: ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium: & gloriam plebis tuæ Israel.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut vero hic Psalmus, præterquam die mensis duodecima,*

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: Illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Con-

Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes, terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Symbolum Apostolorum à Ministro & à Populo stantibus recitabitur aut cantabitur.*

CRedo in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus, descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis, Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus est judicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Et vitam æternam. *Amen.*

¶ *Deinde sequentes orationes, singulis religiosè genua flectentibus Ministro alta voce prius dicente,*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

Minister.

Oremus.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

¶ *Tum Minister, Clerici & Populus orationem Dominicam altâ voce recitabunt.*

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter stans dicet.*

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

Responsio.

Et salutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine, salvum fac Regem.

Responsio.

Et clementer exaudi nos cum invocamus te.

Presbyter.

Ministri tui induantur justitia.

Responsio.

Et sancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum, Domine.

Respon-

Responsio.

Et benedic hæreditati tuæ.

Presbyter.

Da pacem, Domine, in diebus nostris.

Responsio.

Quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus Deus noster.

Presbyter.

Cor mundum crea in nobis, Deus.

Responsio.

Et Spiritum sanctum tuum ne auferas à nobis.

¶ *Tum sequentur tres Collectæ; Prima diei, Secunda pro pace impetranda, Tertia pro auxilio adversus omnia pericula, prout habetur in sequentibus; quæ quidem duæ posteriores Collectæ quotidie recitabuntur in Vespertinis precibus absque ulla variatione.*

¶ *Collecta secunda in Vespertinis Precibus.*

DEUS, à quo omnia sancta desideria, omnia recta consilia, omnia opera justa proficiscuntur; famulis tuis eam pacem concede, quam mundus dare non potest; adeo ut tum corda nostra ad obtemperandum mandatis tuis attendant, tum nos etiam tuti ab hostium nostrorum metu, tranquilli pacatique vitam nostram agamus, propter merita Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

¶ *Collecta tertia pro auxilio adversus omnia pericula.*

TEnebras nostras illumina, quæsumus Domine, & nos per immensam misericordiam tuam ab omnibus hujusce noctis insidiis atque periculis immunes præsta, propter charitatem filii tui unigeniti Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

¶ *In choris & locis ubi psallitur hic sequitur Antiphona.*

Oratio pro Regia Majestate.

O Domine Pater noster cœlestis, excelse atque potens, Rex Regum & Domine Dominantium, Principum omnium moderator unice, qui de solio tuo omnes mundi incolas intueris, supplices te rogamus, ut Clementissimum Regem CAROLUM, supremum Dominum nostrum benignè respicere digneris, & ita eum gratiâ sanctâ spiritus tui replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam promptus paratusque in viis tuis indesinenter ambulet, cœlestibus eum tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utatur longævâ & prosperâ, eum adeò corrobora ut hostes omnes superet ac devincat, & tandem exacto hujus vitæ curriculo ad gaudium & fœlicitatem æternam perveniat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro stirpe Regiâ.

OMnipotens Deus omnis boni fons & scaturigo, supplices te rogamus, ut Gratiosæ Reginæ nostræ *Catharinæ*, *Jacobo* Duci *Eboracensi*, ut & universæ stirpi Regiæ benedicere digneris, eos sancto tuo spiritu dona, gratiâ tuâ cœlesti locupleta, fausta illis & prospera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio

Oratio pro Clero & Populo.

OMnipotens & æterne Deus, qui solus mirabilia operaris, gratiæ tuæ spiritum salutarem emitte super Episcopos & Curatos nostros, & super universos greges eorum curæ demandatos, & ut verè sint apud te accepti, perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine, propter honorem Advocati & mediatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

Oratio Sancti Chrysostomi.

OMnipotens Deus, cujus gratiâ nobis concessum est hoc tempore preces nostras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum desideria ac vota ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benigne jam adimple, concessâ nobis in hoc sæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æterna in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hic desinit ordo Vespertinarum Precum per totum annum.*

¶ *Hisce festis diebus, scilicet Natalis Christi, Epiphaniæ, Sancti Matthiæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, Sancti Joannis Baptistæ, Sancti Jacobi, Sancti Bartholomæi, Sancti Matthæi, Sanctorum Simonis & Judæ, Sancti Andreæ, ut & in festo Trinitatis, in Matutinis Precibus, loco Symboli Apostolorum, hæc Christianæ nostræ fidei Confessio, Sancti Athanasii Symbolum, vulgò dicta, cantabitur aut recitabitur à Ministro ac Populo stantibus.*

QUicunque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat Catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram, inviolatamque servaverit, absq; dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc est, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate veneremur.

Neque confundentes Personas, neque substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti.

Sed Patris, & Filii, & Spiritus sancti una est Divinitas, æqualis Gloria, coæterna Majestas.

Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus.

Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus Sanctus.

Immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanct.

Æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Æterni, sed unus Æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immensi, sed unus increatus, & unus immensus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Omnipotentes, sed unus Omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Dii, sed unus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Domini, sed unus est Dominus.

Quia sicut sigillatim unamquamque personam, Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut Dominos dicere, Catholica Religione prohibemur.

Pater à nullo est factus, nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus sed Genitus.

Spiritus sanctus à Patre & Filio, non factus, non creatus nec genitus, sed Procedens.

Unus ergo Pater, non tres patres, unus Filius, non tres filii, unus Spiritus Sanctus, non tres Spiritus Sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil majus aut minus, sed totæ tres Personæ coæternæ sibi sunt & coæquales.

Ita ut per omnia, sicut jam supra dictum est, & unitas in trinitate, & trinitas in unitate veneranda sit.

Qui vult ergo salvus esse, ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem ut incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, ut credamus, & confiteamur, quia Dominus noster Jesus Christus Dei filius, Deus & homo est.

Deus est ex substantia Patris ante sæcula genitus, & homo est ex substantia matris in sæculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo, ex anima rationali & humana carne subsistens.

Æqualis Patri secundum divinitatem, minor Patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit, & homo; non duo tamen, sed unus est Christus.

Unus autem non conversione divinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confusione substantiæ, sed unitate personæ.

Nam sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis.

Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, indè venturus est judicare vivos & mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines resurgere debent cum corporibus suis, & reddituri sunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam, qui vero mala, in ignem æternum.

Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.

Gloria Patri, *&c.*

Sicut erat in principio, *&c.*

¶ *Hic sequitur Litania seu supplicatio generalis, post Matutinas Preces cantanda aut recitanda diebus Dominicis, feriâ quartâ & sextâ atque aliis temporibus jubente Ordinario.*

PAter de Cœlis Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Pater

Pater de Cœlis Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre & Filio procedens, miserere nobis miseris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre & Filio procedens, miserere nobis miseris peccatoribus.

Sancta, beata & gloriosa Trinitas, tres Personæ, unus Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Sancta, beata & gloriosa Trinitas, tres Personæ, unus Deus, miserere nobis miseris peccatoribus.

Ne memineris Domine, iniquitatum nostrarum vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris: parce Domine, parce populo tuo, quem redemisti pretioso sanguine tuo, & ne in perpetuum irascaris nobis.

Parce nobis Domine.

Ab omni malo & infortunio, à peccato, ab insidiis & aggressionibus Diaboli, ab irâ tuâ & æterna damnatione,

Libera nos Domine.

Ab omni cæcitate cordis, à superbia, vana gloria & hypocrisi: ab invidia, odio & malitia, & ab omni affectu charitate vacuo,

Libera nos Domine.

A fornicatione & alio omni peccato mortali, & ab omnibus fallaciis carnis, mundi & Diaboli,

Libera nos Domine.

A fulgure & tempestate, à plaga, pestilentia & fame, à bello & cæde, à subitaneâ & improvisâ morte,

Libera nos Domine.

Ab omni seditione, occultâ conspiratione & rebellione, ab omni falso dogmate, hæresi & schismate; à duritiâ cordis & contemptu verbi & mandati tui,

Libera nos Domine.

Per mysterium sanctæ Incarnationis tuæ, per sanctam Nativitatem & Circumcisionem tuam; per Baptismum, Jejunium & Tentationem tuam,

Libera nos Domine.

Per Agonem & sanguineum sudorem; per Crucem & Passionem; per pretiosam Mortem & Sepulturam, per gloriosam Resurrectionem & Ascensionem tuam in Cœlos; & per Adventum Spiritus Sancti,

Libera nos Domine.

In omni tempore tribulationis, omni tempore prosperitatis nostræ, horâ mortis & in die judicii,

Libera nos Domine.

Te rogamus, ô Deus, nos peccatores exaudias, & Ecclesiam tuam Sanctam Catholicam in viis tuis regere & gubernare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut famulum tuum CAROLUM Regem & Gubernatorem nostrum Clementissimum in vero tui cultu, in justitiâ, & sanctitate vitæ confirmare & custodire digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut cor illius in tua fide, in tuo timore & amore dirigere digneris; & ut in te semper confidat & in omnibus quærat honorem & gloriam tuam.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut eum servare & defendere,

& ei victoriam contra omnes hostes suos concedere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Gratiosæ Reginæ nostræ *Catharinæ*, *Jacobo* Duci *Eboracensi*, & universæ stirpi Regiæ benedicere, eosque servare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Episcopos, Presbyteros & Diaconos, verâ cognitione & recto intellectu verbi tui illuminare digneris; & ut tam doctrinâ quam moribus illud pro viribus patefaciant ac promoveant.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Consiliarios Regios & cunctam Nobilitatem regni, gratiâ, sapientiâ & intellectu donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Magistratui nostro benedicere, eum protegere, eique gratiam concedere digneris, ut justitiam rectè administret, & veritatem propugnet.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut populo tuo universo benedicere, eumque servare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnibus gentibus unitatem, pacem & concordiam donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut in nobis cor tui amore inflammatum & timore plenum, & ad diligentem mandatorum tuorum observationem inclinatum creare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut universo populo tuo incrementum gratiæ, quo verbum tuum humiliter audiat, & puro corde amplectatur, & fructus Spiritus proferat, donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut errantes & seductos, in viam veritatis revocare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut stantes confirmare, imbecillos consolari & sustentare, & lapsos erigere, ac Sathanam sub pedibus nostris tandem conculcare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnes quotquot in periculis, necessitatibus & angustiis versantur defendere, juvare & consolari digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnes terrâ marique peregrinantes; omnes parturientes, ægrotantes & infantes servare; & captivorum carcereque detentorum misereri digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut orphanis omnibus & viduis, desolatis & oppressis prospicere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnium hominum misereri digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut inimicis nostris, iisque qui nos persequuntur & calumniantur, ignoscere & eorum corda convertere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut terræ fructus genuinos in usum nostrum dare & conservare digneris, adeò ut suo tempore iis fruamur.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut veram resipiscentiam nobis largiri; omnia peccata nostra, negligentias & ignorantias nobis condonare, & gratiâ sancti Spiritus tui nos induere digneris, quo mores nostros ad sancti verbi tui normam emendemus.

Te rogamus audi nos, Domine.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,

Pacem tuam concede nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,

Miserere nostri.

Christe audi nos.

Christe audi nos.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

Domine, non secundùm peccata nostra facias nobis.

Neque secundùm iniquitates nostras retribue nobis.

Oremus.

DEus Pater misericors, qui nec contriti cordis gemitum nec mœrentium affectum despicis, propitius adesto precibus nostris, quas tibi in omnibus afflictionibus & angustiis nostris effundimus, quotiescunque iis premimur; nosque clementer exaudi, ut mala ea omnia evanescant, quæ Diaboli aut hominum artes & insidiæ contra nos moliuntur, & consilio pietatis tuæ dissipentur, ut nos famuli tui nullis infestationibus læsi, in sanctâ Ecclesiâ tuâ tibi gratias in æternum referamus: per Jesum Christum Dominum nostrum.

Exurge Domine, adjuva nos & libera nos propter nomen tuum.

DEus, auribus nostris audivimus & Patres nostri annuntiaverunt nobis opera admiranda, quæ operatus es in diebus eorum, & in diebus antiquis.

Exurge Deus, adjuva nos, & libera nos propter honorem tuum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

Ab inimicis nostris libera nos, Christe.

Respice clementer afflictiones nostras.

Misericorditer dolorem cordium nostrorum aspice.

Propitius esto peccatis populi tui.

Benigne & cum misericordia audi orationes nostras.

Fili David miserere nostri.

Et nunc & semper dignare exaudire nos, ô Christe.

Christe exaudi nos clementer, exaudi nos clementer, ô Domine Jesu Christe.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam,

Sicut speramus in te.

Oremus.

INfirmitates nostras supplices quæsumus, ô Pater, benigne respice, & propter gloriam Nominis tui, mala ea omnia quæ justissimè sumus promeriti à nobis averte, & præsta, ut in cunctis adversitatibus nostris omnem fiduciam nostram in misericordiâ tuâ collocemus, & tibi

tibi semper in puritate ac sanctitate vitæ serviamus, ad honorem & gloriam tuam, per Mediatorem & Advocatum nostrum unicum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio Sancti Chrysostomi.

OMnipotens Deus, cujus gratiâ nobis concessum est nostras preces uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum desideria ac vota, ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple, concessâ nobis in hoc seculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æternâ in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

Orationes ac Gratiarum actiones pro variis quæ sese offerunt occasionibus quæ recitabuntur ante duas dimissorias orationes Litaniæ, aut Matutinarum & Vespertinarum Precum.

ORATIONES.

Pro Pluvia.

DEus Pater cœlestis, qui per filium tuum Jesum Christum iis omnibus qui quærunt regnum tuum & justitiam ejus, omnia ad corporis sustentationem necessaria promisisti, Pluviam quæsumus & imbres adeò tempestivos in hac necessitate nostrâ immitte, ut terræ fructus ad solamen nostrum & tui honorem percipiamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Cœlo Sereno.

DOmine Deus Omnipotens, qui propter peccata generis humani semel universum mundum submersisti, octo hominibus solum exceptis, quique postea ex ingenti tuâ misericordiâ pollicitus es te nunquam illum ad eundem modum submersurum; Te rogamus supplices, ut quanquam ob iniquitates nostras pluviæ & aquarum inundationes sumus commeriti, digneris tamen cum sincerè nos pœniteat, eam Cœli serenitatem nobis concedere, ut fruges tempore opportuno percipiamus, & ut cum hoc in nos irrogato supplicio tum clementiâ tuâ admoniti, vitæ nostræ emendationi, & laudis gloriæque tuæ celebrationi operam demus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tempore Caritatis & Famis.*

O Deus Pater Cœlestis, cujus beneficijs pluvia decidit, terra fructificat, animantia crescunt, & pisces multiplicantur, intuere quæsumus afflictiones Populi tui, & da ut hæc penuria & annonæ caritas quas nunc propter peccata nostra justissimè patimur, ex benignitate tuâ clementer convertantur in copiam & vilitatem rerum omnium pretium, Idque propter Charitatem Jesu Christi Domini

Domini nostri, cui tecum unà cum Spiritu Sancto sit omnis honor & gloria nunc & semper. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PAter misericors Deus, qui tempore Elizæi Prophetæ subitò magnam penuriam & annonæ caritatem apud Samariam in copiam & vile rerum pretium convertisti, miserere nostri, ut qui jam propter peccata nostra eâdem calamitate plectimur, opportunum etiam auxilium reperiamus. Fruges terræ divinâ tuâ benedictione adauge, ac concede ut cùm benignam tuam liberalitatem experiemur, eadem utamur ad gloriam tuam, egentium subsidium & nostri consolationem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tempore Belli ac Tumultuum.*

OMnipotens Deus Rex Regum & rerum omnium Moderator, cujus virtuti Creatura nulla potest resistere, cujus est peccatores pœnis afficere, eorum verò misereri qui sincerâ ducuntur pœnitentiâ, supplices te rogamus, ut nos serves atque liberes à manu hostium nostrorum, superbiam eorum deprime, malitiam supprime, dolos & machinationes dissipa, ut nos protectione tuâ muniti, & ab omnibus semper periculis erepti, gloriam tibi tribuamus, qui unicus es victoriæ omnis largitor, propter merita unigeniti filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Tempore grassantis Pestis.*

OMnipotens Deus, qui iratus populo tuo ei plagam immisisti in deserto ob eorum pervicacem rebellionem adversus *Mosem* & *Aaronem*, quique tempore *Davidis* Regis septuaginta hominum millia, grassante pestilentiâ, interfecisti: & tuæ tamen memor misericordiæ, cæteros servâsti, miserere nostri miserorum peccatorum qui variis jam morbis ac mortalitate affligimur, ut quemadmodum acceptâ tum propitiatione, Destructorem Angelum illum à pœnis inferendis desistere jussisti, ita nunc quoque hanc pestem & gravem morbum à nobis amoliri digneris, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In feriis quatuor temporum, oratio quotidie recitanda pro iis qui ad sacros Ordines admittuntur.*

OMnipotens Deus Pater noster Cœlestis, qui Filii tui dilecti pretioso sanguine Ecclesiam universalem tibi acquisivisti, clementer eam respice, & jam famulorum tuorum Episcoporum & Pastorum gregis tui mentes ita dirige ac guberna, ut nemini subitò manus imponant, sed ut summâ fide ac prudentiâ eos eligant qui sint ad sacrum Ecclesiæ tuæ ministerium obeundum viri idonei. Iis etiam qui ad sacram aliquam functionem ordinati fuerint, gratiam ac cœlestem tuam benedictionem largire, ut tam vitâ quàm doctrinâ gloriam tuam prædicent, ac omnium salutem promoveant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui providentiâ tuâ varios in Ecclesiâ tuâ Ordines constituisti, te rogamus supplices ut quotquot ad munus aut ministerium aliquod in ea vocandi sunt, iis omnibus gratiam tuam largiaris, & eos ita doctrinæ tuæ veritate repleas, & vitæ innocentiâ exornes, ut fideliter in conspectu tuo ministrent ad magni tui Nominis gloriam, & sanctæ Ecclesiæ tuæ commodum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Oratio pro Supremâ curiâ Parlamenti dicenda tempore Sessionis.*

CLementissime Deus, te rogamus supplices cùm pro universo hoc regno, tum maximè pro supremâ curiâ Parlamenti sub pientissimo ac clementissimo Rege nostro jam congregatâ, ut cunctas eorum deliberationes dirigere ac prosperare digneris, ad gloriæ tuæ incrementum, Ecclesiæ tuæ bonum, securitatem, decus & commodum Regis nostri & Regnorum ejus, quo eorum conatibus omnia ita constituantur ac stabiliantur optimis fidissimisque subnixa fundamentis, ut Pax ac Felicitas, Veritas ac Justitia, Religio ac Pietas, apud nos in tuto sint per omnia sæcula. Hæc & alia ipsis, nobis & universæ Ecclesiæ tuæ necessaria supplices à te petimus, in Nomine ac per mediationem beatissimi Domini ac Servatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

¶ *Collecta seu oratio pro omnibus hominum generibus, iis temporibus usurpanda, quibus Litania non recitatur juxta constitutum ordinem.*

DEus humani generis conditor ac Servator, te rogamus supplices pro omnibus hominum generibus & conditionibus, ut vias tuas ipsis patefacere digneris & salutare tuum in omnibus gentibus. Præsertim verò Ecclesiæ tuæ Catholicæ statum prosperum precibus nostris tibi commendamus, quæ sic bono tuo spiritu dirigatur ac gubernetur, ut omnes qui se Christianos profitentur, eoque vocantur nomine, in viam veritatis perducantur, fidemque in unitate spiritus retineant, in vinculo pacis & justitia vitæ. Denique quotquot gravia ulla patiuntur & affliguntur in iis quæ ad animum corpusve aut res domesticas attinent, eos omnes Paterno tuo affectui ac favori commendamus, [* hos autem maximè qui preces nostras pro se offerri postulant] ut eos adjuvare & consolari digneris, pro variis ipsorum necessitatibus concedendo illis patientiam in afflictionibus quibus premuntur, & felicem ex iis omnibus exitum. Hæc autem petimus, propter Jesum Christum. *Amen.*

* *Hoc dicendum, quum aliquis Ecclesiæ precibus commendari postulat.*

¶ *Oratio recitanda post quamlibet præcedentium Orationum.*

DEus cujus naturæ proprium est misereri semper & parcere, humiles nostras supplic-

plicationes accipe, & quamquam delictorum nostrorum catena nos constrictos tenet, clementia tamen summæ tuæ misericordiæ nostra solvat vincula, propter honorem Jesu Christi Mediatoris & Advocati nostri. *Amen.*

GRATIARUM ACTIONES.

¶ *Gratiarum Actio Generalis.*

OMnipotens Deus, miserationum omnium Pater, nos indigni famuli tui, tibi ex animo & cum summa demissione gratias agimus ob universam illam beneficentiam, benignitatem & favorem erga nos & omnes homines [* erga eos maximè qui jam laudes & gratiarum actiones suas, pro concessis sibi nuper beneficiis, offerri postulant] Tibi benedicimus ob creationem nostram, conservationem & omnes hujus vitæ benedictiones, ante omnia verò ob inæstimabilem amorem tuum in Redemptione mundi per Jesum Christum Dominum nostrum patefactum; ob gratiæ media & spem gloriæ. Te autem rogamus supplices ut cunctis à te acceptis beneficiis ità afficiamur, ut animi nostri verè erga te gratia afficiantur, & laudem tuam prædicemus, non labiis duntaxat, sed etiam moribus ac vivendi ratione nos totos tuo cultui impendentes, atque in sanctitate & justitia per omnem ætatem nostram in conspectu tuo ambulantes, per Jesum Christum Dominum nostrum; cui tecum & cum Spiritu sancto sit omnis honor & gloria in secula seculorum. *Amen.*

* *Hoc dicendum, quum aliquis Ecclesiæ precibus Deo pridem commẽdatus gratias referre cupit.*

Pro Pluvia terris immissâ.

O Deus Pater noster Cœlestis, cujus benignâ providentiâ fit ut pluvia matutina & serotina in terram descendat, quo fructus ferat ad usus hominis, tibi magna cum animi demissione gratias agimus, quod tandem tibi visum sit nobis summâ necessitate pressis subvenire, lætos imbres in hæreditatem tuam immittendo, eamque siti & ariditate laborantem refrigerando, ad magnum nostrum, qui indigni sumus ut famuli tui habeamur, solatium, & sancti nominis tui gloriam, propter miserationes tuas in Christo Jesu Domino nostro. *Amen.*

¶ *Pro Cœlo Sereno.*

DOmine Deus, qui animorum nostrorum superbiam jure merito deprimere voluisti, immissis nuper imbribus & aquis immodicis, animas autem nostras ex mero misericordiæ tuæ motu solatus es ac recreasti opportuna hac atque felici tempestatis immutatione, sanctum nomen tuum laudamus eiq; gloriam tribuimus ob immeritam hanc miserationem: & semper summam benignitatem tuam prædicabimus in omnes generationes, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ Pro

¶ *Pro Annonæ Copiâ.*

PAter summe misericors, qui pias Ecclesiæ tuæ preces clementissimè exaudire dignatus es, & caritatem ac penuriam nostram, in eam copiam convertere quæ cum vili rerum pretio conjuncta est, tibi magnâ cum animi demissione gratias agimus, ob hanc singularem tuam largitionem, obtestantes ut summâ illâ tuâ benignitate erga nos uti pergas, quò terra nostra nobis fructuum suorum incrementa præbeat, ad tuam gloriam, nostrum autem solatium, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Pro Pace & ab Hostibus liberatione.*

OMnipotens Deus, qui famulis tuis turris fortitudinis & propugnaculum existis adversus hostes ipsorum, tibi laudem & gratiarum actiones tribuimus pro liberatione nostra à magnis illis atque imminentibus periculis, quibus cingebamur. Benignitati tuæ acceptum ferimus quod ipsis præda facti non fuimus, obsecrantes ut misericordiam hanc tuam perpetuam nobis esse velis, quo omnibus hominibus palam sit te servatorem nostrum & liberatorem magnum existere, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Pro restitutâ domi Pace publicâ.*

SEmpiterne Deus Pater noster cœlestis, qui solus efficis ut homines sint in eadem domo concordes, quique solus ferocientes & immorigeri populi æstus compescis: sancto tuo Nomini benedicimus quòd seditiones ac tumultus in nobis nuper excitatos sedare dignatus sis, summâ te animi demissione rogantes, ut eam nobis omnibus gratiam concedas, qui deinceps in sanctis mandatis tuis obsequenter ambulantes, & tranquillam ac quietam vitam degentes cum omni pietate & honestate, laudis tibi & gratiarum actionis sacrificium continuò offeramus, ob hæc tua in nos immerita beneficia, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Pro liberatione à Peste aut alio quolibet morbo Epidemico.*

DOmine Deus, qui propter peccata nostra nobis vulnus inflixisti, & nos propter transgressiones consumpsisti, nuperâ tuâ eâque gravi atque terribili visitatione, nunc verò in medio judicio recordatus misericordiæ animas nostras è faucibus mortis redemisti; Paternæ tuæ benignitati nosmet ipsos animasque nostras ac corpora nostra, quæ liberasti, hostiam vivam offerimus, continuò laudantes & extollentes miserationes tuas in Ecclesiâ tuâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PAter summè misericors, qui par est animi demissione, agnoscimus in conspectu tuo eas omnes pœnas, quæ in lege tua peccatoribus intentantur, in nos jure merito cadere potuisse, propter multiplicia peccata nostra & cordis duritiem; quum tamen ex summâ misericordiâ tuâ tibi visum fuerit

pos-

post nostram quamquam imperfectam & indignam humiliationem, pestilentem & contagiosum morbum quo nuper graviter afflicti fuimus, auferre & vocem salutis lætitiæ denuo inferre in habitationes nostras; Divinæ tuæ majestati offerimus sacrificium laudis ac gratiarum actionis, collaudantes & extollentes gloriosum Nomen tuum, ob susceptam à te nostri tutelam & illam tuam erga nos providentiam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collectæ, Epistolæ ac Evangelia per totum annum usurpanda.

¶ *Observa quod Collecta pro qualibet die Dominicâ, aut quolibet Festo (quod Vigiliam habeat) assignata recitabitur in Vespertinis Precibus immediatè præcedentibus Dominicam aut Festum.*

Dominica Prima Adventus.

Collecta.

OMnipotens Deus, da nobis, quæsumus, ut abjectis operibus tenebrarum, induamur arma lucis in hac mortali vitâ, in qua Jesus Christus Filius tuus cum magna humilitate ad nos visitandos advenit, ut in extremo die, quo rediturus est cum gloria Majestatis suæ ad judicandos vivos & mortuos, resurgamus ad vitam immortalem, per eum, qui unà tecum, & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Hæc collecta quotidie repeti debet unà cum reliquis Collectis Adventus, usque ad Vigiliam Nativitatis Christi.*

Epistola. Rom. xiii. 8.

NEmini quicquam debeatis: nisi, ut invicem diligatis. Qui enim diligit proximum, legem implevit. Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces: & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Et hoc scientes tempus, quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quàm cum credidimus. Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum & induamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus non in comessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentione, & æmulatione. Sed induamini Dominum Jesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis.

Evangelium. S. Matt. xxi. 1.

CUM appropinquassent Jerosolymis, & venissent Bethphage ad Montem Oliveti, tunc Jesus misit duos discipulos dicens eis, ite in Castellum quod contra vos est, & statim

invenietis asinam alligatam & pullum cum ea; solvite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet, & confestim dimittet eos. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est, per Prophetam dicentem, dicite Filiæ Sion, Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super Asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem Discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus, & adduxerunt Asinam, & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua & eum desuper sedere fecerunt: Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via; alii autem cædebant ramos de arboribus & sternebant in via. Turbæ autem quæ præcedebant & quæ sequebantur, clamabant, dicentes, Hosanna Filio David, benedictus qui venit in Nomine Domini, Hosanna in altissimis. Et cùm intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens, Quis est hic? Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta à Nazareth Galileæ, & intravit Jesus in templum Dei. Et ejiciebat omnes vendentes, & ementes in templo, & mensas numulariorum, & Cathedras vendentium columbas evertit, & dicit eis, scriptum est, Domus mea domus Orationis vocabitur, vos autem fecistis speluncam latronum.

Dominica Secunda Adventus.

Collecta.

BEnedicte Deus, qui effecisti, ut quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scriberentur, concede nobis ut Scripturas ita audiamus, legamus, observemus, discamus, & animo meditemur, ut per patientiam, & consolationem Scripturarum amplectamur, & indesinenter retineamus beatam spem vitæ illius æternæ, quam dedisti nobis in Servatore nostro Jesu Christo. *Amen.*

Epistola. Rom. xv. 4.

QUæcunque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. Deus autem patientiæ & solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum, ut unanimes uno ore honorificetis Deum & Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis; propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est, Propterea confitebor tibi in Gentibus Domine, & nomini tuo cantabo. Et iterum dicit, Lætamini Gentes cum plebe ejus. Et iterum, laudate omnes Gentes Dominum & magnificate eum omnes Populi. Et rursus Esaias ait, erit radix Jesse, & qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt, Deus autem spei repleat vos omni gaudio & pace in credendo, ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

Evang-

Evangelium. Luc. xxi. 25.

ERunt signa in Sole & Luna, & Stellis, & in terris pressura Gentium præ confusione sonitus Maris & fluctuum arescentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ supervenient universo orbi. Nam virtutes cœlorum movebuntur, & tunc videbunt Filium hominis venientem in nube, cum potestate magna & majestate. His autem fieri incipientibus respicite, & levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem, Videte ficulneam & omnes arbores, cùm producunt jam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas; ita & vos cùm videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei. Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.

Dominica Tertia Adventus.

Collecta.

O Domine Jesu Christe, qui in primo tuo Adventu misisti nuncium tuum, qui viam pararet ante faciem tuam, da ut Mysteriorum tuorum Ministri ac Dispensatores, sic etiam viam tuam parent & rectam faciant, cordibus rebellium ad prudentiam justorum conversis; ut in secundo Adventu tuo ad judicandum mundum habeamur populus acceptus in conspectu tuo, qui vivis & regnas cum Patre & Spiritu sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. iv. 1.

SIC nos æstimet homo ut ministros Christi & dispensatores Mysteriorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur, mihi autem pro minimo est ut à vobis judicer aut ab humano judicio, sed neque me ipsum judico. Nihil enim mihi conscius sum, sed in hoc justificatus non sum, qui autem judicat me Dominus est. Itaque nolite ante tempus judicare quoadusque veniat Dominus qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo.

Evangelium. Matth. xi. 2.

JOannes autem cùm audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de Discipulis suis, ait illi, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Jesus ait illis, Euntes renunciate Joanni quæ audistis & vidistis; cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit Jesus dicere ad turbas de Joanne, Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis & plusquam Prophetam. Hic enim est de quo scriptum est, Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te.

Dominica Quarta Adventus.

Collecta.

EXcita quæsumus Domine, potentiam tuam, & ad nos veni. Ac magna nobis virtute succurre, adeò ut quamquam peccata nostra à decurrendo stadio quod nobis propositum est, admodum nos præpediunt, benigna gratia tua ac misericordia auxilium nobis atque liberationem accelerent, per satisfactionem Filii tui Domini nostri; cui tecum & cum Spiritu sancto, sit honor ac gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola, Philip. iv. 4.

GAudete in Domino semper, iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Nihil soliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Jesu.

Evangelium, S. Joan. i. 19.

HOC testimonium Joannis quando miserunt Judæi ab Jerosolymis Sacerdotes & Levitas ad eum ut interrogarent eum, Tu quis es? Et confessus est, & non negavit, & confessus est, quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum quid ergo, Elias es tu? Et dixit non sum. Propheta es tu? Et respondit, non. Dixerunt ergo ei quis es, ut responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait, ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias Propheta. Et qui missi fuerant erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt eum & dixerunt ei, Quid ergo Baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Joannes dicens, Ego Baptizo in aqua; medius autem vestrum stetit quem vos nescitis, ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem ubi erat Joannes baptizans.

Nativitas Domini nostri, seu Dies Natalis CHRISTI.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dedisti, qui naturam nostram assumeret, & ex casta Virgine quasi hoc tempore nasceretur, da ut regenerati, & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti, sancto tuo Spiritu indies renovemur, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. Heb. i. 1.

MUltifariam multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis, novissimè diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit & sæcula: qui cum sit splendor gloriæ & figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum per seipsum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis, tanto melior Angelis effectus quanto differentius præ illis nomen hæreditavit: cui enim dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum, ego ero illi in patrem, Et ipse erit mihi in Filium? Et cum iterum introducit Primogenitum in orbem terræ, dicit, & adorent eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit, qui facit Angelos suos Spiritus & Ministros suos flammam ignis. Ad Filium autem; Thronus tuus Deus in sæculum sæculi, virga æquitatis virga regni tui, dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem. Propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis. Et tu in principio Domine Terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cœli; ipsi peribunt, tu autem permanebis, & omnes ut vestimentum veterascent; & velut amictum mutabis eos, & mutabuntur; tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

Evangelium. S. Joan. i. 1.

IN principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de Lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et verbum Caro factum est, & habitavit in nobis, (& vidimus gloriam ejus gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis.

Dies Sancti Stephani.

Collecta.

CONcede Domine, ut in omnibus quibus hic in terris premimur calamitatibus, propter testimonium veritatis tuæ, attentè in cœlum intueamur, & fide perspiciamus gloriam quæ futura est revelari, Et Spiritu sancto repleti, doceamur persecutoribus nostris benedicere, ad exemplum Protomartyris tui Sancti *Stephani*, qui pro interfectoribus suis oravit te, O beate Jesu, qui sedes ad dexteram Dei, ut eos omnes adjuves, qui pro te, unico Mediatore & Advocato nostro patiuntur. *Amen.*

¶ *Tum sequetur Collecta Nativitatis, quæ nunquam intermittetur usque ad Vigiliam Circumcisionis.*

Pro Epistola. Act. vii. 55.

CUM autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in Cœlum, vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris virtutis Dei. Et ait, video cœlos apertos, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magnâ continuerunt aures suas, & impetum fecerunt unanimiter in eum, & ejicientes eum extra Civitatem, lapidabant; & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem & dicentem, Domine Jesu, suscipe Spiritum meum. Positis autem genibus clamavit voce magnâ, dicens, Domine ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit.

Evangelium. S. Matt. xxiii. 34.

IDeo dico vobis, Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & sapientes, & Scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex iis flagellabitis in Synagogis vestris, & persequemini de civitate in civitatem: ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super Terram, à sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidistis inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. Jerusalem, Jerusalem quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas suas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis, non me videbitis à modo, donec dicatis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

Dies S. Johannis Evangelistæ.

Collecta.

ECclesiam tuam, benigne Domine, lucis tuæ coruscantibus radiis illustra quæsumus, ut beati Apostoli atque Evangelistæ Sancti *Johannis* illuminata doctrinis, in viarum tuarum luce ita ambulet, ut ad vitæ æternæ lucem tandem perve-

perveniat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Johan. i. 1.

QUod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ; (& vita manifestata est, & vidimus & testamur, & annunciamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis) quod vidimus & audivimus, annunciamus vobis, ut & vos societatem habeatis nobiscum; & societas nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribimus vobis ut gaudeatis, & gaudium vestrum sit plenum. Et hæc est annunciatio quam audivimus ab eo, & annunciamus vobis. Quoniam Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulamus, sicut & ipse est in luce, societatem habemus ad invicem, & sanguis Jesu Christi Filii ejus emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus, quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, & verbum ejus non est in nobis.

Evangelium. S. Johan. xxi. 19.

JEsus Petro dixit, sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui & recubuit in Cœna super pectus ejus, & dixit, Domine quis est qui tradet te? Hunc ergo cùm vidisset Petrus, dicit, Jesu Domine hic autem quid? Dicit ei Jesus, si eum volo manere donec veniam, quid ad te? Tu me sequere. Exivit ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur, & non dixit ei Jesus non moritur, sed si eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc, & scimus quia verum est testimonium ejus. Sunt autem & alia multa quæ fecit Jesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros.

Dies Innocentium.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui ex ore Infantium & parvulorum adhuc lactantium perfecisti laudem, atque effecisti ut infantes te morte suâ glorificarent; vitia omnia in nobis mortifica & perime, ac gratiâ tuâ nos ita corrobora, ut innocentiâ vitæ nostræ & fidei constantiâ etiam ad mortem usque sanctum nomen tuum glorificemus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. xiv. 1.

VIdi, & ecce Agnus ſtabat ſupra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus ſcriptum in frontibus ſuis. Et audivi vocem de cœlo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitrui magni, & vocem quam audivi ſicut citharœdorum citharizantium in citharis ſuis, & cantabant quaſi canticum novum ante ſedem, & ante quatuor animalia & ſeniores, & nemo poterat diſcere cantum, niſi illa centum quadraginta quatuor millia qui empti ſunt de terra: hi ſunt qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, virgines enim ſunt, hi ſequuntur Agnum quocunque ierit. Hi empti ſunt ex hominibus primitiæ Deo & Agno; & in ore eorum non eſt inventum mendacium: ſine macula enim ſunt ante thronum Dei.

Evangelium. S. Matth. ii. 13.

ANgelus Domini apparuit in ſomnis Joſeph dicens, ſurge & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi uſque dum dicam tibi. Futurum eſt enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum; qui conſurgens accepit puerum, & matrem ejus nocte. Et ſeceſſit in Ægyptum, & erat ibi uſque ad obitum Herodis, ut adimpleretur quod dictum eſt à Domino per Prophetam, dicentem, ex Ægypto vocavi filium meum. Tunc Herodes videns quoniam illuſus eſſet à Magis, iratus eſt valdè, & mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethlem. Et in omnibus finibus ejus à bimatu, & infra, ſecundum tempus quod exquiſierat à Magis. Tunc adimpletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam Prophetam dicentem, vox in Rama audita eſt, ploratus & ululatus multus; Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolari, quia non ſunt.

Dominica poſt Nativitatem.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dediſti, qui naturam noſtram aſſumeret, & ex caſta Virgine quaſi hoc tempore naſceretur, da ut regenerati & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti ſancto tuo Spiritu indies renovemur, per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu ſancto, ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Gal. iv. 1.

DIco autem, quanto tempore hæres parvulus eſt, nihil differt à ſervo, cum ſit Dominus omnium, ſed ſub tutoribus & actoribus eſt uſque ad præfinitum tempus à Patre. Ita & nos cum eſſemus parvuli, ſub elementis mundi eramus ſervientes. Ac ubi venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege, ut eos qui ſub

lege

lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii Dei, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem, Abba Pater. Itaque jam non est servus, sed filius. Quod si filius, & hæres per Deum.

Evangelium. S. Matth. i. 18.

CHristi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens; Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis nomen ejus Jesum; ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum. (Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam, dicentem, Ecce Virgo in utero habebit & pariet Filium, & vocabitur nomen ejus Emanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus) Exurgens autem Joseph à somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit conjugem suam, & & non cognoscebat eam donec peperit Filium suum primogenitum, & vocavit nomen ejus Jesum.

Circumcisio Christi.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui beatum Filium tuum circumcidi voluisti, veram Spiritus circumcisionem da nobis, ut cordibus ac membris nostris universis, quoad mundanas omnes & carnales concupiscentias, mortificatis, beatæ voluntati tuæ in omnibus obsequamur; per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. iv. 8.

BEatus vir cui non imputavit Dominus peccatum. Beatitudo ergo hæc in Circumcisione tantum manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata est Abrahæ fides ad justitiam: quomodo ergo reputata est? In circumcisione an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio. Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei quæ est in præputio; ut sit Pater omnium credentium per præputium: ut reputetur & illis ad justitiam. Et sit Pater circumcisionis non iis tantum qui sunt ex circumcisione, sed & eis qui sectantur vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ. Non enim per legem promissio Abrahæ aut semini ejus ut hæres esset mundi, sed per justitiam fidei; si enim qui ex lege hæredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio.

Evangelium. S. Luc. ii. 15.

ET factum est ut discesserunt ab eis Angeli in Cœlum, pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factum est, quod fecit Dominus & ostendit nobis. Et venerunt festinantes, & invenerunt Mariam & Joseph, & infantem positum in præsepi. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc, & omnes qui audierunt mirati sunt de his quæ dicta erant à pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hæc conferens in corde suo. Et reversi sunt Pastores glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer, vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab Angelo priusquam in utero conciperetur.

¶ *Collecta eadem, eadem Epistola, & idem Evangelium prælegentur exinde usque ad Epiphaniam.*

Epiphania, seu Christus Gentibus revelatus.

Collecta.

DEus, qui unigenitum Filium tuum Gentibus, stellâ duce, revelasti: concede propitius ut qui jam te fide cognoscimus, post hanc vitam gloriosi Numinis fruitionem consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. iii. 1.

CUjus rei gratiâ, ego Paulus, vinctus Christi Jesu pro vobis Gentibus: si autem audistis dispensationem gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis: quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi, prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi, quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus & Prophetis in Spiritu. Gentes esse cohæredes, & concorporales, & comparticipes promissionis ejus in Christo Jesu, per Evangelium: cujus factus sum ego Minister, secundum donum gratiæ Dei quæ data est mihi secundum operationem virtutis ejus. Mihi enim omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, in Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi; & illuminare omnes, quæ sit dispensatio sacramenti absconditi à seculis in Deo, qui omnia creavit, ut innotescat principatibus & potestatibus in cœlestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei; secundum præfinitionem sæculorum quam fecit in Christo Jesu Domino nostro. In quo habemus fiduciam & accessum in confidentia per fidem ejus.

Evangelium. S. Matth. ii. 1.

CUM ergo natus esset Jesus in Bethlehem Judææ in diebus Herodis regis, ecce, Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam,

rosolymam, dicentes, Ubi est qui natus est Rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. Audiens autem Herodes Rex turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. Et congregans omnes principes Sacerdotum & Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. Et illi dixerunt ei, In Bethlehem Judæ. Sic enim scriptum est per Prophetam: & tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux qui regat populum Israel. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis. Et mittens illos in Bethlehem, dixit, ite, & interrogate diligenter de puero: & cùm inveneritis, renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cùm audissent regem abierunt: & ecce stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. Videntes autem stellam, gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum: & apertis Thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in Regionem suam.

Dominica prima post Epiphaniã.

Collecta.

VOta, quæsumus, Domine, supplicantis populi tui propitius exaudi, ac concede ut quæ illi facienda sunt percipiat, & ut gratiâ & virtute tuâ adjutus, ea quæ perceperit fideliter impleat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. xii. 1.

OBsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic sæculo; sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis quæ sit voluntas Dei, bona, & beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, non plus sapere quàm oportet sapere; sed sapere ad sobrietatem, & unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore, multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra.

Evangelium. S. Luc. ii. 41.

ET ibant parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, in die solenni Paschæ. Et cùm factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Jerosolymam, secundum consuetudinem diei festi. Consummatisque diebus cùm redirent, remanst

remansit puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Et factum est post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt: & dixit mater ejus ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce, pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis: & mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientiâ & ætate, & gratia apud Deum & homines.

Dominica Secunda post Epiphaniam.

Collecta.

OMnipotens & sempiterne Deus, qui cuncta moderaris in cœlo pariter atque in terris, populi tui supplicationes propitius exaudi, & pacem tuam in omnibus vitæ nostræ diebus concede nobis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. xii. 6.

HAbentes donationes, secundum gratiam quæ data est nobis differentes, sive prophetiam, secundum rationem fidei; sive ministerium, in ministrando; sive qui docet, in doctrina; qui exhortatur, in exhortando; qui tribuit, in simplicitate; qui præest, in solicitudine; qui miseretur, in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum; adhærentes bono. Charitatem fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prævenientes: solicitudine non pigri; Spiritu ferventes; Domino servientes; spe gaudentes; in tribulatione patientes; orationi instantes; necessitatibus sanctorum communicantes; hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus vos; benedicite, & nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Idipsum invicem sentientes. Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Evangelium. S. Johan. ii. 1.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem & Jesus, & discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente vino dicit mater Jesu ad eum, vinum non habent. Et dicit ei Jesus, quid mihi & tibi mulier? Nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris, quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes

pientes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jesus, implete hydrias aquâ. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dicit eis Jesus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam, & non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus, & dicit ei, Omnis homo primùm bonum vinum ponit, & cùm inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli ejus.

Dominica Tertia post Epiph.

Collecta.

OMnipotens & sempiterne Deus, infirmitates nostras propitius respice, atque in omnibus, in quibus versamur, periculis ac necessitatibus dexteram tuam ad adjuvandum & protegendum nos extende, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. xii. 16.

NOlite esse prudentes apud vosmetipsos. Nulli malum pro malo reddentes. Providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes: non vosmetipsos defendentes charissimi; sed date locum iræ; Scriptum enim est, mihi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi: Hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput ejus. Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.

Evangelium. S. Matth. viii. 1.

CUM autem descendisset Jesus de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ. Et ecce, leprosus veniens adorabat eum dicens, Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens, volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus, vide nemini dixeris, sed vade, ostende te Sacerdoti, & offer munus tuum quod præcepit Moises, in testimonium illis. Cùm autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens, Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Jesus, Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait, Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantùm dic verbo & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites; & dico huic, vade, & vadit; & alii, veni & venit; & servo meo, fac hoc, & facit. Audiens autem

Jesus,

Jesus, miratus est, & sequentibus se dixit, Amen dico vobis non inveni tantam fidem, in Israel. Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Jacob in Regno Coelorum. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Et dicit Jesus Centurioni, vade, & sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer ex illa hora.

Dominica quarta post Epiph.

Collecta.

DEus, qui scis nos in tot tantisque periculis constitutos pro naturæ nostræ fragilitate non posse subsistere, eâ nos virtute protege, quæ nos in omnibus periculis sustentet, & per omnes tentationes traducat incolumes, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. xiii. 1.

OMnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo: quæ autem sunt, à Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei Ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time. Non enim sine causâ gladium portat. Dei enim minister est; vindex in iram ei qui malum agit. Ideoque necessitate subdiit estote, non solùm propter iram, sed etiam propter conscientiam. Ideo enim & tributa præstatis. Ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita; cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem.

Evangelium. S. Matth. viii. 23.

ET ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus. Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, & suscitarunt eum dicentes, Domine, salva nos, perimus. Et dicit eis Jesus, Quid timidi estis, modicæ fidei? Tunc surgens imperavit ventis, & mari, & facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt, dicentes, Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? Et cùm venisset Jesus trans fretum, in Regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes dæmonia, de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes, Quid nobis & tibi, Jesu Fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longè ab illis grex multorum porcorum pascens. Dæmones autem rogabant eum, dicentes, Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis, ite. Ac illi exeuntes, abierunt in porcos: & ecce, magno impetu abiit totus grex per præceps

ceps in mare, & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt, & venientes in civitatem, nunciaverunt hæc omnia, & de iis qui dæmonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit obviam Jesu: & viso eo, rogabant eum ut transiret à finibus eorum.

Dominica quinta post Epiph.

Collecta.

ECclesiam & familiam tuam, quæsumus, Domine, in vera tuâ Religione semper custodi, ut qui gratiæ tuæ cœlesti unicâ spe nituntur, potenti tuâ virtute semper protegantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Coloss. iii. 12.

INduite vos ergo (sicut electi Dei, sancti, & dilecti) viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, supportantes invicem, & donantes vobísmetipsis, si quis adversus aliquem habeat querelam: sicut & Dominus donavit vobis, ita & vos. Super autem omnia hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis. Et pax Christi exultet in cordibus vestris in qua & vocati estis in uno corpore; & grati estote. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes & commonentes vosmetipsos in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

Evangelium. S. Matth. xiii. 24.

SImile factum est regnum cœlorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo. Quum autem dormirent homines, venit inimicus ejus & superseminavit zizania in medio tritici & abiit. Quum autem crevisset herba, & fructum fecisset, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem servi patris-familias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis, inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei, vis igitur imus & colligimus ea? Et ait, non, ne forte colligentes zizania, eradicetis simul & triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem; & in tempore messis dicam messoribus, colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Dominica sexta post Epiph.

Collecta.

O Deus, cujus benedictus Filius apparuit, ut opera Diaboli everteret, nos autem faceret filios Dei, & hæredes vitæ æternæ; Da quæsumus, ut hanc spem habentes nos ipsos mundemus, sicuti ipse mundus est; adeò ut cùm iterum apparuerit cum virtute & gloria magna, assimulemur ipsi in æterno ac glorioso illius regno,

in

in quo tecum, ô Pater, & tecum ô sancte Spiritus, vivit & regnat unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joh. iii. 1.

VIdete qualem charitatem dedit nobis Pater, ut Filii Dei nominemur & sumus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. Charissimi, nunc Filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus: scimus quoniam cùm apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est. Omnis qui facit peccatum, & iniquitatem facit, & peccatum est iniquitas. Et scitis quia ille apparuit ut peccata nostra tolleret: & peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet, non peccat; & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum. Filioli, nemo vos seducat: qui facit justitiam, justus est, sicut & ille justus est. Qui facit peccatum, ex Diabolo est: quoniam ab initio Diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera Diaboli.

Evangelium. S. Matth. xxiv. 23.

TUnc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudo-Christi, & pseudo-Prophetæ, & dabunt signa magna & prodigia: ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi. Ecce, prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis, Ecce, in deserto est, nolite exire: Ecce, in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret usque in Occidentem: Ita & erit adventus Filii hominis. Ubicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cœlo, & virtutes Cœlorum commovebuntur. Et tunc parebit signum Filii hominis in Cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute multa, & majestate. Et mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cœlorum usque ad terminos eorum.

Dominica quæ Septuagesima dicitur, seu Dominica tertia ante Quadragesimam.

Collecta.

PReces populi tui, quæsumus Domine propitius exaudi, ut qui justè ob delicta nostra plectimur, per clementiam tuam, pro nominis tui gloria liberemur, per Jesum Christum Servatorem nostrum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola

Epistola. 1 Cor. ix. 24.

NEscitis quod ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium; Sic currite ut comprehendatis. Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet. Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro non quasi in incertum: sic pugno non quasi aerem verberans: Sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo, nè fortè quum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

Evangelium. S. Matth. xx. 1.

SImile est regnum cœlorum homini patri-familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem factâ cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis, Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam & nonam horam, & fecit similiter. Circa undecimam vero exiit & invenit alios stantes, & dicit illis, quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei, quia nemo nos conduxit. Dicit illis, Ite & vos in vineam meam. Cùm sero autem factum esset, dicit Dominus vineæ procuratori suo, Voca operarios & redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos. Cùm venissent ergo qui circa undecimam horam venerant; acceperunt singulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati sunt quod plùs essent accepturi; acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Et accipientes, murmurabant adversus patrem-familias, dicentes, Hi novissimi una hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei & æstus. At ille respondens uni eorum dixit, Amice, non facio tibi injuriam: nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade, volo autem & huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Sic erunt novissimi primi, & primi novissimi: multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Dominica quæ Sexagesima dicitur, seu Dominica secunda ante Quadragesimam.

Collecta.

DOmine Deus, qui vides quod in nullo opere nostro confidimus; propitius concede ut potentiâ tuâ contra adversa omnia muniamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. xi. 19.

Libenter enim suffertis insipientes, cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim, siquis vos in servitutem redigit, siquis devorat, siquis accipit, siquis extollitur, siquis in faciem vos cædit. Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo & ego. Hebræi sunt? & ego: Israelitæ sunt? & ego: semen Abrahæ sunt? & ego: Ministri Christi sunt? & ego: (ut minus sapiens dico) plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius; in plagis supra modum; in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis cæsus sum. Semel lapidatus sum. Ter naufragium feci: nocte dieque in profundum maris fui: in itineribus sæpe; periculis fluminum; periculis latronum; periculis ex genere; periculis ex Gentibus; periculis in civitate; periculis in solitudine; periculis in mari; periculis in falsis fratribus; in labore & ærumna; in vigiliis multis; in fame & siti; in jejuniis multis; in frigore & nuditate. Præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, solicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non uror? si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor. Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in sæcula, scit quod non mentior.

Evangelium. S. Luc. viii. 4.

CUM autem turba plurima convenirent, & de civitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem. Exiit qui seminat, seminare semen suum: & dum seminat aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram, & natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, & simul exortæ spinæ suffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, & ortum, fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat, qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum discipuli ejus quæ esset hæc parabola? Quibus ipse dixit, Vobis datum est nosse mysterium Regni Dei: cæteris autem in parabolis, ut videntes non videant, audientes non intelligant. Est autem hæc parabola: semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt: deinde venit Diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram, qui cùm audierint, cum gaudio suscipiunt verbum: & hi radices non habent, quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit, hi sunt qui audierunt, & à solicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram, hi sunt qui in corde bono, & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.

Dominica quæ Quinquagesima dicitur, seu Dominica ante Quadragesimam proxima.

Collecta.

DOmine, qui nos docuisti, quod omnia opera nostra sine charitate nihil sunt: mitte sanctum Spiritum tuum, & cordibus nostris infunde præstantissimum illud donum charitatis, pacis ac virtutum omnium vinculum, quo siquis destitutus vivit, pro mortuo habetur in conspectu tuo. Hoc largire propter Jesum Christum Filium tuum unicum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. xiii. 1.

SI linguis hominum loquor & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut Cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam; & si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas patiens est, benigna est; charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitatem, congaudet autem veritati; omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit, sive prophetiæ, evacuabuntur, sive linguæ, cessabunt, sive scientia, destruetur. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cùm essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte; tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, charitas, tria hæc; major autem horum est charitas.

Evangelium. S. Luc. xviii. 31.

ASsumpsit autem Jesus duodecim, & ait illis, Ecce, ascendimus Jerosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Tradetur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur. Et postquam flagellaverint occident eum; & tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt: & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur. Factum est autem, cùm appropinquaret Jericho, cœcus quidam sedebat secus viam, mendicans: Et cùm audiret turbam prætereuntem interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit dicens, Jesu Fili David, miserere mei. Et qui præibant, increpa-

increpabant eum ut taceret: ipſe vero multo magis clamabat, Fili David miſerere mei. Stans autem Jeſus juſſit illum adduci ad ſe: & cum appropinquaſſet interrogavit illum, dicens, Quid tibi vis faciam? Ac ille dixit, Domine, ut videam. Et Jeſus dixit illi, Reſpice, fides tua te ſalvum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur illum magnificans Deum: & omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Feria quarta poſt Quinquageſimam, vulgò dies Cinerum.

Collecta.

OMnipotens & ſempiterne Deus, qui nihil eorum odiſti quæ condidiſti, quique peccata condonas omnibus reſipiſcentibus; Crea & finge in nobis corda nova & contrita, ut peccata noſtra pro meritis lamentantes, & miſeriam noſtram agnoſcentes, à te omnis miſericordiæ Deo, perfectam remiſſionem conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Hæc Collecta recitanda eſt quotidie per totam Quadrageſimam, poſt Collectam diei.*

Pro Epiſtola. Joel ii. 12.

NUnc ergo, dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, & in fletu, & in planctu. Et ſcindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum veſtrum: quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. Quis ſcit ſi convertatur, & ignoſcat Deus & relinquat poſt ſe benedictionem, ſacrificium, & libamen Domino Deo noſtro? Canite tuba in Sion, ſanctificate jejunium, vocate cœtum, congregate populum, ſanctificate Eccleſiam, coadunate ſenes, congregate parvulos, & ſugentes ubera: egrediatur ſponſus de cubili ſuo, & ſponſa de thalamo ſuo. Inter veſtibulum & altare plorabunt ſacerdotes miniſtri Domini, & dicent; Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes: quare dicunt in populis, Ubi eſt Deus eorum?

Evangelium. S. Matth. vi. 16.

CUM autem jejunatis, nolite fieri ſicut Hypocritæ triſtes. Exterminant enim facies ſuas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem ſuam. Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, ſed Patri tuo qui eſt in abſconſo. Et Pater tuus qui videt in abſconſo, reddet tibi. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo, ubi neque ærugo neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum.

[Do]minica prima Quadragesimæ.

Collecta.

Domine, qui nostrâ causâ dies quadraginta & qua[dr]aginta noctes jejunasti; Da [no]bis eâ uti abstinentiâ, ut [ca]rne nostrâ Spiritui subjectâ [tui]s tuis monitis semper obse[qu]amur in justitia & vera san[cti]tate, ad honorem & gloriam [tu]am, qui vivis & regnas unà [cu]m Patre & Spiritu sancto, [un]us Deus, in sæcula sæculo[ru]m. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. vi. 1.

ADjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gra[tia]m Dei recipiatis, (ait enim, [Te]mpore accepto exaudivi te, [&] in die salutis adjuvi te: ecce [nu]nc tempus acceptabile; ecce, [nu]nc dies salutis) nemini dan[te]s ullam offensionem, ut non [vi]tuperetur ministerium no[str]um; sed in omnibus exhi[be]amus nosmetipsos sicut Dei [m]inistros, in multa patientia, [in] tribulationibus, in necessi[ta]tibus, in angustiis, in plagis, [in] carceribus, in seditionibus, [in] laboribus, in vigiliis, in je[ju]niis; in castitate, in scientia, [in] longanimitate, in suavitate, [in] Spiritu sancto, in charitate [n]on ficta, in verbo veritatis, in [v]irtute Dei; per arma justitiæ [a] dextris, & à sinistris, per [g]loriam & ignobilitatem, per [in]famiam & bonam famam; ut [se]ductores, & veraces; sicut [q]ui ignoti, & cogniti; quasi [m]orientes, & ecce vivimus: ut castigati, & non mortificati; quasi tristes, semper autem gaudentes; sicut egentes, multos autem locupletantes; tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.

Evangelium. S. Matth. iv. 1.

TUnc Jesus ductus est in desertum à Spiritu, ut tentaretur à Diabolo. Et cùm jejunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator, dixit ei, Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit, Scriptum est, Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum Diabolus in sanctam Civitatem, & statuit eum super pinnaculum Templi, & dixit ei, Si Filius Dei es, mitte te deorsum; scriptum est enim, Quia Angelis suis mandavit de te, & in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus, rursum scriptum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum assumpsit eum Diabolus in montem excelsum valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum; & dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Jesus, Vade Satana; scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Tunc reliquit eum Diabolus, & ecce, Angeli accesserunt, & ministrabant ei.

Dominica

Dominica secunda Quadragesimæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vides nullam nobis inesse virtutem ad adjuvandum nos ipsos; Interiùs nos quoad animam, & exteriùs quoad corpus custodi, ut contra adversa omnia quæ corpori possint accidere, & omnes malas cogitationes quæ animam impetere valeant, probe muniamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Thess. iv. 1.

ROgamus vos & obsecramus in Domino Jesu, ut quemadmodum accepistis à nobis quomodo oporteat vos ambulare, & placere Deo, sicut & ambulatis, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jesum. Hæc enim est voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstineatis vos à fornicatione; ut sciat unusquisque vestrûm vas suum possidere in sanctificatione & honore; non in passione desiderii, sicut & Gentes quæ ignorant Deum; & nequis supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum, quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut prædiximus vobis, & testificati sumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem. Itaque qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum qui etiam dedit Spiritum suum sanctum in nobis.

Evangelium. S. Matth. xv. 21.

ET egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Cananæa à finibus illis egressa, clamavit dicens ei, Miserere mei Domine Fili David, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum, dicentes, Dimitte eam quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait, Non sum missus, nisi ad oves quæ perierunt domus Israel. At illa venit, & adoravit eum, dicens, Domine, adjuva me. Qui respondens ait, Non est bonum sumere panem filiorum & mittere canibus. At illa dixit, etiam Domine; nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa Dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait illi, ô mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illâ horâ.

Dominica tertia Quadragesimæ.

Collecta.

QUæsumus, Omnipotens Deus, humilium famulorum tuorum vota fervida respice, & in defensionem nostram adversus omnes inimicos nostros, Majestatis tuæ dexteram extende, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Eph. v. 1.

EStote ergo imitatores Dei, sicut Filii charissimi; & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit

dit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos; aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet; sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus (quod est idolorum servitus) non habet hæreditatem in Regno Christi, & Dei. Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum; eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate; (fructus enim lucis est in omni bonitate, & justitia, & veritate) probantes quid sit beneplacitum Deo. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite: Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est, & dicere. Omnia autem quæ arguuntur à lumine manifestantur; omne enim quod manifestat, lumen est. Propter quod dicit, Surge, qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.

Evangelium. S. Luc. xi. 14.

ERat Jesus ejiciens Dæmonium, & illud erat mutum. Et cum ejecisset Dæmonium, locutus est mutus; & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex iis dixerunt, in Beelzebub, principe Dæmoniorum ejicit Dæmonia. Et alii tentantes, signum de Cœlo quærebant ab eo. Ipse autem ut vidit cogitationes eorum dixit eis, Omne regnum in se divisum desolabitur; & domus supra domum cadet. Si autem & Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ejus? Quia dicitis in Beelzebub me ejicere Dæmonia. Si autem ego in Beelzebub ejicio Dæmonia, filii vestri in quo ejiciunt? Ideo ipsi judices vestri erunt. Porro, si in digito Dei ejicio Dæmonia, profectò pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet; si autem fortior eo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet in quibus confidebat, & spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca inaquosa, quærens requiem. Et non inveniens, dicit. Revertar in domum meam unde exivi: & cùm venerit, Invenit eam scopis mundatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se: Et ingressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Factum est autem cùm hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi; Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti. At ille dixit, quinimò, beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.

Dominica quarta Quadragesimæ.

Collecta.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut qui propter iniquitates nostras jure pœnis affici meremur, gratiæ tuæ consolatione clementer sublevemur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Gal. iv. 21.

Dicite mihi qui sub lege vultis esse, legem non legistis? Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancillâ & unum de liberâ. Sed qui de ancillâ secundum carnem natus est: qui autem de liberâ, per repromissionem: quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta; unum quidem à monte Sina, in servitutem generans, quæ est Agar: (Sina enim mons est in Arabia: qui conjunctus est ei, quæ nunc est Jerusalem) & servit cum filiis suis. Illa autem quæ sursum est Jerusalem, libera est, quæ est mater nostra. Scriptum est enim lætare sterilis quæ non paris, erumpe & clama quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quàm ejus quæ habet virum. Nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc is qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundum spiritum; ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Ejice ancillam & filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ.

Evangelium. S. Joh. vi. 1.

Abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Jesus: & ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem proximum Pascha, dies Festus Judæorum. Cùm sublevasset ergo oculos Jesus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat, quod esset facturus. Respondit ei Philippus, Ducentorum denariorum panes non sufficient eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus Andreas, frater Simonis Petri, est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dicit ergo Jesus, facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Jesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus, similiter & ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis, colligite quæ superfuerunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, & duobus piscibus quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines, cùm vidissent

vidissent quod fecerat signum, dicebant, Quia hic est verè Propheta qui venturus est in mundum.

Dominica quinta Quadragesimæ.

Collecta.

POpulum tuum, Omnipotens Deus, clementer respice, ut magnâ tuâ bonitate dirigatur, & corpore atque animo indesinenter conservetur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Heb. ix. 11.

CHristus autem assistens, pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manu factum; id est, non hujus creationis; neque per sanguinem hircorum aut vitulorum; sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta, æterna redemptione inventa. Si enim sanguis hircorum, & taurorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat, ad emundationem carnis; quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortis, ad serviendum Deo viventi? Et ideò novi testamenti mediator est, ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum quæ erant sub priori Testamento, repromissionem accipiant qui vocati sunt, hæreditatis æternæ.

Evangelium. S. Joh. viii. 46.

DIxit Jesus, Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt ergo Judæi, & dixerunt ei, Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & Dæmonium habes? Respondit Jesus, Ego Dæmonium non habeo; sed honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me. Ego autem non quæro gloriam meam; est qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo ei Judæi, Nunc cognovimus, quia Dæmonium habes. Abraham mortuus est, & Prophetæ; & tu dicis si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum. Nunquid tu major es Patre nostro Abraha, qui mortuus est? Et Prophetæ mortui sunt: quem teipsum facis? Respondit Jesus, Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est; Est Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis, quia Deus vester est; & non cognovistis eum; ego autem novi eum: & si dixero, quia non scio eum, ero similis vobis mendax; sed scio eum & sermonem ejus servo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum, & vidit, & gavisus est. Dixerunt ergo Judæi, ad eum, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Dixit eis Jesus, Amen, amen, dico vobis, Antequam

Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum: Jesus autem abscondit se, & exivit de templo.

Dominica proxima ante Pascha.

Collecta.

OMnipotens & æterne Deus, qui ex summo tuo amore erga genus humanum, Jesum Christum Filium tuum Servatorem nostrum misisti, ut carnem nostram sibi assumeret, & mortem crucis subiret, ut universum genus hominum ejus magnæ humilitatis exemplum sequeretur, concede propitius ut ipsius tum patientiæ exemplum sequi, tum resurrectionis participes fieri valeamus, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Phil. ii. 5.

HOC enim sentite in vobis, quod & in Christo Jesu: qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo: Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen; ut in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus, in gloria est Dei Patris.

Evangelium. S. Matth. xxvii. 1.

MAne autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum, & seniores populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit, quod damnatus esset, pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotum & senioribus, dicens, Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt, quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, recessit, & abiens, laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, Non licet mittere eos in corbonam, quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem. (Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam Prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Israel, & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.) Jesus autem stetit ante præsidem; & interrogavit eum præses, dicens, Tu es Rex Judæorum? Dicit illi Jesus, Tu dicis. Et cùm accusaretur à principibus sacerdotum, & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus, Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur

raretur præses vehementer. Per diem autem solennem consueverat præses populo dimittere unum vinctum quem voluisset. Habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis autem illis, dixit Pilatus, Quem vultis dimittam vobis? Barabban an Jesum, qui dicitur Christus, Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens, Nihil tibi & justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem sacerdotum & seniores persuaserunt populo ut peterent Barabban, Jesum verò perderent. Respondens autem præses, ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barabban. Dixit illis Pilatus, Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes, crucifigatur. Ait illis præses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, dicentes, Crucifigatur. Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, acceptâ aquâ, lavit manus coram populo, dicens, Innocens ego sum à sanguine justi hujus: vos videritis. Et respondens universus populus, dixit, Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabban: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad eum universam cohortem. Et exeuntes eum clamydem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arundinem in dextra ejus: & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes, Ave, Rex Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus. Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum clamyde, & induerunt eum vestimentis ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est Calvariæ locus, & dederunt ei vinum bibere, cum felle mistum: & cùm gustasset, noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per Prophetam, dicentem, Diviserunt sibi vestimenta mea,& super vestē meam miserunt sortem. Et sedentes servabant eum; & imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam, HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus à dextris, & unus à sinistris. Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis templum Dei, & in triduo illud reædificas, salva teipsum: si Filius Dei es, descende de cruce. Similiter & principes sacerdotum illudentes, cum scribis & senioribus, dicebant, Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in Deo; liberet nunc eum si vult: dixit enim, Quia Dei Filius sum.

Id ipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora, tenebræ factæ sunt super universam terram, usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magnâ, dicens, *Eli, Eli, lamma sabacthani?* hoc est, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Quidam autem illic stantes, & audientes dicebant, Eliam vocat iste. Et continuo currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto, & imposuit arundini, & dabat ei bibere. Cæteri autem dicebant, Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Jesus autem iterum clamans voce magnâ, emisit Spiritum. Et ecce, velum templi scissum est in duas partes, à summo usque deorsum, & terra mota est, & petræ scissæ sunt, & monumenta aperta sunt, & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt, & exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus venerunt in sanctam civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant custodientes Jesum, viso terræ motu, & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes, Verè, Dei Filius erat iste.

Feria secunda ante Pascha.

Pro Epistola. Esaiæ lxiii. 1.

Quis est iste qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ? Ego qui loquor justitiam, & propugnator sum ad salvandum. Quare ergo est rubeum indumentum tu
& vestimenta tua sicut calc
tium in torculari? Torcul
calcavi solus, & de gentibus n
est vir mecum: calcavi eos
furore meo, & conculcavi eos
ira mea, & aspersus est sang
eorum super vestimenta m
& omnia indumenta mea inqu
navi. Dies enim ultionis
corde meo, annus redemptio
meæ venit. Circumspexi, & n
erat auxiliator; quæsivi,
non fuit qui adjuvaret: & s
vavit mihi brachium meum,
indignatio mea ipsa auxili
est mihi. Et conculcavi pop
los in furore meo, & inebria
eos in indignatione mea, & d
traxi in terram virtutem e
rum. Miserationum Domi
recordabor, laudem Domini s
per omnibus quæ reddidit nob
Dominus, & super multitud
nem bonorum domui Israe
quæ largitus est eis secundu
indulgentiam suam, & secu
dum multitudinem misericor
diarum suarum. Et dixi
Veruntamen populus meus e
filii non negantes: & factus e
eis Salvator. In omni tribula
tione eorum, non est tribulatu
& Angelus faciei ejus salvavi
eos: in dilectione sua, & i
indulgentia sua, ipse redemi
eos, & portavit eos, & elevavi
eos cunctis diebus sæculi. Ip
autem ad iracundiam provoca
verunt, & afflixerunt Spiritu
sanctum ejus, & conversus e
eis in inimicum, & ipse debella
vit eos. Et recordatus est die
rum sæculi, Moysi & populi su
Ubi est qui eduxit eos de mari,
cum pastoribus gregis sui? Ubi
est qui posuit in medio ejus
Spiritum sancti sui? Qui edu
xit ad dextram Moysen *bra-*

chio

io majestatis suæ, qui scidit quas ante eos, ut faceret sibi omen sempiternum? Qui eduit eos per abyssos quasi equum deserto non impingentem? uasi animal in campo descenens, Spiritus Domini ductor us fuit: sic adduxisti populm tuum, ut faceres tibi nomen gloriæ. Attende de cœlo; vide de habitaculo sancto uo, & solio gloriæ tuæ: Ubi st zelus tuus, & fortitudo tua, ultitudo viscerum tuorum, & iserationum tuarum? Super e continuerunt se. Tu enim Pater noster, & Abraham nescit nos, & Israel ignoravit nos: Tu Domine, Pater noster, Redemptor noster, à sæculo Nomen tuum. Quare errare nos fecisti Domine de viis tuis? Indurasti cor nostrum, ne timeremus te? Convertere propter servos tuos, tribus hæreditatis tuæ. Quasi nihilum possederunt populum sanctum tuum: hostes nostri conculcaverunt sanctificationem tuam. Facti sumus quasi in principio, cùm non dominareris nostri; neque invocaretur Nomen tuum super nos.

Evangelium. S. Marc. xiv. 1.

ERat autem Pascha & Azyma post biduum: & quærebant summi sacerdotes, & scribæ quomodo dolo eum tenerent, & occiderent. Dicebant autem, Non in die Festo, ne fortè tumultus fieret in populo. Et cùm esset Bethaniæ, in domo Simonis leprosi, & recumberet, venit mulier, habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi; & fracto alabastro, effudit super caput ejus. Erant autem quidam indignè ferentes intra semetipsos, & dicentes, Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum illud venundari plusquam trecentis denariis, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit, Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum, & cùm volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis, Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo; & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iscariotes unus de duodecim abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt, & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo illum opportunè traderet. Et primo die Azymorum quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli, Quo is eamus, & paremus tibi ut manduces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis, Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans; sequimini eum. Et quocunque introierit, dicite Domino domûs, quia magister dicit, Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande, stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli ejus, & venerunt in civitatem, & invenerunt sicut dixerat illis: & paraverunt Pascha. Vespere autem facto venit cum duode-

cim. Et diſcumbentibus eis & manducantibus, ait Jeſus, Amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum. At illi cœperunt contriſtari, & dicere ei ſingulatim, Nunquid ego? Qui ait illis, unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, ſi non eſſet natus homo ille. Et manducantibus illis, accepit Jeſus panem, & benedicens fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc eſt corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis, Hic eſt ſanguis meus novi Teſtamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genimine vitis, uſque in diem illum cum illud bibam (novum) in regno Dei. Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jeſus, Omnes ſcandalizabimini in me in nocte iſta: quia ſcriptum eſt, percutiam Paſtorem, & diſpergentur oves. Sed poſtquam reſurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi, Etſi omnes ſcandalizati fuerint, ſed non ego. Et ait illi Jeſus, Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priuſquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur, Et ſi oportuerit me ſimul commori tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium cui nomen Gethſemani, & ait diſcipulis ſuis, Sedete hic, donec orem. Et aſſumit Petrum, & Jacobum, & Joannem ſecum, & cœpit pavere, & tædere, & ait illis, Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem: ſuſtinete hic, & vigilate. Et cùm proceſſiſſet paululum, procidit ſuper terram, & orabat ut ſi fieri poſſet tranſiret ab eo hora. Et dixit, Abba, Pater, omnia tibi poſſibilia ſunt; transfer calicem hunc à me. Sed non quod ego volo, ſed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes, & ait Petro, Simon, dormis? Non potuiſti unâ horâ vigilare? Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem; Spiritus quidem promptus eſt, caro verò infirma. Et iterum abiens oravit, eundem ſermonem dicens. Et reverſus, denuo invenit eos dormientes (erant enim oculi eorum gravati) & ignorabant quid reſponderent ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite jam, & requieſcite, ſufficit, venit hora. Ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce, qui me tradit prope eſt. Et adhuc eo loquente, venit Judas Iſcariotes, unus de duodecim, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, miſſi à ſummis ſacerdotibus, & ſcribis, & ſenioribus. Dederat autem traditor eis ſignum, dicens, Quemcunque oſculatus fuero, ipſe eſt, tenete eum; & ducite cautè. Et cùm veniſſet, ſtatim accedens ad eum, ait, Ave, Rabbi, & oſculatus eſt eum. At illi manus injecerunt in Jeſum, & tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumſtantibus educens gladium, percuſſit ſervum ſummi pontificis, & amputavit

illi auriculam. Et respondens Jesus, ait illis, Tanquam ad latronem exiistis, cum gladiis, & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in templo, docens; & non me tenuistis: sed ut impleantur Scripturæ. Tunc discipuli ejus relinquentes eum omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo, & tenuerunt eum. At ille rejectâ sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem, & convenerunt omnes sacerdotes, & scribæ, & seniores; Petrus autem à longe secutus est eum, usque intro in atrium summi sacerdotis, & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se. Summi verò sacerdotes, & omne concilium quærebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant. Multi autem testimonium falsum dicebant adversus eum, Et convenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes, falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes, Quoniam nos audivimus eum dicentem, Ego dissolvam templum hoc manufactum, & post triduum aliud non manufactum ædificabo. Et non erat conveniens testimonium illorum. Exurgens autem summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens, Non respondes quidquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, & nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, & dixit ei, Tu es Christus Filius Dei benedicti? Jesus autem dixit illi, Ego sum; & videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nubibus cœli. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere in eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cædere, & dicere ei, Prophetiza; & ministri alapis eum cedebant. Et cùm esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex Ancillis summi sacerdotis; & cùm vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum ait, Et tu cùm Jesu Nazareno eras. At ille negavit, dicens, Neque scio, neque novi quid dicas. Et exiit foras ante atrium, & gallus cantavit. Rursus autem cùm vidisset illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus, quia hic ex illis est. At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus, qui astabant dicebant Petro, Verè ex illis es, nam & Galilæus es. Ille autem cœpit anathematizare, & jurare, quia nescio hominem istum quem dicitis. Et statim gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Jesus, priusquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

Feria tertia ante Pascha.

Pro Epistola. Esaiæ L. 5.

Dominus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico; retrorsum non abii. Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus:

tibus: Faciem meam non averti ab increpantibus, & conspuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus, ideò posui faciem meam ut petram durissimam, & scio quoniam non confundar. Juxta est qui justificat me, quis contradicet mihi? Stemus simul. Quis est adversarius meus? Accedat ad me. Ecce, Dominus Deus auxiliator meus: quis est qui condemnet me? Ecce, omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem servi sui, qui ambulavit in tenebris, & non est lumen ei? Speret in nomine Domini, & innitatur super Deum suum. Ecce, vos omnes accendentes ignem accincti flammis, ambulate in lumine ignis vestri, & in flammis quas succendistis, de manu mea factum est hoc vobis, in doloribus dormietis.

Evangelium. S.Marc. xv. 1

ET confestim, mane consilium facientes summi sacerdotes, cum senioribus & scribis, & universo concilio, vincientes Jesum duxerunt, & tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait illi; Tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem interrogavit eum, dicens; non respondes quidquam? Vide in quantis te accusant. Jesus autem amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis quemcunque petiissent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cùm ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit; vultis dimittam vobis Regem Judæorum? Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabban dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis; Quid ergo vultis faciam Regi Judæorum? At illi iterum clamaverunt; crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis, quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabban, & tradidit Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant totam cohortem, & induunt eum purpurâ, & imponunt ei, plectentes spineam coronam. Et cœperunt salutare eum: ave Rex Judæorum. Et percutiebant caput ejus arundine; & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum vestimentis suis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villâ, patrem Alexandri & Rufi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt eum in Golgotha locum: quod est interpretatum, Calvariæ locus; & dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non accepit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mit-

tent

[t]entes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum, & erat titulus causæ ejus Inscriptus, REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones; unum à dextris, alterum à sinistris ejus. Et impleta est scriptura, quæ dicit; & cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reædificas: salvum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter & summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere; Christus Rex Israel descendat nunc de Cruce, ut videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei. Et factâ horâ sextâ, tenebræ factæ sunt super totam terram usque in horam nonam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus voce magnâ, dicens: Eloi, Eloi, lamma sabachthani? Quod est interpretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant, Ecce Eliam vocat. Currens autem unus & implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens: Sinite; videamus si veniat Elias ad deponendum eum. Jesus autem emissâ voce magnâ exspiravit. Et velum Templi scissum est in duo, à summo usque deorsum. Videns autem Centurio qui ex adverso stabat, quia sic clamitans expirasset: ait, Verè hic homo Filius Dei erat.

Feria quarta antè Pascha.

Epistola. Heb. ix. 16.

UBi testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum vivit qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legis à Moyse universo populo: accipiens sanguinem vitulorum & hircorum, cum aquâ & lanâ coccineâ & hyssopo; ipsum quoque librum & omnem populum aspersit, dicens: Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. Etiam tabernaculum & omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit. Et omnia pene in sanguine secundum legem mundantur: & sine sanguinis effusione non fit remissio. Necesse est ergo exemplaria quidem cœlestium, his mundari: ipsa autem cœlestia, melioribus hostiis quàm istis. Non enim in manufacta sancta Jesus introivit, exemplaria verorum: sed in ipsum cœlum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis: neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum Pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno: alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione sæculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit. Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium: sic & Christus semel oblatus est ad multorum

exhaurienda peccata; secundò sine peccato apparebit expectantibus se in salutem.

Evangelium. S.Luc.xxii.1.

APpropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: Et quærebant principes sacerdotum,& scribæ, quomodo eum interficerent; timebant verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim: & abiit, & locutus est cum principibus sacerdotum & magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt pecuniam illi dare. Et spospondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies Azymorum, in quâ necesse erat occidi Pascha. Et misit Petrum & Joannem dicens, euntes parate nobis Pascha, ut manducemus: illi dixerunt, ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum, in quam intrat, & dicetis patri-familias domus; dicit tibi magister; Ubi est diversorium ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum,&ibi parate.Euntes autem, invenerunt sicut dixit illis: & paraverunt Pascha. Et cùm facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis; desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit: accipite, & dividite inter vos; dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis, donec Regnum Dei veniat. Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc est corpus meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & Calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix est novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me, mecum est in mensa. Et quidem Filius hominis, secundum quod definitum est, vadit: verumtamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset. Facta est autem & contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis: Reges gentium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic; sed qui major est in vobis, fiat sicut minor; & qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis; Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in Regno meo: & sedeatis super Thronos, judicantes duodecim tribus Israel. Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce

ecce Satanas expetivit vos ut cribraret ſicut triticum : Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua : & tu aliquando converſus, confirma fratres tuos. Qui dixit ei; Domine, tecum paratus ſum & in carcerem & in mortem ire. At ille dixit; Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges noſſe me. Et dixit eis; quando miſi vos ſine ſacculo & perâ, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt, nihil. Dixit ergo eis: ſed nunc qui habet ſacculum, tollat; ſimiliter & peram: & qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium. Dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod ſcriptum eſt, oportet impleri in me. Et cum iniquis deputatus eſt. Etenim ea, quæ ſunt de me, finem habent. At illi dixerunt; Domine, ecce duo gladii hic, at ille dixit eis: ſatis eſt. Et egreſſus ibat ſecundum conſuetudinem in Montem Olivarum. Secuti ſunt autem illum & diſcipuli. Et cùm perveniſſet ad locum, dixit illis; Orate ne intretis in tentationem. Et ipſe avulſus eſt ab eis quantum jactus eſt lapidis: & poſitis genibus orabat, dicens: Pater, ſi vis, transfer calicem iſtum à me: veruntamen non mea voluntas ſed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in Agonia, prolixius orabat. Et factus eſt ſudor ejus, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram. Et cùm ſurrexiſſet ab oratione, & veniſſet ad diſcipulos ſuos, invenit eos dormientes præ triſtitia. Et ait illis; Quid dormitis? Surgite, orate, ne intretis in tentationem. Adhuc colloquente, ecce turba; & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos: Et appropinquavit Jeſu ut oſcularetur eum. Jeſus autem dixit illi: Juda, oſculo Filium hominis tradis? Videntes autem hi, qui circa ipſum erant, quod futurum erat, dixerunt: Domine, ſi percutimus in gladio? Et percuſſit unus ex illis ſervum principis ſacerdotũ, & amputavit auriculã ejus dexteram. Reſpondens autem Jeſus, ait: Sinite uſque huc. Et cùm tetigiſſet auriculam ejus ſanavit eum. Dixit autem Jeſus ad eos qui venerant ad ſe, principes ſacerdotum, & magiſtratus Templi, & ſeniores: Quaſi ad latronem exiiſtis cum gladiis & fuſtibus? Cùm quotidie vobiſcũ fuerim in templo, non extendiſtis manus in me: ſed hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis ſacerdotum: Petrus verò ſequebatur à longe. Accenſo autem igne in medio atrii, & circumſedentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quem cùm vidiſſet ancilla quædam ſedentem ad lumen, & eum fuiſſet intuita, dixit; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens: Mulier, non novi illum. Et poſt puſillum, alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. Petrus verò ait, O homo, non ſum. Et intervallo facto, quaſi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens, Verè & hic cum illo erat: nam & Galilæus eſt. Et ait Petrus; homo, neſcio quid dicis. Et continuo, adhuc illo loquente, cantavit gallus. Et converſus

Do-

Dominus, respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: quia prius quàm gallus cantet, ter me negabis, & egressus foras Petrus flevit amare. Et viri qui tenebant illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem ejus: & interrogaverunt eum, Dicentes, Prophetiza, quis est qui te percussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eum, & ut factus est dies convenerunt seniores plebis, & principes sacerdotum, & scribæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es Christus, dic nobis. Et ait illis; si vobis dixero, non credetis mihi: si autem & interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes, Tu ergo es Filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt, quid adhuc desideramus testimonium? Ipsi enim audivimus de ore ejus.

Feria quinta ante Pascha.

Epistola. 1 Cor. xi. 17.

HOc autem præcipio; non laudans, quod non in melius, sed in deterius convenitis. Primùm quidem convenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, & ex parte credo. Nam oportet & hæreses esse: ut & qui probati sunt manifesti fiant in vobis. Convenientibus ergo vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducare. Unusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit; Accipite & manducate: hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix, novum testamentum est in meo sanguine, hoc facite, quotiescunque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis: mortem Domini annunciabitis, donec veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit: non dijudicans corpus domini. Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem à Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate. Si quis esurit,

[f]uerit, domi manducet: ut non in judicium conveniatis. Cætera autem, cùm venero, disponam.

Evangelium. S. Luc. xxiii. 1.

SUrgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt illum accusare, dicentes; Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dare Cæsari, & dicentem se Christum regem esse. Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait, Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas, nihil invenio causæ in hoc homine. At illi invalescebant, dicentes; Commovet populum, docens per universam Judæam, incipiens à Galilæâ usque huc. Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Jerosolymis erat illis diebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valdè; erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eò quòd audiret multa de eo; & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes sacerdotum, & scribæ constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste albâ, & remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum, & magistratibus, & plebe, dixit ad illos: obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum: & ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum; & ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam, necesse autem habebat dimittere eis per diem festum, unum. Exclamavit autem simul universa turba dicens; Tolle hunc, & dimitte nobis Barabban. Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium, missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. At illi succlamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, & dimittam. At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: & invalescebant voces eorum: & Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium, & seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant; Jesum verò tradidit voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem, venientem de villa: & imposuerunt illi crucem portare post Jesum. Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum: quæ plangebant & lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit: Filiæ Jerusalem, nolite flere super me: sed super vos ipsas flete, & super filios

nos vestros. Quoniam, ecce venient dies in quibus dicent: Beatæ steriles, & ventres qui non genuerunt,& ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite super nos; & collibus; operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum; & latrones, unum à dextris, & alterum à sinistris. Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes verò vestimenta ejus miserunt sortes. Et stabat Populus spectans, & deridebant eum principes cum eis, dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus, Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, dicentes: si tu es Rex Judæorum, salvum te fac. Erat autem & superscriptio scripta super eum literis Græcis & Latinis, & Hebraicis: HIC EST REX JUDÆORUM. Unus autem de his qui pendebant latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, salvum fac temetipsum & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum qui in eadem damnatione es? Et nos quidem justè; nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali gessit. Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. Et dixit illi Jesus, amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso. Erat autem ferè hora sexta: & tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est Sol: & velum Templi scissum est medium. Et clamans voce magna Jesus, ait, Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum. Et hæc dicens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: verè, hic homo justus erat, & omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus à longe, & mulieres, quæ secutæ eum erant à Galilæâ, hæc videntes.

Feria sexta in Parasceue, seu Dies Passionis Domini.

Collecta.

OMnipotens Deus, hanc familiam tuam, quæsumus clementer respice, pro qua Dominus noster Jesus Christus prodi, in manus nocentum tradi, ac in cruce mortem subire non recusavit, qui jam vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMnipotens & sempiterne Deus, cujus Spiritu Ecclesiæ corpus universum regitur ac sanctificatur, supplicationes ac preces nostras quas tibi offerimus pro omnibus ordinibus eorum qui sanctæ Ecclesiæ tuæ accensentur propitius exaudi, ut omnes & singuli pro suo quisque munere, & ministerio piè ac sincerè tibi serviant, per Dominum & Servatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

OM-

O Misericors Deus omnium hominum creator, qui nihil odisti eorum quæ condidisti, neque vis mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ac vivat, miserere Judæorum, Turcarum, Infidelium ac Hæreticorum omnium; aufer ab iis omnem ignorantiam ac duritiem cordis & contemptum verbi tui, & eos ita adducas, misericors Domine, ad gregem tuum, ut serventur inter reliquias veri Israelis, fiantq; unum ovile sub uno Pastore Jesu Christo Domino nostro, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, unus Deus, in secula seculorum. *Amen.*

Epistola. Heb. x. 1.

UMbram habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum, per singulos annos eisdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter, nunquam potest accedentes perfectos facere: alioquin cessassent offerri: ideò quod nullam haberent ultra conscientiam peccati, cultores semel mundati: sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit. Impossibile enim est, sanguine taurorum & hircorum auferri peccata. Ideò ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi; Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi, Ecce venio; (in capite libri scriptum est de me;) ut faciam Deus voluntatem tuam, superius dicens: quia hostias, & oblationes & holocautomata, pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur. Tunc dixi, Ecce venio, ut faciam Deus, voluntatem tuam; aufert primum, ut sequens statuat. In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextra Dei, de cætero expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione, consummavit in sempiternum sanctificatos. Contestatur autem nos & Spiritus Sanctus. Postquam enim dixit: hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum superscribam eas: & peccatorum, & iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. Ubi autem horum remissio: jam non est oblatio pro peccato. Habentes itaq; fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam, & viventem per velamen, id est, carnem suam, & sacerdotem magnum super domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est, qui repromisit.) Et consideremus invicem in provocationem charitatis, & bonorum operum: non deserentes collectionem nostram sicut con-

consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis, quanto videritis appropinquantem diem.

Evangelium. S. Joan. xix. 1.

TUnc ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit, & milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpureâ circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant, Ave Rex Judæorum; & dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia in eo nullam invenio causam; exivit ergo Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis; Ecce homo. Cùm ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite eum vos; & crucifigite: Ego enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi, nos legem habemus: & secundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est Prætorium iterum: & dicit ad Jesum; unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus; Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Jesus; non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones, adduxit foràs Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem Parasceue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Judæis, Ecce Rex vester. Illi autem clamabant, Tolle, tolle, crucifige eum, Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices; non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur, Calvariæ locum, Hebraicè autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem Scriptum; JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè, Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum: noli scribere Rex Judæorum: sed quia ipse dixit; Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (& fecerunt quatuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem, non scindamus eam, sed

sortiamur de illa cujus sit. Ut scriptura impleretur, dicens, partiti sunt vestimenta mea sibi; & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm vidisset ergo Jesus matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo; ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Jesus quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dixit: sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cùm ergo accepisset Jesus acetum, dixit; consummatum est. Et inclinato capite, tradidit spiritum. Judæi ergo, (quoniam Parasceue erat) ut non remanerent in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnum Dies ille Sabbathi) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites: & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cùm venissent, & viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura: sed unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit sanguis & aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus; Et ille scit quia vera dicit: ut & vos credatis. Facta sunt enim hæc ut scriptura impleretur, os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit, videbunt in quem transfixerunt.

Vigilia Paschæ.

Collecta.

CONcede Domine, ut quemadmodum in mortem Filii tui benedicti Servatoris nostri Jesu Christi baptisamur; ita mortificatis indesinenter pravis nostris affectibus sepeliamur cum eo, sicque per sepulchrum & portam mortis ad lætam resurrectionem nostram perveniamus propter merita ipsius, qui mortuus ac sepultus est, quique resurrexit pro nobis, Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.iii.17.

MElius est bene facientes (si voluntas Dei velit) pati, quàm malè facientes. Quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo & his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit: qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cùm fabricaretur arca; in qua pauci, id est, octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. Quod & vos nunc similis formæ salvos facit baptisma (non carnis depositio sordium sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum) per resurrectionem Jesu Christi; Qui est in dexterâ Dei, deglutiens mortem, ut vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in Cœlum, subjectis sibi Angelis, & potestatibus, & virtutibus.

Evan-

Evangelium, S. Mat. xxvii. 57.

CUm sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum, & petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone mundâ. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrum. Alterâ autem die, quæ est post Parasceuen, convenerunt principes Sacerdotum, & Pharisæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens; post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: nè fortè veniant discipuli ejus & furentur eum, & dicant plebi: surrexit à mortuis: & erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus, habetis custodiam: ite, custodite, sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

DIES PASCHÆ.

¶ *Ad Matutinas, loco Psalmi,* Venite exultemus, &c. *Cantabuntur, seu dicentur hæ Antiphonæ.*

PAscha nostrum Christus immolatus est pro nobis; itaque epulemur, non in fermento veteri neq; in fermento malitiæ & nequitiæ; sed in Azymis sinceritatis & veritatis, 1 *Cor.* v. 7.

CHristus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro. *Rom.* vi. 9.

NUnc Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur. 1 *Cor.* xv. 20.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. *Amen.*

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jesum Christum unigenitum Filium tuum, vitæ æternæ nobis aditum devictâ morte, reserasti; supplices te rogamus, ut quemadmodum speciali gratiâ tuâ nos præveniente in animos nostros pia desideria inducis, sic eadem nobis continuo opitulante ad effectum ea perducamus: per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, semper unus Deus, in secula seculorum. *Amen.*

Epistola.

Epistola. Coloss.iii.1.

IGitur si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est sedens ad dexteram Dei. Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram, mortui enim estis: & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cum Christus apparuerit vita vestra; tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Mortificate ergo membra vestra, quæ sunt super terram; fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, & avaritiam quæ est simulachrorum servitus. Propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis. In quibus & vos ambulastis aliquando, cùm viveretis in illis.

Evangelium. S. Joan.xx.1.

UNa Sabbathi, Maria Magdalene venit manè, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: & vidit lapidem sublatum à monumento. Cucurrit ergo, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, quem amabat Jesus, & dixit illis: Tulerunt Dominum de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum. Exiit autem Petrus & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentum. Et cùm se inclinasset, vidit posita linteamina, non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introivit in monumentum: & vidit linteamina posita, & sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positũ, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit, nondum enim sciebant scripturam, quia oportuit eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

Feria secunda post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devictâ morte reserasti, supplices te rogamus ut quemadmodum speciali gratiâ tuâ nos præveniente, in animos nostros pia desideria inducis, sic eadem continuo nobis opitulante ad effectum ea perducamus, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit ac regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act.x.34.

APeriens Petrus os suum, dixit: in veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum, & operatur justitiam, acceptus est illi. Verbum misit Deus filiis Israel, annuncians pacem per Jesum Christum: (hic est omnium Dominus) vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam: incipiens enim à Gali-

Galilæa, post baptismum quod prædicavit Joannes: Jesum à Nazareth, quomodo unxit eum Deus Spiritu sancto, & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos testes sumus omnium, quæ fecit in Regione Judæorum, & Jerusalem, quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die, & dedit eum manifestum fieri, non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo; nobis qui manducavimus & bibimus cum illo postquam resurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo, & testificari, quia ipse est qui constitutus est à Deo Judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum.

Evangelium. S. Luc. xxiv. 13.

ECce duo ex discipulis ejus ibant ipsâ die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaüs. Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, dum fabularentur, & secum quærerent; & ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos, qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, & estis tristes? Et respondens unus cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, & non cognovisti quæ facta sunt in illâ his diebus? Quibus ille dixit. Quæ? Et dixerunt; de Jesu Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone, coram Deo, & omni populo: Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes, & principes nostri in damnationem mortis & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israel: & nunc super hæc omnia tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, &, non invento corpore ejus venerunt, dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. & abierunt quidam ex nostris ad monumentum: & ita invenerunt, sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad eos, O stulti & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt prophetæ: nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quo ibant, & ipse se finxit longiùs ire. Et coegerunt illum, dicentes: Mane nobiscum, quoniam advesperascit, & inclinata jam est dies. Et intravit cum illis. Et factum est dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, & fregit, & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem: nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas? Et sur-

[S]urgentes eadem hora regressi [s]unt in Jerusalem: & invenerunt congregatos undecim, & [e]os qui cum illis erant, dicentes: Quod surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et [i]psi narrabant quæ gesta erant in via, & quomodo cognoverunt [e]um in fractione panis.

Feria tertia post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jesum Christum unigenitum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devictâ morte, reserasti, supplices te rogamus ut quemadmodum speciali gratiâ tuâ nos præveniente in animos nostros pia desideria inducis, sic eadem continuò nobis opitulante ad effectum ea perducamus, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit ac regnat una tecum & cum Spiritu Sancto, semper unus Deus in secula seculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act.xiii.26.

VIri fratres, filii generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. Qui enim habitabant Jerusalem, & principes ejus hunc ignorantes, & voces Prophetarum, quæ per omne Sabbathum leguntur, judicantes impleverunt: Et nullam causam mortis invenientes in eo, petierunt à Pilato, ut interficerent eum. Cùmque consummassent omnia, quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt eum in monumento. Deus verò suscitavit eum à mortuis tertiâ die: qui visus est per dies multos his, qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Jerusalem, qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris, resuscitans Jesum, sicut & in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quod autem suscitavit eum à mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit: quia dabo vobis sancta David fidelia. Ideoque & alias dicit non dabis sanctum tuum videre corruptionem. David enim in suâ generatione cùm administrasset voluntati Dei dormivit, & appositus est ad patres suos, & vidit corruptionem. Quem verò Deus suscitavit à mortuis, non vidit corruptionem. Notum igitur sit vobis viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annunciatur, & ab omnibus quibus non potuistis in lege Moysi justificari. In hoc omnis qui credit justificatur. Videte ergo ne superveniat vobis quod dictum est in Prophetis, videte contemptores, & admiramini, & disperdimini: quia opus operor ego in diebus vestris, opus quod non credetis, si quis enarraverit vobis.

Evangelium. S.Luc.xxiv.36.

STetit Jesus in medio eorum, & dicit eis: Pax vobis; ego sum, nolite timere. Conturbati verò, & conterriti, existimabant se spiritum videre, & dixit eis: quid turbati estis,

estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas & pedes, quia ego sum ipse, palpate & videte: Quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cùm hæc dixisset, ostendit eis manus & pedes. Adhuc autem illis non credentibus & mirantibus præ gaudio, dixit: habetis hic aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. Et cùm manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: hæc sunt verba quæ locutus sum ad vos, cùm adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas; & dixit eis, quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertiâ die; & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma, Vos autem testes estis horum.

Dominica prima post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Pater, qui Filium tuum unigenitum dedisti ut pro peccatis nostris moreretur, & propter justificationem nostram resurgeret, concede ut abjecto malitiæ & nequitiæ fermento, in puritate vitæ & veritate semper tibi serviamus, per merita ejusdem Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. v. 4.

OMne quod natum est ex Deo, vincit mundum, & hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est, qui venit per aquam, & sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solum: sed in aqua & sanguine. Et spiritus est, qui testificatur: quoniam Christus est veritas: quoniam tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo: Pater, Verbum & Spiritus Sanctus, & hi tres, unum sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus: testimonium Dei majus est, quoniam hoc est testimonium Dei quod majus est, quoniam testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit filio, mendacem facit eum, quia non credit in testimonium quod testificatus est Deus de Filio suo. Et hoc testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus; & hæc vita, in Filio ejus est: qui habet Filium Dei: habet vitam: qui non habet Filium Dei, vitam non habet.

Evangelium. S. Joan. xx. 19.

CUm sero esset die illo, una Sabbathorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum; venit Jesus, & stetit in medio, & dixit eis:

pax vobis. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus & latus. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino: dixit ergo eis iterum, pax vobis: sicut misit me Pater, & ego mitto vos, & hoc cùm dixisset, insufflavit, & dixit eis: accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.

Dominica secunda post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui filium tuum unigenitum dedisti ut esset nobis & sacrificium pro peccato, & exemplum piæ vitæ, da ut gratissimis mentibus illud ipsius inæstimabile in nos collatum beneficium accipiamus, vitæque illius sanctissimæ beata vestigia indesinenter sequi studeamus, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.ii.19.

HÆc est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injustè. Quæ enim est gratia, si peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si benefacientes patienter sustinetis, hæc est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Qui cùm malediceretur, non maledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem judicanti se injustè, qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui, justitiæ vivamus; cujus livore sanati estis. Eratis enim sicut oves errantes: sed conversi estis nunc ad Pastorem & Episcopum animarum vestrarum.

Evangelium. S.Joan.x.11.

DIxit Jesus, Ego sum Pastor bonus; bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem & qui non est Pastor cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit, & dispergit oves. Mercenarius autem fugit quia mercenarius est; & non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum bonus Pastor; & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Pastor.

Dominica tertia post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui in errore versantibus veritatis tuæ lumen ostendis, ut in justitiæ viam redeant, concede omnibus qui in Christianæ Religionis societatem admissi sunt, ut ea omnia repudient, quæ professioni suæ adversantur,

vitè

verò omnia ipsi quæ sunt congrua sectentur, per Dominum nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Pet. ii. 11.

CHarissimi, obsecro vos tanquam advenas, & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter Gentes habentes bonam: ut in eo, quod detrectant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ Creaturæ propter Deum. Sive Regi, quasi præcellenti, sive ducibus tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum, Quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate, fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

Evangelium. S. Joan. xvi. 16.

DIxit Jesus discipulis suis, modicum, & jam non videbitis me; & iterum modicū, & videbitis me; quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem; quid est hoc quod dicit nobis, modicum, & non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad Patrem? Dicebant ergo, quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interr[ogare]: & dixit eis; De hoc qu[æ]ritis inter vos quia dixi, mod[i]cum, & non videbitis me: [&] iterum modicum, & vide[bitis] me. Amen, Amen, dico vo[bis] quia plorabitis & flebitis vo[s] mundus autem gaudebit: vo[s] autem contristabimini, sed tr[i]stitia vestra vertetur in ga[u]dium. Mulier cùm parit, tr[i]stitiam habet, quia venit ho[ra] ejus; cùm autem pepererit pu[e]rum, jam non meminit pressu[ræ], propter gaudium, quia na[tus] est homo in mundum. E[t] vos igitur nunc quidem trist[i]tiam habetis, iterum autem vi[de]bo vos, & gaudebit cor v[e]strum: & gaudium vestrum ne[mo] tollet à vobis.

Dominica quarta post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Deus, q[ui] solus potes regere in[]morigeras hominum peccato[]rum voluntates & affectus, d[a] populo tuo amare quod præci[]pis, idque optare quod promit[]tis, ut inter varias multiplice[s]que, mundi mutationes, cord[a] nostra ibi tutò fixa sint, ub[i] gaudia vera reposita sunt, pe[r] Jesum Christum Dominum no[]strum. *Amen.*

Epistola. S. Jacob. i. 17.

OMne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Voluntariè enim genuit nos verbo ve[ritatis]

itatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendũ, tardus autẽ ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri, justitiam Dei non operatur: Propter quod abjicientes omnem immunditiam & abundantiam malitiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas vestras.

Evangelium. S. Joan. xvi. 5.

Dixit Jesus discipulis suis, nunc vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis? sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim ego non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me. De justitia verò; quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me. De judicio autem; quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc habeo multa vobis dicere; sed non potestis portare modo; cùm autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, non enim loquetur à semetipso: sed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt annunciabit vobis. Ille me glorificabit quia de meo accipiet & annunciabit vobis. Omnia quæcunque habet Pater, mea sunt, propterea dixi, quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

Dominica quinta post Pascha.

Collecta.

Domine, à quo bona cuncta procedunt, largire nobis supplicibus famulis tuis, ut quæ vera sunt, ea, afflante sancto tuo spiritu, cogitemus, & te clementer regente, eadem perficiamus, per Dominum nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. S. Jacob. I. 22.

Estote factores verbi, & non auditores tantum; fallentes vosmetipsos. Quia si quis auditor est verbi, & non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo. Consideravit enim se, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, & permanserit in ea, non auditor obliviosus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse, non refrænans linguã suam, sed seducens cor suum: hujus vana est religio. Religio munda & immaculata apud Deum & Patrem, hæc est, visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum; & immaculatum se custodire ab hoc seculo.

Evangelium. S. Joan. xvi. 23.

Amen, amen, dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

Usque modo non petistis quicquam in nomine meo; petite, & accipietis; ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in proverbiis locutus sum vobis: venit hora cùm jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre annunciabo vobis. In illo die, in nomine meo petetis, & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum, iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus, Ecce nunc palam loqueris, & proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia à Deo existi. Respondit eis Jesus, modò creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, & me solum relinquatis: & tamen non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.

Dies Ascensionis Domini.

Collecta.

Concede, quæsumus omnipotens Deus, ut qui Jesum Christum Filium tuum unigenitum in cœlos ascendisse credimus, ipsi quoque corde ac mente illuc ascendamus, & cum eo perpetuo habitemus, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto unus Deus, in secula seculorum. *Amen.*

Pro Epistola, Act. 1.

Primum sermonem feci de omnibus ô Theophile, quæ cœpit Jesus facere & docere, usque in diem quâ præcipiens Apostolis per Spiritum Sanctum, quos elegit, assumptus est: quibus & præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis, & loquens de Regno Dei. Et convescens, præcepit eis, ab Jerosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum, quia Joannes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes; Domine, si in tempore hoc restitues Regnum Israel? Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora, vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Judæa, & Samaria, & usque ad ultimum terræ. Et cum hæc dixisset, videntibus illis elevatus est; & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cùmque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui & dixerunt, viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? Hic Jesus, qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.

Evangelium. S. Marc. xvi. 14.

NOvissime recumbentibus illis undecim apparuit; & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia iis qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo Dæmonia ejicient: linguis loquentur novis. Serpentes tollent; Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent: & bene habebunt. Et Dominus quidem Jesus, postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, & sedit à dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverunt ubique; Domino cooperante, & sermonem confirmante, sequentibus signis.

Dominica post Ascensionem.

Collecta.

DEus Rex gloriæ, qui Jesum Christum Filium tuum unigenitum cum ingenti triumpho in Regnum tuum cœleste exaltasti, nos omni consolatione destitutos quæsumus, ne relinque, sed Sanctum tuum Spiritum mitte nobis, qui nos consoletur, quique nos evehat ad eandem gloriam ad quam prior ascendit Servator noster Christus, qui vivit & regnat una tecum, & cum Spiritu Sancto, unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Pet. iv. 7.

OMnium finis appropinquavit. Estote itaque prudentes; & vigilate in orationibus. Ante omnia autem, mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum: hospitales invicem sine murmuratione, unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes: sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur quasi Sermones Dei: siquis ministrat tanquam ex virtute, quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum cui est gloria, & imperium in sæcula sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Joan. xv. 26.

CUm venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, spiritum veritatis, qui à Patre procedit; ille testimonium perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque Synagogis facient vos; sed venit hora, ut omnis qui interficit vos arbitratur obsequium se præstare Deo, & hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis; ut cùm venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.

Dies Pentecostes.

Collecta.

DEus qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti, sancti Spiritus tui lumine in nos immisso, da nobis per eundem spiritum in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari, per merita Jesu Christi Servatoris nostri qui vivit & regnat tecum in unitate ejusdem spiritus, unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. ii. 1.

CUM complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus est repentè de cœlo sonus: tanquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra singulos eorum: Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout spiritus dabat eloqui illis. Erant autem in Jerusalem habitantes, Judæi, viri religiosi ex omni natione quæ sub cœlo est. Facta autem hac voce, convenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes & mirabantur, dicentes: Nonne, ecce, omnes isti, qui loquuntur Galilæi sunt? Et quomodo nos audimus unusquisque linguam nostram, in qua nati sumus? Parthi, & Medi, & Elamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Judæam & Cappadociam, Pontum & Asiam, Phrygiam & Pamphyliam, Ægyptum & partes Libyæ, quæ est circa Cyrenem & advenæ Romani, Judæi quoque, & Proselyti, Cretes, & Arabes: audimus eos loquentes linguis nostris magnalia Dei.

Evangelium. S. Joh. xiv. 15.

JEsus dixit discipulis suis, Si diligitis me mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, spiritū veritatis quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum; quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos, adhuc modicum, & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me; quia ego vivo, & vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & servat ea; ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes, Domine quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, & dixit ei, si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum. Et ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: Qui non diligit me; sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus, sed

sed ejus qui misit me, Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis, vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem; quia Pater major est me. Et nunc dixi vobis priusquam fiat; ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi hujus, & in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Feria secunda post Pentecosten.

Collecta.

DEus qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti, sancti Spiritus tui lumine in eos immisso, da nobis per eundem spiritum, in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari, per merita Jesu Christi Servatoris nostri, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejusdem Spiritus, unus Deus in secula seculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. x. 34.

APeriens Petrus os suum, dixit; in veritate comperi quia non est personarū acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum, & operatur justitiam, acceptus est illi. Verbum misit Deus Filiis Israel annuncians pacem per Jesum Christum (hic est omnium Dominus) vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam, incipiens enim à Galilæa, post Baptismum, quod prædicavit Joannes. Jesum à Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu sancto & virtute, qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos sumus testes omnium quæ fecit in regione Judæorum & Jerusalem, quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertiâ die, & dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis qui manducavimus & bibimus cum illo, postquam resurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare, & testificari quia ipse est qui constitutus est à Deo judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum, & obstupuerunt ex circumcisione fideles, qui venerant cum Petro; quia & in nationes gratia Spiritus sancti effusa est: audiebant enim illos lo-

loquentes linguis, & magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus, nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt, sicut & nos? Et jussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

Evangelium. S. Joan. iii. 16.

SIc Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit in eum non judicatur: qui autem non credit jam judicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem judicium; quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem; erant enim eorum mala opera: omnis enim qui male agit, odit lucem & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta.

Feria tertia post Pentecosten.

Collecta.

DEus, qui quasi hoc tempore fidelis populi tui corda docuisti, Sancti Spiritus tui lumine in eos immisso, da nobis per eundem Spiritum in omnibus recta sapere, & in ejus sancta consolatione semper lætari, per merita Jesu Christi Servatoris nostri, qui vivit & regnat tecum in unitate ejusdem Spiritus, unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. viii. 14.

CUm audissent Apostoli qui erant in Jerosolymis, quod recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum. Nondum enim in quenquam eorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.

Evangelium. S. Joan. x. 1.

AMen, amen, dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde; ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jesus, Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur:

tur: & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Fur non venit, nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

Dominica Trinitatis.

Collecta.

OMnipotens & æterne Deus, qui nobis famulis tuis gratiam largitus es ad cognoscendam in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam, & ad adorandam, in potentia divinæ Majestatis unitatem; quæsumus ut in ejusdem fidei firmitate tuo beneficio permanentes, ab omnibus adversis nos immunes semper præstare velis, qui vivis & regnas unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Pro Epistola. Apocal. iv. 1.

POst hæc vidi; & ecce ostium apertum in cœlo; & vox prima quam audivi tanquam tubæ loquentis mecum, dicens, ascende huc, & ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc, & statim fui in spiritu: & ecce sedes erat posita in cœlo, & supra sedem sedens. Et qui sedebat, similis erat aspectui lapidis iaspidis & sardii: Et iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinæ. Et in circuitu sedis, sedilia viginti quatuor: & super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circum-amicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei. Et in conspectu sedis, tanquam mare vitreum simile crystallo, & in medio sedis, & in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante & retro. Et animal primum, simile leoni; & secundum animal simile vitulo; & tertium animal, habens faciem quasi hominis: & quartum animal, simile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas: & in circuitu & intus plena sunt oculis, & requiem non habebant die ac nocte dicentia: sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, qui est, & qui venturus est. Et cum darent illa animalia gloriam, & honorem & benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum dicentes: Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata sunt.

Evangelium. S. Joan. iii. 1.

ERat homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, & dixit ei, Amen, amen, dico tibi nisi quis denuo

fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; quomodo potest homo nasci cùm sit senex? Nunquid potest in ventrem matris suæ iterum introire, & renasci? Respondit Jesus; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi tibi, oportet vos denuo nasci. Spiritus ubi vult spirat; & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat: sic est omnis, qui natus est ex spiritu. Respondit Nicodemus & dixit ei: quomodo possunt hæc fieri? Respondit Jesus, & dixit ei, Tu es magister in Israel, & hæc ignoras? Amen, amen, dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur, & testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis & non creditis: quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius hominis, qui est in cœlo. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto; ita exaltari oportet Filium hominis; ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Dominica prima post Trinit.

Collecta.

DEus omnium in te sperantium fortitudo, precibus nostris adesto propitius: & quia sine te nihil boni præstare potest mortalis infirmitas, gratiæ tuæ auxilium nobis largire, ut in exequendis mandatis tuis & voluntate, & factis tibi accepti simus, per Jesum Christum Dominum nostrũ. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. iv. 7.

CHarissimi, diligamus nos invicem; quia Charitas ex Deo est. Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum: qui non diligit nõ novit Deum, quoniam Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est charitas; non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ille prior dilexit nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet: Et charitas ejus in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus quòd in eo manemus, & ipse in nobis: quoniam de Spiritu sancto suo dedit nobis. Et nos vidimus & testificamur, quoniam Pater misit Filium suum salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Et nos cognovimus, & credidimus charitati quam habet Deus in nobis: Deus charitas est; & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ille est & nos sumus in hoc mundo. Timor

mor non eſt in charitate; ſed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet; qui autem timet non eſt perfectus in charitate. Nos ergo diligamus Deum: quoniam Deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, mendax eſt. Qui enim non diligit fratrem ſuum quem videt: Deum quem non videt, quomodo poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo: ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum.

Evangelium. S. Luc. xvi. 19.

HOmo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ, & byſſo; & epulabatur quotidiè ſplendidè. Et erat quidā mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens ſaturari de micis, quæ cadebant de menſa divitis, & nemo illi dabat: ſed & canes veniebant, lingebant ulcera ejus. Factum eſt autem, ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in ſinum Abrahæ. Mortuus eſt autem & dives, & ſepultus eſt in inferno. Elevans autem oculos ſuos cùm eſſet in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lazarum in ſinu ejus: Et ipſe clamans dixit: Pater Abraham, miſerere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digiti ſui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hâc flammâ. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepiſti bona in vitâ tuâ, & Lazarus ſimiliter mala: nunc autem hic conſolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum eſt: ut hi qui volunt hinc tranſire ad vos, non poſſint, neque inde huc tranſmeare. Et ait, Rogo ergo te, Pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, ut teſtetur illis, ne & ipſi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: habent Moyſen & Prophetas, audiant illos. At ille dixit: Non, Pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos pœnitentiam agent. Ait autem illi, ſi Moyſen & Prophetas non audiunt, neque ſi quis ex mortuis reſurrexit, credent.

Dominica ſecunda poſt Trinit.

Collecta.

DOmine, qui nos ſemper juvas ac dirigis, quos in ſolido tui timore & amore inſtituere dignaris; Cuſtodi nos, quæſumus, tuæ providentiæ tuæ clypeo munitos, & ſancti tui nominis timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Joan. iii. 13.

NOlite mirari fratres, ſi odit vos mundus. Nos ſcimus quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt. Et ſcitis quoniam omnis homicida non habet vitam æter-

æternam in semetipso manentem. In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. In hoc cognoscimus, quoniam ex veritate sumus: & in conspectu ejus suadebimus corda nostra. Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum: major est Deus corde nostro, & novit omnia. Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus custodimus, & ea quæ sunt placita coram eo, facimus. Et hoc est mandatum ejus; ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut dedit mandatum nobis. Et qui servat mandata ejus in illo manet; & ipse in eo, & in hoc scimus quoniam manet in nobis, de spiritu quem dedit nobis.

Evangelium. S.Luc.xiv.16.

HOmo quidam fecit cœnam magnam; & vocavit multos. Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. Et cœperunt omnes simul excusare. Primus dixit ei, villam emi: & necesse habeo exire, & videre illam. Rogo te habe me excusatum. Et alter dixit, juga boum emi quinque: & eo probare illa: rogo te habe me excusatum. Et alius dixit, uxorem duxi: & ideo non possum venire. Et reversus servus nunciavit hæc Domino suo. Tunc iratus Paterfamilias, dixit servo suo; exi cito in plateas & vicos civitatis: & pauperes, ac debiles & cæcos, & claudos introduc huc. Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti: & adhuc locus est. Et ait Dominus servo: Exi in vias & sepes; & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quòd nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

Dominica tertia post Trinit.

Collecta.

QUæsumus Domine, ut nos clementer exaudias, & ut nobis quibus tibi supplicandi sincerum affectum ingenerasti, potentis tuæ defensionis in periculis ac rebus adversis omnibus auxilium pariter atque consolationem indulgeas, per Jesum Christum Dominum nostrum, *Amen.*

Epistola. 1 S.Pet.v.5.

ADolescentes, subditi estote senioribus. Omnes autem invicem humilitatem insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Humiliamini igitur sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis, omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam

ipsi

ipsi cura est de vobis. Sobrii estote & vigilate: quia adversarius vester Diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret. Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei, quæ in mundo est, vestræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque, ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Luc. xv. 1.

ERant autem appropinquantes ei Publicani, & peccatores; ut audirent illum. Et murmurabant Pharisæi, & Scribæ, dicentes, quia hic peccatores recipit & manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens: Quis ex vobis homo qui habet centum oves: & si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cùm invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: & veniens domum convocat amicos, & vicinos, dicens illis: congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat. Dico vobis quod ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonaginta novem justis, qui non indigent pœnitentiâ. Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & evertit domum, & quærit diligenter, donec inveniat eam? Et cum invenerit convocat amicas, & vicinas, dicens, congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Dominica quarta post Trinit.

Collecta.

PRotector omnium in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum, adauge & multiplica super nos misericordiam tuam, ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna. Hoc concede, ô Pater cœlestis, propter Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. viii, 18.

EXistimo quod non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Nam expectatio creaturæ revelationem Filiorum Dei expectat. Vanitati enim creatura subjecta est, non volens, sed propter eum, qui subjecit eam in spe: Quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ Filiorum Dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc. Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adoptionem Filiorum Dei expectantes redemptionem corporis nostri.

Evan-

Evangelium. S. Luc. vi. 36.

ESTOTE ergo misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Nolite judicare, & non judicabimini; nolite condemnare, & non condemnabimini; dimittite & dimittemini. Date & dabitur vobis: mensuram bonam, & confertam, & agitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem: Nunquid potest cæcus cæcum ducere? Nonne ambo in foveam cadent? Non est discipulus supra magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui; trabem autem quæ in oculo tuo est, non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo: frater, sine ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: & tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

Dominica quinta post Trinit.

Collecta.

DA nobis, quæsumus, Domine, ut hujus mundi cursus ita pacificè tuà gubernatione dirigatur, ut Ecclesia tua tibi alacriter in piâ quiete famuletur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Pet. iii. 8.

OMnes unanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles: non reddentes malum pro malo: nec maledictum pro maledicto, sed è contrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos; Coerceat linguam suam à malo, & labia ejus ne loquantur dolum; declinet à malo, & faciat bonum: inquirat pacem, & sequatur eam: Quia oculi Domini super justos, & aures ejus in preces eorum. Vultus autem Domini super facientes mala: Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter justitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.

Evangelium. S. Luc. v. 1.

FActum est cùm turbæ irruerent in eum ut audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum; piscatores autem descenderant, & lavabant retia. Ascendens autem in unam navim quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem, duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi, Præceptor, per totam noctem labo-

laborantes nihil cepimus, in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt sociis qui erant in alia navi, ut venirent & adjuvarent eos. Et venerunt & impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mergerentur. Quod cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens: Exi à me, quia homo peccator sum, Domine. Stupor enim circumdederat eum & omnes qui cum illo erant in capturâ piscium quam ceperant: Similiter autem Jacobum & Joannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus, noli timere: Ex hoc jam homines eris capiens; & subductis ad terram navibus, relictis omnibus, secuti sunt eum.

Dominica Sexta post Trinit.

Collecta.

DEus, qui diligentibus te bona quæ captum humanum superant præparasti, tam eximium tui amorem cordibus nostris infunde ut te super omnia diligentes, promissiones tuas, quæ omne desiderium superant, consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. vi. 3.

AN ignoratis fratres, quia quicunque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul & resurrectionis erimus. Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut ultra non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justificatus est à peccato. Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia etiam simul vivemus cum Christo: scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos existimate, vos mortuos quidem esse peccato: viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium. S. Matth. vi. 20.

DIco enim vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis, non occides, qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te; Relinque ibi munus tuum ante altare, vade, & prius reconciliare fratri tuo: & tunc veniens

eas offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo citò, dum es in via cum eo: ne fortè tradat te adversarius judici, & judex tradat te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem.

Dominica septima post Trin.

Collecta.

DEus virtutum & omnis fortitudinis, bonorum omnium author & largitor, cordibus nostris amorem nominis tui insere, & veræ religionis incrementum in nobis promove, ea quæ bona sunt nos imbue, & imbutos clementissimè custodi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. vi. 19.

HUmanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem: Ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ, in sanctificatione. Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati à peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam. Stipendia enim peccati mors. Gratia autem Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium. S. Marc. viii. 1.

IN diebus illis cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent: convocatis discipulis, ait illis Jesus. Misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. Et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui, unde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos, quot panes habetis? Qui dixerunt septem. Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit: & dabat discipulis suis ut apponerent, & posuerunt turbæ. Et habebant pisciculos paucos: & ipsos benedixit & jussit apponi, & manducaverunt, & saturati sunt; & sustulerunt quod superfuerat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia; & dimisit eos.

Dominica Octava post Trinit.

Collecta.

DEus, cujus nunquam deficiens providentia cuncta moderatur tam in cœlo quàm in terra, te supplices rogamus ut noxia omnia à nobis avertas, & omnia profutura nobis largiaris, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola.

Epistola. Rom. viii. 12.

FRatres, debitores sumus: non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei. Non enim accepistis Spiritum servitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis Filiorum Dei in quo clamamus Abba, (Pater.) Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus Filii Dei. Si autem Filii: & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: si tamen compatimur, ut & conglorificemur.

Evangelium. S. Mat. vii. 15.

ATtendite à falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid de spinis colligunt uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit, non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum. Sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis est.

Dominica nona post Trinit.

Collecta.

LArgire nobis quæsumus, Domine, spiritum cujus ope ea semper, & cogitare, & agere quæ recta sunt possimus, ut qui sine te recti quicquam facere non possumus per te juxta voluntatem tuam vivere valeamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. x. 1.

NOlo vos ignorare fratres, quoniam Patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes mare transierunt. Et omnes in Moyse baptizati sunt in nube & in mari; & omnes eandem escam spiritualem manducaverunt, & omnes eundem potum spiritualem biberunt. (Bibebant enim de spirituali consequente eos, Petra: Petra autem erat Christus) Sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo: Nam prostrati sunt in deserto. Hæc autem in figura facta sunt nostri, ut non simus concupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est: sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt: & ceciderunt una die viginti tria millia: Neque tentemus Christum: sicut quidam eorum tentaverunt, & à serpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, sicut quidam

eorum

eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia in figura contingebant illis: scripta autem sunt ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendit, nisi humana. Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari, supra id quod potestis: sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere.

Evangelium. S. Luc. xvi. 1.

Dicebat Jesus ad discipulos suos: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius. Et vocavit illum, & ait illi, Quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se: quid faciam, quia Dominus meus aufert à me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam; ut cùm amotus fuero à villicatione recipiant me in domos suas. Convocatis itaque singulis debitoribus Domini sui, dicebat primo, quantum debes Domino meo? At ille dixit, centum cados olei, dixitque illi, accipe cautionem tuam: & sede citò; scribe quinquaginta. Deinde alii dixit. Tu verò quantum debes? Qui ait, centum choros tritici. Ait illi, accipe litteras tuas, & scribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico, facite vobis amicos de mammona iniquitatis; ut cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Dominica Decima post Trinit.

Collecta.

Pateant aures misericordiæ tuæ Domine precibus supplicantium famulorum tuorum, & ut petita consequantur, fac eos quæ tibi accepta sunt postulare, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. xii. 1.

De spiritualibus, nolo vos ignorare fratres. Scitis quoniam cùm gentes essetis ad simulachra muta prout ducebamini euntes. Ideò notum vobis facio quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit Anathema Jesum. Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto. Divisiones vero gratiarum sunt: idem autem Spiritus & divisiones ministrationum sunt: idem autem Dominus. Et divisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ, alii autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum. Alteri fides in eodem Spiritu, alii gratia sanitatum, in uno Spiritu: alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum, hæc au-

tem

tem omnia operatur unus atq; idem spiritus, dividens singulis prout vult.

Evangelium. S. Luc. xix. 41.

ET ut appropinquavit videns civitatem flevit super illam, dicens, quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique. Et ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templum cœpit ejicere vendentes in illo & ementes, dicens illis: Scriptum est, quia domus mea domus orationis est, vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens quotidiè in templo.

Dominica undecima post Trinit.

Collecta.

O Deus, qui omnipotentem virtutem tuam parcendo maximè & miserendo manifestas, eam nobis gratiæ tuæ mensuram clementer impertire, quâ nos in mandatis tuis gnaviter ambulantes, tuas promissiones utcunque immeriti consequamur, & cœlestis tui thesauri fiamus participes; per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. xv. 1.

NOtum vobis facio, fratres, Evangelium quod prædicavi vobis, quod & accepistis, in quo & statis, per quod & salvamini, qua ratione prædicaverim vobis si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis imprimis quod & accepi: quod Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas: Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ die secundum scripturas: & quia visus est Cephæ: & post hoc undecim. Deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde visus est Jacobo: deinde Apostolis omnibus. Novissimè autem omnium, tanquam abortivo, visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum: quia non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratiâ autem Dei sum id quod sum: & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem sed gratia Dei mecum. Sive enim ego, sive illi: sic prædicavimus & sic credidistis.

Evangelium. S. Luc. xviii. 9.

DIxit Jesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam justi, & aspernabantur cæteros, parabolam istam. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent: unus Pharisæus, & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus gratias ago tibi quia non

non sum sicut cæteri hominum, raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic Publicanus. Jejuno bis in Sabbatho, decimas do omnium quæ possideo. Et Publicanus à longe stans, nolebat nec oculos ad cœlum levare: sed percutiebat pectus suum, dicens, Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo, quia omnis qui se exaltat humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Dominica duodecima post Trinit.

Collecta.

OMnipotens, æterne Deus, qui semper promptior es ad audiendum, quam nos ad orandum, quique vota pariter atque merita supplicantium superas, effunde super nos abundantiam misericordiæ tuæ, ea nobis quæ conscientia metuit, condonans, atque ea concedens quæ nostra oratio postulare non audet, nisi per merita & mediationem Filii tui Domini nostri Jesu Christi. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. iii. 4.

FIduciam talem habemus per Christum ad Deum: non quod simus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, qui & idoneos nos fecit ministros Novi Testamenti, non Literæ, sed Spiritus. Litera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quod si ministratio mortis literis deformata in lapidibus fuit in gloria, ita ut non possent intendere filii Israel in faciem Moysi propter gloriam vultus ejus quæ evacuatur: quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria? Nam si ministratio damnationis, gloria est: multo magis abundat ministerium justitiæ in gloria.

Evangelium. S. Marc. vii. 31.

ITerum exiens Jesus de finibus Tyri venit per Sidonem ad Mare Galilææ, inter medios fines Decapoleos: & adducunt ei surdum & mutum: & deprecabantur eum ut imponeret illi manum. Et apprehendens eum de turba seorsim, misit digitos suos in auriculas ejus: & exspuens tetigit linguam ejus: & suspiciens in cœlum, ingemuit: & ait illi Hephethah, quod est adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus: & solutum est vinculum linguæ ejus, & loquebatur recte, & præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat tanto magis plus prædicabant: & eo amplius admirabantur, dicentes, bene omnia fecit, surdos fecit audire, & mutos loqui.

Domin. decima tertia post Trinit.

Collecta.

OMnipotens & misericors Deus, cujus beneficentia sola fit, ut fideles tui digne & laudabiliter tibi serviant, nobis tribue quæsumus, ut tuo cultui fidelem navemus operam in hac vita, qui tandem promissiones tuas cœlestes consequi valeamus, per merita

erita Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. Galat. iii. 16.

ABrahæ dictæ sunt promissiones, & semini ejus. Non dicit, & seminibus, quasi in multis; sed quasi in uno, & semini tuo, qui est Christus. Hoc autem dico confirmatum testamentum à Deo, quæ post quadringentos & triginta annos facta est lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem. Nam si ex lege hæreditas, jam non ex promissione. Abrahæ autem per repromissionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est, donec veniret semen cui promiserat: ordinata per Angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non est: Deus autem unus est. Lex ergo adversus promissa Dei? Absit: Si enim data esset lex quæ posset vivificare, verè ex lege esset justitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

Evangelium. S. Luc. x. 23.

BEati oculi qui vident quæ vos videtis. Dico enim vobis quod multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legisperitus surrexit, tentans illum, & dicens, Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo. At ille dixit ad eum, In lege quid scriptum est? Quomodo legis? Ille respondens dixit, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut teipsum. Dixitque illi, rectè respondisti: hoc fac & vives. Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum, Et quis est meus proximus? Suscipiens autem Jesus dixit, Homo quidam descendebat ab Jerusalem, ad Jericho, & incidit in latrones, qui etiã despoliaverunt eum: & plagis impositis abierunt semimortuo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via; & viso illo præterivit. Similiter & Levita, cum esset secus locum, & videret eum pertransivit. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: & videns eum, misericordiâ motus est. Et appropians, alligavit vulnera ejus, infundens oleum & vinum: & imponens illum in jumentum suum duxit in stabulum, & curam ejus egit. Et altero die protulit duos denarios, & dedit stabulario, & ait, Curam illius habe, & quodcunque supererogaveris; ego cum rediero, reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit, qui fecit misericordiam in illum. Ait illi Jesus, vade, & tu fac similiter.

Domin. decima quarta post Trin.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, da nobis fidei, spei & charitatis incrementum: atque ut ea

quæ promittis assequi valeamus, fac ea nos amare quæ præcipis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Gal. v. 16.

Dico autem spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem adversantur: ut non quæcunque vultis, illa faciatis. Quod si spiritu ducimini, non estis sub lege: manifesta sunt autem opera carnis; quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia: quæ prædico vobis, sicut prædixi; quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Fructus autem spiritus est charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Adversus hujusmodi non est lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis.

Evangelium. S. Luc. xvii. 11.

Et factum est, dum iret in Jerusalem, transibat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt à longe: & levaverunt vocem, dicentes, Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit, ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent mundati sunt. Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic erat Samaritanus: Respondens autem Jesus, dixit, Nonne decem mundati sunt? & novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena, & ait illi, surge, vade; quia fides tua te salvum fecit.

Domin. decima quinta post Trin.

Collecta.

Custodi quæsumus, Domine, Ecclesiam tuam, miseratione perpetuâ. Et quia sine te non potest non labi humana fragilitas, gratiæ tuæ auxilium concede nobis, quo ab omnibus noxiis abstrahamur, & ad cuncta salutaria dirigamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Gal. vi. 11.

Videte qualibus litteris scripsi vobis meâ manu. Quicunque volunt placere in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui circumciduntur, legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra glorientur. Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi; per quem mihi mundus

ucifixus est, & ego mundo. In Christo enim Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque praeputium: sed nova creatura. Et quicunque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos, & misericordia, & super Israel Dei. De caetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. *Amen.*

Evangelium. S. Matth. vi. 24.

NEmo potest duobus Dominis servire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget, aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & mammonae. Ideò dico vobis, ne soliciti sitis animae vestrae quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quàm esca, & corpus plusquam vestimentum? Respicite volatilia coeli quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: Et Pater vester coelestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adjicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid soliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt, non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem foenum agri quod hodiè est, & cras in clibanum mittitur Deus sic vestit, quanto magis vos modicae fidei? Nolite ergo soliciti esse, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Haec enim omnia Gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quaerite ergo primùm regnum Dei & justitiam ejus, & haec omnia adjicientur vobis. Nolite ergo soliciti esse in crastinum; crastinus enim dies solicitus erit sibi ipsi. Sufficit diei malitia sua.

Domin. Decima sexta post Trin.

Collecta.

ECclesiam tuam Domine, perpetuo misericordiae tuae subsidio mundato & munito: & quia sine ope tua non potest salva consistere, tuo semper auxilio tuaque bonitate custodiatur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. iii. 13.

PEto, ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quae est gloria vestra; hujus rei gratiâ flecto genua mea, ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, ex quo omnis paternitas in coelis, & in terra nominatur: ut det vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spiritum ejus in interiori homine, Christum habitare per fidem in cordibus vestris in charitate radicati & fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum, scire etiam supereminentem scientiae charitatem Christi, ut

ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Et autem qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, & in Christo Jesu, in omnes generationes seculi seculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Luc. vii. 11.

ET factum, deinceps ibat Jesus in civitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum illa. Quam cùm vidisset Dominus misericordia motus super eam dixit illi, noli flere. Et accessit & tetigit loculum; hi autem qui portabant steterunt. Et ait; Adolescens, tibi dico surge: & resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, dicentes, Quia propheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitavit plebem suam. Et exiit hic sermo in universam Judæam de eo, & in omnem circa regionem.

Dominica decima septima post Trin.

Collecta.

TUA nos Domine, semper gratia præveniat & sequatur, adeoque bonis omnibus operibus jugiter præstet intentos, per Jesum Christum Dominum nostrum [illegible] *men.*

Epistola. Ephes. iv. 1.

OBsecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut d[illegible] ne ambuletis vocatione q[illegible] vocati estis, cum omni h[illegible] militate, & mansuetudine, [illegible] patientia, supportantes in[illegible] cem in charitate, solliciti s[illegible] vare unitatem spiritus in vi[illegible] lo pacis. Unum corpus, & [u]nus spiritus, sicut vocati [estis] in una spe vocationis ve[stræ.] Unus Dominus, una fides, [u]num baptisma. Unus Deu[s &] Pater omnium, qui super o[m]nes, & per omnia, & in om[nibus] nobis.

Evangelium. S. Luc. xiv. 1.

FActum est cùm intrasset [Je]sus in domum cujus[dam] principis Pharisæorum [sab]batho manducare panem, & [ipsi] observabant eum. Et ecce [ho]mo quidam hydropicus erat [an]te illum. Et respondens Je[sus] dixit ad Legisperitos, & Pha[ri]sæos, dicens, si licet [sab]batho curare? At illi tacue[runt.] Ipse vero apprehensum sanavit eum, ac dimisit. [Et] respondens ad illos dixit. [Cu]jus vestrum Asinus aut Bos [in] puteum cadet, & non contin[uo] extrahet illum die Sabbat[i?] Et non poterant ad hæc respon[]dere illi. Dicebat autem & [ad] invitatos parabolam, inten[]dens quomodo primos accubi[]tus eligerent, dicens ad illos[:] cum invitatus fueris ad nup[]tias, non discumbas in prim[o] loco, ne forte honoratior [te] sit invitatus ab illo: Et ve[niens]

ni ja qui te & illum vocavit, dicat tibi, da huic locum, & tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut cum venerit qui te invitavit, dicat tibi, Amice ascende superiùs. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur.

Domin. Decima octava post Trin.

Collecta.

Gratiam eam Populo tuo concede quæsumus, Domine, qua mundi, carnis & Diaboli tentationibus resistere, & te solum verum Deum puro affectu puraque mente sectari possit, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 Cor. i. 4.

Gratias ago Deo meo semper pro vobis, in gratia Dei quæ data est vobis in Christo Jesu, quod in omnibus facti estis divites in illo in omni verbo, & in omni scientia (sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis) ita ut nihil vobis desit in ulla gratia expectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi. Qui & confirmabit vos usque in finem sine crimine in die adventus Domini nostri Jesu Christi.

Evangelium, S. Mat. xxii. 34.

Pharisæi autem audientes quod silentium imposuisset Sadducæis, convenerunt in unum: & interrogavit eum unus ex eis, Legis doctor tentans eum, magister quod est mandatum magnum in Lege? Ait illi Jesus, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum autem simile est huic, diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet & prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus dicens; quid vobis videtur de Christo? Cujus filius est? Dicunt ei, David. Ait illis, quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens, dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est? Et nemo poterat ei respondere verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Domin. Decima nona post Trin.

Collecta.

Quæsumus Domine, quia tibi sine te placere non possumus, dirigat corda nostra in omnibus Sanctus Spiritus tuus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. iv. 17.

HOc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum: qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum: si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestræ: & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicem membra. Irascimini & nolite peccare: Sol non occidat super iracundiam vestram: nolite locum dare Diabolo. Qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: Sed si quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei: in quo signati estis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis cum omni malitia. Estote autem invicem benigni, misericordes, donantes invicem sicut & Deus in Christo donavit vobis.

Evangelium. S. Matth. ix. 1.

AScendens Jesus in naviculam, transfretavit: & venit in civitatem suam, & ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico; confide fili, remittuntur tibi peccata tua: Et ecce quidam de Scribis dixerunt intra se, hic blasphemat. Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere, Dimittuntur tibi peccata tua: An dicere, Surge, & ambula? Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: tunc ait paralytico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam: & surrexit, & abiit in domum suam. Videntes autem turbæ timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

Dominica Vigesima post Trinit.

Collecta.

OMnipotens ac summe misericors Deus, ab omnibus noxiis clementi tua bonitate, nos protege; ut mente juxta atque corpore expediti, ea quæ fieri vis, alacriter exequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. v. 15.

VIdete itaque fratres quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria, sed implemini Spiritu sancto. Loquentes vobismetipsis in Psalmis & hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino: gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi Deo & Patri: subjecti invicem, in timore Christi.

Evangelium. S. Matth. xxii. 1.

REspondens Jesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens; Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias: & nolebant venire. Iterum misit alios servos dicens, Dicite invitatis, Ecce prandium meum paravi; tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt, & abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cùm audisset iratus est, & missis exercitibus suis perdidit homicidas illos & civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis, nuptiæ quidem paratæ sunt: sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum; & quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi, Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris, ligatis manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Domin. vigesim. prima post Trin.

Collecta.

LArgire quæsumus, misericors Domine, fidelibus tuis veniam ac pacem, ut ab omnibus peccatis mundati, securâ tibi mente deserviant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. vi. 10.

DE cætero fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias Diaboli; quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem: Sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Propterea accipite armaturam

turam Dei, ut possitis resistere in die malo & in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti loricam justitiæ & calceati pedes in præparatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Et galeam salutis assumite; & gladium spiritus (quod est Verbum Dei) per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus sanctis: & pro me; ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia, notum facere mysterium Evangelii; pro quo legatione fungor in catenâ, ita ut in ipso audeam, prout oportet me loqui.

Evangelium. S. Joan. iv. 46.

Erat quidam regulus cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cùm audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galilæam, abiit ad eum: & rogabat eum, ut descenderet & sanaret filium ejus: Incipiebat enim mori. Dixit ergo Jesus ad eum; Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum regulus, Domine descende, priusquam moriatur filius meus. Dicit ei Jesus, vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Jesus, & ibat; jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, & nunciaverunt, dicentes quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit; & dixerunt ei, quia heri horâ septimâ reliquit eum febris. Cognovit ergo Pater quia illa hora erat in qua dixit ei Jesus: Filius tuus vivit; & credidit ipse & domus ejus tota. Hoc iterum secundum signum fecit Jesus, cùm venisset à Judæa in Galilæam.

Domin. vigesim. secund. post Trin.

Collecta.

Ecclesiam familiam tuam, quæsumus Domine, continua pietate custodi, ut ab omnibus adversis, te protegente sit libera, & ad tibi serviendum in bonis operibus devota, ad tui nominis gloriam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Philip. i. 3.

Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri (semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens) super communicatione vestra in Evangelio Christi à primo die usque nunc: Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu; sicut est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in corde & in vinculis meis, & in defensione, & confirmatione Evangelii socios gaudii mei omnes vos esse. Testis enim mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia, & in omni sensu: ut probetis

tiora, ut sitis sinceri & sine offensa in diem Christi, repleti fructu justitiæ, per Jesum Christum in gloriam & laudem Dei.

Evangelium. S. Mat. xviii. 21.

PEtrus dixit ad Jesum, Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? Usque septies? Dixit illi Jesus, non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Ideò assimilatum est regnum cœlorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis, Et cùm cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Cùm autem non haberet unde redderet, jussit eum Dominus ejus venundari, & uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens autem servus ille, orabat eum dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Misertus autem Dominus servi illius dimisit eum, & debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille, invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios: & tenens suffocabat eum, dicens, redde quod debes. Et procidens conservus ejus rogabat eum, dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt valdè: & venerunt, & narraverunt Domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum Dominus suus, & ait illi, serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit & te misereri conservi tui, sicut & ego tui misertus sum? Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet ei universum debitum. Sic & Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

Domin. vigesim. tertia post Trin.

Collecta.

DEus nostrum refugium & virtus, omnis bonitatis author, piis quæsumus Ecclesiæ tuæ precibus adesto propitius, ac præsta ut quæ fideliter petimus ea efficaciter consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Phil. iii. 17.

IMitatores mei estote, fratres: & observate eos, qui ita ambulant sicut habetis formam nostram: multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Christi: quorum finis, interitus: quorum Deus venter est: & gloria in confusione ipsorum: qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est, unde etiam salvatorem expectamus Dominum nostrũ Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ secundum operationem virtutis suæ, qua etiam possit subjicere sibi omnia.

Evangelium. S. Mat. xxii. 15.

TUnc abeuntes Pharisæi consilium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo; non enim respicis personam hominum: Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari an non? Cognitâ autem Jesus nequitiâ eorum, ait, Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. Ac illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus, Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt; & relicto eo abierunt.

Domin. vigesim. quarta post Trin.

Collecta.

POpulos tuos quæsumus, Domine, à delictis suis absolve, ut à peccatorum eorum nexibus, quæ pro nostra fragilitate contraximus, tuâ benignitate liberemur, propter benedictum Dominum & Servatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. Col. i. 3.

GRatias agimus Deo, & Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes. Audientes fidem vestram in Christo Jesu & dilectionem quam habetis in sanctos omnes, propter spem quæ reposita est vobis in cœlis, quam audistis in verbo veritatis Evangelii, quod pervenit ad vos; sicut & in universo mundo est; & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qui audistis & cognovistis gratiam Dei in veritate, sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Jesu, Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu: Ideò & nos ex quâ die audivimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis ejus in omni sapientia & intellectu spirituali: ut ambuletis dignè, Deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei, in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus, in omni patientia & longanimitate cum gaudio gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine.

Evangelium. S. Matth. ix. 18.

JEsu hæc loquente ad eos, ecce princeps unus accessit & adoravit eum, dicens, Domine filia mea modò defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Et surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. (Et ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti ejus. Dicebat enim intra se, si tetigero tantùm

tum vestimentum ejus salva ero. At Jesus conversus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te salvâ fecit, & salva facta est mulier ex illa hora.) Et cùm venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibicines, & turbam tumultuantem dicebat, recedite; non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta esset turba; intravit, & tenuit manum ejus, & surrexit puella. Et exiit fama hæc in universam terram illam.

Domin. vigesim. quinta post Trin.

Collecta.

EXcita quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates, ut uberes bonorum operum fructus ferentes uberem à te mercedem consequantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Jer. xxiii. 5.

ECce, dies veniunt, dicit Dominus: & suscitabo David germen justum: & regnabit rex, & sapiens erit: & faciet judicium, & justitiam in terra. In diebus illius salvabitur Juda, & Israel habitabit confidenter: Et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus: & non dicent ultra, vivit Dominus qui eduxit filios Israel de terra Ægypti: sed vivit Dominus, qui eduxit & adduxit semen domus Israel de terra Aquilonis, & de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc, & habitabunt in terra sua.

Evangelium. S. Joan. vi. 5.

CUm sublevasset ergo oculos Jesus, & vidisset quia multitudo magna venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat quid esset facturus; respondit ei Philippus, ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dicit ergo Jesus facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia: accepit ergo Jesus panes; & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis, Colligite quæ superfuerunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cùm vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant: Quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum.

¶ *Si ante Dominicam Adventus plures Dominicæ supra nominatis fuerint, Collecta,*

Evangelium. S. Mat. xxii. 15.

TUnc abeuntes Pharisæi consilium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo; non enim respicis personam hominum: Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari an non? Cognitâ autem Jesus nequitiâ eorum, ait, Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. Ac illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus, Cujus est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt; & relicto eo abierunt.

Domin. vigesim. quarta post Trin.

Collecta.

POpulos tuos quæsumus, Domine, à delictis suis absolve, ut à peccatorum eorum nexibus, quæ pro nostra fragilitate contraximus, tuâ benignitate liberemur, propter benedictum Dominum & Servatorem nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Epistola. Col. i. 3.

GRatias agimus Deo, & Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes, Audientes fidem vestram in Christo Jesu & dilectionem quam habetis in sanctos omnes, propter spem quæ reposita est vobis in cœlis, quam audistis in verbo veritatis Evangelii, quod pervenit ad vos; sicut & in universo mundo est; & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qua audistis & cognovistis gratiam Dei in veritate, sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Jesu, Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu: Ideò & nos ex quâ die audivimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis ejus in omni sapientia & intellectu spirituali: ut ambuletis dignè, Deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei, in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus, in omni patientia & longanimitate cum gaudio gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine.

Evangelium. S. Matth. ix. 18.

JEsu hæc loquente ad eos, ecce princeps unus accessit & adoravit eum, dicens, Domine filia mea modò defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Et surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. (Et ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti ejus. Dicebat enim intra se, si tetigero tan-

tùm vestimentum ejus salva ero. At Jesus conversus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te salvâ fecit, & salva facta est mulier ex illa hora.) Et cùm venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibicines, & turbam tumultuantem dicebat, recedite; non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta esset turba; intravit, & tenuit manum ejus, & surrexit puella. Et exiit fama hæc in universam terram illam.

Domin. vigesim. quinta post Trin.

Collecta.

EXcita quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates, ut uberes bonorum operum fructus ferentes uberem à te mercedem consequantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Jer. xxiii. 5.

ECce, dies veniunt, dicit Dominus: & suscitabo David germen justum: & regnabit rex, & sapiens erit: & faciet judicium, & justitiam in terra. In diebus illius salvabitur Juda, & Israel habitabit confidenter: Et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus: & non dicent ultra, vivit Dominus qui eduxit filios Israel de terra Ægypti: sed vivit Dominus, qui eduxit & adduxit semen domus Israel de terra Aquilonis, & de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc, & habitabunt in terra sua.

Evangelium. S. Joan. vi. 5.

CUm sublevasset ergo oculos Jesus, & vidisset quia multitudo magna venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat quid esset facturus; respondit ei Philippus, ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dicit ergo Jesus facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia: accepit ergo Jesus panes; & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis, Colligite quæ superfuerunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cùm vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant: Quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum.

¶ *Si ante Dominicam Adventus plures Dominicæ supra nominatis fuerint, Collecta,*

Epistola, & Evangelium, earum Dominicarum quæ post Epiphaniam omissa sunt recitabuntur iis Dominicis quæ hic supererunt: si pauciores extiterint, cætera omittantur. Modo hæc ultima Collecta, Epistola, & Evangelium semper usurpentur Dominica proxima ante Adventum.

Dies Sancti Andreæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Sancto Andreæ Apostolo tuo dedisti ut vocanti Filio tuo Jesu Christo statim pareret; eúmque sine mora sequeretur; nobis omnibus concede, ut per sanctum verbum tuum vocati, nosmet ipsi statim tradamus ad sancta mandata tua omni obsequio adimplenda, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. x. 9.

QUia si confitearis in ore tuo Dominũ Jesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum excitavit à mortuis; salvus eris. Corde enim creditur ad justitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura, omnis qui credit in illum non confundetur. non enim est distinctio Judæi & Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes qui invocant illũ; omnis enim qui invocaverit nomen Domini salvus erit. Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante? Quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur? sicut scriptum est, quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona? Sed non omnes obediunt Evangelio. Esaias enim dicit, Domine quis credidit auditui nostro? Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. Sed dico, nunquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum. Sed dico, Nunquid Israel non cognovit? Primus Moyses dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gentem insipientem, in iram vos mittam. Esaias autem audet & dicit, Inventus sum à non quærentibus me: palam apparui iis qui me non interrogabant. Ad Israel autem dicit, Tota die expandi manus meas ad populum non credentẽ & contradicentẽ.

Evangelium. S. Mat. iv. 18.

AMbulans Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare, (erant enim piscatores) & ait illis, venite post me: & faciam vos fieri piscatores hominum. Ac illi continuò relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi & Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos. Illi autem statim

tim relictis retibus, & patre, secuti sunt eum.

Sanctus Thomas Apostolus.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, qui ad majorem fidei confirmationem Thomam Sanctum Apostolum tuum de Filii tui resurrectione dubitare permisisti; da nobis adeo perfecte & sine ulla dubitatione in Filium tuum Jesum Christum credere, ut fides nostra in conspectu tuo nunquam reprehendi mereatur. Exaudi nos Domine, per eundem Jesum Christum, cui una tecum, & cum Spiritu Sancto sit omnis honor & gloria nunc & semper. *Amen.*

Epistola. Ephes. ii. 19.

ERgo jam non estis hospites & advenæ: sed estis cives sanctorum & domestici Dei, superædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Jesu Christo: in quo omnis ædificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in spiritu.

Evangelium. S. Joan. xx. 24.

THomas unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus; dixerunt ergo ei alii discipuli, vidimus Dominum: Ille autem dixit eis, Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus; non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus: & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis; deinde dicit Thomæ, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas & dixit ei, Dominus meus & Deus meus. Dixit ei Jesus, quia vidisti me Thoma credidisti: beati qui non viderunt & crediderunt. Multa quidem & alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

Conversio Sancti Pauli.

Collecta.

DEus, qui beati Pauli Apostoli prædicatione mundum universum Evangelii luce collustrasti; concede quæsumus, ut qui mirabilem illius conversionem memoria recolimus, gratitudinem nostram erga te hoc nomine testatam faciamus, sanctam doctrinam quam docuit sequendo, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. ix. 1.

SAulus adhuc spirans minarum & cædis in Discipulos Domini, accessit ad Principem Sacerdotum, & petiit ab eo Epistolas in Damascum ad Synagogas: ut si quos invenisset hujus viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Jerusalem. Et cùm iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco: & subitò circumfulsit eum lux de cœlo, & cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi, Saule, Saule, quid me persequeris? Qui dixit, Quis es Domine? Et ille, Ego sum Jesus quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit, Domine quid me vis facere? Et Dominus ad eum, surge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns, & non manducavit, neq; bibit. Erat autem quidam Discipulus Damasci nomine Ananias: & dixit ad illum in visu Dominus, Anania; at ille ait, Ecce ego Domine. Et Dominus ad eum, surge, & vade in vicum qui vocatur *Rectus*: & quære in domo Judæ Saulum nomine, Tarsensem. Ecce enim orat. (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem & imponentem sibi manus ut visum recipiat.) Respondit autem Ananias, Domine, audivi à multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Jerusalem. Et hic habet potestatem à principibus Sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum Dominus, vade quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram Gentibus & Regibus, & filiis Israel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit Ananias & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit, Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via quâ veniebas; ut videas & implearis Spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, & visum recepit; & surgens baptizatus est. Et cùm accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci, per dies aliquot. Et continuò ingressus in Synagogas, prædicabat Jesum quoniam hic est Filius Dei.

Evangelium. S. Mat. xix. 27.

REspondens Petrus dixit ad Jesum, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: qui ergo erit nobis? Jesus autem dixit illis, Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cùm sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem,

rem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet; & vitam æternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.

Præsentatio Christi in Templo, quæ vulgò dicitur Purificatio Sanctæ Mariæ Virginis,

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, Majestatem tuam rogamus supplices, ut quemadmodum Filius tuus unigenitus, in carnis nostræ substantia tibi hodie in Templo præsentatus est, sic nos tibi purgatis ac mundis cordibus præsentemur. Per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Malac. iii. 1.

ECce ego mitto Angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam: & statim veniet ad Templum suum Dominator quem vos quæritis. Et Angelus testamenti, quem vos vultis: ecce venit, dicit Dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem adventus ejus? Et quis stabit ad videndum eum? Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fullonum. Et sedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentum; Et erunt Domino offerentes sacrificia in justitia. Et placebit Domino sacrificium Judæ & Jerusalem, sicut dies sæculi, & sicut anni antiqui. Et accedam ad vos in judicio, & ero testis velox maleficis & adulteris, & perjuris, & qui calumniantur mercedem mercenarii, & humiliant viduas & pupillos, & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me, dicit Dominus exercituum.

Evangelium. S. Luc. ii. 22.

ET postquam impleti sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. (Sicut scriptum est in lege Domini, quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur.) Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini: par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce; homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus & timoratus, expectans consolationem Israel; & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum, & cùm inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, & ipse accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum & dixit. Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum: lumen ad revelationem gentium & gloriam plebis tui Israel. Et erant pater ejus & mater mirantes super his quæ dicebantur de illo.

Et benedixit illis Simeon & dixit ad Mariam matrem ejus, ecce positus est hic in ruinam; & in resurrectionem multorum in Israel. Et in signum cui contradicetur, & tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna Prophetissa, filia Phanuel de tribu Aser; hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo, annis septem à virginitate suâ: Et hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor, quæ non discedebat de Templo, jejuniis, & obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc ipsâ horâ superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Et ut perfecerunt omnia secundum legem domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth: Puer autem crescebat & confortabatur, plenus sapientiâ; & gratia Dei erat in illo.

Dies Sancti Matthiæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui in locum Judæ proditoris fidelem famulum tuum Matthiam elegisti, qui esset unus ex numero duodecim Apostolorum, da ut Ecclesia tua à Pseudo-Apostolis tuta semper existens, à fidelibus & veris Pastoribus semper dirigatur ac gubernetur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. i. 15.

IN diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit, (Erat autem turba hominum simul ferè centum viginti) Viri fratres, oportet impleri scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum: qui connumeratus erat in nobis, & sortitus erat sortem ministerii hujus. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius: & diffusa sunt omnia viscera ejus. Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem: ita ut appellaretur ager ille, linguâ eorum, Haceldama, hoc est, ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eorum deserta: & non sit qui inhabitet in ea. Et Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intravit & exivit inter nos Dominus Jesus, incipiens à Baptismate Joannis usque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus; & Matthiam: Et orantes dixerunt, Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, accipere locum ministerii hujus & Apostolatus, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis; & cecidit sors super Matthiam; Et annumeratus

ratus est cum undecim Apostolis.

Evangelium. S. Matth. xi. 25.

IN illo tempore respondens Jesus dixit, confiteor tibi Pater Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te, Omnia mihi tradita sunt à Patre meo, & nemo novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

Annuntiatio Beatæ Virginis.

Collecta.

MEntibus nostris, quæsumus Domine, gratiam tuam infunde, ut quemadmodum Angelo annuntiante Filii tui incarnationem cognovimus, sic per crucem & passionem ejus, ad ejus resurrectionis gloriam perducamur, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Esai. vii. 10.

ADjecit Dominus loqui ad Achaz, dicens, Pete tibi signum à Domino Deo tuo, in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz non petam & non tentabo Dominum. Et dixit, Audite ergo domus David. Nunquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum, Ecce, Virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel: Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum & eligere bonum.

Evangelium. S. Luc. i. 26.

IN mense autem sexto missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph de domo David: & nomen Virginis Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit. Ave gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus; quæ cum audisset turbata est in sermone ejus & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei, Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero, & paries filium & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum, quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco; & respondens Angelus, dixit ei, Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: Ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.

Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis sextus est illi quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa Angelus.

Dies Sancti Marci.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui sanctam Ecclesiam tuā sancti Evangelistæ tui Marci doctrinâ cœlesti instituisti, gratiam nobis concede, per quam non simus semper pueri ad omnem doctrinæ ventum fluctuantes, sed in sancti Evangelii tui veritate stabiliamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. iv. 7.

UNicuiq; nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi, propter quod dicit; ascendens in altum, captivam duxit captivitatem; dedit dona hominibus (quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum in inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est & qui ascendit supra omnes cœlos ut impleret omnia) & ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi: donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris, veritatem autem facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput, Christus: ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem juncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusq; membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in charitate.

Evangelium. S. Joan. xv. 1.

EGo sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum purgabit eum ut plus fructus afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me, & ego in vobis: sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eum, & in ignem mittent & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis, petetis & fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater meus: ut fructum pluri-

plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me Pater & ego dilexi vos: manete in dilectione mea. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea: sicut & ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur.

Dies Sanct. Philippi & Jacobi.

Collecta.

Omnipotens Deus, quem verè nosse vita æterna est, da nobis certò cognoscere Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum esse viam, veritatem, & vitam, ut sanctorum tuorum Apostolorum Philippi & Jacobi vestigia prementes, in via quæ ducit ad vitam æternam constanter ambulemus, per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. S. Jacob. i. 1.

Jacobus Dei & Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione; salutem. Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis: scientes quod probatio fidei vestræ patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habeat: ut sitis perfecti & integri, in nullo deficientes: si quis autem vestrûm indiget sapientiâ, postulet à Deo qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil hæsitans. Qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur. Non ergo existimet homo ille quod accipiat aliquid à Domino. Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua: Dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit: Exortus est enim sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor vultus ejus deperiit: ita & dives in itineribus suis marcescet. Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam cùm probatus fuerit accipiet coronam vitæ quam repromisit Deus diligentibus se.

Evangelium. S. Joan. xiv. 1.

Et ait Jesus discipulis suis, non turbetur cor vestrū. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si quo minus, dixissem vobis, quia vado parare vobis locum. Et si abiero & præparavero vobis locum; iterum venio, & accipiam vos ad meipsum ut ubi sum ego & vos sitis. Et quo ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas, Domine nescimus quo vadis, & quomodo possumus viam scire? Dicit ei Jesus, Ego sum via, & veritas & vita. Nemo venit ad Patrem nisi per me. Si cognovissetis me & Patrem meum utique cognovissetis, & à modo cognoscitis eum, & vidistis eum. Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. Dicit ei Jesus, tanto tempore vobis-

vobiscum sum, & non cognovisti me, Philippe? Qui videt me, videt & Patrem: quomodo tu dicis, ostende nobis Patrem? Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me opera quæ ego facio & ipse faciet, & majora horum faciet quia ego ad Patrem vado. Et quodcunq; petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam; ut glorificetur Pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

Sanctus Barnabas Apostolus.

Collecta.

DOmine Deus omnipotens, qui sanctum Apostolum tuum Barnabam Spiritus sancti donis singularibus ornasti, ne nos sinas quæsumus, multiplicibus donis tuis, neque gratiâ destitui, quibus utamur ad honorem & gloriam tuam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. xi. 22.

PErvenit sermo ad aures Ecclesiæ quæ erat Jerosolymis, super istis; & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. Qui cùm pervenisset, & vidisset gratiam Dei, gavisus est; & hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino: quia erat vir bonus & plenus Spiritu sancto, & fide. Et apposita est multa turba Domino. Profectus est autem Barnabas Tharsum ut quæreret Saulum: quem cùm invenisset, perduxit Antiochiam, & annum totum conversati sunt ibi in Ecclesia: & docuerunt turbam multam; ita ut cognominarentur primùm Antiochiæ discipuli, Christiani. In his autem diebus supervenerunt ab Jerosolymis Prophetæ Antiochiam. Et surgens unus ex eis, nomine Agabus, significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio Cæsare. Discipuli autem prout quisque habebat, proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Judæa fratribus, quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ & Sauli.

Evangelium. S. Joan. xv. 12.

HOc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Jam non dico vos servos; quia servus nescit quid faciat Dominus ejus. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcunq; audivi à Patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis; sed ego elegi vos; & posui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat; ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo det vobis.

Sanctus

Sanctus Joannes Baptista.

Collecta.

OMnipotens Deus, cujus providentia famulus tuus Joannes Baptista miraculosè natus est, & missus, ut Filio tuo Servatori nostro per prædicationem pœnitentiæ viam pararet, fac nos illius doctrinam ac vitam sanctam ita imitari, ut verè resipiscamus juxta illius doctrinam, & secundum illius exemplum constanter veritatem annunciemus, liberéque crimina reprehendamus, atque patienter pro confessione veritatis mortem perferamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Esa. xl. 1.

COnsolamini, consolamini, popule meus, dicit Deus vester: loquimini ad cor Jerusalem, & advocate eam, quoniam completa est malitia ejus, dimissa est iniquitas illius, suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto. Parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri, omnis vallis exaltabitur, & omnis mons & collis humiliabitur; & erunt prava in directa, & aspera in vias planas; & revelabitur gloria Domini, & videbit omnis caro pariter quod os Domini locutum est. Vox dicentis, Clama: Et dixi, Quid clamabo? Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quasi flos agri. Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos, quia Spiritus Domini sufflavit in eo. Verè fœnum est populus. Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos: verbum autem Dei nostri manet in æternum. Super montem excelsum ascende tu qui evangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Jerusalem: exalta, noli timere, dic civitatibus Judæ. Ecce Deus vester: ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium ejus dominabitur. Ecce merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Pastor gregem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit, fœtus ipse portabit.

Evangelium, S. Luc. i. 57.

ELizabeth impletū est tempus pariendi, & peperit filium. Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum est in die octavo venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine Patris sui, Zachariam. Et respondens mater ejus dixit, nequaquam, sed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad illam, quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem Patri ejus quem vellet vocari eum, & postulans pugillarem scripsit, dicens, Joannes est nomen ejus; & mirati sunt universi. Apertum est autem illico os ejus, & lingua ejus: & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Judææ divul-

divulgabantur omnia verba hæc. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes, quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias Pater ejus repletus est Spiritu sancto: & prophetavit dicens. Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit & fecit redemptionem plebi suæ, & erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui, sicut locutus est per os sanctorum, qui à sæculo sunt prophetarum ejus. Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos: ad faciendam misericordiam cum patribus nostris, & memorari testamenti sui sancti. Jusjurandum, quod juravit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis; ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi, in sanctitate & justitia coram ipso omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus, ad dandã scientiã salutis plebi ejus, in remissionẽ peccatorum eorum, per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in desertis usque in diem ostensionis suæ ad Israel.

Dies Sancti Petri.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum Sancto Petro Apostolo tuo multa excellentia dona contulisti, & seriò uti gregem tuum diligenter pasceret præcepisti; præsta quæsumus, ut omnes Episcopi & Pastores diligenter sanctum verbum tuum prædicent, & ut populus eorum doctrinæ sit obsequens, ut coronam æternæ gloriæ consequantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. xii. 1.

EOdem tempore misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. Videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere & Petrum (erant autem dies Azymorum.) Quem cùm apprehendisset, misit in carcerem tradens quatuor quaternionibus miltum ad custodiendum eum, volens post Pascha producere eum populo. Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cùm autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duobus: & custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce Angelus Domini astitit, & lumen refulsit in

in habitaculo: percussóque latere Petri, excitavit eum dicens, Surge velociter; & ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem Angelus ad eum, præcingere, & calceare caligas tuas. Et fecit sic, & dicit illi, circunda tibi vestimentum tuum & sequere me: Et exiens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est quod fiebat per Angelum; existimabat autem se visum videre. Transeuntes autem primam & secundam custodiam, venerunt ad portam ferream quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta est eis: & exeuntes processerunt vicum unum: & continuò discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus, dixit, Nunc scio verè quia Dominus misit Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Judæorum.

Evangelium. S. Mat. xvi. 13.

VEnit Jesus in partes Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos, dicens, Quem me dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt, Alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Dicit illis Jesus, Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit, Tu es Christus Filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei, Beatus es Simon Bar-Jona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus; & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.

Sanctus Jacobus Apostolus.

Collecta.

MIsericors Deus, concede ut sicut S. Jacobus Apostolus tuus, parente & omnibus quæ habebat relictis, statim vocanti Filio tuo Jesu Christo obsequens fuit, & eum secutus est, ita nos relictis omnibus mundanis & carnalibus affectibus, semper parati simus, ad exequenda mandata tua sancta, per Dominum nostrum Jesum Christum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. xi. 27. & *pars* Cap. xii.

IN his diebus supervenerunt ab Jerosolymis Prophetæ Antiochiam. Et surgens unus ex eis nomine Agabus, significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio Cæsare. Discipuli autem prout quisque habebat, proposuerunt in ministerium mittere habitantibus in Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ & Sauli. Eodem autem tempore misit Herodes Rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fra

fratrem Joannis gladio; videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere & Petrum.

Evangelium. S. Mat. xx. 20.

TUnc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei, quid vis? Ait illi, dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dextram tuam & unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem Jesus dixit, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei, possumus. Ait illis calicem quidem meum bibetis, sedere autem ad dextram meam & sinistram non est meum dare vobis: sed quibus paratum est à Patre meo. Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem vocavit eos ad se: & ait, Scitis quia Principes Gentium dominantur eorum: & qui majores sunt potestatem exercent in eos: non ita erit inter vos. Sed quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus. Sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare & dare animam suam redemptionem pro multis.

Sanctus Bartholomæus Apostolus.

Collecta.

OMnipotens & æterne Deus, qui dedisti Apostolo tuo Bartholomæo ut verè verbo tuo crederet, & illud annunciaret, da quæsumus Ecclesiæ tuæ verbum cui credidit adamare; tum etiam illud sum annunciare, & recipe per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. v. 12.

PEr manus Apostolorum fi bant signa, & prodigia multa in plebe (& erant unanimiter omnes in porticu Salomonis; Cæterorum autem nemo audebat se conjungere illis, sed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum:) Ita ut in plateas ejicerent infirmos & ponerent in lectulis ac grabatis: ut veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Concurrebat autem & multitudo vicinarum civitatum Jerusalem afferentes ægros & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.

Evangelium. S. Luc. xxii. 24.

FActa est autem & contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis, Reges Gentium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrûm sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis mecum in ten-

tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo, & sedeatis super thronos judicantes duodecim tribus Israel.

Sanctus Matthæus Apostolus.

Collecta.

O Mnipotens Deus, qui per benedictum Filium tuum vocasti Matthæum, ut ex Publicano fieret Apostolus ac Evangelista; gratiam largire nobis qui omnes avaras cupiditates, & opum inordinatum studium abjiciamus, & eundem Filium tuum Jesum Christum sequamur, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu Sancto unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. iv. 1.

I Deo habentes hanc ministrationem juxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus, sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei; sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. Quod si etiam opertum est Evangelium nostrum: in iis qui pereunt est opertum, in quibus Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat eis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum: nos autem, servos vestros, per Jesum. Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Jesu.

Evangelium. S. Matth. ix. 9.

E T cum transiret inde Jesus, vidit hominem sedentem in telonio Matthæum nomine. Et ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum: Et factum est, discumbente eo in domo, ecce, multi Publicani & peccatores venientes, discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus. Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus, quare cum Publicanis & peccatoribus manducat magister vester? At Jesus audiens, ait, Non est opus valentibus medico, sed male habentibus: euntes autem discite quid est misericordiam volo, & non sacrificium; non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Sanct. Michael & omnes Angeli.

Collecta.

O Æterne Deus, qui miro ordine Angelorum hominumque ministeria dispensas, concede propitius, ut quemadmodum Sancti Angeli tui tibi ministrant in cœlo, ita ad nutum tuum nos hic in terra versantes adjuvent atque tueantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro

Pro Epistola. Apocal. xii. 7.

FActum est prælium magnum in cœlo, Michael & Angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat & Angeli ejus, & non valuerunt; neque locus inventus est eorum amplius in cœlo. Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Diabolus & Satanas, qui seducit universum orbem: & projectus est in terram, & Angeli ejus cum illo missi sunt. Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem, nunc facta est salus & virtus, & regnũ Dei nostri, & potestas Christi ejus. Quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte: & ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni & propter verbum testimonii sui, & non dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui habitatis in eis. Væ terræ & mari: quia descendit Diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet.

Evangelium. S. Mat. xviii. 1.

IN illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes, Quis putas major est in regno cœlorum? Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, & dixit; Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno cœlorum: & qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris. Væ mundo à scandalis, necesse est enim ut veniant scandala: verumtamen væ homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum & projice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum & projice abs te; bonum tibi est unum oculum habentem in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis. Dico enim vobis, quia Angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei qui in cœlis est.

Sanctus Lucas Evangelista.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vocasti Lucam medicum, cujus laus est in Evangelio, ut Evangelista fieret, & animarum quoque curam susciperet, præsta quæsumus, ut salubribus doctrinæ illius medicinis omnes animarum nostrarum morbi sanentur, per merita Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epi

Epistola. 2 Tim. iv. 5.

TU vigila in omnibus, labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple. [S]obrius esto. Ego enim jam delibor: & tempus resolutionis [m]eæ instat. Bonum certamen [c]ertavi, cursum consummavi, [fi]dem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, [q]uam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex: non [so]lum autem mihi, sed & iis, [q]ui diligunt adventum ejus. [F]estina ad me venire citò. Demas enim me reliquit, diligens [h]oc sæculum, & abiit Thessalonicam. Crescens in Galatiam. [T]itus in Dalmatiam. Lucas [e]st mecum solus. Marcum assume, & adduc tecum: est enim mihi utilis in ministerio. Tychicum autem misi Ephesum. Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem membranas. Alexander ærarius multa mala mihi ostendit, reddat illi Dominus secundum opera ejus: quem & tu devita; valde enim resistit verbis nostris.

Evangelium. S. Luc. x. 1.

DEsignavit Dominus & alios septuaginta duos: & misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem, & locum quo erat ipse venturus. Et dicebat illis, Messis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Ite, ecce, ego mitto vos sicut agnos inter lupos; nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite, Pax huic domui: Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra; sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete edentes & bibentes, quæ apud illos sunt, dignus est enim operarius mercede suâ.

Sancti Simon & Judas Apostoli.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Ecclesiam tuam super fundamentum Prophetarum & Apostolorum, in ipso summo angulari lapide Jesu Christo, ædificasti, concede nobis ut per eorum doctrinam in unitate Spiritûs ita conjungamur, ut in sanctum Templum tibi gratum evadamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. S. Judas I.

JUdas Christi Jesus Servus, frater autem Jacobi: his qui sunt in Deo Patre dilectis, & Christo Jesu conservatis, & vocatis: misericordia vobis & pax & charitas adimpleatur. Charissimi, omnem solicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis: deprecans super certare semel traditæ sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præscripti sunt

sunt in hoc judicium) impii, Domini nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem, & Dominum nostrum Jesum Christum negantes. Commonere autem vos volo scientes semel omnia, quod Jesus populum de terra Ægypti salvens, secundo eos qui non crediderunt perdidit. Angelos verò qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit. Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitimæ civitates simili modo exfornicatæ, & abeuntes post carnem alteram factæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes. Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant.

Evangelium. S. Joan. xv. 17.

Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit: si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis, non est servus major Domino suo: si me persecuti sunt, & vos persequentur: si sermonem meum servaverunt: & vestrum servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem & locutus fuissem eis, peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit, & Patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum; sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est, quia odio me habuerunt gratis. Cum autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, spiritum veritatis qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimoniũ perhibebitis, quia ab initio mecũ estis.

Dies omnium Sanctorum.

Collecta.

Omnipotens Deus, qui omnes electos tuos conjunxisti in una communione, & societate mystici corporis Domini nostri Jesu Christi, da ut omnes sanctos tuos in omnibus virtutibus ac operibus bonis imitemur, ut ad ineffabilia illa gaudia quæ præparasti iis qui te haud ficte diligunt perveniamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Apocal. vii. 2.

Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei vivi: & clamavit voce magna quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ & mari, dicens, Nolite nocere terræ neq; mari, neq; arboribus, quoadusq; signemus servos Dei nostri in frontibus suis. Et audivi numerum signatorum centum quadraginta

[se]xaginta quatuor millia signati [e]x omni tribu filiorum Israel.

Ex tribu Juda duodecim millia signati.

Ex tribu Ruben duodecim millia signati.

Ex tribu Gad duodecim mil[li]a signati.

Ex tribu Aser duodecim mil[li]a signati.

Ex tribu Nephthali duode[c]im millia signati.

Ex tribu Manasse duodecim millia signati.

Ex tribu Simeon duodecim millia signati.

Ex tribu Levi duodecim mil[l]ia signati.

Ex tribu Issachar duodecim millia signati.

Ex tribu Zabulon duode[c]im millia signati.

Ex tribu Joseph duodecim millia signati.

Ex tribu Benjamin duode[c]im millia signati.

Post hæc vidi turbam mag[n]am quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thronum & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmæ in manibus eorum: Et clamabant voce magnâ dicentes, Salus Deo nostro qui sedet super thronum, & Agno. Et omnes Angeli stabant in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium, & ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum, dicentes, Amen: benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Matth. v. 1.

VIdens autem Jesus turbas, ascendit in montem: & cùm sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus. Et aperiens os suum docebat eos dicens: Beati pauperes spiritu; quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites; quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent; quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt, & sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes; quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde; quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici; quoniam Filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam; quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati estis cùm maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis. Sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos.

Ordo Administrandæ Cœnæ Domini, seu Sacræ Communionis.

¶ *Quotquot cupiunt participes fieri sacræ Communionis, nomina sua, pridie saltem sacrorum, Ministro indicabunt.*

¶ *Si quis autem sit manifestè flagitiosus, aut proximum verbis factisve injuriâ affecerit, ita ut Ecclesia eo pacto sit offensa; de hoc certior factus Minister eum advocabit, & monebit ut nullo modo audeat ad Mensam Domini accedere, usque dum veræ resipiscentiæ, & morum emendationis indicia manifesta præbuerit; ita ut Ecclesiæ quam prius offenderat sit satisfactum, ut & iis quos affecerat injuria; aut saltem promittat id sibi propositum quam primum id commodè fieri poterit.*

¶ *Eundem agendi modum & ordinem tenebit Minister cum iis, inter quos intelliget vigere simultates & odia, nec sinet eos mensæ Domini communicare donec certior factus fuerit de eorum reconciliatione. Quod si pars altera alteri offensam acceptam ex animo remittere, aut pro illata satisfacere parata sit, altera id detrectante & in odio & malitia sua persistente, ita ut ad piam concordiam adduci nolit: Minister pœnitentem ad sacram Communionem admittet, non vero pertinacem. Cum hac cautela, ut Minister qui quemquam à sacris arcuerit (prout habetur in hoc aut præcedente hujus Rubricæ paragrapho,) totum negotium cum Ordinario communicet intra dies quatuordecim ad summum. Ordinarius autem inquirat in eum qui sic offenderit, juxta Canonem.*

¶ *Quo tempore Cœna Domini celebrabitur, mensa panno mundo lineo strata stabit in medio vel Templi, vel Chori, ubi Matutinæ & Vespertinæ Preces debent recitari, Presbyter autem stans ad Septentrionalem partem Mensæ, Orationem Dominicam cum Collecta sequente recitabit, populo in genua provoluto.*

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

Collecta.

OMnipotens Deus, cui omne cor patet, omnes affectus cogniti sunt, & nul-

lum

um secretum est absconditum; purifica cogitationes cordium nostrorum per inspirationem Spiritus sancti, ut te ex animo amemus, & sanctum nomen tuum debitâ veneratione celebremus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Tum Presbyter conversus ad populum, Decalogum integrum clarâ voce recitabit, Populus autem in genua adhuc provolutus post unumquodque mandatum, veniam petet à Deo pro illius violatione tempore praeterito, & rogabit ut sibi gratia concedatur quâ illud servet in futurum, in hunc modum.

Minister.

I. LOcutus est Deus hos sermones, & dixit, Ego sum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

II. Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quae est in coelo desuper, & quae in terra deorsum, nec eorum quae sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim sum Dominus Deus tuus fortis, Zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens misericordiam in millia his qui diligunt me & custodiunt praecepta mea.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

III. Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim habebit insontem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

IV. Memento ut diem Sabbati sanctifices, sex diebus operaberis & facies omnia opera tua; septimo autem die Sabbatum Domini Dei tui est, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus coelum & terram, & mare & omnia quae in eis sunt: & requievit in die septimo, idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & sanctificavit eum.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

V. Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longaevus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VI. Non occides.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VII. Non mœchaberis.

Populus.

Domine miserere nostri, & cordo nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

VIII. Non furtum facies.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

IX. Non loquêris contra proximum tuum falsum testimonium.

Populus.

Domine miserere nostri, & corda nostra ad servandum hoc mandatum inclina.

Minister.

X. Non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Populus.

Domine miserere nostri, & hæc omnia mandata tua cordibus nostris, quæsumus, inscribe.

¶ *Tum sequetur harum Collectarum alterutra pro Rege, Presbytero ut antea stante, ac dicente,*

Oremus.

OMnipotens Deus, cujus regnum æternum, & potentia infinita, miserere universæ Ecclesiæ; Et cor electi famuli tui *Caroli* Regis ac Gubernatoris nostri ita dirige, ut ipse (gnarus cujus sit Minister) supra omnia honorem & gloriam tuam quærat; nos vero & quotquot ei subjecti sin[t] (debitè pensitantes à quo s[it] illius authoritas) fideliter e[i] serviamus, illum honorem[us] & ei humiliter obediamus, i[n] te, ac propter te, juxta sacru[m] verbum & mandatum tuum per Jesum Christum Domin[um] nostrum, qui unà tecum & cu[m] Spiritu sancto vivit & regn[at] semper unus Deus in sæcul[a] sæculorum.

¶ *Aut,*

OMnipotens & sempiter[ne] Deus, ex sacro verbo t[uo] discimus corda regum in ma[nu] tua esse, eáque à te dirigi at[que] inclinari, prout divinæ tuæ sa[pi]entiæ optimè visum fuerit; supplices te rogamus uti c[or] famuli tui *Caroli* Regis Gube[r]natoris nostri, ita inclines at[que] dirigas ut omni cogitatione verbo, ac opere, indesinent[er] quærat honorem ac gloriam tu[]am; & populum tuum cu[ræ] suæ demandatum custodire op[i]bus, pace ac pietate florente[m] studeat. Hæc concede, ô Pa[]ter misericors, propter dile[]ctum Filium tuum Jesum Chri[]stum Dominum nostrum. A[]men.

¶ *Tum dicetur Collecta diei. A[c] immediatè post Collectam Presbyter leget Epistolam, di[]cens,* Epistola [*seu, porti[o]* Scripturæ assignata pro Epi[]stola] scripta est capite—— Epist. —— versu —— *Fini[]ta autem Epistola, dicet,* H[ic] desinit Epistola. *Tum leg[et] Evangelium (stante univers[o] popul[o]*

populo) dicens, Sanctum Evangelium scriptum est capite —— Evangelii —— versu —— *Finito autem Evangelio, cantabitur, aut recitabitur sequens Symbolum, stante adhuc universo populo ut antea.*

CRedo in unum Deum Patrem Omnipotentem, factorem cœli & terræ, atque visibilium omnium & invisibilium: Et in unum Dominum nostrum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, Lumen de Lumine: Deum verum de Deo vero; Genitum non factum: Consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostrã salutẽ descendit de cœlis, Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Mariâ Virgine, & homo factus est, Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato. Passus & sepultus est, Et resurrexit tertiâ die secundum Scripturas, Et ascendit in cœlum, Sedet ad dextram Patris. Et iterum venturus est cum gloriâ, judicare vivos & mortuos: Cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum sanctum, Dominum & vivificantem, Qui ex Patre Filióque procedit, Qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, Qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, Et expecto resurrectionem mortuorum, Et vitam venturi sæculi. *Amen.*

¶ *Tum Minister populo renunciabit si qui sunt dies Festi, aut jejunii per sequentem hebdomadam observandi. Tum etiam si dabitur occasio, futura Communio prænunciabitur; & Matrimoniorum futurorum solemnitas; Brevia etiam, Citationes & Excommunicationes legentur. Nec quicquam promulgabitur aut publicabitur in Ecclesia, quo tempore Sacra peraguntur, præterquam ab ipso Ministro. Nec quicquam ab ipso nisi quod Regulis hujus Libri continetur, aut à Regia Majestate imperatum, aut à loci Ordinario præscriptum fuerit.*

¶ *Tum sequetur Concio, seu aliqua Homiliarum jam editarum, aut in posterum publicâ authoritate edendarum.*

¶ *Tum Presbyter ad Mensam Domini revertetur, & Offertorium incipiet, unâ aut alterâ, aut etiam pluribus harum sententiarum recitatis, prout ipsi convenientius videbitur.*

SIc luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est. S. *Matth.* v. 16.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra; ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo; ubi neque ærugo neque tinea demolitur; & ubi fures non effodiunt nec furantur. S. *Matth.* vi. 19, 20.

Omnia ergo quæcunque vultis, ut faciant vobis homines: ita & vos facite illis. Hæc est enim lex & prophetæ. S. *Matth.* vii. 12.

Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis est; ipse intrabit in regnum cœlorum. S. *Matth.* vii. 21.

Stans autem Zachæus dixit ad Dominum, Ecce, dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus; & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. S. *Luc.* xix. 8.

Quis militat suis stipendiis unquam? Quis plantavit vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? 1 *Cor.* ix. 7.

Si nos vobis spiritualia seminavimus; magnum est si nos carnalia vestra metamus? 1 *Cor.* ix. 11.

Nescitis quoniam qui in sacrario operantur; quæ & de sacrario sunt edunt: & qui altario deserviunt, cum altario participant? Ita & Dominus ordinavit iis qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere. 1 *Cor.* ix. 13, 14.

Hoc autem dico, qui parcè seminat, parcè & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Unusquisque prout destinavit in corde; non ex tristitia aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. 2 *Cor.* ix. 6, 7.

Communicet autem is qui cathechizatur verbo, ei qui se cathechizat, in omnibus bonis. Nolite errare, Deus non irridetur. Quæ enim semi-verit homo; hæc & met *Gal.* vi. 6, 7.

Ergo dum tempus habem operemur bonum ad om maximè autem ad domestic fidei. *Gal.* vi. 10.

Est autem quæstus mag pietas cum sufficientia. Nih enim intulimus in hunc m dum; haud dubium quod n auferre quid possumus. 1 *Ti* vi. 6, 7.

Divitibus hujus sæculi præ cipe non sublime sapere, n que sperare in incerto divit arum, sed in Deo vivo (q præstat nobis omnia abunde a fruendum;) bene agere, d vites fieri in bonis operib facile tribuere, communicare thesaurizare sibi fundament bonum in futurum, ut appr hendant bonam vitam. 1 *Ti* vi. 17, 18, 19.

Non enim injustus Deus, u obliviscatur operis vestri dilectionis quam ostendit in nomine ipsius, qui ministra stis sanctis & ministratis. *Heb* vi. 10.

Beneficentiæ autem & communionis nolite oblivisci. Talibus enim hostiis promeretur Deus. *Heb.* xiii. 16.

Qui habuerit substantiã hujus mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clauserit viscera sua ab eo; quomodo charitas Dei manet in eo? 1 S. *Joan.* iii. 17.

Ex substantiâ tuâ fac eleemosynam, & noli avertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet ut nec à te avertatur facies Domini. *Tob.* iv. 7.

Qui

Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis. *Tob.* 4.8, 9.

Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis & vicissitudinem suam reddit ei. *Prov.* xix. 17.

Beatus vir qui intelligit super egenum & pauperem; in die mala liberabit eum Dominus. *Psal.* xli. 1.

¶ *Dum ista recitantur, Diaconi, Æditui, aliive ad hoc idonei, quibus illud muneris demandatum est, Eleemosynam in pauperum usus erogatam colligent, ut & alias populi oblationes in pios usus, in Amulâ seu lance idoneâ à Parochianis in hunc usum comparatâ, eamque ad Presbyterum reverenter afferent, ab illo autem, gestu modesto ac humili super sacrâ Mensâ collocabitur.*

¶ *Quoties verò sacra Communio celebrabitur, tum Presbyter tantum Panis & Vini super Mensa reponet quantum sufficere videbitur. Quibus peractis dicat Presbyter.*

Oremus pro universo statu Ecclesiæ Christi hic in terra militantis.

OMnipotens & æterne Deus, qui per sanctum Apostolum tuum nos docuisti orare, obsecrare, deprecari, & gratias agere, pro omnibus hominibus, te rogamus supplices ut clementer (* *eleemosynas atq; oblationes nostras accipias ac*) has nostras orationes quas divinæ majestati tuæ offerimus, exaudias; supplicantes, ut spiritū veritatis, unitatis ac concordiæ universæ Ecclesiæ tuæ inspires. Concede etiā ut quotquot sanctum nomen tuum confitentur, ii omnes in sancti verbi tui veritate consentiant, vivantq; inter se in charitate concordes. Insuper te rogamus supplices ut omnes Reges, Principes ac Dynastas, Christum profitentes, serves ac tuearis, imprimis autē famulū tuum *Carolum*, Regem nostrū, ut sub eo pie & tranquille vivamus. Da etiam Consiliariis ipsius universis, singulisque Magistratu aliquo sub ipso fungentibus, ut rectè ac sine personarum acceptione jus dicant, nequitiam & vitia coercendo, & veram Dei religionem, & virtutem tuendo & propagando. Eam autem gratiam Episcopis ac Ministris omnibus largire, qui cùm moribus tum doctrinâ, verbum tuum vivum patefaciant ac promoveant, illustrent & rectè riteque Sacramenta administrent. Et populo tuo universo, huic autem Cœtui præsertim, concede ut animo miti ac debitâ reverentiâ sanctum verbum tuum audiant ac excipiant, tibi verò servientes in sanctitate & justitia, omnibus diebus vitæ suæ. Maxima insuper cum animi demissione

*Si eleemosynæ oblationesve nullæ fiant, tū ista (*eleemosynas atque oblationes nostras accipias ac*) quæ parenthesi includuntur, omittenda erunt.

missione te rogamus Domine, pro benignitate tuâ ut eos omnes consoleris & adjuves, qui in angustiis, doloribus, inopia, morbo, aliisque rebus adversis premuntur. Atque sancto nomini tuo benedicimus pro omnibus famulis tuis, qui in fide ac timore tuo ex hac vita migrarunt, suppliciter te rogantes ut gratia nobis concedatur quâ eorum exempla bona sequuti unâ cum illis regni tui cœlestis fiamus participes. Hæc nobis concede, Pater, propter Jesum Christum Mediatorem & Advocatum nostrum unicum. *Amen.*

¶ *Quum Minister futuram Communionem sacram pronunciat, (quam semper prænunciabit Dominicâ aut Festo die aliquo immediatè præcedente) finita Concione, aut Homiliâ sequentem exhortationem præleget.*

CHarissimi ac dilectissimi, die —— proximè sequenti mihi propositum est, favente Deo, quotquot fuerint eâ quâ decet pietáte ac devotione affecti, iis omnibus ac singulis administrare maximè salutare illud Sacramentum corporis ac sanguinis Christi; ab iis participandum in memoriam meritoriæ illius crucis ac passionis, quâ solâ, peccatorum nostrorum remissionem impetramus, & ad regni cœlorum consortium pervenimus. Nostrum est itaque submisse atq; ex animo gratias agere, omnipotenti Deo Patri nostro cœlesti, quia dedit Filium suum Servatorem nostrum Jesum

Christum, non tantùm ut p
nobis moreretur, verùm e
am ut esset nobis spiritu
cibus & sustentatio in sancto
lo Sacramento. Quod quid
cùm adeò divinum ac salut
sit dignè illud participanti
adeò verò periculosum indi
illud sumere audentibus, m
um est vos hortari ut inte
temporis, dignitatem ill
sancti mysterii perpendat
magnámque illud quod indi
næ illius participationi im
net periculum; átque su
quisque conscientiam explor
tis atque examinetis, idque n
persunctoriè, uti solent hyp
critæ; sed ita ut sancti mu
que ad tàm cœlestes epulas a
cedatis, induti veste illâ nu
tiali, quam requirit Deu
sacris Scripturis, & admit
mini tanquam digni qui
cram illam Mensam partici
pent.

Ad hæc vis atque ratio p
ma est, ut vitam ac conve
tionem vestram explorare ve
tis ad normam mandatoru
Dei; atque ubicunque animad-
vertetis à vobis peccatum esse
voluntate, verbove aut facto,
ibi gemere ac lamentari o
peccata vestra, confiterique
Omnipotenti Deo cum firmo
constantique vitæ emendandæ
proposito. Quod si peccata
vestra ejusmodi vobis esse vi-
deantur, ut non tantùm De-
um, verùm etiam proximos ve-
stros offenderint, tum eorum
gratiam vobis conciliabitis, pa-
rati ad restituendum & satis-
faciendum quantum quidem in
vobis erit, pro contumeliis ac
injuriis quibuscunque alteri à
vobis illatis: Parati etiam ad
condonandum iis qui in vos
pecca-

peccaverint, prout peccata vestra vobis à Deo condonari in votis est. Secus enim, sacræ communionis participatio, hoc unum præstat quod reatum vestrum adaugebit. Quapropter si quis vestrum sit blasphemus adversus Deum, aut verbi illius hostis ac calumniator; si quis sit adulter, aut malitiâ, aut invidiâ laboret, aut in alio quocunque magno scelere versetur, resipiscite à peccatis vestris; sin minus nolite ad sacram illam mensam accedere, ne post participatum sanctum illud Sacramentum, Diabolus in vos ingrediatur, quemadmodum in Judam ingressus est, & vos repleat omni iniquitate, & vos perducat in exitium tum corporis tum animæ.

Quandoquidem verò neminem par est ad hanc sacram Communionem accedere, absque sancta fiducia in Dei misericordiam, ac pacatâ conscientiâ; si quis vestrum conscientiæ suæ tranquillitatem comparare supradictis rationibus non valeat, sed ampliore consolatione aut consilio sibi opus esse putet, ad me accedat aut alium prudentem ac doctum verbi Dei Ministrum adeat; & id quo gravatur illi exponat, ut verbi Dei ministerio absolutionis beneficium consequatur, ut & spirituale consilium & admonitionem, ad conscientiæ æstus sedandos, & dubia ac scrupulos omnes eximendos.

¶ *Aut si animadvertat quod Populus negligat ad sacram Communionem accedere, loco præcedentis, hac utetur exhortatione,*

CHarissimi ac dilectissimi fratres, —— constitui, favente Deo, Cœnam Domini celebrare: ad quam ego vos quotquot adestis, omnes voco nomine Dei, vosque obsecro propter Dominum Jesum Christum ne ad illam accedere recusetis, tam amanter scilicet à Deo ipso vocati atque invitati. Nostis quàm graviter quámque iniquo animo ferri solet, si quis lautum convivium apparaverit, & mensâ omni genere eduliorum jam instructa, adeo ut nihil desit nisi ut convivæ accumbant; vocati tam ingrato animo sint, ut temere nulláque de causa accedere dedignentur. Quis vestrum si secum ita ageretur, non commoveretur? Quis non ingentem fieri sibi injuriam putaret? Quamobrem charissimi & in Christo prædilecti, cavete ne subducentes vos à sancta hac cœna iram Dei in vos provocetis. Facile dici potest abs quovis homine Cœnâ Domini accipere nolo, quoniam aliâs sum mundanis negotiis impeditus. Verùm ejusmodi excusationes non tam facile à Deo admittuntur aut probantur coram Deo. Si quis dicat sum graviũ peccatorum reus, ideóq; metuo accedere, cur ergo non resipiscitis, & malos mores emendatis? Deo vocanti nonne pudet respondere, vos nolle accedere; Quum redeundum est ad Deum, num causamini, vos nondum esse paratos? Hoc apud vos diligenter reputate, quam parum valebunt apud Deum ejusmodi fictæ ac simulatæ causationes. Qui convivium respuerant, juxta quod habe-

habetur in Evangelio quia villam emerant, aut juga boum experiri vellent, aut matrimonium contraxerant, non excusati, sed indigni habiti sunt cœlesti convivio. Ego quidem præsto adero ac pro officio meo, invito vos Dei nomine, voco vos propter Christum; vos exhortor, quantum salus vestra vobis curæ est, ut sitis hujus sacræ Communionis participes. Et quemadmodum Filius Dei animam in cruce pro salute vestra morte profundere dignatus est: ita hoc officii vobis incumbit ut sacræ cœnæ sitis convivæ in recordationem sacrificii mortis illius, prout ipse præcepit. Quod quidem si à vobis neglectum fuerit, apud vos reputate, quantam Deo faciatis injuriam, & quantum inde vobis imm neat periculum, quandoquidem scientes volentes à men â Domini abstinetis, secessum facientes à fratribus vestris, qui accedunt ut pascantur epulis cibi illius admodum cœlestis. Hæc si attente perpenderitis, ad meliorem mentem Deo dante reversuri estis. Quam ut consequamini Omnipotentem Deum Patrem nostrum cœlestem indesinenter rogabimus.

¶ *Quum celebrabitur sacra Communio, communicantibus in locis idoneis ad sacrum sacramentum commodè accipiendum dispositis, Presbyter hanc exhortationem recitabit.*

CHarissimi ad dilectissimi in Domino, quibus propositum est accedere ad sanctam Communionē corporis ac sanguinis Christi Servatoris nostri, oportet ut attendatis quom[...] Sanctus Paulus omnes homin[...] exhortatur, ut seipsos probe[...] diligenter; priusquam aud[...]ant panem illum comedere [...] calicem illum bibere. Nam [...]cuti magnum inde redundat [...] nos beneficium, si fide viv[...] sancti ill us Sacramenti fiam[...] participes (tum enim spiritu[...]äliter carnem Christi comedi[...]mus, & illius sanguinem bib[...]mus, tum in Christo habita[...]mus, & Christus in nobis; u[...]num sumus cum Christo, & Christus n bifcum) ita nobi[...] imminet ingens periculum, [...] indigné illud accipimus. Tu[...] enim rei efficimur corporis & sanguinis Christi Servatoris nostri, edimus & bibimus judicium nostrum, non discernente[s] corpus Domini; iram Dei adversus nos accendimus, illum provocamus ad nos plectendo[s] morbis ac mortis generibus variis. Quapropter fratres vos ipsos judicate, ne à Domino judicemini; præteritorum peccatorum vos seriò pœniteat; vivà ac solidâ fide Christum servatorem nostrum amplectimini. Vitam emendate, & omnes homines ex animo diligite; sic enim futuri estis idonei qui horum sanctorum mysteriorum fiatis participes. Verùm ante omnia vos oportet demissè atque ex animo gratias agere Deo, Patri, Filio, & Spiritui sancto, ob redemptionem mundi per mortem ac passionem Christi Servatoris nostri, veri Dei simul & veri hominis, qui seipsum humiliavit usque ad mortem, mortem autem Crucis, pro nobis miseris peccatoribus cum habitaremus in tenebris & umbrâ mortis, ut

nos

nos faceret Filios Dei, & ad vitam æternam eveheret. Ut autem perpetuâ memoriâ recoleremus immensam charitatem Domini nostri & Servatoris unici Jesu Christi eo pacto pro nobis morientis; ut & innumera beneficia quæ sanguinis sui pretiosâ effusione nobis impetravit, sacrosancta mysteria amoris sui veluti pignora, ad perpetuam mortis suæ recordationem, instituit ac ordinavit, ad magnam atque æternam consolationem nostram. Ipsi itaque unà cum Patre & Spiritu sancto indesinenter (prout tenemur maximè) gratias agamus, sanctissimæ illius voluntati prorsus nos subjicientes, & operam dantes ut ei serviamus in sanctitate, & justitiâ omnibus diebus vitæ nostræ. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter ad accipiendam sacram Communionem accedentibus dicet,*

VOs quos verè & seriò peccatorum vestrorum penitet, quique proximos verâ charitate complectimini, & vitam novam instituere decrevistis, mandatis Dei obsequendo, & in viis ejus sanctis posthac ambulando: cum fide accedite, & hoc sanctum Sacramentum accipite in solatium vestrum: atque omnipotenti Deo magna cum animi demissione confitemini, in genua modeste provoluti.

¶ *Tum hæc generalis Confessio eorum omnium nomine quibus propositum est sacram Communionem accipere, fiet ab aliquo Ministrorum, ipso & Populo universo in genua humiliter provolutis, ac dicentibus:*

OMnipotens Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi rerum omnium conditor, hominum omnium judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & scelera nostra, quæ subinde flagitiosè admodùm commisimus, cogitatione, verbo, & opere, contra divinam tuam majestatem, iram atque indignationem tuam adversus nos justissimè provocantes. Seriò nos pœnitet; & ex animo dolemus ob ejusmodi delicta nostra; Eorum recordatio nobis acerba est, onus intolerabile. Miserere nostri, miserere nostri, Pater summè misericors. Propter filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, præteritorum omnium veniam concede; da etiam ut in posterum semper tibi serviamus & placeamus in novitate vitæ, ad Nominis tui honorem & gloriam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter (aut Episcopus si adsit) eriget se, & conversus ad Populum hanc absolutionem pronunciabit:*

OMnipotens Deus Pater noster cœlestis, qui ex summa misericordia peccatorum remissionem promisit iis omnibus qui seriò atque ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum se convertunt, vestri misereatur, peccata vestra vobis omnia condonet, ab iisque vos liberet; vos confirmet

net & roboret in omni bono, vósque perducat ad vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet.*

Audite suavissima verba Christi Servatoris nostri ad consolandum eos omnes qui ad ipsum revera convertuntur.

VEnite ad me omnes qui laboratis atque onerati estis, & ego reficiam vos. S. *Matth.* xi. 28.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in eum, non pereat sed habeat vitam æternam. S. *Joan.* iii. 16.

Audite etiam quid dicat Sanctus Paulus.

Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, 1 *Tim.* i. 15.

Audite etiam quid dicat Sanctus Joannes.

Si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris. 1 S. *Joan.* ii. 1.

¶ *Post quæ perget Presbyter dicens,*

Sursum corda.

Responsio.

Elevamus ad Dominum.

Presbyter.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Responsio.

Dignum & justum est.

¶ *Tum Presbyter ad mens[...] Domini conversus dicet.*

VEre dignum & justu[...] est, & indispensabi[...] officio tenemur tibi se[...] per & ubique gratias agere, Domine, * Sancte Pater, Omnipotens æterne Deus.

* Hæc ver[...] (*Sancte P[...]ter*) in Fe[...] Trinitatis omittent[...]

¶ *Hic sequetur Præfatio solemnitati peculiaris, si qua [...] expresse assignata, alioqui s[...]tim subjungetur.*

IDeo cum Angelis & Arch[...]gelis, cumque omni mili[...] cœlestis exercitûs, gloriosi[...] nomen tuum laudamus & ma[...]nificamus, te sine fine celebra[...]tes ac dicentes, Sanctus, Sa[...]ctus, Sanctus, Dominus De[...] Sabaoth. Pleni sunt cœli [...] terra gloriâ tuâ, Osanna ti[...] in excelsis Deus. *Amen.*

¶ *Præfationes Propriæ.*

¶ *Natali die Christi, & sep[...] diebus sequentibus.*

QUia dedisti nobis unicu[...] Filium tuũ Jesum Christum, ut pro nobis quasi hoc tempore nasceretur, qui pe[...] operationem Spiritûs sancti fa[...]ctus est verus homo ex sub[...]stantiâ Mariæ Virginis Matris suæ, idque sine labe peccati, ut nos ab omni peccato mu[...]daret. Ideò cum Angelis, &c.

¶ *Die*

¶ *Die Paschatis, & septem diebus sequentibus.*

IMprimis autem te laudare tenemur proper gloriosam Resurrectionem Filii tui Jesu Christi Domini nostri, ipse enim verus est Paschalis Agnus pro nobis oblatus qui abstulit peccatum mundi; qui morte suâ mortem destruxit, & suâ Resurrectione vitam æternam nobis restituit. Ideò, &c.

¶ *Die ascensionis, & septem diebus sequentibus.*

PEr Jesum Christum Dominum nostrum Fillium tuum prædilectum, qui post gloriosissimam suam Resurrectionem manifestò apparuit omnibus Apostolis suis, ipsisque spectantibus in cœlos ascendit ut locum nobis præpararet, adeò ut ubi ipse est, eò nos etiam ascendamus, & cum ipso regnemus in gloria. Ideò, &c.

¶ *Die Pentecostes, & sex diebus sequentibus.*

PEr Jesum Christum Dominum nostrum juxta cujus certissimam promissionem, Spiritus sanctus hoc quasi tempore, cum subito & ingenti sonitu de cœlo descendit, tanquam flatus vehemens ad instar linguarum ignearum residens super Apostolos, ut eos doceret & deduceret in omnem veritatem, impertitò ipsis variarum linguarum donò concessâque fiducia & ferventi zelò ad Evangelium constanter prædicandum omnibus gentibus. Quibus educti sumus è tenebris & errore ad puram lucem, & veram tui adeóque Jesu Christi Filii tui cognitionem. Ideò cum Angelis, &c.

¶ *In Festo Trinitatis tantùm.*

QUi unus es Deus, unus Dominus; non una tantum Persona, sed tres personæ in una substantia. Quod enim de gloriâ Patris, illud idem de Fillio & de Spiritu sancto credimus, absque ulla differentia aut inæqualitate. Ideò, &c.

¶ *Post unamquamque ex his Præfationibus, immediatè cantabitur aut recitabitur.*

IDeo cum Angelis, & Archangelis, cumque omni militia cœlestis exercitus, gloriosum nomen tuum laudamus, & magnificamus, te sine fine celebrantes ac dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, pleni sunt cœli & terra gloriâ tuâ. Osanna tibi in excelsis Deus. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter in genua provolutus ad Mensam Domini, hanc sequentem Orationem dicit eorum omnium nomine qui sunt communicaturi.*

NOn ideò ad hanc mensam tuam audemus accedere, Domine misericors, quod in nostra justitia confidamus, sed in multitudine ac magnitudine miserationum tuarum. Non sumus digni qui micas colligamus sub mensa tua. Tu verò

Idem es Dominus cujus proprium est semper misereri, nobis igitur concede Domine misericors, carnem Filii tui dilectissimi Jesu Christi, sic edere, sicque sanguinem illius bibere ut corpora nostra peccatis inquinata munda fiant, & per illius corpus animæ nostræ abluantur in pretioso ipsius sanguine, útque perpetuò in ipso habitemus, & ipse in nobis. *Amen.*

¶ *Quum Presbyter stans ante Mensam Domini, Panem & Vinum ita disposuerit ut expeditius ac decentius possit panem frangere coram Populo, & Calicem in manus sumere, dicet orationem consecrationis prout sequitur.*

OMnipotens Deus, Pater noster cœlestis, qui ex immensa tua misericordia Jesum Christum Filium tuum unicum dedisti, ut mortem crucis subiret pro redemptione nostra, qui ibi (unicâ sui ipsius oblatione semel factâ) plenum, perfectum, & sufficiens sacrificium obtulit, oblationem & satisfactionem pro peccatis totius mundi, & instituit præcepitque nobis in sancto Evangelio suo perpetuam memoriam pretiosæ suæ mortis celebrare, usque dum redeat. Exaudi nos quæsumus supplices, Pater misericors, ac concede ut nos sumentes has creaturas panis & vini, juxta sanctam institutionem Filii tui Servatoris nostri Jesu Christi, in memoriam mortis ac passionis illius, participes fiamus beatissimi illius corporis ac sanguinis, qui eâ nocte quâ tradebatur accepit [1] panem; & cùm gratias egisset, illum [2] fregit, ac dedit discipulis suis, dicens, Accipite, comedite, [3] hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem. Similiter postquam cœnatum est [4] accepit Calicem, & postquam gratias egisset, dedit illis dicens, Bibite ex hoc omnes, [5] hic est enim sanguis meus Novi Testamenti, qui pro vobis & pro multis effunditur in remissionem peccatorum. Hoc facite quotiescunque biberitis in meam commemorationem.

[1] *Hic Presbyter accipiat patenam in manus.*
[2] *Hic autem frangat panem.*
[3] *Hic manu porrecta tangat quicquid panis ibi fuerit.*
[4] *Hic calicem manu prehendat.*
[5] *Et hic vasa omnia (sive sint calices sive lagenæ) in quibus est vinum consecrandum, tanget porrectâ manu.*

¶ *Tunc Minister primus sacram Communionem sumet ipse sub utraque specie, tum perget eam porrigere Episcopis, Presbyteris & Diaconis, eodem modo, si qui adfuerint, postea verò etiam plebi in manus ordine, singulis humiliter in genua provolutis. Unicuique autem panem porrigens dicet:*

COrpus Domini nostri Jesu Christi, quod pro te traditum est, Corpus & animam tuam servet in vitam æternam. Et accipe & comede hoc

in

in memoriam quod Christus mortuus est pro te, fide illo vescitor, in corde tuo, cum gratiarum actione.

¶ *Minister Calicem porrigens unicuique, dicet :*

SAnguis Dominis nostri Jesu Christi, qui pro te effusus est, Corpus & animam tuam servet in vitam æternam. Bibe hoc in memoriam quod sanguis Christi pro te effusus est, & gratias age.

¶ *Si quantum panis aut vini consecratum fuerat, id totum absumptum est priusquam omnes communicaverint; Presbyter majorem copiâ consecrabit juxta prius præscriptam formulam : incipiens à verbis* (Servator noster Christus eâdem nocte quâ, *&c.*) *ad benedicendum Pani, & ab his* (similiter postquam C[illegible]natum) *ad benedicendum Calici.*

¶ *Postquam omnes communicaverint, Minister redibit ad Mensam Domini, & reverenter super eâ reponet quicquid superfuerit ex consecratis Elementis, illud cooperiens mundo linteo.*

¶ *Tum Presbyter recitabit Orationem Dominicam, Populo unamquamque Petitionem, post ipsum iterante.*

PAter noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntatis tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem : Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Postea dicetur ut habetur in sequentibus.*

O Domine ac Pater cœlestis, nos humiles famuli rogamus supplices paternam tuam bonitatem, ut hoc laudis & gratiarum actionis sacrificium clementer accipias, humillimè supplicantes ut propter merita & mortem Filii tui Jesu Christi, & per fidem in illius sanguinem concedas, ut nos cũ universâ Ecclesia peccatorum nostrorum remissionem, cæteraque omnia beneficia passionis illius consequamur. Hic autem offerimus ac præsentamus tibi, O Domine, nos ipsos, animas nostras & corpora, tibi hostiam rationalem sanctam & vivam, submisse rogantes ut quotquot participes sumus hujus sanctæ Communionis, tuâ gratiâ & cœlesti benedictione repleamur. Et quanquam indigni sumus ob multiplicia peccata nostra, qui tibi ullum sacrificium offeramus, attamen te rogamus supplices, ut acceptum habeas hoc debitum obsequium ac hunc cultum nostrum, non intuendo merita nostra, sed condonando delicta, per Jesum Christum Dominum nostrum, per quem & cum quo, in unitate Spiritus sancti, tibi sit, Pater Omnipotens, omnis honor & gloria, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut*

¶ *Aut hoc.*

Omnipotens & æterne Deus, ex animo tibi gratias agimus quod nos, qui hæc ſancta myſteria ritè percepimus, paſcere digneris ſpirituali cibo pretioſiſſimi corporis & ſanguinis Filii tui Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, nobiſq; gratiam ac favorem tuum erga nos eo pacto confirmas, quódque ſumus genuina membra Filii tui myſtico corpori inſita, quod eſt benedicta omnium fidelium Eccleſia. Et quod ſpe ſumus etiam hæredes regni tui ſempiterni, per merita pretioſiſſimæ mortis ac paſſionis Filii tui dilectiſſimi. Summa autem cum animi demiſſione rogamus, ô Pater cœleſtis, uti nobis gratiâ tuâ ſemper ita adſis, ut in ſanctâ tuâ Communione perſeveremus & in omnibus iis bonis operibus quæ tu præparaſti ut in iis ambulemus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, cui unà tecum, & cum Spiritu ſancto, ſit omnis honor & gloria, in ſecula ſeculorum. *Amen.*

¶ *Deinde dicatur aut cantetur,*

Gloria in excelſis Deo, & in terra pax, bona voluntas hominibus. Te laudamus, tibi benedicimus; te adoramus, te glorificamus; tibi gratias agimus propter ſummam gloriam tuam, Domine Deus Rex cœli, Deus Pater omnipotens.

Domine Fili unigenite Jeſu Chriſte, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris qui tollis peccata mundi, miſerere noſtri. Qui tollis peccata mundi, miſerere noſtri. Qui tollis peccata mundi ſuſcipe orationem noſtram. Qui ſedes ad dexteram Dei Patris miſerere noſtri.

Quoniam tu ſolus ſanctus, tu ſolus Dominus, tu ſolus Chriſte, cum Spiritu ſancto, altiſſimus in gloria Dei Patris. *Amen.*

¶ *Poſtremo Presbyter (aut Epiſcopus ſi adſit) Eccleſiam dimittet cum hac benedictione:*

Pax Dei, quæ ſuperat omnem intellectum ſervet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione & amore Dei & Fillii ejus Jeſu Chriſti Domini noſtri: Et favor omnipotentis Dei, Patris, Filii, & Spiritûs Sancti, vobis adſit ſemperque vobiſcum maneat. *Amen.*

¶ *Collectæ poſt Offertorium dicendæ, quando non celebratur Communio, quolibet die, una, aut altera, aut etiam plures. Dici etiam poterunt pro datâ occaſione, poſt Collectas Matutinarum, aut Veſpertinarum Precum, Communionis aut Litaniæ, prout Miniſtro videbitur.*

Adeſto propitius Domine, his noſtris ſupplicationibus ac precibus, & viam famulorum tuorum ad conſequendam vitam æternam dirige; ut inter omnes mortalis hujus vitæ mutationes, ac caſus tuo ſemper clementiſſimo, ac præſentiſſimo auxilio protegantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

DOmine omnipotens, & æterne Deus, corda & corpora nostra, quæsumus, dirigere, sanctificare, ac regere digneris, in viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum: ut potentissima tua protectione cum corpore tum animo hic, & in æternum tuti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

DA quæsumus omnipotens Deus, ut quæ verba hodie externis auribus audivimus, ea sic cordibus nostris per gratiam tuam inserantur, ut in nobis probæ vitæ fructum semper proferant, ad nominis tui honorem ac laudem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACtiones nostras singulas Domine clementissime tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te incœptis, continuatis & finitis, sanctum nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OMnipotens Deus, fons omnis sapientiæ, cui perspecta est indigentia nostra priusquam petamus, & nota ignorantia nostra dū petimus, infirmitates nostras miserere quæsumus, & quæ vel propter indignitatem nostram non audemus, vel propter cœcitatem petere non valeamus, ea nobis largiri digneris per merita Filii tui Domini nostri Jesu Christi. *Amen.*

OMnipotens Deus, qui pollicitus es te eorum preces exauditurum qui in Filii tui nomine petituri sunt, aures tuas nobis qui orationes & supplicationes nostras jam tibi obtulimus, propitius inclina, & da ut quæ secundum voluntatem tuam verâ fide petiimus, revera impetremus, ad indigentiæ nostræ subsidium, & gloriæ tuæ patefactionem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *DIebus Dominicis, aliisq; diebus feriatis (si non celebratur sacra Communio) dicentur ea omnia quæ præscripta sunt in Officio pro sacra Communione, usque ad finem Precationis illius Generalis* (pro statu prospero Catholicæ Christi Ecclesiæ) *atque una aut altera Collectarum jam memoratarum, quæ omnia concludet benedictio.*

¶ *Non celebrabitur autem Cæna Domini, nisi adsit communicantium numerus competens ad communicandum cum Presbytero, prout ipsi visum fuerit.*

¶ *Quod si non sint supra viginti in Parochia idonei ad communicandum, non tamen celebrabitur sacra Communio, nisi quatuor (aut ad minimum tres) cum Presbytero communicent.*

¶ *In Cathedralibus autem aut Collegiatis Ecclesiis, aut Collegiis,*

legiis, ubi sunt Presbyteri & Diaconi complures, communicabunt singuli unà cum Presbytero, ad minimum quâlibet Dominicâ, nisi causam justam habeant secus faciendi.

¶ Atque ut præcidatur omnis occasio dissentionis & superstitionis, quæ suboriri posset circa Panem aut Vinum, satis erit si modo Panis sit vulgaris usus; sed lectissimus & ex meliore tritico confectus qui commodè parari queat.

¶ Quod si supersit aliquid panis aut vini non consecrati, id sibi sumat Minister in privatos usus: sin verò consecrati panis aut vini quicquam supersit, extra Ecclesiam non efferetur, quin Presbyter unà cum aliis communicantibus, quos tum advocabit, statim à Benedictione, illud reverenter comedet & bibet.

¶ Panem & vinum parabunt Minister & Oeconomi, sumptibus Parochiæ.

¶ Observa autem unicuique Parochianorum ad minimum ter in anno communicandum: nominatim verò in festo Paschatis. Ac singulis annis quilibet Parochianus cum Parocho, Vicario, aut Ministro, & cum ejus eorùmve Deputato aut Deputatis rationes conferet, & ipsis ipsive persolvet omnia Ecclesiastica debita, tum solvenda, & solvi solita.

¶ Sacris peractis pecunia, in offertorio erogata collocabitur in pios usus, à Ministro & Oeconomis prout ipsis visum fuerit. Quod si non fueri[nt] concordes, tum pro arbit[rio] Ordinarii collocabitur.

QUandoquidem in hoc Offic[io] pro administratione Cœ[næ] Domini præscribitur, ut com[municantes] illam sumant in ge[nua] provoluti; (quod quid[em] rectè præscriptum est, nempe, [ut] hoc pacto submissum & grat[um] animum significemus pro beneficiis Christi, quæ in ea omnib[us] dignè communicantibus tribuuntur; atque ut sic omnis absit [à] Sacra Communione profanatio & confusio, quæ alioqui óriri possent) Attamen, ne genuflexio illa à quoquam seu ex ignorantiâ & infirmitate, seu ex malitiâ & obstinatâ perviciâ secu[s] quàm par est accipiatur, aut etiam depravetur; hic declaramus, & omnibus notum facimus [i]n genuflectione nullam Adorationem deferri, aut deferri debe[re] pani aut vino Sacramentali, quæ ibi corporaliter accipiuntur, aut ulli præsentiæ corporali naturalis carnis, aut sanguinis Christi. Quippe panis Sacramentalis & Sacramentale vinum manent in veris suis naturalibus substantiis, ideoque non debent adorari, (id enim Idololatria foret, à quâ fideles omnes Christiani abhorrere debent) Et naturale corpus & sanguis Christi Servatoris nostri sunt in cœlo, non autem hic; quandoquidem esse simul & semel in pluribus locis veritati corporis naturalis Christi adversatur.

Admi

Administratio Pædobaptismi quemadmodum publice usurpari debet in Ecclesia.

MOnendus est populus quàm maximè decere ut Baptismus, non nisi Dominicis aut aliis diebus Feriatis administretur: cùm frequentissimus convenit populus: cùm ut ibi præsens cœtus testari possit recens-Baptizatorum admissionem in Ecclesiam Christi; tum etiam ut quotquot præsentes adfuerint dum Infantes baptizantur, suæ ipsorum professionis admoneantur, quam Deo fecerunt in Baptismo. Quâ de causa etiam convenit ut Baptismus vulgari idiomate administretur. Attamen poterunt Infantes, (sic urgente necessitate) aliis diebus Baptizari.

¶ *Observa autem quod unicuique masculo baptizando aderunt Susceptores duo & Susceptrix unica: fœminæ autem, Susceptor unicus, Susceptrices autem duæ.*

¶ *Si quando Infantes fuerint Baptizandi, Parentes eorum vespera præcedente, aut mane ante initium Precum Matutinarum, id notum facient Ministro. Tum autem Susceptores & Susceptrices, & Populus unà cum Infantibus ad Baptisterium præstò aderunt, statim à finita lectione posteriori, ad Preces seu Matutinas, seu Vespertinas, prout Ministro visum fuerit. Accedens autem Presbyter ad Baptisterium (quod tum aquâ purâ implendum est) ibique stans dicet;*

An Infans iste baptizatus est, an non?

¶ *Si responderint*, Minime: *Tum perget Presbyter, prout sequitur:*

CHarissimi, quoniam in peccato concepti ac nati sunt omnes homines, dicitque Servator noster Christus, neminem ingredi posse in regnum Dei, nisi regenitus atque ex aquâ & Spiritu sancto denuo natus fuerit, obsecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum nostrum Jesum Christum; ut pro benigna illa sua misericordia illud isti Infanti concedat, quod à natura sua habere non potest, nempe ut aquâ & Spiritu sancto baptizatus, in sanctam Christi Ecclesiam admittatur, & fiat illius membrum vivum.

¶ *Tum dicet Presbyter.*

Oremus.

OMnipotens & æterne Deus, qui ex ingenti misericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca servasti ne aqua-

aquarum diluvio perirent, quique filios Israel Populum tuum traduxisti per mare rubrum incolumem, figuram in eo sacri Baptismatis exhibens; atq; per Baptismum prædilecti Filii tui Jesu Christi in Jordane flumine aquam ad mysticam peccati ablutionem sanctificasti; Supplices te rogamus, pro infinitis tuis miserationibus, ut clementer Infantem istum ab alto respicias; ipsum abluas & sancto Spiritu tuo sanctifices, ut ab ira tua liberatus, in arcam Ecclesiæ Christi admittatur; atque fide confirmatus, spe lætus & in charitate radicatus, turbulenti hujus mundi fluctus sic pertranseat, ut ad portum vitæ æternæ tandem perveniat, ibi tecum in sæcula sæculorum regnaturus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OMnipotens & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ causâ ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & resurrectio mortuorum: Te in infantis hujus gratiam invocamus, ut ad sacrum tuum Baptisma accedens, peccati remissionem per spiritualem regenerationem consequatur. Admitte ipsum ô Domine, prout promisisti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis: Da itaque nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulsantibus aperi, ut hic Infans cœlesti tuæ ablutionis æternâ benedictione fruatur & perveniat ad regnum illud sempiternum quod promisisti, per Christum Dominum nostrũ. *Amen.*

¶ *Tum eriget se Populus, Presbyter autem dicet.*

Audite verba Evangelii, à Sancto Marco scripti, capite decimo, versu decimo tertio.

ET offerebant illi parvulos ut tangeret illos; Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Jesus indignè tulit, & ait illis, Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos: Talium enim est regnum Dei. Amen dico vobis quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat iis. S. *Marc.* x. 13.

¶ *Post prælectum Evangelium Minister hanc brevem exhortationem super verba Evangelii recitabit.*

DIlecti, auditis in hoc Evangelio verba Christi Servatoris nostri, quod jusserit pueros ad se adduci; ut volentes à se eos prohibere objurgaverit; ut etiam omnes & singulos exhortetur, ad imitandum eorum innocentiam. Intelligitis ut externo gestu & facto suo propensam suam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus est; manus ipsis imposuit eisq; benedixit. Nolite igitur dubitare, sed seriò credite ipsum, Infantem istum benignè excepturum; ulnis misericordiæ suæ amplexurum; vitæ æternæ benedictione donaturum; & sempiterni regni

regni sui facturum participem. Itaque cùm simus persuasi de Patris nostri cœlestis in hunc Infantem propensâ voluntate per Jesum Christum Filium suum patefactâ: neque sit ulla dubitandi causa quin pium hoc officium nostrum, quum Infantem istum ad sacrum illius baptisma adducimus, ipsi acceptum sit, ipsi cum fide ac devotione gratias agamus, dicentes,

OMnipotens & æterne Deus, Pater cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus es. Cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem hunc dona, quo renascatur & æternæ salutis hæres constituatur, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu sancto, nunc & in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter, Susceptores & Susceptrices alloquutur in hunc modum.*

CHari ac dilecti, Infantem istum huc attulistis ut baptizaretur, orastis ut Dominus noster Jesus Christus eum accipere, peccati veniam facere, sancto Spiritu sanctificare, regnóque cœlorum atque vitâ æternâ donare dignetur. Audivistis etiam Dominum nostrum Jesum Christum in Evangelio suo promisisse se concessurum ea omnia quæ orando ab ipso petiistis, quibus ille quidem promissis stabit certissimé. Itaque cum tali promissione se Christus obstrinxerit; Infantem etiam istum oportet per vos illius fide-jussores polliceri (donec ad eam ætatem pervenerit qua possit hoc in se suscipere) Diabolo & omnibus ejus operibus se renunciaturum, seque constanter sacro Dei verbo crediturum, & obsequenter mandata ejus servaturum.

Quæro itaque,

AN abrenuncias, Infantis istius nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eas sequuturus sis, nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Minister.

CRedis in Deum Patrē, *&c.* Et in Jesū Christum, *&c.* Tune etiam credis in Spiritum sanctum, *&c.*

Responsio.

Hæc omnia firmâ fide credo.

Minister.

NUm vis in hanc fidem baptizari?

Responsio.

Cupio.

Minister.

NUm itaque sanctam Dei voluntatem & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ?

Responsio.

Eam servaturus sum, & in iis ambulaturus.

¶ Tum

¶ *Tum dicet Presbyte:*

Concede misericors Deus, ut vetus Adam in isto Infante ita sepeliatur, ut novus homo in eo suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipso moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in eo vivant & augeantur. *Amen.*

Concede illi potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Diabolo, mundo, & carne. *Amen.*

Concede ut quicunque hic per nostrum officium atque Ministerium tibi dicatur, virtutibus etiam cœlestibus & æterno præmio donetur, per misericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Omnipotens sempiterne Deus, cujus charissimus ac dilectissimus Filius Jesus Christus, ex pretiosissimo latere suo aquam simul & sanguinem in remissionem peccatorum nostrorum profudit, & discipulis suis in mandatis dedit, ut euntes, omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti; respice quæsumus supplicationes Ecclesiæ tuæ; aquam hanc sanctifica ad mysticam peccati ablutionem; ac concede ut Infans iste eâ jam baptizandus accipiat gratiæ tuæ plenitudinem, & semper maneat in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter Infantem in manus accipiet, & Susceptoribus ac Susceptricibus dicet:*

Huic Infanti nomen imponite.

¶ *Tunc ipsum nomine jam ab ipsis imposito compellans (si affirmaverint Infantem ferre posse) aquæ cautè & circumspectè immerget, dicens:*

N. Ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Sin verò infirmum esse Infantem affirment, satis erit aquam in illum leniter effudisse, verba supra memorata recitando.*

N. Ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet presbyter:*

Infantem hunc in cœtum gregis Christi admittimus, atque * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum posthac non pudebit fidem in Christum Crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra Peccatum, Mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter Infantis frontem signo crucis signabit.*

¶ *Deinde*

¶ *Deinde dicet Presbyter:*

CUm jam Infans iste, chari ac dilecti fratres, regenitus sit & in corpus Ecclesiæ Christi insitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro istis beneficiis, & unanimes ipsum comprecemur ut infans iste reliquam vitam suam instituat juxta hoc initium.

¶ *Tum cunctis in genua provolutis, dicetur,*

PAter noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat volnntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet:*

EX animo tibi gratias agimus, Pater summè misericors, quod dignatus sis Infantem hunc sancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum assumere, & sanctæ Ecclesiæ corpori inserere, supplices etiam te rogamus largiaris, ut peccato mortuus, vivensque justitiæ, atque consepultus Christo in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortis sit particeps, sic fiat particeps resurrectionis illius, adeò ut tandem cum reliqua sancta tua Ecclesia, æterni regni tui hæreditatem consequatur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum cunctis stantibus, Presbyter ad Susceptores & Susceptrices hanc sequentem exhortationem diriget.*

QUoniam infans iste per vos sponsores suos promisit se abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus; in Deum crediturum, & illi serviturum; meminisse vos oportet vestri muneris esse ac officii, providere ut Infans iste doceatur, ubi primum per ætatem doceri potuerit, quam solenne votum, promissionem, & professionem per vos fecerit. Quo autem ista melius cognoscat; ipsum monebitis ut sacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut symbolum Apostolorum, Orationem Dominicam, & decalogum addiscat vulgari idiomate; atque ea omnia quæ christianum hominem ad salutem animæ oportet cognoscere ac credere: ut etiam Infans iste ad ducendam piam & Christianam vitam instituatur; semper memor quod Baptismus nobis repræsentat professionem nostram, nempe ut Christi Servatoris nostri exemplum imitemur, & ad ejus similitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus est & resurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad justitiâ resurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indesinenter mortificantes, & indies progressus facientes in omni virtute & piâ vivendi ratione.

¶ *Tum addet ac dicet.*

Curare vos oportet, ut Infans iste ad Episcopum adducatur ut ab ipso confirmetur, quam primum recitare poterit symbolum Apostolicum, orationem Dominicam, & Decalogum linguâ vernaculâ, & in Catechismo in eum finem edito, plenius instituatur.

Constat ex verbo Dei Infantes baptizatos, qui moriuntur antequam peccatum ullum actuale commiserint, indubie salvari.

Ad eximendum omnem scrupulum, circa usum signi Crucis in Baptismo, vera rei ipsius explicatio, & justæ causæ illius retinendæ, videri poterunt in Canone XXX. Anno Domini 1604. primum edito.

Administratio Pædobaptismi in Privatis Ædibus.

¶ *Curati Populum sæpe admonebunt, ne Infantium Baptismum longius differant quam in Dominicam nativitatem eorum proximè sequentem, aut à nativitate secundam, aut in alium diem festum inter utramque Dominicam, nisi ob causam gravem justamque atq; Ministro probatam.*

¶ *Ipsos etiam monebunt, ne nisi gravi & necessaria de causa liberos suos procurent domi intra privatos parietes baptizandos. Urgente autem necessitate, tum administrabitur Baptismus in hunc modum.*

¶ *Primo Parochus, aut eo absente, alius quilibet Minister legitimus, qui præsto aderit, unà cum iis qui præsentes adfuerint, Deum invocabunt. Orationem Dominicam recitantes, simulque tot Collectas ex iis quæ habentur in forma Baptismi Publici, quot per temporis angustias & rei exigentiam licuerit. Deinde nomine ab aliquo eorum qui præsentes aderunt, Infanti imposito, Minister aquam in eum effundet, hæc verba recitando.*

N. Ego baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum cunctis in genua provolutis, Minister Deo gratias aget, dicens.*

Ex animo tibi gratias agimus, Pater summe misericors, quod dignatus sis Infantem hunc sancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum assumere, & sanctæ Ecclesiæ tuæ corpori inserere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut quemadmodum jam particeps factus est morti

ortis Filii tui, sic & resurre-
ionis ejus fiat particeps: Et
ndem cùm reliquis sanctis tu-
æterniregni hæreditatem con-
quatur, per eundem Filium
um Dominum nostrum. *A-
en.*

Ne autem ullo modo dubitent quin Infans eo modo sacro Baptismo tinctus, sit ritè & sufficienter Baptizatus; adeò ut nefas sit eum denuo baptizari. Si tamen Infans ad hunc modum baptizatus superstes fuerit, eum expedit in Ecclesiam afferri, ut si Parochus ipse illum baptizaverit, Ecclesia certior fiat de verâ forma baptismi ab eo privatim usurpata: re autem sic se habente ita dicet:

Ego vobis denuncio, me Infantem istum, tali tempore & loco, juxta legitimum præscriptúmque Ecclesiæ ordinem coram multis testibus baptizasse.

¶ *Si autem Infans ab aliquo alio Ministro legitimo baptizatus fuerit, tunc Minister Parochiæ illius in quâ natus est Infans & baptizatus, examinabit atque perquiret fueritne Infans ritè baptizatus an non? Si fuerit, & illi qui Infantem in Ecclesiam afferunt, responderint, Infantem istum jam baptizatum esse, tunc Minister eos ulterius examinabit dicens.*

A Quo baptizatus est Infans iste?

Quis præsens adfuit, cùm baptizatus est infans iste?

Quoniam fieri potest ut nonnulla quæ ad hujus sacramenti essentiam spectant, præ metu aut nimia festinatione in tantâ periculi urgentis necessitate, omissa sint, ideò quæro à vobis,

Quo liquore baptizatus est Infans iste?

Quibus verbis infans iste baptizatus est?

¶ *Quod si Minister ex eorum responsionibus qui Infantem sistunt, omnia ritè legitiméq; peracta comperiat; tunc Infantis baptismum non iterabit, sed illum recipiet tanquam unum è grege verè Christiani Populi, dicens in hunc modum,*

Ego vobis denuncio, re ita se habente, ritè legitiméque atque juxta ordinem cuncta esse peracta circa baptismum hujus Infantis; qui natus in originali peccato & sub irâ Dei, nunc est per lavacrum regenerationis, in Baptismo, in numerum Filiorum Dei & hæredum vitæ æternæ cooptatus. Quippe Dominus noster Jesus Christus gratiam suam ejusmodi infantibus non denegat, sed eos ad se peramanter invitat ut testatur Evangelium ad magnam nostram consolationem, in hunc modum.

Evangelium. S. Marc. x. 13.

Et offerebant illi parvulos, ut tangeret illos; Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quod cùm videret Jesus indignè tulit, & ait illis Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos. Talium

lium enim est regnum Dei. Amen dico vobis quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat iis.

¶ *Post prælectum Evangelium, Minister hanc brevem exhortationem super verba Evangelii recitabit.*

DIlecti, auditis in hoc Evangelio verba Christi Servatoris nostri, quod jusserit pueros ad se adduci; utque volentes à se eos prohibere objurgaverit; ut etiam omnes & singulos exhortetur ad imitandum eorum innocentiam. Intelligitis ut externo gestu & facto suo propensam suam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus est; manus ipsis imposuit eisque benedixit. Nolite igitur dubitare, sed seriò credite ipsum Infantem istum benignè excepisse; ulnis misericordiæ suæ amplexum esse; vitæ æternæ benedictione donavisse; & (prout in sancto verbo suo promisit) sempiterni regni facturum participem. Itaque cùm simus persuasi de Patris nostri cœlestis in hunc Infantē propensâ voluntate per Jesum Christum Dominum nostrum patefactâ; ipsi cum fide & devotione gratias agamus, Orationem quam Dominus nos docuit recitantes.

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

OMnipotēs & æterne Deus, Pater cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus sis. Cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem istum dona, ut renatus & salutis æternæ hæres constitutus, per Dominum nostrum Jesum Christum, servus tuus permaneat, & promissionem tuam consequatur, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter quæret Infantis nomen, quo à Susceptoribus & Susceptricibus prolato, Minister dicet:*

AN abrenuncias, Infantis istius nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus seculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis: adeò ut nec eas secuturus sis, nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Minister.

CRedis in Deum Patrem, *&c.* Et in Jesum Christum, *&c.*

Tunc

Tunc etiam credis in Spiritum sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firma fide credo.

Minister.

NUm itaque sanctam Dei voluntatem & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ?

Responsio.

Eam servaturus sum, & in iis ambulaturus.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

INfantem hunc in cœtum gregis Christi admittimus, atque * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum post hac non pudebit fidem in Christum crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra Peccatum, Mundum, & Satanam, viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Presbyter Infantis frontem signo crucis signabit.*

¶ *Deinde dicet Presbyter,*

CUm jam Infans iste, chari ac prædilecti fratres, regenitus sit & in corpus Ecclesiæ Christi insitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro istis beneficiis, & unanimes ipsum comprecemur ut Infans iste reliquam vitam suam instituat juxta hoc initium.

¶ *Tum Presbyter dicet,*

EX animo tibi gratias agimus Pater summè misericors, quod dignatus sis Infantem hunc sancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum assumere, & sanctæ Ecclesiæ corpori inserere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut peccato mortuus, vivensque justitiæ, atque consepultus Christo in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortem participat, sic fiat particeps resurrectionis illius, adeò ut tandem cum reliqua sancta tua Ecclesia, æterni regni tui hæreditatem consequatur, per Jesum Christum Dominum nostrum.

¶ *Tum cunctis stantibus, Minister ad Susceptores & Susceptrices hanc exhortationem diriget.*

QUoniam Infans iste per vos sponsores suos promisit se abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus; in Deum crediturum, & illi serviturum; meminisse vos oportet vestri muneris esse ac officii, videre ut Infans iste doceatur, ubi primùm per ætatem doceri potuerit quam solenne votum, promissionem, ac professionem, per vos fecerit. Quo autem ista melius cognoscat, ipsum monebitis ut sacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut symbolum Apostolorum, Orationem Dominicam, & Decalogum, addiscat vulgari idiomate; atque ea omnia quæ christianum hominem

ad salutem animæ oportet cognoscere ac credere: ut etiam Infans iste ad ducendam piam & Christianam vitam instituatur; semper memor quod Baptismus nobis repræsentat professionem nostram, nempe ut Christi Servatoris nostri exemplum imitemur, & ad ejus similitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus est & resurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad justitiam resurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indesinenter mortificantes, & indies progressus facientes in omni virtute & piâ vivendi ratione.

¶ *Quod si autem ii qui Infan- tem adferunt in Ecclesiam certas adeò responsiones de- rint quæstionibus à Presbyt- propositis, ut inde non liq- Infantem aquâ baptiza- fuisse, in Nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti (q- sunt Baptismi partes essen- les) tunc Presbyter eum bap- zet juxta formam in præ- dentibus præscriptam pro Pæ- dobaptismo publico; excep- quod in immersione Infan- in Baptisterium, utetur h- verborum formula:*

QUod si jam non sis bapti- zatus, N. ego baptizo t- In Nomine Patris, & Filii, Spiritus Sancti. *Amen.*

Administratio Baptismi Adultorum, qui pro seipsis possunt respondere.

¶ *QUum baptizandi sunt adulti, maturè id Episcopo (aut cu- hoc munus ab Episcopo demandatum fuerit) à Parentib- aut aliis viris prudentibus renunciabitur septem ad mini- mum dies priusquam baptizentur; ut eo pacto cum debita dili- gentia examinentur, num scilicet elementa Christianæ Religio- satis probè teneant; & moneantur ut se orationibus & jeju- præparent ad sanctum hoc Sacramentum recipiendum.*

¶ *Et si idonei reperti fuerint, tum Susceptores & Susceptrices, (con- gregato Populo die Dominica, aut Festo die ad id designato) præ- sto aderunt ut eos præsentent ad Baptisterium statim à posteriori Le- ctione, ad Preces seu Matutinas, seu Vespertinas, prout Ministro vi- sum fuerit.*

¶ *Iis autem ibi stantibus, Presbyter quæret num ullus eorum, q- præsentantur, baptizatus fuerit an non? Si responderint, n- ne: tunc sic dicet Presbyter,*

Dil-

DIlectissimi, quoniam in peccato concepti ac nati sint omnes homines, (& quod ex carne natum est, caro est) & qui in carne sunt Deo placere non possunt, sed vivunt in peccatis, actuales multas transgressiones perpetrantes; dicit autem Servator noster Christus, neminem ingredi posse in regnum cœlorum, nisi regenitus, atque ex aquâ & Spiritu Sancto denuo natus fuerit, obsecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum nostrum Jesum Christum; ut ex illa sua benigna misericordia hoc istis concedat, quod à natura habere non possunt, nempe ut aquâ & Spiritu Sancto baptizentur, & in sanctam Christi Ecclesiam admittantur, fiantque illius membra viva.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

Oremus.

(¶ *Hic autem genua flectet Cœtus universus.*)

OMnipotens & æterne Deus, qui ex ingenti misericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca servasti ne aquarum diluvio perirent, quique filios Israel Populum tuum traduxisti per mare rubrum incolumem, figuram in eo sacri Baptismatis exhibens; atque per Baptismum dilectissimi Filii tui Jesu Christi in Jordane flumine elementum aquæ ad mysticam peccati ablutionem sanctificasti; Supplices quæsumus pro infinitis tuis miserationibus, ut clementer istos homines ex alto respicias; ipsos abluas & sancto Spiritu tuo sanctifices, ut ab irâ tuâ liberati, in arcam Ecclesiæ Christi admittantur; atque fide confirmati, spe læti & in charitate radicati, turbulenti hujus mundi fluctus sic pertranseant, ut ad portum vitæ æternæ tandem deveniant, ibi tecum in sæcula sæculorum regnaturi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OMnipotens & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ causâ ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & resurrectio mortuorum; Te in horum gratiam invocamus, ut ad sacrum tuum Baptisma accedentes, peccatorum suorum remissionem per spiritualem regenerationẽ consequantur. Ipsos admitte, ô Domine, prout promisisti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulsate, & aperietur vobis. Da igitur nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulsantibus aperi, ut hi cœlestis tuæ ablutionis æternâ benedictione fruantur & perveniant ad regnum illud sempiternum quod promisisti, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum eriget se Populus, & dicet Presbyter,*

Audite verba Evangelii, à Sancto Joanne scripti, capite decimo, versu primo.

ERat homo ex Pharisæis Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei Rabbi,

scimus quia à Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus & dixit ei, Amen, amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dixit ad eum Nicodemus, quomodo potest homo nasci cum sit senex? Nunquid potest in ventrem matris suæ iterum introire & renasci? Respondit Jesus, Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne caro est: & quod natum est ex Spiritu, Spiritus est. Non mireris quia dixi tibi, oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat: & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu. S. *Joan.* 3.1.

¶ *Post prælectum Evangelium hanc sequentem exhortationem recitabit.*

Dilecti, auditis in hoc Evangelio, Christi Servatoris nostri expressa verba, quod nisi quis renatus fuerit aquâ, & Spiritu, ingredi non potest in regnum cœlorum; ex quibus potestis intelligere quanta sit hujus Sacramenti necessitas, ubi copia illius conceditur. Similiter immediate antequam in cœlum ascenderet, (quemadmodum legitur in Evangelio secundum Sanctum Marcum capite ultimo) in mandatis dedit discipulis suis, dicens, Ite in orbem universum & Evangelium prædicate omni creaturæ; qui credit, & baptizatus est servabitur, qui autem non credit damnabitur. Unde etiam liquet quantum sit quod inde in nos redundat beneficium. Itaque Sanctus Petrus Apostolus, quum auditâ primâ ejus Evangelicâ concione multi corde conpungerentur & ipsi cæterisque Apostolis dicerent, viri fratres quid agemus? Respondit & dixit eis, Resipiscite & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Vobis enim est repromissio & filiis vestris, & omnibus qui longe sunt, quoscunque advocaverit Dominus Deus noster. Et multis aliis verbis eos hortabatur dicens, Servate vos ipsos ab ista perversâ generatione. Quippe (sicut testatur alio loco idem Apostolus) Baptisma etiamnum nos salvos facit, (non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum) per resurrectionem Jesu Christi. Nolite igitur dubitare, sed seriò credite ipsum hosce præsentes homines verè resipiscentes & fide ad eum accedentes benignè excepturum; peccatorum remissionem ipsis concessurum, iisque Spiritum Sanctum largiturum; vitæ æternæ benedictione eos donaturum, facturúmque æterni regni sui participes. Quum itaque simus persuasi de Patris nostri cœlestis erga ipsos propensâ voluntate, per Jesum Christum Filium suum patefactâ, cum fide ac devotione ipsi gratias agamus, dicentes,

Omnipotens & æterne Deus, Pater noster cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cogni-

cognitionem gratiæ tuæ, & ad fidem in te dignatus es: cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma: Hosce homines dona tuo sancto Spiritu, quo renascantur, & æternæ salutis hæredes constituantur, per Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter Baptizandos sic alloquetur:*

Dilecti, qui huc accessistis cum proposito suscipiendi Baptismum, audivistis quomodo Cœtus oraverit ut Dominus noster Jesus Christus dignaretur vos excipere, vobisque Benedicere, vos à peccatis absolvere, vos regno cœlorum, & vitâ æternâ donare. Audivistis etiam quomodo Dominus noster Jesus Christus promiserit in sancto verbo suo ea omnia se concessurum quæ orando ab ipso petiistis; quibus ille quidem promissis stabit certissimé.

Itaque cum tali promissione se Christus obstrinxerit, vos etiam oportet fideliter promittere coram his testibus vestris, & hoc Cœtu universo, quod Diabolo & omnibus ejus operibus estis abrenunciaturi, & constanter sacro Dei verbo credituri; & obsequenter mandata ejus servaturi.

¶ *Tum Presbyter singulis baptizandis has sequentes quæstiones seorsim proponet.*

Quæstio.

AN abrenuncias Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eas sequuturus sis nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Quæstio.

CRedis in Deum Patrē, &c. Et in Jesum Christum, &c. Tune etiam credis in Spiritum Sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firma fide credo.

Quæstio.

NUM vis in hac fide baptizari?

Responsio.

Cupio.

Quæstio.

NUm itaque sanctam Dei voluntatem, & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ.

Responsio.

Dabo operam mihi opitulante Domino.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

COncede misericors Deus, ut vetus Adam in hisce hominibus ita sepeliatur, ut novus homo in illis suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipsis moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in illis vivant & augeantur. *Amen.*

Concede illis potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Satana, mundo, & carne. *Amen.*

Concede, cum tibi hic sint per officium ac ministerium nostrum

strum dicati, ut virtutibus etiã cœlestibus & æterno præmio donentur, per misericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in secula seculorum. *Amen.*

OMnipotens æterne Deus, cujus charissimus ac prædilectus Filius Jesus Christus, ex pretiosissimo latere suo aquam simul & sanguinem in remissionem peccatorum nostrorum profudit, & discipulis suis in mandatis dedit, ut euntes omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti; respice quæsumus supplicationes Ecclesiæ tuæ; aquam hanc sanctifica ad mysticam peccati ablutionem; ac concede ut hi eã jam baptizandi accipiant gratiæ tuæ plenitudinem, & semper maneant in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter prehensâ uniuscujusque baptizandorum dexterâ, eoque, loco commodo, juxta Baptisterium collocato, prout ipsi visum fuerit, quæret nomen ipsius à Susceptoribus & Susceptricibus; deinde ipsum immerget in aquam, aut aquam in eum effundet, dicens,*

N. Ego baptizo te, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter,*

HUnc virum in cœtum gregis Christi admittimus; atq; * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum post-hac non pudebit fidem in Christum crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra Peccatum, Mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter ejus frontem signo crucis signabit.*

CUm jam homines isti (chari ac prædilecti fratres) regeniti sint, & in corpus Ecclesiæ Christi insiti, gratias agamus Deo omnipotenti, pro istis beneficiis, & unanimes ipsum comprecemur ut hi reliquam vitam suam instituant juxta hoc initium.

¶ *Tum recitabitur Oratio Dominica, omnibus in genua provolutis.*

PAter noster, qui es in cœlis, &c.

DEmisso animo tibi gratias agimus Pater cœlestis, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & fidem in te dignatus es, cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu hosce homines dona, ut renati & æternæ salutis hæredes constituti per Jesum Christum Dominum nostrum, famuli tui permaneant, & promissionem tuam consequantur, per eundem Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejusdem Spiritus Sancti in æternum. *Amen.*

¶ Tum

Tum cunctis stantibus, Presbyter hanc sequentem exhortationem habebit; Susceptores & Susceptrices primum alloquens.

QUoniam homines isti vobis præsentibus promiserunt se abrenunciaturos Satanæ & omnibus operibus ejus, in Deum credituros & ipsi servituros: meminisse vos oportet vestri muneris esse ac officii ipsos monere, quam solenne votum, promissionem ac professionem fecerint coram hoc Cœtu, maximè vero coram vobis ipsorum testibus ad hoc delectis. Vobis etiam incumbit eos monere omnem illis diligentiam adhibendam ut rectè in sancto Dei verbo erudiantur, quo crescant in gratia & in cognitione Domini nostri Jesu Christi, ac piè justéque atque sobriè vivant in hoc mundo.

(¶ *Tum recens baptizatos alloquens, perget ac dicet,*)

AD vos autem quod attinet, qui jam per baptismum Christum induistis, vestri etiam muneris ac officii est, Filios Dei & lucis factos per fidem in Jesum Christum, pro dignitate Christianæ vestræ vocationis ambulare, atque ut decet filios lucis: semper memores quod Baptismus nobis repræsentat professionem nostram, nempe ut Christi Servatoris nostri exemplum imitemur & ad ejus similitudinem conformemur; ut quemadmodum pro nobis mortuus est & resurrexit; ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur, & ad justitiam resurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indesinenter mortificantes, & indies progressus facientes in omni virtute & pia vivendi ratione.

¶ *Expedit ut unusquisque ita baptizatus, ab Episcopo confirmetur quam cito fieri poterit à Baptismo, ut sic ad sacram Communionem admittatur.*

¶ *Si qui in prima Infantia non Baptizati offerantur ad Baptismum priusquam ad adultam ætatem pervenerint, ita ut pro se respondere non valeant; satis erit si adhibeatur Officium Pædobaptismi publici; aut (si versentur in summo periculo) Officium Pædobaptismi privati, mutato tantum vocabulo,* Infans, *in vocabulum* Puer, *aut* Homo, *prout res postulabit.*

CATECHISMUS,

Hoc est,

Institutio quam unusquisque addiscere tenetur, priusqua[m] adducatur ad Episcopum ut ab illo Confirmetur.

Quæstio.

Quod est tibi nomen?

Responsio.

N. aut M.

Quæstio.

Quis tibi hoc nomen imposuit?

Responsio.

Susceptores mei & Susceptrices in Baptismo, in quo factus sum membrum Christi, filius Dei, & hæres regni cœlorum.

Quæstio.

Quid Susceptores tui & Susceptrices tum tuo nomine præstiterunt?

Responsio.

Tria meo nomine promiserunt ac voverunt; *Primùm*, me abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus, pompis & vanitatibus hujus mundi nequam; & omnibus pravis concupiscentiis carnis. *Secundùm*, me omnes fidei Christianæ articulos crediturum. *Tertium*, me sanctam Dei voluntatem & illius mandata servaturum, & in iis ambulaturum omnibus diebus vitæ meæ.

Quæstio.

An non putas te teneri ea credere, & facere quæ tuo nomine promiserunt?

Responsio.

Imò sanè, Deóque adjuvante faciam. Et ex animo Patri nostro cœlesti gratias ago quod me ad hanc salutis viam vocaverit, per Jesum Christ[um] Servatorem nostrum. De[um] etiam rogo ut me ita suâ gratiâ confirmet ut in ea perm[a]neam usque ad finem vi[tæ] meæ.

Catechistes.

Recita Fidei tui Articulos.

Responsio.

Credo in Deum Patre[m] omnipotentem, creatorem cœli & terræ: Et in Jesu[m] Christum Filium ejus unicu[m], Dominum nostrum, Qui conceptus est de Spiritu Sancto, Natus ex Maria Virgine, Pass[us] sub Pontio Pilato, Crucifixu[s], mortuus & sepultus, Descendit ad inferos; Tertia die Resurrexit à mortuis, Ascendit ad Cœlos, Sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: Indè venturus est judicare vivos & mortuos.

Credo in Spiritum Sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum Communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, ac Vitam æternam. *Amen.*

Quæstio.

Quid potissimùm doceris in his fidei tuæ articulis?

Responsio.

Primò, doceor credere in Deum Patrem, qui me & mundum universum condidit.

Secundò, in Deum Filium, qui

qui me & totum genus humanum redemit.

Tertiò, in Spiritum Sanctum Deum, qui me & omnes electos Dei sanctificavit.

Quæstio.

Dicebas Susceptores tuos & susceptrices tuo nomine promisisse, te mandata Dei servaturum. Dic mihi quot sunt illa?

Responsio.

Decem.

Quæstio.

Quæ sunt illa?

Responsio.

EA ipsa quæ Deus tradidit capite vigesimo Exodi, dicens, Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis.

I. Non habebis Deos alienos coram me.

II. Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens misericordiam in millia his qui diligunt me & custodiunt præcepta mea.

III. Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim habebit insontem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.

IV. Memento ut diem Sabbati sanctifices, sex diebus operaberis & facies omnia opera tua: septimo autem die Sabbatum Domini Dei tui est, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, servus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & mare & omnia quæ in eis sunt; & requievit die septimo, idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & sanctificavit eum.

V. Honora patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

VI. Non occides.

VII. Non mœchaberis.

VIII. Non furtum facies.

IX. Non loquèris contra proximum tuum falsum testimonium.

X. Non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Quæstio.

Quid potissimum ex his mandatis discis?

Responsio.

Duo; nempe officium meum erga Deum, & meum etiam officium erga proximum.

Quæstio.

Quodnam est officium tuum erga Deum?

Responsio.

Officium meum erga Deum est; ut in ipsum credam, ipsum timeam & diligam ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, & ex totis viribus; ut ipsum colam, ipsi gratias agam, in ipso solo confidam, ipsum invocem; ipsius sanctum nomen ejusque verbum honorem; & ipsi verè serviam omnibus diebus vitæ meæ.

Quæstio.

Quodnam est officium tuum erga proximum?

Resp.

Responsio.

Officium meum erga proximum est, ut eum diligam sicut meipsum, & id omnibus hominibus faciam, quod ab iis vellem mihi fieri. Et ut Patrem meum & Matrem meam diligam & honorem, iisque succurram. Ut regem honorem, ipsique atque iis omnibus qui sub ipso aliquâ pollent authoritate obsequar; omnibus meis superioribus, Doctoribus spiritualibus, Pastoribus ac præceptoribus meipsum subjiciam; submissè ac reverenter me geram erga omnes qui re ullâ me antecellunt. Neminem verbo factóve lædam. Fidelem ac justum me in omnibus præstem: neque malitiam neque odium in animo meo foveam. Manus meas à furto & latrocinio cohibeam; & linguam à maledicentia, mendacio, ac calumnia. Ut corpus meum temperanter, sobriè, atque castè custodiam. Bona aliena neque concupiscam neque aveam, sed discam artem ad vitam sustentandam idoneam, & in ea graviter laborem. Et meo officio fungar in eo vitæ statu, ad quem Deo visum fuerit me vocare.

Catechistes.

Mi puer, scias hoc, te ex teipso ista præstare non posse, neque in Dei mandatis ambulare & ipsi servire absque gratia illius speciali, quam omni tempore diligenter invocare discas oportet. Audiam itaque num orationem Dominicam possis recitare.

Responsio.

PAter noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

Quæstio.

Quid petis à Deo in hac oratione?

Responsio.

Peto à Domino Deo meo Patre nostro cœlesti, omnis boni largitore, ut gratiam suam mihi, & omnibus largiatur, ut ipsum colamus, ipsi serviamus & obsequamur prout tenemur. Deum etiam oro ut nobis omnia impertiatur quæ sunt menti & corpori necessaria; utque sit nobis propitius, & peccata nostra nobis dimittat; ut nos etiam versantes in quolibet periculo tam animæ, quam corpori imminente custodire ac tueri dignetur: & nos servet ab omni peccato, ac malitia, & hoste animarum & ab æterna morte. Et hoc confido ipsum pro clementia ac benignitate sua præstiturum, per Dominum nostrum Jesum Christum. Ideóque dico, *Amen.* Sic fiat.

Quæstio.

QUot Sacramenta instituit Christus in Ecclesia sua?

Responsio.

Duo tantum, quæ quidem in genere necessaria sint ad salutem consequendam, nempe Baptismum & Cœnam Domini.

Quæstio.

Quid intelligis per vocem istam Sacramentum?

Responsio.

Externum & visibile signum intelligo, internæ ac spiritualis

gra-

gratiæ, quod nobis datur, ab ipso Christo institutum, tanquam medium quo eam recipimus, & arrabonem ad nos de eâ certos faciendos.

Quæstio.

Quot sunt partes in Sacramento?

Responsio.

Duæ, externum visibile signum, & interna spiritualis gratia.

Quæstio.

Quodnam est externum visibile signum, aut forma in Baptismo?

Responsio.

Aqua quâ quis Baptizatur, *In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Quæstio.

Quænam est spiritualis & interna gratia?

Responsio.

Mori peccato, & denuo nasci justitiæ: cùm enim simus naturaliter in peccato nati, & iræ filii, hâc ratione facti sumus Filii Dei.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui baptizandi sunt?

Responsio.

Resipiscentia, quâ deserant peccatum; & fides, quâ firmiter credant promissionibus Dei sibi factis in eo Sacramento.

Quæstio.

Qui fit itaque ut infantes baptizentur, quum ob immaturam ætatem ista præstare non valeant?

Responsio.

Quia utrumq; promittunt per sponsores suos, quod promissum tenentur ipsi præstare, postquam adoleverint.

Quæstio.

Quamobrem Sacramentum Cœnæ Domini institutum est?

Responsio.

Ad perpetuam memoriam sacrificii mortis Christi, & beneficiorum quæ inde percepimus.

Quæstio.

Quænam est pars externa, seu signum Cœnæ Domini?

Responsio.

Panis & Vinum, quæ Dominus jussit accipi.

Quæstio.

Quænam est pars interna, seu res significata.

Responsio.

Corpus & sanguis Christi, quæ vere & re ipsâ sumuntur, & percipiuntur à fidelibus in Cœna Domini.

Quæstio.

Quænam sunt beneficia quæ inde percipimus?

Responsio.

Animarum nostrarum corroboratio & recreatio per corpus & sanguinem Christi; quemadmodum pane & vino corpora nostra corroborantur ac recreantur.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui accedunt ad Cœnam Domini?

Responsio.

Ut probent seipsos, num verè præcedentium peccatorum eos pœniteat, firmum propositum habentes novam vitam instituendi; num fidem vivam habeant in misericordiam Dei per Christum, gratâ memoriâ mortem illius recolentes; num tandem eâ quâ par est charitate omnes homines amplectantur.

¶ *Curatus uniuscujusque Parochiæ diebus Dominicis & Feriatis, post lectionem posteriorem, ad Vespertinas preces, publicè*

publicè in Ecclesia instituet & examinabit in parte aliquâ hujus Catechismi, pueros ex sua Parochia ad se adductos, quot ipsi visum fuerit.

¶ Omnes autem Patres, Matres, Heri & Heræ, curabunt ut liberi, famuli ac tyrones (qui Catechismum suum nondum didicerunt) in Ecclesiam se conferant tempore præstituto, & obsequentes aures præbeant, & à Ministro dirigantur donec ea omnia addidicerint quæ hic jubentur addiscere.

¶ Ubi primùm Infantes adoleverint, ita ut linguâ vernaculâ possint recitare symbolum Apostolorum, orationem Dominicam, Decalogum; & ad alias quæstiones respondere, quæ habentur in breviori hoc Catechismo; ad Episcopum adducantur. Habebunt autem singuli Susceptorem aut Susceptricem suæ scilicet Confirmationis testem.

¶ Quotiescunque verò Episcopus indicaverit ut pueri ad se Confirmationis gratiâ adducantur; uniuscujusque Parochiæ Minister, aut ipse afferet, aut saltem mittet eorum omnium nomina chartæ inscripta (suo etiam manu proprio subscripto nomine) qui ipsi videbuntur idonei qui Episcopo præsententur ut ab eo Confirmentur. Quòd si Episcopo probentur, eos Confirmabit juxta sequentem formulam.

ORDO CONFIRMATIONIS,

Seu Impositionis Manuum super eos qui Baptizati, ad adultam ætatem pervenerunt.

¶ *Die ad hoc præstituta, quotquot tunc Confirmandi sunt ordine dispositis, ac stantibus coram Episcopo; vel ipse, vel alius Minister ad hoc ab eo constitutus hanc sequentem præfationem prælegit.*

UT Confirmatio cum majori eorum ædificatione qui confirmandi sunt, administretur, Ecclesiæ visum est statuere, ut nemo in posterum Confirmetur, nisi qui teneat Symbolum Apostolicum, orationem Dominicam, & Decalogum, & possit respondere ad alias illas quæstiones quæ habentur in breviore Catechismo. Quod quidem institutum maximè decet observari, ut pueri jam adulti, edoctique quid Susceptores & Susceptrices pro ipsis in Baptismo, promiserint, illud ipsum ipsi ore & motu proprio coram Ecclesiâ palam ratum habeant ac confirment; atque ut etiam promittant se, adjuvante Dei gratiâ, magis ac magis daturos operam ut ea fideliter præstent, quibus assentiri se professi sunt.

¶ Tum

¶ *Tum dicet Episcopus,*

NUm hic coram Deo & hoc Cœtu iteratis solennem illam promissionem quæ facta, & votum quod nuncupatum est vestro nomine in baptismo vestro; ipsi eadē rata habentes ac confirmantes, & agnoscentes vos teneri ea omnia credere & præstare, quæ tunc vestri Susceptores & Susceptrices pro vobis susceperunt?

¶ *Et unusquisque ita ut audiri possit, respondebit,* Maximè.

Episcopus.

ADjutorium nostrum in nomine Domini.

Responsio.

Qui fecit cœlum & terram.

Episcopus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsio.

Ab hinc & in sæcula sæculorum.

Episcopus.

Domine exaudi orationes nostras.

Responsio.

Et clamor noster ad te perveniat.

Episcopus.

Oremus.

OMnipotens & æterne Deus, qui hos famulos tuos aqua & Spiritu sancto regenerare dignatus es, quique iis concessisti omnium peccatorum suorum remissionem; eos quæsumus Domine, sancto Spiritu Paracleto confirma, & indies gratiæ tuæ dona multiplica; Spiritum sapientiæ & intelligentiæ; spiritum consilii & spiritualis roboris; spiritum cognitionis & veræ pietatis in illis adauge, eosque reple Spiritu sancti timoris tui nunc & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tunc omnibus ordine in genua provolutis coram Episcopo, uniuscujusque capiti successivè manum imponet, dicens,*

HUnc filium [*aut hunc famulum*] tuum cœlesti tuâ gratiâ protege, tuus ut semper maneat; & indies magis magisque Spiritu tuo augeatur, donec ad æternum regnum tuum perveniat. *Amen.*

¶ *Tum dicet Episcopus,*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

¶ *Et (singulis in genua provolutis) Episcopus subjunget,*

Oremus.

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Et*

¶ *Et hanc Collectam.*

OMnipotens & æterne Deus, qui das velle & præstare quæ bona sunt & divini Majestati tuæ accepta; Supplices te rogamus pro his famulis tuis quibus, juxta sanctorum Apostolorum tuorum exemplum manus nostras imposuimus, ut (hoc signo) certiores fiant de tuo favore, clementiâ & bonitate erga ipsos. Maneat semper super eis quæsumus, paterna manus tua; semper cum illis sit sanctus Spiritus tuus; & eos ita deducas in cognitionem & obsequium verbi tui; ut tandem vitam æternam consequantur, per Jesum Christum, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

DOmine Omnipotens & æ- terne Deus, corda & corpora nostra quæsumus, di- rigere, sanctificare ac rege- dignêris in viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuo- rum; ut potentissimâ tuâ pro- tectione cum corpore tum ani- mo hîc, & in æternum tuti si- mus, per Jesum Christum Do- minum & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Tum eis benedicet Episcop- ita dicens,*

BEnedictio Omnipotenti- Dei, Patris, Filii & Spi- ritus sancti vobis adsit, sem- pérque vobiscum maneat. *A- men.*

¶ *Nec quisquam admittetur, ad sacram Communionem, do- nec fuerit Confirmatus, aut nisi sit idoneus qui Confir- metur, & Confirmari cupia-*

Formula MATRIMONII Celebrandi.

¶ P*Rimo Banna eorum qui sunt Matrimonio copulandi, promulganda sunt tribus diebus Dominicis aut Feriatis successive, dum Sacra peraguntur, immediatè antequam prælegantur sententiæ Offertoris, Ministro juxta consuetum morem dicente:*

Ego promulgo Banna futuri Matrimonii inter M. & N. ex —— si quis vestrum cognoscat causam aliquam aut justum impedimentum, quominus isti sancto Matrimonio copulentur, vos illud (quidquid est) oportet aperire. Hæc Primâ [*secundâ* aut *tertiâ*] vice promulgantur.

¶ *Quod si ii qui sunt matrimonio copulandi vivunt in diversis Parochiis; in utraque Parochia Banna promulganda sunt. Unius autem Parochiæ Minister eos Matrimonio non copulabit, nisi certior fa-*

ctus

ctus ab alterius Parochiæ Ministro, exhibito ipsius Chirographo, Banna fuisse tribus vicibus promulgata.

¶ *Tempore & die ad celebrandum Matrimonium præstitutis, copulandi unà cum amicis & vicinis ingrediuntur in Ecclesiam: atque ibi stantibus illis, viro à dexteris, muliere à sinistris, Presbyter dicet,*

CHarissimi, hic sumus unà congregati, in conspectu Dei, & in facie hujus congregationis, ut virum hunc & hanc mulierem sancto Matrimonio copulemus; quod quidem vitæ genus honorabile est à Deo, dum homo in innocentiâ adhuc permaneret, institutum, typum nobis exhibens mysticæ illius unionis quæ est inter Christum & Ecclesiam ejus; & hic sanctus vitæ status à Christo præsentia sua, & primò illo signo quod fecit in Cana Galileæ, fuit honestatus ac condecoratus; & à Sancto Paulo laudatus eo quod sit inter omnes honorabilis; quapropter non est à quopiam inconsultè, temerè, aut lascivè suscipiendus ac ineundus, ut sic indulgeatur carnalibus hominum affectibus ac concupiscentiis more brutorum ratione carentium; sed reverenter, modestè, consultò, sobrie & in timore Dei, causis ob quas matrimonium institutum est attentè pensitatis.

Harum prima, liberorum procreatio est, ut in timore & disciplinâ Domini & ad sancti nominis ejus gloriam educentur.

Secunda conjugii instituendi causa, ut sit remedium adversus peccatum, & ad vitandam fornicationem; ut siqui continentiæ dono non sint prædıti, matrimonio copulentur, & sic corporis Christi membra incontaminata remaneant.

Tertia illius instituendi causa est, utriusque mutua vitæ societas, auxilium & consolatio tam rebus prosperis quam adversis; atque ille est sanctus vitæ status in quem ut copulentur, huc accesserunt hi duo qui præsentes adsunt. Quamobrem siquis est qui justam causam afferre possit quominus legitimo conjugio copulari possint, ipse jam proferat, aut posthac sileat in æternum.

¶ *Eos etiam alloquens qui sunt matrimonio copulandi, dicet:*

DIco & edico vobis, prout rationem estis reddituri in tremendo illo die judicii, quum cordium omnium arcana aperientur, si cui vestrum compertum sit aliquod impedimentum quominus vobis fas sit matrimonio copulari, id nunc palam ut aperiat. Hoc enim sit vobis certo certius, quotquot aliâ ratione copulantur quàm quæ verbo Dei probatur, eos à Deo non copulari, & eorum conjugium non esse legitimum.

¶ *Quo nuptiarum die si quis allegaverit ac denunciaverit aliquod impedimentum quominus matrimonio copulentur juxta legem Dei aut statuta hujusce Regni; & seipsum cum fide-jussoribus idoneis obligare velit Personis Matrimonii*

monio copulandis, aut pignus cautionis deponat (quod par sit sumptibus quos fecerint qui Matrimonio copulandi sunt, persolvendis) si rem allegatam non probaverit. Tum oportet Matrimonii celebrationem differri tantisper dum constet de rei veritate.

¶ *Si nullum impedimentum allegatum fuerit, tum Minister viro dicet.*

N. Vis habere hanc mulierem in uxorem tuam, ut in sancto conjugii statu juxta Dei institutionem simul vivatis? Vis eam diligere, consolari, honorare, illiusque tam adversâ quàm prosperâ valetudine utentis, curam gerere, atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterque vestrum?

¶ *Vir respondebit:*

Volo.

¶ *Tum dicet Presbyter Mulieri:*

N. Vis habere hunc virum in maritum tuum, ut in sancto conjugii statu juxta Dei Institutionem simul vivatis? Vis ipsi obsequi, servire, ipsum amare, honorare, illius tam adversâ quàm prosperâ valetudine utentis, curam gerere; atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterque vestrum?

¶ *Mulier respondebit;*

Volo.

¶ *Tum Minister dicet:*

Quis hanc mulierem tra[dit] ut huic viro nubat?

¶ *Tum fidem suam mutuò [sibi] obligabunt in hunc modum:*

¶ *Minister acceptâ de Paren[tis], aut affinis alicujus m[a]nibus Muliere, Virum jub[e]bit illius dexteram d[extrâ] suâ prensare, & se ver[ba] præeuntem ita sequi:*

EGo N. accipio te N. i[n] uxorem meam legitim[am] ut te ab hoc die & in po[ste]rum, seu meliorem seu pej[o]rem; seu ditiorem seu paupe[r]iorem, habeam & tenea[m] tam adversâ quàm prosperâ va[le]tudine, donec mors nos se[junxerit], juxta sanctam De[i] institutionem, atque in ejus rei confirmationem fidem mea[m] tibi adstringo.

¶ *Tum sejungent manus sua[s], ac Mulier dextrâ sua, dext[e]râ Viri prehensâ, eodem mo[do] Ministrum verba præeunt[em] sequetur:*

EGo N. accipio te N. in maritum meum legitimum, ut te ab hoc die in posterum, seu meliorem seu pejorem; seu ditiorem seu pauperiorem, habeam & teneam, tam adversâ quàm prosperâ valetudine; ut te diligam, foveam, & tibi morem geram, donec mors nos sejunxerit,

juxta

[ju]xta sanctam Dei institutio[n]em: atque in ejus rei confir[m]ationem fidem meam tibi ad[st]ringo.

¶ *Tum denuò manus sejungent: Vir autem Mulieri Annulum dabit, illum ponent super librum unà cum eo quicquid sit, quod Presbytero & Clerico jure pendi debet. Presbyter acceptum Annulum Viro tradet ut eum aptet digito annulari manus sinistræ mulieris, atque Vir annulum ibi digitis tenens, Ministrum verba præeuntem sequetur, dicens:*

EGo te hoc Annulo matrimonio legitimo mihi conjungo. Te corpore meo [h]onoro, & bonorum meorum [o]mnium facio participem, in [N]omine Patris, & Filii, & Spi[r]itus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum postquam reliquerit Annulum in digito annulari sinistræ manus Mulieris, ambo genua flectent, & Minister dicet:*

Oremus.

AEterne Deus, Creator & conservator totius gene[r]is humani, omnis gratiæ spi[r]itualis largitor, author vitæ [æ]ternæ, mitte benedictionem [t]uam super hos famulos tuos, [h]unc virum & hanc mulierem, quibus in tuo Nomine benedi[x]imus, ut sicut Isaac & Rebec[c]a summâ fide simul vixerunt, [i]tunt, sic isti duo votum à se susceptum certo persolvant, & fœdus inter se initum (cujus Annuli istius datio & acceptio, symbolum, & pignus existit) observent, atque in mutuo perfecti amoris ac pacis vinculo perseverent, vitámque ad normam mandatorum tuorum exigant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter eorum dexteras junget, ac dicet,*

Quos Deus conjunxit; homo non separet.

¶ *Postea Minister Populum alloquetur.*

QUum N. & N. in sacrum conjugium consenserint, idque in conspectu Dei & corā hoc cœtu contestati sint, atque in ejus rei confirmationem, fidem mutuā sibi adstrinxerint, idque dato receptóque annulo atque manuum conjunctione palam fecerint, ego eos maritum uxorémque invicem esse pronuntio, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Addet etiam Minister hanc benedictionem:*

DEus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus, vobis benedicat, vósque tueatur ac protegat; Dominus suo favore vos clementer respiciat, atq; ita vos omni benedictione spirituali ac gratia repleat, ut in hoc sæculo sic vivatis, ut in futuro vitam æternam consequamini. *Amen.*

¶ *Tum Minister aut Clerici ad mensam Domini accedentes sequentem Psalmum dicent aut cantabunt:*

Psalm.

Psalm. cxxviii.

BEati omnes qui timent Dominum, qui ambulant in viis ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & bene tibi erit.

Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuæ.

Filii tui sicut novellæ olivarum: in circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo; qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Jerusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum pacem super Israel.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

Aut hunc Psalmum.

Psalm. lxvii.

DEus misereatur & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam judicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

¶ *Finito hoc Psalmo, & in gen[u] provolutis Viro ac Muliere in[an]te mensam Domini, ad men[sam] stans Presbyter & ad e[os] conversus dicet:*

Kyrie eleyson.

Responsum.

Christe eleyson.

Minister.

Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tu[a] sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidian[um] da nobis hodie. Et dimit[te] nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.

Domine salvum fac famulum tuum & ancillam tuam.

Responsum.

Qui sperant in te.

Minister.

Mitte eis Domine, auxiliu[m] de sancto.

Responsum.

Et eos semper protege.

Minister.

Esto eis Domine, turris fortitudinis.

Responsum.

A facie inimici.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

Minister.

DEus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, benedic his famulis tuis, & semina semen vitæ æternæ in mentibus eorum, ut quicquid in verbo tuo utiliter didicerint, illud opere compleant. Eos Domine clementer de cœlis respice, & benedic ipsis. Et quemadmodum misisti benedictionem tuam super Abraham & Saram ad eorum ingentem consolationem; ita mittere digneris tuam benedictionem super hos famulos tuos, ut voluntati tuæ obsequentes & semper sub protectione tuâ tuti, in amore tuo permaneant usque ad extremam vitam; per Dominum nostrum Jesum Christum. *Amen.*

¶ *Sequens oratio omittetur, ubi Mulier parere desierit.*

MIsericors Domine ac Pater cœlestis, cujus gratioso munere genus humanum propagatur, hos famulos tuos quæsumus, benedictione tuâ prosequere, ut liberorum procreatione sint fœcundi, & tamdiu in sancto suo mutuo amore & vitæ honestate perseverent, donec liberos suos viderint in Christianâ pietate ac virtute educatos, ad laudem & gloriam tuam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

DEus qui potenti virtute tuâ de nihilo cuncta fecisti; quique etiam, (rebus aliis rectè dispositis) decrevisti ut de Viro, ad imaginem & similitudinem tuam creato, Mulier originem suam haberet, atque eos copulando docuisti nunquam licere eos separare quos tu matrimonii vinculo unum feceras; O Deus qui conjugalem copulam in tam excellens mysterium consecratum voluisti; ut in ea spirituale conjugium & unionem inter Christum & Ecclesiam suam significares ac repræsentares; hos famulos tuos clementer respice, ut & hic vir juxta verbum tuum uxorem diligat, (sicut Christus Ecclesiam sponsam suam dilexit, qui seipsum pro ea tradidit, eam amando ac fovendo non secus ac suam ipsius carnem) & hæc mulier virum suum amet & se dignam præstet quæ ab ipso ametur, sitque ipsi fidelis ac morigera; atque in omni quiete, sobrietate & pace fiat sanctarum ac priarum matronarum imitatrix. Benedicas utrique Domine, & æterni illius regni tui hæreditatem ipsis concede, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter:*

OMnipotens Deus, qui in principio primos parentes nostros Adam & Evam creavit, atque eos sanctificavit & matrimonio copulavit, effundat super vos divitias gratiæ suæ, vos sanctificet, vobisque benedicat, ut ipsi corpore & mente accepti in sanctâ dilectione simul vivere usque ad extremum vitæ vestræ terminum valeatis. *Amen.*

¶ *Postea*

¶ *Postea si non habeatur concio in qua mutua viri ac uxoris officia declarentur, Minister ea leget quæ sequuntur:*

VOs quotquot aut jam conjugati estis, aut quibus sanctum conjugium inire propositum est, audite quid dicat Scriptura sacra de mutuis virorum erga uxores & uxorum erga viros Officiis.

Sanctus Paulus in Epistola ad Ephesios cap. v. Maritis omnibus hæc præcipit; Viri diligite uxores vestras sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea: ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ: ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam aut aliquid hujusmodi: sed ut sit sancta, & immaculata. Ita & viri debent diligere uxores suas, ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, seipsum diligit. Nemo enim unquam carnem suã odio habuit: sed nutrit & fovet eam, sicut & Christus Ecclesiam. Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, & de ossibus ejus. Propter hoc relinquet homo Patrem & Matrem suam: & adhærebit uxori suæ. Et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in Ecclesia. Veruntamen & vos singuli unusquisque uxorem suam sicut seipsum diligat. *Ephes.* v 25.

Similiter idem Sanctus Paulus scribens ad Colossenses, conjugatos omnes sic alloquitur, viri diligite uxores vestras: & nolite amari esse ad illas. *Coloss.* iii. 19.

Audite etiam quid mari dicat Sanctus Petrus Chri Apostolus, qui ipse mari erat. Viri similiter, cohabita tes secundum scientiam, qu infirmiori vasculo mulie impertientes honorem, ta quam cohæredibus gratiæ vit ut non impediantur oration vestræ. 1 S. *Petr.* iii. 7.

Huc usque audivistis Offic um viri erga uxorem; jam v rò & vos uxores audite ac di cite officium vestrum erga vi ros vestros, prout manifestè h betur in Scriptura sacra.

Sanctus Paulus in prædi Epistola ad Ephesios. Vos h verbis docet: Uxores viris su subditæ sint, sicut Domin Quoniam vir caput est mulie ris: sicut Christus caput e Ecclesiæ. Ipse salvator corpo ris ejus. Sed sicut Eccle subjecta est Christo: ita uxores viris suis in omnib & iterum dicit: uxor aut timeat virum suum. *Ephes.* 22.

Et in Epistola ad Colos paucis vos hortatur in hu modum; uxores subjicite vo viris sicut oportet in Domin *Coloss.* iii. 18.

Vos etiam S. Petrus rectè admodum instituit dicens, similiter & uxores subditæ sint viris suis: ut & siqui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucri fiant. Considerantes in timore sanctam conversationem vestram. Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circundatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in

con-

spectu Dei locuples. Sic [illegible]im aliquando & sanctæ muli[illegible]es sperantes in Deo, orna[illegible]nt se, subjectæ propriis vi[illegible]. Sicut Sara obediebat A[illegible]ahæ Dominum eum vocans: [illegible]jus estis Filiæ, benefacien[illegible]s, & non pertimentes ullam perturbationem. 1 S. Petr. iii. 1.

¶ *Expedit ut recens conjugati sacram communionem participent; quum Matrimonio copulantur, aut oblatâ primâ occasione post Nuptiarū solennia.*

Ordo pro Visitatione Infirmorum.

Cùm quis infirmatur, id significabitur Parocho qui ingrediens domum infirmi, dicet:

PAx huic domui & omnibus habitantibus in ea.

Accedens ad infirmum dicet, flexis genibus,

NE reminiscaris Domine delicta nostra, vel delicta parentum nostrorum. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redemisti pretiosissimo tuo sanguine, & ne in æternum irascaris nobis.

Responsum.

Parce nobis Domine.

¶ *Tum Minister dicet:*

Oremus.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.

Domine salvum fac famulum tuum.

Responsum.

Qui sperat in te.

Minister.

Mitte ei auxilium de sancto tuo.

Responsum.

Et semper eum potenter protege.

Minister.

Nihil proficiat inimicus in eo.

Responsum.

Et filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

Minister.

Esto ei Domine turris fortitudinis.

Responsum.

A facie inimici.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

Minister.

RESpice Domine, de cœlo, intuere & adjuva famulum tuum. Respice eum oculis misericordiæ tuæ, consolare eum, & da ut fiduciam suam in te collocet. Defende eum ab insidiis inimici, & eum in pace ac quiete perpetua custodi per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

EXaudi nos omnipotens & summè misericors Deus ac Servator; extende consuetam benignitatem tuam super hunc famulum tuum morbo laborantem. Hanc Paternam tuam correctionem ei quæsumus, sanctifica, ut infirmitatis suæ sensus robur addat fidei ipsius, & pœnitentiam reddat magis sinceram. Quod si tibi visum fuerit eum pristinæ sanitati restituere, fac ut reliquam vitam agat, in timore tui & ad gloriam tuam; aut verò da illi ita perferre tuam visitationem ut peractâ vitâ hac ærumnosâ, tecum habitet in vitâ æternâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Minister infirmum hortabitur in hunc modum, aut alium similem.*

CHare ac dilecte, scito hoc, Deum omnipotentem esse Dominum vitæ ac mortis & eorum omnium quæ eò spectant, juventutis scilicet, roboris, sanitatis, senectutis, infirmitatis & morborum. Quare tibi persu simum esto, quocunque mo genere labores, eum à Deo sitante dispensari, seu is contingat ad probandam pa entiam tuam ad aliorum ex plum, & ut fides tua in Domini, tibi sit laudi, glo & honori, ad increment gloriæ ac vitæ æternæ; seu i missus sit ad corrigendum, emendandum illud quicq sit, quod in te offendit Pat tui cœlestis oculos; pro co perto habe, quod si te pecca rum tuorũ verè pœniteat, morbũ tuũ patienter feras, sericordiæ Dei propter Je Christum charissimum fili suum innitens; ipsique de so animo gratias egeris pro ternâ suâ visitatione, t sum prorsus subjiciens ill voluntati, in tuam cedet u litatem, teque promovebit rectâ viâ quæ ducit ad vit æternam.

¶ *Si infirmus qui visita vehementer laboret, tum Mi nister hic exhortandi fin facere poterit, aut pergere.*

QUamobrem æquo ani feras hanc castigation Domini: quippe (pro dicit Sanctus Paulus Epis ad Hebræos capite duode mo) quem diligit Domi eum castigat, flagellat au tem omnem filium quem reci pit. In disciplina persevera te. Tanquam filiis vobis offert Deus. Quis enim fili quem non corripit pate Quod si extra disciplina estis, cujus participes facti sun omnes, ergo adulteri & n

lii estis. Deinde patres quidem carnis nostræ, eruditores habuimus & reverebamur eos; non multò magis obtemperabimus Patri spirituum & vivemus? Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam erudiebant nos; hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus. Hæc verba, mi frater, in sacrâ Scripturâ propter consolationem & institutionem nostram, scripta sunt, ut patienter & cum gratiarum actione feramus castigationem Patris nostri cœlestis, quotiescunque ipsi pro propensâ suâ in nos benignitate, visum fuerit, nos adversis quibuscunque rebus immissis visitare. Neque etiam Christianis hominibus acceptius quicquam esse deberet, quam fieri similes Christo in adversis, ærumnis, morbisque patienter perferendis. Neque enim ad gaudium ascendit antequam passus esset; & non antè ingressus est in gloriam quam crucifixus esset. Ita profectò cum Christo pati, via est ad gaudium sempiternum; & alacriter cum Christo mori, aditus est ad vitam æternam; ut à morte suscitati cum ipso vivamus in æternum. Jam verò moneo ut morbum tuum qui tot modis tibi salutaris est, patienter feras, téque exhortor in nomine Dei ut eorum recorderis quæ in Baptismo coram Deo professus es. Quandoquidem autem post hanc vitam ratio reddenda est justo judici à quo omnes oportet judicari; obtestor ut teipsum tuáque omnia probes; nempè quomodo tibi cum Deo, cúmq; hominibus conveniat; ut scilicet dum teipsum accusas ac judicas propter delicta tua, invenias misericordiam apud Patrem nostrum cœlestem propter Christum, & non accuseris aut judiceris in tremendo illo judicio. Recitabo igitur, te audiente, fidei nostræ articulos, ut experiaris utrum ea credas an non, quæ Christianum oportet credere.

¶ *Hic Minister Articulos fidei recitabit in hunc modum.*

CRedis in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum, qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus, descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis, Ascendit ad Cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus est judicare vivos & mortuos? Num etiam credis in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, peccatorum remissionem, carnis resurrectionem, & vitam æternam post mortem?

¶ *Infirmus respondebit.*

Firmiter credo ista omnia.

¶ *Tum Minister quæret num ipsum suorum omnium peccatorum verè pœniteat, & omnes homines Christianâ charitate complectatur, exhortans illum ut à quibuscunque injuriâ affectus fuerit,*

iis

iis omnibus ignoscat ex animo. Et si aliquos ipse offenderit, roget ut ignoscatur sibi. Si quos autem injuriâ, aut contumeliâ affecerit, pro viribus satisfaciat. Et si nondum Testamentum scripserit, moneatur ut Testamento rebus suis consulat, ac declaret quantum habeat æris alieni, quantùmque ipsi sit in tabulis & nominibus, ut eo pacto scilicet ipsius conscientiæ, & quieti Testamentariæ procuratione præpositorium meliùs prospiciatur. Verùm operæ pretium foret mortales omnes sæpè admonere, ut dum prosperâ fruuntur valetudine, rebus suis Testamento caveant.

¶ Superiora verba à Ministro haberi possunt ante precationem, prout ipsi visum fuerit.

¶ Videat Minister ne omittat Divites seriò exhortari, ut liberales sint erga pauperes.

¶ Hic monebitur infirmus ut peccata sua privatim confiteatur, si in re ullâ magni momenti gravatam conscientiam sentiat. Quâ finitâ confessione, Presbyter (si id infirmus suppliciter atque ex animo petierit) eum absolvet in hunc modum.

Dominus noster Jesus Christus, qui reliquit Ecclesiæ suæ protestatem absolvendi omnes peccatores verè pœnitentes & in eum credentes, ipse pro ingenti misericordia suâ delicta tua tibi condonet. Ego verò authoritate ipsius mihi commissa absolvo te ab omnibus peccatis tuis, In Nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter dicet sequentem collectam.*

Oremus.

Clementissime Deus, qui juxta multitudinem miserationum tuarum ita deles peccata eorum quos peccatorum suorum verè pœnitet, ut eorum amplius non recorderis; aperi oculos misericordiæ tuæ super hunc famulum qui veniam & remissionem peccatorum efflagitat. In eo renova (Pater amantissime) quicquid in eo astu ac malitiâ Satanæ, aut ipsius carnali concupiscentiâ aut humanâ fragilitate corruptū est. Conserva & custodi infirmum hoc membrum in unitate Ecclesiæ; illius contritionem respice, illius lacrymas accipe, illius dolorem mitiga: prout tibi visum fuerit ipsi magis expedire. Et quia se suáque omnia uni misericordiæ tuæ committit, peccata præterita noli ipsi imputare; verùm eum beato Spiritu tuo corroboras. Cùm vero tibi visum fuerit ipsum hinc abducere, in gratiam tuam illum recipe, per merita chari ac prædilecti Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ Tum

¶ *Tum Minister hunc Psalmum recitabit.*

Psalm. lxxi.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & salva me.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut salvum me facias.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis & iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine, Domine spes mea à juventute mea.

In te confirmatus sum ex utero: & de ventre matris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude: ut cantem gloriam tuam totâ die magnitudinem tuam.

Ne projicias me in tempore senectutis: cùm deficiet virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

Dicentes, Deus dereliquit eum: persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confusione & pudore qui quærunt mala mihi.

Ego autem semper sperabo: & adjiciam super omnem laudem tuam.

Os meum annunciabit justitiam tuam totâ die salutare tuum.

Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentiam Domini: Domine memorabor justitiæ tuæ solius.

Deus docuisti me à juventute mea: & usque nunc pronunciabo mirabilia tua.

Et usque in senectam & senium Deus, ne derelinquas me.

Donec annuntiem brachium tuum generationi omni quæ ventura est.

Potentiam tuam & justitiam tuam, Deus usque in altissima quæ fecisti magnalia, Deus quis similis sit tibi?

Gloria Patri, &c.

Sicut erat in principio, &c.

¶ *His Additis.*

SAlvator mundi, qui per crucem & pretiosum sanguinem redemisti nos, salva nos & adjuva nos, supplices te rogamus ô Deus.

¶ *Deinde dicet Minister:*

OMnipotens Deus, qui est turris fortitudinis omnium sperantium in se: cui omnia subjiciuntur & obtemperant in cœlo, & in terrâ & sub terrâ, nunc & semper tuum esto munimentum; & faciat ut cognoscas ac sentias quod non sit aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo & per quod possis sanitatem & salutem consequi, præter unum

 nomen

nomen Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Et postea dicet:*

BEnignæ misericordiæ ac protectioni Dei te committimus, benedicat tibi Dominus, & custodiat te. Ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te & det tibi pacem, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Oratio pro Infante morbo laborante.*

OMnipotens Deus ac Pater summè misericors, cujus unius sunt vitæ ac mortis exitus. Infantem hunc, quæsumus, in lecto infirmitatis nunc jacentem oculis misericordiæ tuæ de cœlo respice. Visita eum ô Deus, in salutari tuo, eum præstituto tuo tempore dolore corporis libera, & salvum fac illius animam propter misericordiam tuam. Quod si tibi visum fuerit vitam illi in terrâ prorogare, tibi vivat, & fiat instrumentum gloriæ tuæ tibi navando fidelem operam, & benefaciendo in diebus suis; aut verò ipsum recipe in cœlestes illas mansiones, ubi animæ eorum qui obdormiunt in Domino Jesu, fruuntur sempiternâ quiete ac felicitate. Hæc concede, ô Domine, propter misericordiam tuam, in eodem Filio tuo Domino nostro Jesu Christo, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, semper unus Deus in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Oratio pro infirmis, dicend*
cùm vix ulla spes reliqua fu
erit futuræ convalescentiæ.

OMiserationum Pater
Deus omnis consolatio
nis, unicum auxilium nostru
in angustiis: Ad te confugim
opem tuam implorantes i
gratiam hujus famuli tui su
manu tuâ in extremâ corpo
ris infirmitate jacentis. Be
nigne ipsum respicias Dom
ne; & quanto magis qui fo
ris est homo corrumpitu
tanto magis eum gratiâ Spiri
tus tui corrobora quæsum
in eo qui intus est. Da
seriò errorum ante-acta vi
eum pœniteat, & firmiter cr
dat in Jesum Christum Fili
tuum, ut peccata illius p
misericordiam tuam deleau
& venia in cœlo obsigne
priusquam migret ex hac vi
& non conspiciatur amplius
Compertum habemus, Domi
ne, non esse verbum ullum in
possibile apud te, & quod po
lis, si tibi videatur, eum ri
amnum erigere, eique conc
dere ut diutius nobiscum m
neat. Attamen quoniam, qua
tum quidem conjicere est, pro
adest naturæ illius dissolutio
eum ita idoneum ac parat
præsta, quæsumus, adve
horam mortis, ut postqua
hinc in pace ac favore tuo m
graverit, anima illius in æte
num illud regnum tuum admi
ratur, per merita & mediati
onem Jesu Christi Filii tui uni
ci Domini & Servatoris nostri
Amen.

¶ *Commendatoria precatio pro infirmo sub horam decessus ex hac vitâ.*

OMnipotens Deus apud quem vivunt Spiritus justorum consummatorum, postquam ex terreno carcere liberati sunt; Hujusce famuli tui fratris nostri, animam in manus tuas humiliter commendamus, tanquam in manus fidelis conditoris ac clementissimi Servatoris, summâ cum animi demissione supplicantes, ut pretiosa habeatur in conspectu tuo. Eam ablue, quæsumus, in sanguine agni illius immaculati, qui occisus est ad tollenda peccata mundi ut purgatis ablatisque inquinamentis quibuscunque, in medio mundi hujusce miseri & nequam, se contaminaverit per concupiscentiam carnis & fraudes Satanæ, exhiberi possit sancta & immaculata in conspectu tuo. Nos autem superstites, hoc aliisque similibus quotidianis mortalitatis nostræ spectaculis, edoce quàm fragilis sit & incerta conditio nostra; & dies nostros ita computare ut dum hic vivimus animum seriò intendamus ad sanctam & cœlestem illam sapientiam, quæ tandem nos perducat ad vitam æternam, propter merita Jesu Christi Filii tui unici Domini nostri. *Amen.*

¶ *Oratio pro mente malis, aut iis qui conscientiæ stimulis exagitantur.*

BEnedicto Deus, miserationum Pater & Deus omnis consolationis, hunc famulum tuum afflictum & jacentem benignè ac misericorditer respice. Amara scribis adversus eũ, & facis ut eum possideant priores iniquitates suæ, ipsi graviter insidet ira tua, anima autem ejus tota conturbata est. Verùm, Deus misericors, qui sanctum Verbum tuum scripsisti ad nostram doctrinam, ut per patientiam & consolationem sanctarum Scripturarum spem habeamus, da ut seipsum cognoscat, & minas ac promissiones tuas rectè capiat, adeò ut neque desinat in te confidere, neque fiduciam suam in ullo alio præterquam in te uno collocet. Eum corrobora ac sustenta adversùs eas omnes tentationes quibus impetitur, & omnes illius animi æstus tranquilla. Noli quassatam arundinem frangere, & linum fumigans extingueres. Ne januam miserationum tuarum occludas in ira; sed fac ut audiat gaudium & lætitiam, ut lætentur ossa quæ confregisti. Eum à metu inimici libera, & ostende faciem tuam ei, & da ei pacem, per merita & mediationem Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

COMMUNIO
INFIRMORUM.

¶ *Cum omnes mortales improvisis multis periculis, morbis & infirmitatibus obnoxii sint, & semper incertis quando ipsis ex hac vitâ emigrandum fuerit. Ideò ut semper sint ad mortem parati quandocunque omnipotenti Deo visum fuerit eos vocare. Parochi suos subinde (maximè verò grassante pestilentiâ aut aliâ lue contagiosâ) Parochianos sedulò monebunt, ut sacram corporis & sanguinis Christi Servatoris nostri Communionem frequenter participent, quando scilicet publicè administrabitur in Ecclesia. Sic enim fiet ut siquando fuerint subitaneo morbo correpti, minus sint soliciti, si tunc ea caruerint. Verùm si infirmus non possit in Ecclesiam se conferre, & interea cupiat Sacræ Communionis particeps fieri in privatis ædibus; tum id opportunè Parocho significabit, una & numerum eorum qui sunt Sacram Communionem cum ipso participaturi (erunt autem numero tres aut saltem duo) nactisque locum idoneum in domo infirmi cum omnibus necessariis ita paratis ut Parochus ritè & eâ quâ par est reverentiâ, ministrare queat, ibidem Sacram Communionem celebrabit, facto initio à Collectâ, Epistolâ & Evangelio subsequentibus.*

Collecta.

Omnipotens æternæ Deus, humani generis conditor, qui quos diligis corripis, & castigas quemcunque recipis, ut hujus famuli tui sub manu tuâ morbo laborantis miserearis, quæsumus; præstes etiam ut infirmitatem suam patienter ferat, & corporis sanitatem recipiat (si sic clementiæ tuæ videatur) quandocunque autem anima ejus è corpore migraverit, exhibeatur immaculata coram te, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Heb. xii. 5.

Fili mi, noli negligere disciplinam Domini; neque fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit.

Evan-

Evangelium. S. Joan. v. 24.

AMen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, & in judicium non venit sed transit à morte in vitam.

¶ *Quibus peractis Presbyter perget juxta formulam jam præscriptam pro Sacra Communione, initio facto ab his verbis* [Vos quos verè & serio peccatorum, *&c.*]

¶ *Quum ventum fuerit ad distributionem Sancti Sacramenti, Presbyter primò Sacram Communionem ipse accipiet; deinde iis qui eam cum infirmo participaturi sunt, postremo infirmo ipsi administrabit.*

¶ *Siquis verò Sacramentum corporis & sanguinis Christi non participet, sive id contingat propter morbi vehementiam, sive quod id tempestivè Parocho non significaverit; aut quod defuerint qui cum eo Sacram Communionem participarent, aut propter aliud quodpiam legitimum impedimentum Parochus hoc ipsum edocebit, nempe quod si eum peccatorum suorum verè pœniteat, & firmiter credat quod Jesus Christus pro eo mortem in cruce pertulerit, & propter ipsius redemptionem sanguinem suum effuderit, beneficia quæ inde acceperit gratâ memoriâ recolens, & pro iis gratias agens ex animo, tum corpus & sanguinem Christi Servatoris nostri manducat & bibit, quantum attinet ad salutem animæ, etiamsi ore Sacramentum non participet.*

¶ *Cùm infirmus simul visitatur & Sacram Communionem participat, Presbyter, quo citius absolvat, cùm ventum fuerit ad Psalmum* [In te Domine speravi] *in formulâ pro Visitatione Infirmorum, ibi finem faciet & statim transibit ad Sacram Communionem.*

¶ *Pestilentiâ, sudore, aut aliis ejusmodi morbis contagiosis grassantibus, adeo ut nullus Parochianorum reperiatur qui cum infirmis Sacram Communionem participet, in eorum privatis ædibus propter metum contagionis, si id expressè & enixè flagitaverit infirmus, Ministro licebit cum eo solo eam participare.*

ORDO

Pro Sepultura Mortuorum.

¶ *Hic notandum est quod sequens Officium est usurpandum pro iis qui mortui fuerint sacro Baptismo non initiati aut Excommunicati, aut qui mortem sibi ipsi intulerint.*

¶ *Presbyter & Clerici obviam euntes feretro ad ingressum Cœmeterii, ac preeuntes seu in Eccle am, seu ad Sepulchrum, dicent aut cantabunt:*

EGo sum resurrectio & vita, qui credit in me etiamsi mortuus fuerit vivet, & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum. S. *Joan.* xi. 25, 26.

Scio quod redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum; & rursum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum; quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt & non alius. *Job.* xix. 25, 26, 27.

Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium quòd nec auferre quid possumus. Dominus dedit, Dominus abstulit, sit Nomen Domini benedictum. 2 *Tim.* vi. 7. *Job.* i. 21.

¶ *Postquam ingressi fuerint Ecclesiam, alter horum sequentium Psalmorum aut etiam uterque prælegetur.*

Psalm. xxxix.

DIxi custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.

Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversum me.

Obmutui & humiliatus sum; & silui à bonis: & dolor meus renovatus est.

Concaluit cor meum intra me: & in meditatione mea exardescet ignis.

Locutus sum in lingua mea, notum fac mihi Domine finem meum.

Et numerum dierum meorum quis est; ut sciam quid desit mihi.

Ecce mensurabiles posuisti dies meos, & substantia mea tanquam nihilum ante te.

Veruntamen universa vanitas, omnis homo vivens.

Veruntamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur.

Thesaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Dominus?

Et

& substantia mea apud te est.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me.

Obmutui & non aperui os meum, quoniam tu fecisti: amove à me plagas tuas.

A fortitudine manus tuæ ego defeci: in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem.

Et tabescere fecisti sicut araneam animam ejus: veruntamen vanè conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam, Domine, & deprecationem meam, auribus percipe lacrymas meas.

Ne sileas: quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigerer prius quàm abeam, & amplius non ero.

Gloria Patri, &c.

Psalm. XC.

DOmine, refugium factus es nobis à generatione in generationem.

Priusquam montes fierent aut formaretur terra & orbis, à seculo, & in sæculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præteriit.

Et custodia in nocte: Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret, & arescat.

Quia defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati sumus.

Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri defecerunt, & in ira tua defecimus.

Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni.

Si autem in potentatibus, octoginta anni, & amplius eorum, labor & dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo, & corripiemur.

Quis novit potestatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare.

Dexteram tuâ sic notâ fac: & eruditos corde in sapientia.

Convertere Domine usquequo: & deprecabilis esto super servos tuos.

Repleti sumus manè misericordiâ tuâ: & exultavimus & delectati sumus in omnibus diebus nostris.

Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti: annis quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

Et sic splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige super nos: & opus manuum nostrarum erige.

Gloria Patri, &c.

¶ *Tum sequetur lectio desumpta ex Epistola S. Pauli ad Corinthios, priore, capite decimo quinto.*

CHristus surrexit ex mortuis primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors: & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur: ita & in Christo omnes vivificabuntur: unusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: deinde ii qui sunt Christi, qui in adventum ejus crediderunt. Deinde finis: cùm tradiderit regnum Deo, & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Novissimè autem inimica destruetur mors. Omnia enim subjecit sub pedibus ejus. Cùm autem dicat, omnia subjecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subjecit ei omnia. Cùm autem subjecta fuerint illi omnia: tunc & ipse Filius subjectus erit ei, qui subjecit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? Utquid & baptizantur pro illis? Utquid & nos periclitamur omni hora? Quotidiè morior propter vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro. Si (secundum hominem) ad bestias pugnavi Ephesi: quid mihi prodest si mortui non resurgunt? Manducemus & bibamus; cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate justè: & nolite peccare, ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicit aliquis: quomodo resurgunt mortui? Quali autem corpore venient? Insipiens tu, quod seminas non vivificatur, nisi prius moriatur. Et quid seminas? non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum: ut puta tritici, aut alicujus cæterorum. Deus dat illi corpus sicut vult: & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrium, alia piscium. Et corpora cœlestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium. Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. Stella enim differt à stella in claritate: sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in virtute. Seminatur corpus animale, surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est & spiritale, sicut scriptum est, factus primus homo Adam, in animam viventem: novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod spiritale. Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cœlo, cœlestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Igitur sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc autem dico fratres, quia caro

caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit. Ecce mysterium vobis dico: omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba (canet enim tuba & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur.) Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionem; & mortale hoc, induere immortalitatem. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem: tum fiet sermo qui scriptus est, absorpta est mors in victoria. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors stimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum est: virtus vero peccati, lex; Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum. Itaque fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles: abundantes in omni opere Domini semper, scientes quod labor vester non est inanis in Domino.

¶ *Cum ventum est ad sepulchrum, dum paratur cadaver mox terræ mandandum, Presbyter dicet, aut Presbyter & Clerici cantabunt:*

Job. 14.

HOmo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit, velut umbra & nunquam in eodem statu permanet.

Mediâ vitâ in morte sumus, quem quærimus adjutorem nisi te Domine, qui ob peccata nostra juste irasceris.

Ast Domine Deus sanctissime, Domine fortissime, sancte & summè misericors Salvator, a maris doloribus æternæ mortis ne tradas nos.

Tu Domine qui cognoscis occulta cordium nostrorum, precibus nostris misericordiæ tuæ aures ne occludas; sed parce nobis Domine sanctissime, Deus fortissime, sancte & misericors Salvator, tu æquissime judex æterne, ne patiaris nos in extremâ horâ ullis mortis doloribus à te excidere.

¶ *Deinde dum terra in cadaver injicietur ab aliquo adstantium, Presbyter dicet:*

CUm omnipotenti Deo visum sit pro ingenti misericordiâ suâ, animam charissimi fratris nostri jam defuncti ad se suscipere; mortuum ejus corpus humo mandamus, terram terræ, cinerem cineribus, pulverem pulveri, in spem certam & indubitatam resurrectionis ad vitam æternam; per Dominum nostrum Jesum Christum qui transformabit corpus humilitatis nostræ, configurandum corpori claritatis suæ, secundum operationem virtutis suæ quâ possit subjicere sibi omnia.

¶ *Tum dicetur aut cantabitur,*

AUdivi vocem de cœlo, dicentem mihi, scribe, beati mortui qui in Domino moriuntur; A modo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis, *Apoc.* 14. 13.

¶ *Tum dicet Presbyter :*

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem : Sed libera nos à malo. *Amen.*

Presbyter.

OMnipotens Deus, apud quem vivunt spiritus eorum qui hinc discedunt in Domino, & apud quem animæ fidelium postquam exuerunt onus corporis lætantur & felicitate fruuntur, agimus tibi gratias ex animo propterea quod hunc fratrem nostrum eximere voluisti ærumnis hujus mundi nequam ; supplicantes ut velis pro ingenti illâ tuâ benignitate, numerum electorum tuorum brevi adimplere, & regnum tuum accelerare ; ut nos, cum iis omnibus qui ex hac vitâ migrarunt in verâ fide sancti Nominis tui, perfectam consummationem nostram ac felicitatem tam corporis quàm animæ consequamur in gloriâ tuâ sempiternâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collecta.

MIsericors Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est resurrectio & vita ; in quem quicunque credit, vivet etiamsi moriatur ; & quicunque vivit & credit in ipsum, non morietur in æternum. Qui etiam nos docuit per sanctum suum Apostolum Paulum, ut non tristaremur, tanquam ii qui spem non habent, eorum causâ qui dormiunt in ipso ; supplices te rogamus ô Pater, ut nos suscites à morte peccati ad vitam justitiæ, ut cùm ex hac vitâ migrabimus, in ipso quiescamus, prout spes est hunc fratrem nostrum quiescere ; & ut in communi illa resurrectione in die novissimo, reperiamur accepti in conspectu tuo, & benedictionem eam consequamur quam dilectissimus Filius tuus pronunciabit omnibus diligentibus ac timentibus te, dicens, Venite Patris mei filii benedicti, recipite regnum illud quod vobis paratum est ab origine mundi. Hoc largire, quæsumus, ô Pater misericors, per Jesum Christum Mediatorem & Redemptorem nostrum. *Amen.*

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus sit semper cum omnibus nobis. *Amen.*

GRATIARUM ACTIO
PRO
MULIERIBUS POST PARTUM
VULGO
PURIFICATIO MULIERUM.

¶ *Mulier consueto tempore post puerperium veniet in Ecclesiam decente habitu induta ibique loco conveniente genua flectet, pro more solito, aut prout jusserit Ordinarius, deinde dicet ei Presbyter,*

QUandoquidem omnipotenti Deo visum est pro benignitate suâ in partu salvam te præstare, & magno puerperii periculo eximere, propterea Deo gratias ages ex animo ac dices:

¶ *Tum Presbyter dicet hunc Psalmum.*

Psalm. cxvi.

DIlexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

Quia inclinavit aurem suam mihi: & in diebus meis invocabo.

Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni invenerunt me.

Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi.

O Domine libera animam meam: misericors Dominus, & justus, & Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus: humiliatus sum & liberavit me.

Convertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi:

Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

Placebo Domino in regione vivorum.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

Aut hunc Psalmum.

Psalm. cxxvii.

NIsi Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem: frustra vigilat, qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cum

Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini, Filii: merces fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu parentis: ita filii excussorum.

Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri, &c.

¶ *Deinde Presbyter dicet:*

Oremus.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia & gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

Minister.

Salvum fac Domine hanc mulierem ancillam tuam.

Responsum.

Quæ sperat in te.

Minister.

Esto ei turris fortitudinis.

Responsum.

A facie inimici.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

Oremus.

OMnipotens Deus, demisse gratias tibi agimus, quod hanc mulierem ancillam tuam à partûs dolore & periculo ingenti liberare dignatus sis; concede quæsumus, Pater summè misericors, ut auxiliante gratiâ tuâ tum fideliter vivat, & juxta voluntatem tuam in hac præsenti vitâ ambulet, tum etiam particeps fiat æternæ gloriæ in futurâ, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Mulier quæ accedit ut gratias agat, offerre debet solitas oblationes; & si Sacra Communio celebretur, eam decet illius participem fieri.*

COM-

COMMINATIO,

SEU

Denunciatio iræ & judiciorum Dei adversus peccatores, cum quibusdam orationibus, Quadragesimæ prima die & aliis temporibus, jubente Ordinario, usurpanda.

¶ *Post absolutas Preces Matutinas, & recitatam pro more consueto Litaniam, Presbyter de suggestu illo inferiore de quo recitantur Preces, aut de superiore, unde Conciones habentur, dicet:*

FRatres, in Ecclesiâ Primitivâ, pia fuit olim disciplina ut initio Quadragesimæ, manifestorum criminum rei ad publicam pœnitentiam cogerentur, & in hoc mundo plecterentur quo eorum animæ salvæ fierent in die Domini; & ut alii eorum exemplo admoniti, magis metuerent peccare.

Hujus publicæ pœnitentiæ loco donec eadem disciplina restitui possit: (quod maximè expetendum) visum est ut hoc tempore generales maledictionis Dei adversus impœnitentes peccatores sententiæ, audientibus vobis omnibus, legerentur ex vigesimo capite Deuteronomii, aliisque Scripturæ locis desumptæ; & ut vos ad singulas sententias respondeatis, *Amen.* In eum nempe finem ut vos edocti quanta sit Dei indignatio adversus peccatores, citius ad seriam veramque pœnitentiam excitemini, & circumspectè ambuletis, his præsertim periculosis temporibus, ab iis vitiis abhorrentes, quæ maledictioni Divinæ obnoxia esse ore proprio affirmatis.

Minister.

MAledictus homo qui facit sculptile & conflatile, ut illud colat. *Deut. 27. 15.*

¶ *Respondebit Populus & dicet,*

Amen.

Mini-

Minister.

Ver. 16. Maledictus qui maledixerit Patri suo aut Matri su[æ].

Responsio.

Amen.

Minister.

Ver. 17. Maledictus qui transfert terminum Proximi sui.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 18. Maledictus qui errare facit cœcum in itinere.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 19. Maledictus qui pervertit judicium advenæ, pupilli & viduæ.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 24. Maledictus qui clam percusserit Proximum suum.

Responsum.

Amen.

Minister.

Levit. 20. 10. Maledictus siquis mœchatus fuerit cum uxore Proximi sui.

Responsum.

Amen.

Minister.

Deut. 27. 25. Maledictus qui accipit munera, ut percutiat animam sanguinis innocentis.

Responsum.

Amen.

Minister.

Jer. 17. 5. Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor ejus.

Responsum.

Amen.

Minister.

S. Mat. 25. 41. 1 Cor. 6. 9, 10. Maledicti qui sunt immisericordes, scortatores & adulteri, avari, idololatræ, maledici, ebriosi & rapaces.

Responsum.

Amen.

Psalm. 119. 21. JAm verò, cum maledicti sint omnes (attestante Davide Propheta) qui errant & declinant à mandatis Dei, agite, terribilis illius judicii, capitibus nostris imminentis ac semper instantis memores, convertamur ad Dominum Deum nostrum cum omni contritione

cordis

...rdis animique demissione, plangentes ac lamentantes ...am nostram flagitiosam; delicta nostra agnoscentes confitentes, atque operam dantes ut fructus feramus ...gnos pœnitentiæ. Jam enim securis ad radicem arbo-... posita est, adeò ut omnis arbor quæ non facit fru-... bonum, exscindetur & in ignem mittetur. Hor-...ndum est incidere in manus Dei viventis. Ipse pluet ...er peccatores laqueos, ignis & sulphur & spiritus pro-...ellarum pars calicis eorum. Ecce enim Dominus egre-...ietur de loco suo, ut visitet iniquitatem habitatoris ...ræ contra eum. Et quis poterit cogitare diem adven-...s ejus? Et quis stabit ad videndum eum? Ejus ven-...tilabrum in manu sua & permundabit aream suam; & ...ongregabit triticum suum in horreum; paleas autem ...omburet igni inextinguibili. Dies Domini sicut fur in ...octe, ita veniet. Cùm enim dixerint pax & securitas; ...unc repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in ...tero habentis & non effugient. Tunc apparebit ira Dei in die vindictæ quam obstinati peccatores, secundum ...uritiam cordis sui thesaurizaverunt sibi, qui divitias ...onitatis Dei & patientiæ & longanimitatis contempse-...unt, quum eos quotidie vocaret ad pœnitentiam. Tunc ...lamabunt ad me (inquit Dominus) & non exaudiam; ...quærent me matutino tempore & non invenient; quia ...oderant scientiam, nec receperunt disciplinam Domini, ...ed abhorruerunt à consilio meo: & correctionem ...meam despexerunt. Tunc nimis serò postulabunt post ...clausum ostium, & petent misericordiam in die judicii. O terribilem vocem justissimi judicii, quæ contra eos ...pronunciabitur, quum dicetur ad illos; Ite maledicti in ignem æternum qui paratus est Diabolo & angelis suis. ...ideò fratres prospiciamus nobis tempore accepto, dum ...adest dies salutis. Ecce enim nox veniet quum nemo poterit operari. Sed dum lucem habemus credamus in lucem & ambulemus tanquam filii lucis, ne abjiciamur in tenebras exteriores, ubi fletus & stridor dentium. Non abutamur bonitate Dei nos ad resipiscentiam mi-sericorditer invitantis, & pro immensâ clementiâ suâ, præteritorum veniam promittentis, modo ad eum ex animo & sincero corde convertamur. Quia si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur; & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana, alba erunt. Convertimini (ait Dominus) ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor novum & spiritum novum: & quare moriemini domus Israel, quia nolo mortem mo-rientis, dicit Dominus Deus? revertimini & vivite. Quanquam peccaverimus, advocatum habemus apud

Patrem

Mat. 3. 10. *Hebr.* 10. 31. *Psal.* 11. 6. *Es.* 28. 21. *Mal.* 3. 2. *Mat.* 3. 12. 1 *Thess.* 5. 2, 3. *Rom.* 2. 4, 5. *Prov.* 1. 28, 29, 30. *Mat.* 25. 10, 11, 12. *Mat.* 25. 41. 1 *Cor.* 6. 2. *Joan.* 9. & 12. 35, 36. *Mat.* 25. 30. *Es.* 1. 18. *Ezech.* 18. 30, 31, 32.

1 Joan. 2. 1. Patrem Jesum Christum justum; & ipse est propi[tiatio] pro peccatis nostris. Quia ipse vulneratus est pr[opter] iniquitates nostras, & attritus propter scelera n[ostra].
Es. 53.5. Convertamus igitur ad eum qui misericorditer re[cipit] omnes resipiscentes peccatores, persuasum nobis ha[ben]tes ipsum paratum esse ad recipiendum nos, & ad ig[no]scendum nobis, si verè resipiscentes ad eum accedam[us], si nosmetipsos ei subjiciamus, & deinceps in viis [ejus]
Mat. 11. 30. ambulemus: si suave jugum & onus suum leve tol[lere] velimus super nos, ut eum sequamur in humilit[ate], patientia & charitate, & sancti sui Spiritus modera[mine] dirigamur; ejus gloriam semper quærentes, & ipsi servientes in nostra vocatione prout tenemur, cum [gra]tiarum actione. Hæc si præstiterimus, liberabit [nos] Christus ab execratione legis, & ab extrema maledicti[o]ne quæ illis eveniet, qui collocabuntur ad sinistra[m]: nos autem ad dextram collocabit, & gratuitâ illâ Pa[tris] sui benedictione nos vocabit, jubens ut regnum [suum] gloriosum possideamus; ad quod ipse dignetur [nos] omnes perducere propter infinitam suam miseric[or]diam. *Amen.*

Tum universi in genua procumbent, Presbyter autem & Clerici flexis genibus, in eo loco ubi solet dici Litania hunc Psalmum recitabunt.

PSAL. LI.

Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam: & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatũ meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dile[xi]sti: incerta & occulta sapien[tiæ] tuæ manifestasti mihi.

Asperges me Domine hyss[o]po & mundabor: lavabis me, [&] super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudi[um] & lætitiam: & exultabunt os[sa] humiliata.

Averte faciem tuam à pecca[tis] meis: & omnes iniquitat[es] meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & Spiritum rectum innov[a] in visceribus meis.

Ne projicias me à facie tua: & Spiritum Sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: & Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea justitiam tuam.

Do-

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo Spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri, &c.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. Amen.

Minister.

Salvos fac Domine famulos tuos.

Responsum.

Qui sperant in te.

Minister.

Mitte illis auxilium ab alto.

Responsum.

Et omni tempore potenter eos protege.

Minister.

Adjuva nos ô Deus Servator noster.

Responsum.

Et propter gloriam Nominis tui libera nos; propitius esto nobis peccatoribus, propter nomen tuum.

Minister.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsum.

Et clamor noster ad te perveniat.

Minister.

Oremus.

PReces nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

O Potentissime Deus, ac pater misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil odisti eorum quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitate suâ & salvus fiat, misericorditer peccata nostra nobis condona; recipe & consolare nos qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri; non nisi uni tibi licet peccata condonare. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redemisti. Non intres in judicium cum servis tuis qui vilis terra sumus & miseri peccatores; sed ita iram tuam à nobis averte, qui demisse vilitatem nostram agnoscimus & quos verè peccatorum pœnitet; & sic festina ad adjuvandum nos in hoc sæculo, ut in futuro tecum vivamus in æternum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ Tum

¶ *Tum Populus hic dicet quod sequitur post Ministrum.*

CONverte nos, misericors Domine, & convertemur. Propitius esto Domine, propitius esto populo tuo qui ad te convertitur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & plenus miserationum, longanimis & multæ misericordiæ. Tu parcis cum pœnas meremur, & in irâ tuâ de misericordia cogitas. Parce populo tuo, misericors Domine, parce, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium. Exaudi nos Domine quia benigna est misericordia tua, & secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos, per merita & mediationem filii tui benedicti Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Tum Minister solus dicet*

BEnedicat nobis Dominus & custodiat nos. Convertat Dominus vultum suum ad nos, & det nobis pacem, nunc & semper. *Amen.*

PSALTERIUM DAVIDIS,

JUXTA

Vulgatam Latinorum VERSIONEM.

Matutinæ Preces. *Dies* I.

Psal. I.

BEatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit: & in cathedra pestilentiæ non sedit.

2 Sed in lege Domini voluntas ejus: & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

3 Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo.

4 Et folium ejus non defluet: & omnia quæcunque faciet prosperabuntur.

5 Non sic impii, non sic: sed tanquam pulvis, quem projicit ventus à facie terræ.

6 Ideò non resurgent impii in judicio: neque peccatores in concilio justorum.

7 Quoniam novit Dominus viam justorum: & iter impiorum peribit.

Psal. II.

QUare fremuerunt gentes: & populi meditati sunt inania?

2 Astiterunt reges terræ, & principes convenerunt in unum: adversus Dominum, & adversus Christum ejus.

3 Dirumpamus vincula eorum: & projiciamus à nobis jugum ipsorum.

4 Qui habitat in cœlis irridebit eos: & Dominus subsannabit eos.

5 Tunc loquetur ad eos in ira sua: & in furore suo conturbabit eos.

6 Ego autē constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus: prædicans præceptum ejus.

7 Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te.

8 Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam: & possessionē tuā terminos terræ.

9 Reges eos in virga ferrea: & tanquam vas figuli confringes eos.

10 Et nunc Reges intelligite:

te: erudimini qui judicatis
terram.
11 Servite Domino in timo-
re: & exultate ei cum tremore.
12 Apprehendite discipli-
nam, nequando irascatur Do-
minus: & pereatis de via justa.
13 Cùm exarserit in brevi
ira ejus: beati omnes qui con-
fidunt in eo.

Psal. III.

DOmine quid multiplicati
sunt qui tribulant me?
Multi insurgunt adversùm me.
2 Multi dicunt animæ meæ:
Non est salus ipsi in Deo ejus.
3 Tu autem Domine susce-
ptor meus es: gloria mea, &
exaltans caput meum.
4 Voce meâ ad Dominum
clamavi: & exaudivit me de
monte sancto suo.
5 Ego dormivi & soporatus
sum, & exurrexi: quia Domi-
nus suscepit me.
6 Non timebo millia populi
circundantis me: exurge Domi-
ne, salvum me fac Deus meus.
7 Quoniam tu percussisti
omnes adversantes mihi sine
causâ: dentes peccatorum con-
trivisti.
8 Domini est salus: & super
populum tuum benedictio tua.

Psal. IV.

CUm invocarem, exaudivit
me Deus justitiæ meæ:
in tribulatione dilatâsti mihi.
2 Miserere mei: & exaudi
orationem meam.
3 Filii hominũ usquequò gra-
vi corde: Ut quid diligitis vani-
tatem, & quæritis mendacium?
4 Et scitote, quoniam mirifi-
cavit Dominus sanctum suum:
Dominus exaudiet me cùm cl-
mavero ad eum.
5 Irascimini, & nolite pe-
re: quæ dicitis in cordibus
stris, in cubilibus vestris c
pungimini.
6 Sacrificate sacrificium
stitiæ, & sperate in Domi
Multi dicunt, Quis ostendit
bis bona?
7 Signatum est super nos
men vultus tui Domine: de
sti lætitiam in corde meo.
8 A fructu frumenti, vi
olei sui: multiplicati sunt.
9 In pace in idipsum d
miam: & requiescam.
10 Quoniam tu Domine si
gulariter in spe: constitu
me.

Psal. V.

VErba mea auribus perci
Domine: intellige cla-
morem meum.
2 Intende voci oratio
meæ: Rex meus & Deus me
3 Quoniam ad te orab
Domine manè exaudies voc
meam.
4 Manè astabo tibi & vi
bo: quoniam non Deus vole
iniquitatem tu es.
5 Neque habitabit juxta
malignus: neque permanebu
injusti ante oculos tuos.
6 Odisti omnes, qui ope-
rantur iniquitatem: perdes
omnes, qui loquuntur men-
dacium.
7 Virum sanguinum & do-
losum: abominabitur Domi-
nus.
8 Ego autem in multitudine
misericordiæ tuæ introibo in
domum tuam: adorabo ad tem-
plum sanctum tuum in timore
tuo.

Domine deduc me in ju-
[illegible] tua: propter inimicos
[illegible] dirige in conspectu tuo
[illegible] meam.
10 Quoniam non est in ore
[illegible] veritas: cor eorum va-
[illegible] est.
11 Sepulchrum patens est
[illegible]tur eorum, linguis suis dolo-
[illegible]gebant: judica illos Deus.
12 Decidant à cogitationi-
[illegible] suis, secundùm multitudi-
[illegible] impietatum eorum expelle
[illegible]: quoniam irritaverunt te
[illegible]mine.
13 Et lætentur omnes qui spe-
[illegible]t in te: in æternum exulta-
[illegible]t, & habitabis in eis.
14 Et gloriabuntur in te om-
[illegible] qui diligunt nomen tuum:
[illegible]oniam tu benedices justo.
15 Domine, ut scuto bonæ
[illegible]luntatis tuæ: coronâsti nos.

VESP. PRECES.

Psal. VI.

DOmine ne in furore tuo
arguas me: neque in
ira tua corripias me.
2 Miserere mei Do-
[illegible]ine, quoniam infirmus sum:
[illegible]na me Domine, quoniam con-
[illegible]rbata sunt ossa mea.
3 Et anima mea turbata est
[illegible]aldè: sed tu Domine usque-
[illegible]uo?
4 Convertere Domine, &
[illegible]ipe animam meam: salvum
[illegible]e fac propter misericordiam
[illegible]uam.
5 Quoniam non est in morte
[illegible]ui memor sit tui: in inferno
[illegible]utem quis confitebitur tibi?
6 Laboravi in gemitu meo, la-
[illegible]abo per singulas noctes lectum
[illegible]eum: lachrymis meis stratum
[illegible]eum rigabo.

7 Turbatus est à furore o-
culus meus: inveteravi inter
omnes inimicos meos.
8 Discedite à me omnes qui
operamini iniquitatem: quo-
niam exaudivit Dominus vo-
cem fletûs mei.
9 Exaudivit Dominus depre-
cationem meam: Dominus o-
rationem meam suscepit.
10 Erubescant & conturben-
tur vehementer omnes inimici
mei: convertantur & erube-
scant valdè velociter.

Psal. VII.

DOmine Deus meus in te
speravi: salvum me fac
ex omnibus persequentibus me,
& libera me.
2 Nequando rapiat ut leo
animam meam: dum non est,
qui redimat, neque qui salvum
faciat.
3 Domine Deus meus, si fe-
ci istud: si est iniquitas in ma-
nibus meis.
4 Si reddidi retribuentibus
mihi mala: decidam meritò ab
inimicis meis inanis.
5 Persequatur inimicus ani-
mam meam, & comprehendat,
& conculcet in terra vitã meam:
& gloriam meam in pulverem
deducat.
6 Exurge Domine in ira tua:
& exaltare in finibus inimico-
rum meorum.
7 Et exurge Domine Deus
meus in præcepto quod manda-
sti: & synagoga populorum cir-
cundabit te.
8 Et propter hanc in altum
regredere: Dominus judicat
populos.
9 Judica me Domine secundũ
justitiam meam: & secundum
innocentiam meam super me.

10 Consumetur nequitia peccatorum, & diriges justum: scrutans corda & renes Deus.

11 Justum adjutorium meum à Domino: qui salvos facit rectos corde.

12 Deus judex justus, fortis, & patiens: nunquid irascitur per singulos dies.

13 Nisi conversi fueritis, gladium suum vibrabit: arcum suum tetendit, & paravit illum.

14 Et in eo paravit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit.

15 Ecce parturiit injustitiam: concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

16 Lacum aperuit, & effodit eum: & incidit in foveam, quam fecit.

17 Convertetur dolor ejus in caput ejus: & in verticem ipsius iniquitas ejus descendet.

18 Confitebor Domino secundùm justitiam ejus: & psallam nomini Domini altissimi.

Psal. VIII.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra!

2 Quoniam elevata est magnificentia tua: super cœlos.

3 Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum & ultorem.

4 Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

5 Quid est homo, quòd memor es ejus? aut filius hominis, quoniam visitas eum.

6 Minuisti eum paulò
ab Angelis; gloriâ & ho
coronasti eum, & consti
eum super opera manuum
rum.

7 Omnia subjecisti sub
dibus ejus: oves & boves
versas, insuper & pecora ca

8 Volucres cœli, & pi
maris: qui perambulant s
tas maris.

9 Domine Dominus no
quam admirabile est n
tuum in universa terra!

MATUT.

Psal. IX.

Confitebor tibi Do
in toto corde m
narrabo omnia mi
bilia tua.

2 Lætabor & exultabo in t
psallam nomini tuo, Alt
sime.

3 In convertendo inimic
meum retrorsum: infirmab
tur, & peribunt à facie tua.

4 Quoniam fecisti judici
meum, & causam meam: se
sti super thronum qui judic
justitiam.

5 Increpasti gentes, & p
iit impius: nomen eorum
lesti in æternum, & in secul
sæculi.

6 Inimici defecerunt fra
in finem: & civitates
destruxisti.

7 Periit memoria eorum c
sonitu: & Dominus in æter
num permanet.

8 Paravit in judicio thron
suum: & ipse judicabit orb
terræ in æquitate, judicabit p
pulos in justitia.

9 Et factus est Domin
fugium pauperi: adjut

...rtunitatibus in tribula-
...e,
10 Et sperent in te qui no-
...nt nomen tuum: quoniam
...n dereliquisti quærentes te
...mine.
11 Psallite Domino qui ha-
...t in Sion: annunciate inter
...tes studia ejus.
12 Quoniam requirens san-
...inem eorum recordatus est:
...n est oblitus clamorem pau-
...um.
13 Miserere mei Domine:
...e humilitatem meam de ini-
...cis meis.
14 Qui exaltas me de portis
...rtis: ut annunciem omnes
...dationes tuas in portis filiæ
...on.
15 Exultabo in salutari tuo:
...ixæ sunt gentes in interitu
...e n fecerunt.
16 In laqueo isto quem ab-
...onderunt: comprehensus est
...s eorum.
17 Cognoscetur Dominus ju-
...icia faciens: in operibus ma-
...um suarum comprehensus est
...eccator.
18 Convertantur peccatores
...n infernum: omnes gentes quæ
...blivisćuntur Deum.
19 Quoniam non in finem
...blivio erit pauperis: patien-
...a pauperum non peribit in
...nem.
20 Exurge Domine, non con-
...ortetur homo: judicentur
...entes in conspectu tuo.
21 Constitue Domine legi-
...latorem super eos: ut sciant
...entes quoniam homines sunt.

PSAL. 10. *Secundum Heb.*

UT quid Domine recessisti
longe: despicis in op-
portunitatibus in tribula-
tione?

2 Dum superbit impius, in-
cenditur pauper: comprehen-
duntur in consiliis quibus co-
gitant.
3 Quoniam laudatur pecca-
tor in desideriis animæ suæ: &
iniquus benedicitur.
4 Exacerbavit Dominum
peccator: secundùm multitu-
dinem iræ suæ non quæret.
5 Non est Deus in conspe-
ctu ejus: inquinatæ sunt viæ
illius in omni tempore.
6 Auferuntur judicia tua à
facie ejus: omnium inimicorum
suorum dominabitur.
7 Dixit enim in corde suo:
Non movebor à generatione in
generationem, sine malo.
8 Cujus maledictione os
plenum est, & amaritudine, &
dolo: sub lingua ejus labor &
dolor.
9 Sedet in insidiis cum divi-
tibus in occultis: ut interfi-
ciat innocentem.
10 Oculi ejus in pauperem
respiciunt: insidiatur in ab-
scondito, quasi leo in spelunca
sua.
11 Insidiatur ut rapiat pau-
perem: rapere pauperem dum
attrahit eum.
12 In laqueo suo humilia-
bit eum: inclinabit se, & ca-
det cum dominatus fuerit pau-
perum.
13 Dixit enim in corde suo:
Oblitus est Deus, avertit fa-
ciem suam ne videat in finem.
14 Exurge Domine Deus,
exaltetur manus tua: ne obli-
viscaris pauperum.
15 Propter quid irritavit
impius Deum: dixit enim in
corde suo, non requiret.
16 Vides quoniam tu labo-
rem, & dolorem consideras: ut
tradas eos in manus tuas.

17 Tibi

17 Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.
18 Contere brachium peccatoris & maligni: quæritur peccatum illius, & non invenietur.
19 Dominus regnabit in æternum, & in sæculum sæculi: peribitis Gentes de terra illius.
20 Desiderium pauperum exaudivit Dominus: præparationem cordis eorum audivit auris tua.
21 Judicare pupillo & humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Psal. *Lat.*10. *Heb.*11.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: transmigra in montem sicut passer.
2 Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, paraverunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde.
3 Quoniam quæ perfecisti destruxerunt: justus autem quid fecit?
4 Dominus in templo sancto suo: Dominus in cœlo sedes ejus.
5 Oculi ejus in pauperem respiciunt: palpebræ ejus interrogant filios hominum.
6 Dominus interrogat justum & impium: qui autem diligit iniquitatem odit animam suam.
7 Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum.
8 Quoniam justus Dominus, & justitias dilexit: æquitatem vidit vultus ejus.

VESPERÆ.

Psal. *Lat.*11. *Heb.*12.

SAlvum me fac Do[mine]
quoniam defecit [...]
quoniam diminutæ [...]
veritates à filiis [...]
num.
2 Vana locuti sunt unus[...]
que ad proximum suum: [...]
dolosa in corde, & corde [...]
quuti sunt.
3 Disperdat Dominus [...]
versa labia dolosa: lin[...]
magniloquam.
4 Qui dixerunt, Lin[...]
nostram magnificabimus, [...]
nostra à nobis sunt: quis [...]
Dominus est?
5 Propter miseriam inop[...]
& gemitum pauperum: [...]
exurgam, dicit Dominus.
6 Ponam in salutari: fi[...]
cialiter agam in eo.
7 Eloquia Domini, elo[...]
casta: argentum igne exam[...]
tum, probatum terræ, pur[...]
tum septuplum.
8 Tu Domine servabis [...]
& custodies nos à generati[...]
hac in æternum.
9 In circuitu impii am[...]
lant: secundùm altitudin[...]
tuam multiplicâsti filios h[...]
minum.

Psal. *Lat.*12. *Heb.*13.

USquequo Domine obl[...]
sceris me in finem? u[...]
quequò avertis faciem tuam [...]
me?
2 Quamdiu ponam consi[...]
in anima mea: dolorem in co[...]
de meo per diem?
3 Usquequò exaltabitur [...]
micus meus super me? [...]

...re, & exaudi me Domine
...us meus.
4 Illumina oculos meos ne
...quam obdormiam in morte :
...quando dicat inimicus meus,
...evalui adversus eum.
5 Qui tribulant me, exulta-
...nt si motus fuero : Ego autem
...misericordia tua speravi.
6 Exultabit cor meum in sa-
...tari tuo : cantabo Domino
...i bona tribuit mihi, & psal-
...m nomini Domini altissimi.

Psal. *Lat.* 13. *Heb.* 14.

DIxit insipiens in corde suo:
Non est Deus.
2 Corrupti sunt, & abomi-
...biles facti sunt in studiis suis :
...n est qui faciat bonum, non
...usque ad unum.
3 Dominus de cœlo prospe-
...t super filios hominum : ut vi-
...at si est intelligens, aut re-
...irens Deum.
4 Omnes declinaverunt, si-
...ul inutiles facti sunt : non est
...i faciat bonum, non est usque
... unum.
5 Sepulchrum patens est gut-
... eorum, linguis suis dolose
...gebant : venenum aspidum
...b labiis eorum.
6 Quorum os maledictione
... amaritudine plenum est : ve-
...ces pedes eorum ad effunden-
...um sanguinem.
7 Contritio & infelicitas in
...is eorum, & viam pacis non
...ognoverunt : non est timor
...ei ante oculos eorum.
8 Nonne cognoscent omnes
...i operantur iniquitatem : qui
...evorant plebem meam sicut
...scam panis ?
9 Dominum non invocave-
...nt : illic trepidaverunt timo-
..., ubi non erat timor.

10 Quoniam Dominus in ge-
neratione justa est, consilium
inopis confudistis : quoniam
Dominus spes ejus est.
11 Quis dabit ex Sion saluta-
re Israel ? Cùm averterit Domi-
nus captivitatem plebis suæ,
exultabit Jacob, & lætabitur
Israel.

MATUT.

Psal. *Lat.* 14. *Heb.* 15.

DOmine quis habitabit
in tabernaculo tuo ?
Aut quis requiescet
in monte sancto tuo ?
2 Qui ingreditur sine macu-
la : & operatur justitiam.
3 Qui loquitur veritatem in
corde suo : qui non egit dolum
in lingua sua.
4 Nec fecit proximo suo ma-
lum : & opprobrium non acce-
pit adversus proximos suos.
5 Ad nihilum deductus est
in conspectu ejus malignus : ti-
mentes autem Dominum glo-
rificat.
6 Qui jurat proximo suo,
& non decipit : qui pecuniam
suam non dedit ad usuram, &
munera super innocentes non
accepit.
7 Qui facit hæc : non move-
bitur in æternum.

Psal. *Lat.* 15. *Heb.* 16.

COnserva me Domine, quo-
niam speravi in te : di-
xi Domino, Deus meus es tu,
quoniam bonorum meorum non
eges.
2 Sanctis qui sunt in terra
ejus : mirificavit omnes volun-
tates meas in eis.
3 Multiplicatæ sunt infirmi-

tates eorum: postea accelera-
verunt.
4 Non congregabo conven-
ticula eorum de sanguinibus:
nec memor ero nominum eo-
rum per labia mea.
5 Dominus pars hæreditatis
meæ, & calicis mei: tu es qui
restitues hæreditatem meam
mihi.
6 Funes ceciderunt mihi in
præclaris: etenim hæreditas
mea præclara est mihi.
7 Benedicam Dominum qui
tribuit mihi intellectum: insu-
per & usque ad noctem incre-
puerunt me renes mei.
8 Providebam Dominum in
conspectu meo semper: quo-
niam à dextris est mihi ne com-
movear.
9 Propter hoc lætatum est
cor meum, & exultavit lingua
mea: insuper & caro mea re-
quiescet in spe.
10 Quoniam non derelinques
animam meam in inferno: nec
dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem.
11 Notas mihi fecisti vias vi-
tæ, adimplebis me lætitiâ cum
vultu tuo: delectationes in
dextera tua usque in finem.

Psal. *Lat.*16. *Heb.* 17.

EXaudi Domine justitiam
meam: intende depreca-
tionem meam.
2 Auribus percipe orationem
meam: non in labiis dolosis.
3 De vultu tuo judicium
meum prodeat: oculi tui vi-
deant æquitatem.
4 Probâsti cor meum, & vi-
sitâsti nocte, igne me examinâ-
sti, & non est inventa in me
iniquitas.
5 Ut non loquatur os meum
opera hominum: propter ve
ba labiorum tuorum ego cu
divi vias duras.
6 Perfice gressus meos in s
mitis tuis: ut non moveant
vestigia mea.
7 Ego clamavi, quoniam e
audisti me Deus: inclina a
rem tuam mihi, & exaudi ve
mea.
8 Mirifica misericordias tu
qui salvos facis sperantes in t
9 A resistentibus dext
tuæ custodi me: ut pupilla
oculi.
10 Sub umbra alarum tu
rum protege me à facie impi
rum: qui me afflixerunt.
11 Inimici mei animam me
circumdederunt, adipem su
concluserunt: os eorum loqu
tum est superbiam.
12 Projicientes me nunc c
cundederunt me: oculos su
statuerunt declinare in terra
13 Susceperunt me sicut l
paratus ad prædam, & sicut ca
tulus leonis habitans in a
ditis.
14 Exurge Domine, præve
eum, & supplanta eum: eri
animam meam ab impio, fr
meam tuam ab inimicis ma
tuæ.
15 Domine à paucis de te
ra divide eos in vita eorum
de absconditis tuis adimple
est venter eorum.
16 Saturati sunt filiis: & d
miserunt reliquias suas parvu
suis.
17 Ego autem in justitia a
parebo conspectui tuo: satia
bor quum apparuerit glori
tua.

VESPERI.

Psal. Lat. 17. Hebr. 18.

DIligam te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

2 Deus meus adjutor meus: & sperabo in eum.

3 Protector meus, & cornu salutis meæ: & susceptor meus.

4 Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis salvus ero.

5 Circumdederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

6 Dolores inferni circumdederunt me: præoccupaverunt me laquei mortis.

7 In tribulatione mea invocavi Dominum: & ad Deum meum clamavi.

8 Et exaudivit de templo sancto suo vocem meam: & clamor meus in conspectu ejus introivit in aures ejus.

9 Commota est & contremuit terra: & fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt quoniam iratus est eis.

10 Ascendit fumus in ira ejus: & ignis à facie ejus exarsit; carbones succensi sunt ab eo.

11 Inclinavit cœlos & descendit: & caligo sub pedibus ejus.

12 Et ascendit super cherubim, & volavit: volavit super pennas ventorum.

13 Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu ejus tabernaculum ejus, tenebrosa aqua in nubibus aëris.

14 Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt, grando, & carbones ignis.

15 Et intonuit de cœlo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam: grando & carbones ignis.

16 Et misit sagittas suas, & dissipavit eos: fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.

17 Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata sunt fundamenta orbis terrarum.

18 Ab increpatione tua Domine: ab inspiratione spiritûs iræ tuæ.

19 Misit de summo & accepit me: & assumpsit me de aquis multis.

20 Eripuit me de inimicis meis fortissimis, & ab his qui oderunt me: quoniam confortati sunt super me.

21 Prævenerunt me in die afflictionis meæ: & factus est Dominus protector meus.

22 Et eduxit me in latitudinem: salvum me fecit, quoniam voluit me.

23 Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam: & secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi.

24 Quia custodivi vias Domini: nec impiè gessi à Deo meo.

25 Quoniam omnia judicia ejus in conspectu meo: & justitias ejus non repuli à me.

26 Et ero immaculatus cum eo: & observabo me ab iniquitate mea.

27 Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam: & secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum ejus.

28 Cum sancto sanctus eris: & cum viro innocente innocens eris.

29 Et cum electo electus eris: & cum perverso perverteris.

30 Quoniam tu populum humilem salvum facies : & oculos superborum humiliabis.

31 Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: Deus meus illumina tenebras meas.

32 Quoniam in te eripiar à tentatione : & in Deo meo transgrediar murum.

33 Deus meus impolluta via ejus, eloquia Domini igne examinata : protector est omnium sperantium in se.

34 Quoniam quis Deus præter Dominum: aut quis Deus præter Deum nostrum?

35 Deus qui præcinxit me virtute : & posuit immaculatam viam meam.

36 Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum : & super excelsa statuens me.

37 Qui docet manus meas ad prælium : & posuisti ut arcum æreum brachia mea.

38 Et dedisti mihi protectionem salutis tuæ : & dextera tua suscepit me.

39 Et disciplina tua correxit me in finem : & disciplina tua ipsa me docebit.

40 Dilatasti gressus meos subtus me : & non sunt infirmata vestigia mea.

41 Persequar inimicos meos, & comprehendam illos : & non convertar donec deficiant.

42 Confringam illos, nec poterunt stare : cadent subtus pedes meos.

43 Et præcinxisti me virtute ad bellum : supplantasti insurgentes in me subtus me.

44 Et inimicos meos dedisti mihi dorsum : & odientes me dispersisti.

45 Clamaverunt, nec erat qui salvos faceret ad Dominum : nec exaudivit eos.

46 Et comminuam eos [...] pulverem ante faciem venti : [...] lutum platearum delebo eos.

47 Eripies me de contradictionibus populi : constitues [...] in caput gentium.

48 Populus quem non cog[...]vi servivit mihi : in auditu [...]ris obedivit mihi.

49 Filii alieni mentiti [...] mihi : filii alieni invete[...] sunt, & claudicaverunt à se[...]tis suis.

50 Vivit Dominus, & be[...]dictus Deus meus : & exalte[...] Deus salutis meæ.

51 Deus qui das vindic[...] mihi, & subdis populos sub me[...] liberator meus de inimicis me[...] iracundis.

52 Et ab insurgentibus in [...] exaltabis me : à viro iniq[...] eripies me.

53 Propterea confitebor ti[...] in nationibus Domine : & no[...]mini tuo psalmum dicam.

54 Magnificans salutes Re[...]gis ejus, & faciens misericor[...]diam Christo suo David : & se[...]mini ejus usque in sæculum.

MATUT.

Psal. *Lat.* 18. *Heb.* 19.

COEli enarrant glori[...] Dei : & opera ma[...]nuum ejus annunci[...] firmamentum.

2 Dies diei eructat verbum [...] & nox nocti indicat scientiam.

3 Non sunt loquelæ neque sermones : quorum non au[...]diantur voces eorum.

4 In omnem terram exiv[...] sonus eorum : & in fines orb[...] terræ verba eorum.

5 In Sole posuit tabern[...]culum

...sum suum: & ipse tanquam
...onsus procedens de thalamo
...o.
6 Exultavit ut gigas ad cur-
...endam viam: à summo cœlo
...gressio ejus.
7 Et occursus ejus usque ad
...ummum ejus: nec est qui se
...bscondat à calore ejus.
8 Lex Domini immaculata,
...onvertens animas: testimo-
...ium Domini fidele, sapientiam
...ræstans parvulis.
9 Justitiæ Domini rectæ, læ-
...ificantes corda; præceptum
...omini lucidum, illuminans
...culos.
10 Timor Domini sanctus
...ermanet in sæculum sæculi:
...udicia Domini vera, justifica-
...a in semetipsa.
11 Desiderabilia super au-
...um & lapidem pretiosum mul-
...um: & dulciora super mel &
...avum.
12 Etenim servus tuus cu-
...todit ea: in custodiendis illis
...etributio multa.
13 Delicta quis intelligit?
Ab occultis meis munda me, &
...b alienis parce servo tuo.
14 Si mei non fuerint domi-
...ati, tunc immaculatus ero: &
...mundabor à delicto maximo.
15 Et erunt ut complace-
...nt eloquia oris mei: & medi-
...tatio cordis mei in conspectu
...uo semper.
16 Domine adjutor meus:
& redemptor meus.

Psal. *Lat.* 19. *Heb.* 20.

EXaudiat te Dominus in die
tribulationis: protegat
...e nomen Dei Jacob.
2 Mittat tibi auxilium de
...ancto: & de Sion tueatur te.
3 Memor sit omnis sacrificii
tui: & holocaustum tuum pin-
gue fiat.
4 Tribuat tibi secundùm cor
tuum: & omne consilium tuum
confirmet.
5 Lætabimur in salutari tuo;
& in nomine Dei nostri magni-
ficabimur.
6 Impleat Dominus omnes
petitiones tuas: nunc cognovi
quoniam salvum fecit Dominus
Christum suum.
7 Exaudiet illum de cœlo
sancto suo: in potentatibus sa-
lus dexteræ ejus.
8 Hi in curribus, & hi in e-
quis: nos autem in nomine Do-
mini Dei nostri invocabimus.
8 Ipsi obligati sunt & ceci-
derunt: nos autem surreximus
& erecti sumus.
10 Domine salvum fac re-
gem: & exaudi nos in die qua
invocaverimus te.

Psal. *Lat.* 20. *Heb.* 21.

DOmine in virtute tua læ-
tabitur rex: & super sa-
lutare tuum exultabit vehe-
menter.
2 Desiderium cordis ejus tri-
buisti ei: & voluntate labio-
rum ejus non fraudâsti eum.
3 Quoniam prævenisti eum
in benedictionibus dulcedinis:
posuisti in capite ejus coronam
de lapide pretioso.
4 Vitam petiit à te: & tri-
buisti ei longitudinem dierum,
in sæculum, & in sæculum sæ-
culi.
5 Magna est gloria ejus in sa-
lutari tuo: gloriam & magnum
decorem impones super eum.
6 Quoniam dabis eum in be-
nedictionem in sæculum sæculi:
lætificabis eum in gaudio cum
vultu tuo.

7 Quoniam rex sperat in Domino: & in misericordia Altissimi non commovebitur.

8 Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

9 Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: Dominus in ira sua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.

10 Fructum eorum de terra perdes: & semen eorum à filiis hominum.

11 Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

12 Quoniam pones eos dorsum: in reliquiis tuis præparabis vultum eorum.

13 Exaltare Domine in virtute tua: cantabimus & psallemus virtutes tuas.

VESPERI.

Psal. *Lat.* 21. *Heb.* 22.

DEus Deus meus respice me, quare me dereliquisti? Longè à salute mea verba delictorum meorum.

2 Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

3 Tu autem in sancto habitas: laus Israel.

4 In te speraverunt patres nostri: speraverunt & liberâsti eos.

5 Ad te clamaverunt, & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi.

6 Ego autem sum vermis & non homo: opprobrium hominum, & abjectio plebis.

7 Omnes videntes me derise-
runt me: locuti sunt labiis,
moverunt caput.

8 Speravit in Domino, er
piat eum: salvum faciat eu
quoniam vult eum.

9 Quoniam tu es qui extr
xisti me de ventre: spes mea
uberibus matris meæ, in te p
jectus sum ex utero.

10 De ventre matris m
Deus meus es tu: ne disce
ris à me.

11 Quoniam tribulatio p
xima est: quoniam non est q
adjuvet.

12 Circumdederunt me vi
li multi: tauri pingues obse
runt me.

13 Aperuerunt super m
os suum: sicut leo rapiens
rugiens.

14 Sicut aqua effusus su
& dispersa sunt omnia o
mea.

15 Factum est cor meu
tanquam cera liquescens:
medio ventris mei.

16 Aruit tanquam testa vi
tus mea, & lingua mea adh
faucibus meis: & in pulvere
mortis deduxisti me.

17 Quoniam circumdederu
me canes multi: concilium m
lignantium obsedit me.

18 Foderunt manus meas
pedes meos: dinumeraveru
omnia ossa mea.

19 Ipsi verò consideraveru
& inspexerunt me: diviser
sibi vestimenta mea, & super ve
stem meam miserunt sortem.

20 Tu autem Domine ne
elongaveris auxilium tuum à
me: ad defensionem mea
conspice.

21 Erue à framea anima
meam: & de manu canis uni
cam meam.

22 Salva me ex ore leonis:

&

à cornibus unicornium humilitatem meam.
23 Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio Ecclesiæ laudabo te.
24 Qui timetis Dominum laudate eum: universum semen Jacob glorificate eum.
25 Timeat eum omne semen Israel: quoniam non sprevit, neque despexit deprecationem pauperis.
26 Nec avertit faciem suam à me: & cum clamarem ad eum, exaudivit me.
27 Apud te laus mea in Ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum.
28 Edent pauperes & saturabuntur: & laudabunt Dominum qui requirunt eum: vivent corda eorum in sæculum sæculi.
29 Reminiscentur, & convertentur ad Dominum: universi fines terræ.
30 Et adorabunt in conspectu ejus: universæ familiæ gentium.
31 Quoniam Domini est regnum: & ipse dominabitur gentium.
32 Manducaverunt & adoraverunt omnes pingues terræ: in conspectu ejus cadent omnes qui descendunt in terram.
33 Et anima mea illi vivet: & semen meum serviet ipsi.
34 Annunciabitur Domino generatio ventura: & annunciabunt cœli justitiam ejus populo qui nascetur, quem fecit Dominus.

Psal. *Lat.* 22. *Heb.* 23.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit.
2 Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.
3 Deduxit me super semitas justitiæ: propter nomen suum.
4 Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.
5 Virga tua & baculus tuus: ipsa me consolata sunt.
6 Parâsti in conspectu meo mensam adversus eos: qui tribulant me.
7 Impinguâsti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus est!
8 Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.
9 Et ut inhabitem in domo Domini: in longitudine dierum.

MATUT.

Psal. *Lat.* 23. *Heb.* 24.

Domini est terra & plenitudo ejus: orbis terrarum, & universi qui habitant in eo.
2 Quia ipse super maria fundavit eum: & super flumina præparavit eum.
3 Quis ascendet in montem Domini: Aut quis stabit in loco sancto ejus?
4 Innocens manibus, & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.
5 Hic accipiet benedictionem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.
6 Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Jacob.
7 Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æter-

æternales : & introibit Rex gloriæ.

8 Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis & potens : Dominus potens in prælio.

9 Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

10 Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

Psal. *Lat.*24. *Heb.*25.

AD te Domine levavi animam meam : Deus meus in te confido non erubescam.

2 Neque irrideant me inimici mei : etenim universi qui sustinent te, non confundentur.

3 Confundantur omnes iniqua agentes : supervacue.

4 Vias tuas Domine demonstra mihi : & semitas tuas edoce me.

5 Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus salvator meus, & te sustinui tota die.

6 Reminiscere miserationum tuarum Domine : & misericordiarum tuarum, quæ à sæculo sunt.

7 Delicta juventutis meæ : & ignorantias meas ne memineris.

8 Secundum misericordiam tuam memento mei tu : propter bonitatem tuam Domine.

9 Dulcis & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

10 Diriget mansuetos in judicio : docebit mites vias suas.

11 Universæ viæ Domini, misericordia & veritas : requirentibus testamentum ejus & testimonia ejus.

12 Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo : multum est enim.

13 Quis est homo qui timet Dominum? Legem statuet ei in via, quam elegit.

14 Anima ejus in bonis demorabitur : & semen ejus hæreditabit terram.

15 Firmamentum est Dominus timentibus eum : & testamentum ipsius ut manifestetur illis.

16 Oculi mei semper ad Dominum : quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.

17 Respice in me & miserere mei : quia unicus & pauper sum ego.

18 Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt : de necessitatibus meis erue me.

19 Vide humilitatem meam & laborem meum : & dimitte universa delicta mea.

20 Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt : & odio iniquo oderunt me.

21 Custodi animam meam & erue me : non erubescam, quoniam speravi in te.

22 Innocentes & recti adhæserunt mihi : quia sustinui te.

23 Libera Deus Israel : ex omnibus tribulationibus suis.

Psal. *Lat.*25. *Heb.*26.

JUdica me Domine : quoniam ego in innocentia mea ingressus sum : & in Domino sperans non infirmabor.

2 Proba me Domine & tenta me : ure renes meos & cor meum.

3 Quoniam misericordia tua ante oculos meos est : & complacui in veritate tua.

4 Non sedi cum concilio va-

[in]iquitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.
5 Odivi Ecclesiam malignantium: & cum impiis non sedebo.
6 Lavabo inter innocentes manus meas: & circundabo altare tuum Domine.
7 Ut audiam vocem laudis tuæ: & enarrem universa mirabilia tua.
8 Domine dilexi decorem domûs tuæ: & locum habitationis gloriæ tuæ.
9 Ne perdas cum impiis animam meam, & cum viris sanguinum vitam meam.
10 In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.
11 Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, & miserere mei.
12 Pes meus stetit in directo: in Ecclesiis benedicam te Domine.

VESPERT.

Psal. *Lat.26. Heb.27.*

DOminus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo?
Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?
3 Dum approximant super me nocentes: ut edant carnes meas.
4 Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt & ceciderunt.
5 Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.
6 Si exurgat adversum me prælium: in hoc ego sperabo.
7 Unam petii à Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

8 Ut videam voluptatem Domini: & visitem templum ejus.
9 Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.
10 In petra exaltavit me: & nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.
11 Circumivi, & immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis: cantabo & psalmum dicam Domino.
12 Exaudi Domine vocem meam, qua clamavi ad te: miserere mei, & exaudi me.
13 Tibi dixit cor meum, Exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.
14 Ne avertas faciem tuam à me: ne declines in ira à servo tuo.
15 Adjutor meus esto: ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus.
26 Quoniam pater meus, & mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me.
27 Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semita recta propter inimicos meos.
18 Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.
19 Credo videre bona Domini: in terra viventium.
20 Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.

Psal. *Lat.27. Heb.28.*

AD te Domine clamabo, Deus meus ne sileas à me; ne quando taceas à me, & assi-

assimilabor descendentibus in lacum.

2 Exaudi Domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te, dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

3 Ne simul trahas me cum peccatoribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

4 Qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum.

5 Da illis secundùm opera eorum: & secundum nequitiam adinventionum ipsorum.

6 Secundùm opera manuum earum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.

7 Quoniam non intellexerunt opera Domini: & in opera manuum ejus, destrues illos & non ædificabis eos.

8 Benedictus Dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

9 Dominus adjutor meus, & protector meus: & in ipso speravit cor meum, & adjutus sum.

10 Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea confitebor ei.

11 Dominus fortitudo plebis suæ: & protector salvationum Christi sui est.

12 Salvum fac populum tuũ Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos, & extolle illos usque in æternum.

Psal. *Lat*.28. *Heb*.29.

AFferte Domino filii Dei: afferte Domino filios arietum.

2 Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

3 Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

4 Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

5 Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.

6 Et comminuet eas tanquam vitulum Libani, & dilectus quemadmodum filius unicornium.

7 Vox Domini intercidentis flammam ignis, vox Domini concutientis desertum: & commovebit Dominus desertum Cades.

8 Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensa: & in templo ejus omnes dicent gloriam.

9 Dominus diluvium inhabitare facit: & sedebit Dominus rex in æternum.

10 Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.

MATUT.

Psal. *Lat*.29. *Heb*.30.

EXaltabo te Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

2 Domine Deus meus clamavi ad te: & sanasti me.

3 Domine eduxisti ab inferno animam meam: salvasti me à descendentibus in lacum.

4 Psallite Domino sancti ejus: & confitemini memoriæ sanctitatis ejus.

5 Quoniam ira in indignatione ejus: & vita in voluntate ejus.

6 Ad vesperum demorabitur fletus: & ad matutinum lætitia.

7 Ego autem dixi in abundantia mea: Non movebor in æternum.

8 Domine in voluntate tua: præstitisti decori meo virtutem.

9 Avertisti faciem tuam à me: & factus sum conturbatus.

10 Ad te Domine clamabo: & ad Deum meum deprecabor.

11 Quæ utilitas in sanguine meo: dum descendo in corruptionem?

12 Nunquid confitebitur tibi pulvis: aut annunciabit veritatem tuam?

13 Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.

14 Convertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum, & circundedisti me lætitiâ.

15 Ut cantet tibi gloria mea, & non compungar: Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

Psal. *Lat.* 30. *Heb.* 31.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

2 Inclina ad me aurem tuam: accelera ut eruas me.

3 Esto mihi in Deum protectorem: & in domum refugii, ut salvum me facias.

4 Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

5 Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

6 In manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis.

7 Odisti observantes vanitates: supervacuè.

8 Ego autem in Domino speravi: exultabo, & lætabor in misericordia tua.

9 Quoniam respexisti humilitatem meam: salvâsti de necessitatibus animam meam.

10 Nec conclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spatioso pedes meos.

11 Miserere mei Domine quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

12 Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

13 Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.

14 Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium, & vicinis meis valdè: & timor notis meis.

15 Qui videbant me foras fugerunt à me: oblivioni datus sum tanquam mortuus à corde.

16 Factus sum tanquam vas perditum: quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

17 In eo dum convenirent simul adversum me: accipere animam meam consiliati sunt.

18 Ego autem in te speravi Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.

19 Eripe me de manu inimicorum meorum, & à persequentibus me.

20 Illustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac in misericordia tua: Domine non confundar, quoniam invocavi te.

21 Erubescant impii, & deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa.

22 Quæ loquuntur adversus justum,

justum iniquitatem in superbia: & in abusione.

23 Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abscondisti timentibus te!

24 Perfecisti eis qui sperant in te: in conspectu filiorum hominum.

25 Abscondes eos in abscondito faciei tuæ: à conturbatione hominum.

26 Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.

27 Benedictus Dominus: quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita.

28 Ego autem dixi in excessu mentis meæ: Projectus sum à facie oculorum tuorum.

29 Ideo exaudisti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.

30 Diligite Dominum omnes sancti ejus: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

31 Viriliter agite, & confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in Domino.

VESPERI.

Psal. *Lat.* 31. *Heb.* 32.

Beati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

2 Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

3 Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea: dum clamarem tota die.

4 Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea: dum configitur spina.

5 Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

6 Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

7 Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

8 Veruntamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt.

9 Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circundantibus me.

10 Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

11 Nolite fieri sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.

12 In camo & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

13 Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circundabit.

14 Lætamini in Domino & exultate justi: & gloriamini omnes recti corde.

Psal. *Lat.* 32. *Heb.* 33.

Exultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

2 Confitemini Domino in cithara: in Psalterio decem chordarum psallite illi.

3 Cantate ei Canticum novum: bene psallite ei in vociferatione.

4 Quia rectū est verbū Domini: & omnia opera ejus in fide.

5 Diligit misericordiam & judi-

judi-

judicium: misericordia Domini
plena est terra.
6 Verbo Domini cœli firmati
sunt: & spiritu oris ejus
omnis virtus eorum.
7 Congregans sicut in utre
aquas maris: ponens in thesauris
abyssos.
8 Timeat Dominum omnis
terra: ab eo autem commoveantur
omnes inhabitantes orbem.
9 Quoniam ipse dixit, & facta
sunt: ipse mandavit, & creata
sunt.
10 Dominus dissipat consilia
gentium: reprobat autem
cogitationes populorum,
& reprobat consilia principum.
11 Consilium autem Domini
in æternum manet: cogitationes
cordis ejus in generatione
& generationem.
12 Beata gens cujus est Dominus
Deus ejus: populus
quem elegit in hæreditatem
sibi.
13 De cælo respexit Dominus:
vidit omnes filios hominum.
14 De præparato habitaculo
suo: respexit super omnes qui
habitant terram.
15 Qui finxit sigillatim corda
eorum: qui intelligit omnia
opera eorum.
16 Non salvatur rex per
multam virtutem: & gigas non
salvabitur in multitudine virtutis
suæ.
17 Fallax equus ad salutem;
in abundantia autem virtutis
suæ non salvabitur.
18 Ecce oculi Domini super
metuentes eum: & in eis qui
sperant super misericordia ejus.
19 Ut eruat à morte animas
eorum: & alat eos in fame.
20 Anima nostra sustinet
Dominum: quoniam adjutor
& protector noster est.
21 Quia in eo lætabitur cor
nostrum: & in nomine sancto
ejus speravimus.
22 Fiat misericordia tua
Domine super nos: quemadmodum
speravimus in te.

Psal. *Lat.* 33. *Heb.* 34.

Benedicam Dominum in omni
tempore: semper
laus ejus in ore meo.
2 In Domino laudabitur
anima mea: audiant mansueti
& lætentur.
3 Magnificate Dominum mecum:
& exaltemus nomen ejus
in idipsum.
4 Exquisivi Dominum, &
exaudivit me: ex omnibus tribulationibus
eripuit me.
5 Accedite ad eum, & illuminamini:
& facies vestra
non confundentur.
6 Iste pauper clamavit, &
Dominus exaudivit eum: &
ex omnibus tribulationibus salvavit
eum.
7 Immittet Angelus Domini
in circuitu timentium eum: &
eripiet eos.
8 Gustate & videte, quoniam
suavis est Dominus: beatus
vir qui sperat in eo.
9 Timete Dominum omnes
sancti ejus: quoniam non est
inopia timentibus eum.
10 Divites eguerunt & esurierunt:
inquirentes autem
Dominum non minuentur omni
bono.
11 Venite filii, audite me
timorem Domini docebo vos.

12 Quis,

12 Quis est homo qui vult
vitam: diligit dies videre bo-
nos?
13 Prohibe linguam tuam à
malo: & labia tua ne loquan-
tur dolum.
14 Diverte à malo, & fac
bonum: inquire pacem, & per-
sequere eam.
15 Oculi Domini super ju-
stos: & aures ejus in preces
eorum.
16 Vultus autem Domini
super facientes mala: ut per-
dat de terra memoriam eo-
rum.
17 Clamaverunt justi, &
Dominus exaudivit eos: & ex
omnibus tribulationibus eorum
liberavit eos.
18 Juxta est Dominus his
qui tribulato sunt corde: &
humiles spiritu salvabit.
19 Multæ tribulationes ju-
storum: & de omnibus his li-
berabit eos Dominus.
20 Custodit Dominus omnia
ossa eorum: unum ex his non
conteretur.
21 Mors peccatorum pessi-
ma: & qui oderunt justum de-
linquent.
22 Redimet Dominus ani-
mas servorum suorum: & non
delinquent omnes qui sperant
in eo.

MATUT.

Psal. *La*, 34. *Heb*, 35.

JUdica Domine nocentes
me: expugna impugnan-
tes me.
2 Apprehende arma &
scutum: & exurge in adjutori-
um mihi.
3 Effunde frameam, & con-
clude adversus eos qui perse-
quuntur me: dic animæ me[æ]:
Salus tua ego sum.
4 Confundantur & reve[re]-
antur: quærentes animam m[e]-
am.
5 Avertantur retrorsum: [&]
confundantur cogitantes mi[hi]
mala.
6 Fiant tanquam pulvis an-
te faciem venti: & Angel[us]
Domini coarctans eos.
7 Fiat via illorum tenebr[æ]
& lubricum: & Angelus Do-
mini persequens eos.
8 Quoniam gratis absconde-
runt mihi interitum laquei sui:
supervacuè exprobraveru[nt]
animam meam.
9 Veniat illi laqueus que[m]
ignorat, & captio quam ab-
scondit apprehendat eum: [&]
in laqueum cadat in ipsum.
10 Anima autem mea exul-
tabit in Domino: & delectabi-
tur super salutari suo.
11 Omnia ossa mea dicent:
Domine, quis similis tibi?
12 Eripiens inopem de ma-
nu fortiorum ejus: egenum
& pauperem à diripientibu[s]
eum.
13 Surgentes testes iniqui:
quæ ignorabam interrogabant
me.
14 Retribuebant mihi mala
pro bonis: sterilitatem animæ
meæ.
15 Ego autem cum mihi
molesti essent: induebar cili-
cio.
16 Humiliabam in jejunio
animam meam: & oratio mea
in sinu meo convertetur.
17 Quasi proximum, & quasi
fratrem nostrum sic complace-
bam: quasi lugens & contrista-
tus sic humiliabar.
18 Et adversum me lætati
sunt, & convenerunt: congre-
gata

...sunt super me flagella, & ...oravi.

19 Dissipati sunt nec com-
...ncti, tentaverunt me, sub-
...naverunt subsannatione:
...enduerunt super me denti-
...s suis.

20 Domine quando respi-
...es? Restitue animam meam
... malignitate eorum, à leoni-
...s unicam meam.

21 Confitebor tibi in Eccle-
...a magna: in populo gravi lau-
...abo te.

22 Non supergaudeant mihi
qui adversantur mihi iniquè:
qui oderunt me gratis, & annu-
...nt oculis.

23 Quoniam mihi quidem
...acifice loquebantur: & in ira-
cundia terræ loquentes, dolos
cogitabant.

24 Et dilataverunt super me
os suum: dixerunt, Euge, eu-
ge, viderunt oculi nostri.

25 Vidisti Domine, ne si-
leas? Domine, ne discedas à
me.

26 Exurge & intende ju-
dicio meo: Deus meus, &
Dominus meus in causam me-
am.

27 Judica me secundùm ju-
stitiam tuam Domine Deus
meus: & non supergaudeant
mihi.

28 Non dicant in cordibus
suis, Euge, euge, animæ no-
stræ: nec dicant, Devoravimus
eum.

29 Erubescant & revereantur
simul: qui gratulantur malis
meis.

30 Induantur confusione &
reverentia: qui magna lo-
quuntur super me.

31 Exultent & lætentur qui
volunt justitiam meam: & di-
cant semper, Magnificetur Do-
minus, qui volunt pacem servi
ejus.

32 Et lingua mea meditabi-
tur justitiam tuam: totâ die
laudem tuam.

Psal. *Lat.* 35. *Heb.* 36.

Dixit injustus ut delinquat
in semetipso: non est ti-
mor Dei ante oculos ejus.

2 Quoniam dolose egit in
conspectu ejus: ut inveniatur
iniquitas ejus ad odium.

3 Verba oris ejus iniquitas
& dolus: noluit intelligere ut
bene ageret.

4 Iniquitatem meditatus est
in cubili suo: astitit omni viæ
non bonæ, malitiam autem non
odivit.

5 Domine in cœlo miseri-
cordia tua: & veritas tua usq;
ad nubes.

6 Justitia tua sicut montes
Dei: judicia tua abyssus mul-
ta.

7 Homines & jumenta sal-
vabis Domine: quemadmodum
multiplicâsti misericordiam
tuam Deus.

8 Filii autem hominum: in
tegmine alarum tuarum spera-
bunt.

9 Inebriabuntur ab ubertate
domus tuæ: & torrente vo-
luptatis tuæ potabis eos.

10 Quoniam apud te est fons
vitæ: & in lumine tuo videbi-
mus lumen.

11 Prætende Domine mi-
sericordiam tuam scientibus
te: & justitiam tuam his qui
recto sunt corde.

12 Non veniat mihi pes su-
perbiæ: & manus peccatoris
non moveat me.

13 Ibi ceciderunt omnes
qui operantur iniquitatem:
expulsi

expulsi sunt, nec potuerunt stare.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 36. *Heb.* 37.

NOli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

2. Quoniam tanquam fœnum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum citò decident.

3 Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabita terram, & pascêris in divitiis ejus.

4 Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.

5 Revela Domino viam tuam, & spera in eo: & ipse faciet.

6 Et educet quasi lumen justitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem: subditus esto Domino, & ora eum.

7 Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua: in homine faciente injustitias.

8 Desine ab ira, & derelinque furorem: noli æmulari ut maligneris.

9 Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem Dominum, ipsi hæreditabunt terram.

10 Et adhuc pusillum, & non erit peccator: & quæres locum ejus, & non invenies.

11 Mansueti autem hæreditabunt terram: & delectabuntur in multitudine pacis.

12 Observabit peccator justum: & stridebit super eum dentibus ejus.

13 Dominus autem irridebit eum: quoniam prospicit quòd veniet dies ejus.

14 Gladium evaginaverunt peccatores: intenderunt arcum suum.

15 Ut dejiciant pauperem & inopem: ut trucident rectos corde.

16 Gladius eorum intret in corda ipsorum: & arcus eorum confringatur.

17 Melius est modicum justo: super divitias peccatorum multas.

18 Quoniam brachia peccatorum conterentur: confirmat autem justos Dominus.

19 Novit Dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.

20 Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribunt.

21 Inimici verò Domini mox ut honorificati fuerint & exaltati deficientes: quemadmodum fumus deficient.

22 Mutuabitur peccator, & non solvet: justus autem miseretur & tribuet.

23 Quia benedicentes ei hæreditabunt terram: maledicentes autem ei disperibunt.

24 Apud Dominum gressus hominis dirigentur: & viam ejus volet.

25 Cùm ceciderit, non collidetur: quia Dominus supponit manum suam.

26 Junior fui, etenim senui: & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quærens panem.

27 Tota die miseretur & commodat: & semen illius in benedictione erit.

28 Declina à malo & fac bonum: & inhabita in sæculum sæculi.

29 Quia

29 Quia Dominus amat ju-
[...]cium: & non derelinquet
[...]ctos suos, in æternum con-
[...]rabuntur.
30 Injusti punientur: & se-
[...]n impiorum peribit.
31 Justi autem hæreditabunt
[...]rram: & inhabitabunt in sæ-
[...]lum sæculi super eam.
32 Os justi meditabitur sa-
[...]entiam: & lingua ejus lo-
[...]etur judicium.
33 Lex Dei ejus in corde
[...]ius: & non supplantabuntur
[...]essus ejus.
34 Considerat peccator ju-
[...]um & quærit mortificare
[...]m.
35 Dominus autem non de-
[...]linquet eum in manibus ejus:
[...]c damnabit eum cum judica-
[...]tur illi.
36 Expecta Dominum, &
[...]stodi viam ejus: & exalta-
[...]it te ut hæreditate capias ter-
[...]am; cùm perierint peccatores
[...]idebis.
37 Vidi impium superexalta-
[...]m: & elevatum sicut cedros
Libani.
38 Et transivi, & ecce non
[...]rat: quæsivi eum, & non est
[...]ventus locus ejus.
39 Custodi innocentiam, &
[...]ide æquitatem: quoniam sunt
[...]eliquiæ homini pacifico.
40 Injusti autem disperibunt
[...]imul: reliquiæ impiorum in-
[...]eribunt.
41 Salus autem justorum à
Domino: & protector eorum
in tempore tribulationis.
42 Et adjuvabit eos Domi-
[...]us, & liberabit eos, & eru-
[...]t eos à peccatoribus & sal-
[...]abit eos, quia speraverunt in
[...]o.

MATUT.

Psal. Lat. 37. Heb. 38.

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.
2 Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmâsti
super me manum tuam.
3 Non est sanitas in carne
mea à facie iræ tuæ: non est
pax ossibus meis, à facie pec-
catorum meorum.
4 Quoniam iniquitates meæ
supergressæ sunt caput meum:
& sicut onus grave gravatæ sunt
super me.
5 Putruerunt & corruptæ
sunt cicatrices meæ: à facie in-
sipientiæ meæ.
6 Miser factus sum & curva-
tus sum usque in finem: totâ
die contristatus ingrediebar.
7 Quoniam lumbi mei im-
pleti sunt illusionibus: & non
est sanitas in carne mea.
8 Afflictus sum & humilia-
tus sum nimis: rugiebam à ge-
mitu cordis mei.
9 Domine, ante te omne
desiderium meum: & gemitus
meus à te non est absconditus.
10 Cor meum conturba-
tum est, dereliquit me vir-
tus mea: & lumen oculorum
meorum, & ipsum non est me-
cum.
11 Amici mei, & proximi
mei adversum me appropin-
quaverunt: & steterunt.
12 Et qui juxta me erant
de longè steterunt: & vim fa-
ciebant qui quærebant animam
meam.
13 Et qui inquirebant ma-
la mihi, locuti sunt vanita-
tes:

tes: & dolos totâ die meditabantur.

14 Ego autem tanquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

15 Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

16 Quoniam in te Domine speravi: tu exaudies me Domine Deus meus.

17 Quia dixi, Nequando supergaudeant mihi inimici mei: & dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

18 Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

19 Quoniã iniquitatem meam annunciabo: & cogitabo pro peccato meo.

20 Inimici autem mei vivunt, & confirmati sunt super me, & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.

21 Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem.

22 Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

23 Intende in adjutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Psal. *Lat.* 38. *Heb.* 39.

DIxi, Custodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea.

2 Posui ori meo custodiam: cùm consisteret peccator adversum me.

3 Obmutui, & humiliatus sum: & silui à bonis, & dolor meus renovatus est.

4 Concaluit cor meum intra me: & in meditatione m[...] exardescet ignis.

5 Locutus sum in ling[...] mea: notum fac mihi Dom[...] finem meum.

6 Et numerum dierum me[...] rum quis est? Ut sciam q[...] desit mihi.

7 Ecce mensurabiles pos[...] sti dies meos: & substan[...] mea tanquam nihilum ante [...]

8 Veruntamen universa v[...] nitas: omnis homo vivens.

9 Veruntamen in imagi[...] pertransit homo: sed & fr[...] strà conturbatur.

10 Thesaurizat: & igno[...] cui congregabit ea.

11 Et tunc quæ est ex[...] ctatio mea? Nonne Do[...] nus, & substantia mea apud [...] est?

12 Ab omnibus iniquita[...] bus meis erue me, opprobri[...] insipienti dedisti me.

13 Obmutui & non ape[...] os meum, quoniam tu fecis[...] amove à me plagas tuas.

14 A fortitudine manus t[...] ego defeci: in increpation[...] propter iniquitatem corripui[...] sti hominem.

15 Et tabescere fecisti sic[...] araneam animam ejus: ver[...] tamen vanè conturbatur om[...] homo.

16 Exaudi orationem me[...] Domine, & deprecationem me[...] am: auribus percipe lacry[...] meas.

17 Ne sileas; quoniam ad[...] vena ego sum apud te, & pe[...] regrinus: sicut omnes patre[...] mei.

18 Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam: & am[...] plius non ero.

Psal. Lat. 39. Heb. 40.

EXpectans expectavi Dominum: & intendit mi-

2 Et exaudivit preces me- & eduxit me de lacu mise- & de luto fæcis.

3 Et statuit supra petram pe- meos: & direxit gressus os.

4 Et immisit in os meum nticum novum: carmen Deo stro.

5 Videbunt multi & time- t: & sperabunt in Domi-

6 Beatus vir cujus est no- n Domini spes ejus: & non spexit in vanitates, & insani- falsas.

7 Multa fecisti tu Domine us meus mirabilia tua: & gitationibus tuis non est qui nilis sit tibi.

8 Annunciavi & loquutus : multiplicati sunt super merum.

9 Sacrificium & oblationem luisti: aures autem perfeci- mihi.

10 Holocaustum & pro pec- o non postulasti: tunc dixi, ce venio.

11 In capite libri scriptum de me, ut facerem volunta- m tuam: Deus meus volui, legem tuam in medio cordis ei.

12 Annunciavi justitiam tu- m in Ecclesia magna: ecce bia mea non prohibebo, Do- ine tu scisti.

13 Justitiam tuam non ab- condi in corde meo: verita- m tuam & salutare tuum ixi.

14 Non abscondi misericor- diam tuam: & veritatem tuam à concilio multo.

15 Tu autem Domine ne longè facias miserationes tuas à me: misericordia tua & veritas tua semper susceperunt me.

16 Quoniam circumdederunt me mala quorum non est numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.

17 Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

18 Complaceat tibi Domine ut eruas me: Domine ad adjuvandum me respice.

19 Confundantur & revereantur simul qui quærunt animam meam: ut auferant eam.

20 Convertantur retrorsum & revereantur: qui volunt mihi mala.

21 Ferant confestim confusionem suam: qui dicunt mihi, Euge, euge.

22 Exultent & lætentur super te omnes quærentes te: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

23 Ego autem mendicus sum & pauper: Dominus solicitus est mei.

24 Adjutor meus & protector meus tu es: Deus meus ne tardaveris.

VESPERT.

Psal. Lat. 40. Heb. 41.

BEatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

2 Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciat

faciat eum in terra : & non tradat eum in animam inimicorum ejus.

3 Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus : universum stratum ejus versâsti in infirmitate ejus.

4 Ego dixi, Domine miserere mei : sana animam meam quia peccavi tibi.

5 Inimici mei dixerunt mala mihi : Quando morietur & peribit nomen ejus?

6 Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur, cor ejus congregavit iniquitatem sibi : egrediebatur foras, & loquebatur in idipsum.

7 Adversum me susurrabant omnes inimici mei : adversum me cogitabant mala mihi.

8 Verbum iniquum constituerunt adversum me : nunquid qui dormit non adjiciet ut resurgat?

9 Etenim homo pacis meæ in quo speravi, qui edebat panes meos : magnificavit super me supplantationem.

10 Tu autem Domine miserere mei : & resuscita me, & retribuam eis.

11 In hoc cognovi, quoniam voluisti me : quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

12 Me autem propter innocentiam suscepisti : & confirmâsti me in conspectu tuo in æternum.

13 Benedictus Dominus Deus Israel : à sæculo & usque in sæculum ; fiat, fiat.

Psal. *Lat.* 41. *Heb.* 42.

QUemadmodum deside
cervus ad fontes aq
rum : ita desiderat a
ma mea ad te Deus.

2 Sitivit anima mea ad D
um fortem vivum : qu
veniam & apparebo ante fa
em Dei?

3 Fuerunt mihi lachry
meæ panes die ac nocte : du
dicitur mihi quotidie, Ubi
Deus tuus?

4 Hæc recordatus sum,
effudi in me animam me
quoniam transibo in locum t
bernaculi admirabilis usque a
domum Dei.

5 In voce exultatio
confessionis : sonus epula

6 Quare tristis es ani
mea? Et quare conturbas me?

7 Spera in Deo, quoni
adhuc confitebor illi : salut
vultus mei, & Deus meus.

8 Ad meipsum anima m
conturbata est : propterea m
mor ero tui de terra Jorda
& Hermonii à monte modico.

9 Abyssus abyssum invocat
in voce cataractarum tuarum.

10 Omnia excelsa tua & fl
ctus tui : super me transierunt

11 In die mandavit Domi
nus misericordiam suam : & no
cte canticum ejus.

12 Apud me oratio Deo vi
tæ meæ : dicam Deo, Suscep
tor meus es.

13 Quare oblitus es mei
Et quare contristatus incedo,
dum affligit me inimicus

14 Dum confringuntur of-
sa mea : exprobraverunt m
hi qui tribulant me, inimici
mei.

5 Dum dicunt mihi per ſin-
los dies, Ubi eſt Deus tuus?
re triſtis es anima mea, &
re conturbas me?
16 Spera in Deo, quoniam
uc confitebor illi: ſalutare
us mei, & Deus meus.

Pſal. *Lat.* 42. *Heb.* 43.

Udica me Deus, & diſcerne
cauſam meam de gente non
cta: ab homine iniquo &
loſo erue me.
2 Quia tu es Deus fortitu-
mea, quare me repuliſti?
quare triſtis incedo, dum
igit me inimicus?
3 Emitte lucem tuam, &
itatem tuam: ipſa me de-
xerunt & adduxerunt in
ntem ſanctum tuum, & in
ernacula tua.
4 Et introibo ad altare Dei:
Deum qui lætificat juven-
tem meam.
5 Confitebor tibi in cithara
us Deus meus: quare tri-
s es anima mea, & quare
turbas me?
6 Spera in Deo, quoniam
huc confitebor illi: ſalutare
ltus mei, & Deus meus.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 43. *Heb.* 44.

DEus auribus noſtris audivimus: patres noſtri annunciaverunt nobis.
1 Opus quod operatus es in
diebus eorum: in diebus anti-
uis.
3 Manus tua gentes diſper-
dit, & plantâſti eos: affli-
iſti populos, & expuliſti
s.

4 Nec enim in gladio ſuo poſſederunt terram: & brachium eorum non ſalvabit eos.

5 Sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuiſti in eis.

6 Tu es ipſe rex meus & Deus meus: qui mandas ſalutes Jacob.

7 In te inimicos noſtros ventilabimus cornu: & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.

8 Non enim in arcu meo ſperabo: & gladius meus non ſalvabit me.

9 Salvâſti enim nos de affligentibus nos: & odientes nos confudiſti.

10 In Deo laudabimur totâ die: & in nomine tuo confitebimur in ſæcula.

11 Nunc autem repuliſti & confudiſti nos: & non egredieris Deus in virtutibus noſtris.

12 Avertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros: & qui oderunt nos diripiebant ſibi.

13 Dediſti nos tanquam oves eſcarum: & in gentibus diſperſiſti nos.

14 Vendidiſti populum tuum ſine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

15 Poſuiſti nos opprobrium vicinis noſtris: ſubſannationem & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.

16 Poſuiſti nos in ſimilitudinem gentibus: commotionem capitis in populis.

17 Tota die verecundia mea contra me eſt: & confuſio faciei meæ cooperuit me.

18 A voce exprobrantis & obloquentis : à facie inimici & persequentis.

19 Hæc omnia venerunt super nos, nec obliti sumus te : & inique non egimus in testamento tuo.

20 Et non recessit retro cor nostrum : & declinâsti semitas nostras à via tua.

21 Quoniam humiliâsti nos in loco afflictionis : & cooperuit nos umbra mortis.

22 Si obliti sumus nomen Dei nostri : & si expandimus manus nostras ad Deum alienum.

23 Nonne Deus requiret ista? Ipse enim novit abscondita cordis.

24 Quoniam propter te mortificamur totâ die : æstimati sumus sicut oves occisionis.

25 Exurge, quare obdormis Domine? Exurge, & ne repellas in finem.

26 Quare faciem tuam avertis : oblivisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ.

27 Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra : conglutinatus est in terra venter noster.

28 Exurge Domine adjuva nos : & redime nos propter nomen tuum.

Psal. *Lat.* 44. *Heb.* 45.

ERuctavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

2 Lingua mea calamus scribæ : velociter scribentis.

3 Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

4 Accingere gladio tuo [illegible] per femur tuum : potentis[illegible]

5 Specie tua & pulchritudi[illegible] ne tuâ : intende, prosperè [illegible] cede, & regna.

6 Propter veritatem & m[illegible] suetudinem & justitiam : [illegible] deducet te mirabiliter dext[illegible] tua.

7 Sagittæ tuæ acutæ : pop[illegible] sub te cadent in corda inimic[illegible] rum Regis.

8 Sedes tua Deus in sæ[illegible] lum seculi : virga directio[illegible] virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, & [illegible] disti iniquitatem : propte[illegible] unxit te Deus, Deus tuus ol[illegible] lætitiæ præ consortibus tuis.

10 Myrrha, & gutta, & c[illegible] sia à vestimentis tuis, à dom[illegible] bus eburneis : ex quibus del[illegible] ctaverunt te filiæ regum [illegible] honore tuo.

11 Astitit regina à dext[illegible] tuis in vestitu deaurato : c[illegible] cumdata varietate.

12 Audi filia, & vide, [illegible] inclina aurem tuam : & oblivi[illegible] cere populum tuum, & dom[illegible] patris tui.

13 Et concupiscet rex d[illegible] corem tuum : quoniam ipse e[illegible] Dominus Deus tuus : & ad[illegible] rabunt eum.

14 Et filiæ Tyri in mune[illegible] bus : vultum tuum deprec[illegible] buntur omnes divites plebis.

15 Omnis gloria ejus fi[illegible] regis ab intus : in fimbriis au[illegible] is circumamicta varietatibus.

16 Adducentur regi virgin[illegible] post eam : proximæ ejus affe[illegible] rentur tibi.

17 Afferentur in lætitia [illegible] exultatione : adducentur i[illegible] templum regis.

18 Pro patribus tuis na[illegible] sunt tibi filii : constitues e[illegible]

...cipes super omnem terram.

19 Memores erunt nominis ...i: in omni generatione & ge...rationem.

20 Propterea populi confi...buntur tibi in æternum: & ...sæculum sæculi.

Psal. *Lat.* 45. *Heb.* 46.

DEus noster refugium & virtus: adjutor in tri...bulationibus quæ invenerunt ...s nimis.

2 Propterea non timebimus ...m turbabitur terra: & trans...ferentur montes in cor maris.

3 Sonuerunt & turbatæ sunt ...quæ eorum: conturbati sunt ...ntes in fortitudine ejus.

4 Fluminis impetus lætifi...t civitatem Dei: sanctifica...t tabernaculum suum Altissi...mus.

5 Deus in medio ejus non ...commovebitur: adjuvabit eam ...Deus mane diluculo.

6 Conturbatæ sunt gentes, ...inclinata sunt regna: dedit ...vocem suam, mota est terra.

7 Dominus virtutum nobis...cum: susceptor noster Deus ...Jacob.

8 Venite & videte opera Do...mini, quæ posuit prodigia su...per terram: auferentes bella ...usque ad finem terræ.

9 Arcum conteret, & con...fringet arma: & scuta combu...ret igni.

10 Vacate, & videte quoni...am ego sum Deus: exaltabor ...in gentibus, & exaltabor in ter...ra.

11 Dominus virtutum no...biscum: susceptor noster De...us Jacob.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 46. *Heb.* 47.

OMnes gentes plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis.

2 Quoniam Dominus excelsus, terribilis: rex magnus super omnem terram.

3 Subjecit populos nobis: & gentes sub pedibus nostris.

4 Elegit nobis hæreditatem suam: speciem Jacob quam dilexit.

5 Ascendit Deus in Jubilo: & Dominus in voce tubæ.

6 Psallite Deo nostro, psallite: psallite regi nostro, psallite.

7 Quoniam rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.

8 Regnabit Deus super gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

9 Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham: quoniam dii fortes terræ vehementer elevati sunt.

Psal. *Lat.* 47. *Heb.* 48.

MAgnus Dominus & laudabilis nimis in civitate Dei nostri: in monte sancto ejus.

2 Fundatur exultatione universæ terræ mons Sion: latera Aquilonis, civitas regis magni.

3 Deus in domibus ejus cognoscetur: cum suscipiet eam.

4 Quoniam ecce reges terræ congregati sunt: convenerunt in unum.

5 Ipsi

5 Ipsi videntes sic admirati sunt: conturbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos.

6 Ibi dolores ut parturientis: in spiritu vehementi conteres naves Tharsis.

7 Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Domini virtutum, in civitate Dei nostri: Deus fundavit eam in æternum.

8 Suscepimus Deus misericordiam tuam: in medio templi tui.

9 Secundùm nomen tuum Deus, sic & laus tua in fines terræ: justitiâ plena est dextera tua.

10 Lætetur mons Sion: & exultent filiæ Judæ propter judicia tua Domine.

11 Circundate Sion, & complectimini eam: narrate in turribus ejus.

12 Ponite corda vestra in virtute ejus: & distribuite domos ejus, ut enarretis in progenie altera.

13 Quoniam hic est Deus, Deus noster in æternum: & in sæculum sæculi, ipse reget nos in sæcula.

Psal. *Lat.* 48. *Heb.* 49.

AUdite hæc omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

2 Quique terrigenæ & filii hominum: simul in unum dives & pauper.

3 Os meum loquetur sapientiam: & meditatio cordis mei prudentiam.

4 Inclinabo in parabolam aurem meam: aperiam in psalterio propositionem meam.

5 Cur timebo in die m
Iniquitas calcanei mei c
dabit me.

6 Qui confidunt in vi
te sua: & in multitudine
vitiarum suarum gloriantu

7 Frater non redimit, re
met homo? Non dabit D
placationem suam.

8 Et pretium redemptio
animæ suæ, & laborabit in
ternum: & vivet adhuc in
nem.

9 Non videbit interitu
cùm viderit sapientes morie
tes: simul insipiens & stult
peribunt.

10 Et relinquet alienis div
tias suas: & sepulchra e
rum domus illorum in æt
num.

11 Tabernacula eorum
progenie & progenie: voc
verunt nomina sua in ter
suis.

12 Et homo cum in ho
nore esset non intellexi
comparatus est jumentis in
pientibus, & similis factus e
illis.

13 Hæc via illorum scand
lum ipsis: & posteà in ore si
complacebunt.

14 Sicut oves in infern
positi sunt: mors depasc
eos.

15 Et dominabuntur eo
rum justi in matutino: & aux
lium eorum veterascet in in
ferno à gloria eorum.

16 Veruntamen Deus red
met animam meam de ma
inferi: cùm acceperit me.

17 Ne timueris cùm dive
factus fuerit homo: & cù
multiplicata fuerit gloria do
mûs ejus.

18 Quoniam cùm interie
rit, non sumet omnia: ne
qu

descendet cum eo gloria
ejus.
19 Quia anima ejus in vita
ipsius benedicetur: confitebi-
tur tibi cùm benefeceris ei.
20 Introibit usque in proge-
nies patrum suorum: & usque
in æternum non videbit lu-
men.
21 Homo quum in honore
esset, non intellexit: compa-
ratus est jumentis insipientibus,
& similis factus est illis.

MATUT.

Psal. *Lat.* 49. *Heb.* 50.

DEus Deorum Domi-
nus locutus est: &
vocavit terram.
2 A solis ortu usq;
ad occasum: ex Sion species
decoris ejus.
3 Deus manifestè veniet:
Deus noster, & non silebit.
4 Ignis in conspectu ejus
ardescet: & in circuitu ejus
tempestas valida.
5 Advocabit cœlum de sur-
sum, & terram: discernere po-
pulum suum.
6 Congregate illi sanctos e-
jus: qui ordinant testamentum
ejus super sacrificia.
7 Et annunciabunt cœli ju-
stitiam ejus: quoniam Deus
judex est.
8 Audi populus meus, &
loquar: Israel, & testificabor
tibi, Deus tuus ego sum.
9 Non in sacrificiis tuis ar-
guam te: holocausta autem
tua in conspectu meo sunt sem-
per.
10 Non accipiam de domo
tua vitulos: neque de gregi-
bus tuis hircos.
11 Quoniam meæ sunt o-
mnes feræ sylvarum, jumenta
in montibus, & boves.
12 Cognovi omnia volatilia
cœli: & pulchritudo agri me-
cum est.
13 Si esuriero, non dicam
tibi: meus est enim orbis ter-
ræ, & plenitudo ejus.
14 Numquid manducabo car-
nes taurorum? Aut sanguinem
hircorum potabo?
15 Immola Deo sacrificium
laudis: & redde Altissimo vo-
ta tua.
16 Et invoca me in die tri-
bulationis: eruam te, & ho-
norificabis me.
17 Peccatori autem dixit
Deus: Quare tu enarras justi-
tias meas, & assumis testamen-
tum meum per os tuum?
18 Tu verò odisti discipli-
nam: & projecisti sermones
meos retrorsum.
19 Si videbas furem, curre-
bas cum eo: & cum adulteris
portionem tuam ponebas.
20 Os tuum abundavit ma-
litiâ: & lingua tua concinna-
bat dolos.
21 Sedens adversus fratrem
tuum loquebaris: & adversus
filium matris tuæ ponebas scan-
dalum; hæc fecisti, & tacui.
22 Existimâsti iniquè quod
ero tui similis: arguam te, &
statuam contra faciem tuam.
23 Intelligite hæc qui obli-
viscimini Deum: nequando
rapiat & non sit, qui eripiat.
24 Sacrificium laudis hono-
rificabit me: & illic iter quod
ostendam illi salutare Dei.

H... Psal.

Psal. Lat. 50. Heb. 51.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

2 Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

3 Amplius lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

4 Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, peccatum meum contra me est semper.

5 Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm judicaris.

6 Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

7 Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

8 Asperges me hyssopo, & mundabor: lavabis me, & super nivem dealbabor.

9 Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

10 Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

11 Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innova in visceribus meis.

12 Ne projicias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

13 Redde mihi lætitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

14 Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

15 Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea justitiam tuam.

16 Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

17 Quoniam si voluisses, sacrificium dedissem: utique holocaustis non delectaberis.

18 Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

19 Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jerusalem.

20 Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Psal. Lat. 51. Heb. 52.

Quid gloriaris in malitia qui potens es in iniquitate?

2 Tota die injustitiam cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti dolum.

3 Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quàm loqui æquitatem.

4 Dilexisti omnia verba præcipitationis: lingua dolosa.

5 Propterea Deus destruet te in finem; evellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo: & radicem tuam de terra viventium.

6 Videbunt justi & timebunt, & super eum ridebunt, & dicent, Ecce homo qui non posuit Deum adjutorem suum.

7 Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: & prævaluit in vanitate sua.

8 Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei, speravi in misericordia Dei in æternum, & in sæculum sæculi.

9 Con-

9 Confitebor tibi in sæculum, quia fecisti : & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum.

VESPERI.

Psal. *Lat.* 52. *Heb.* 53.

DIxit insipiens in corde suo : Non est Deus.

2 Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus : non est qui faciat bonum.

3 Deus de cœlo prospexit super filios hominum : ut videat si est intelligens aut requirens Deum.

4 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt : non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

5 Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem : qui devorant plebem meam ut cibum panis ?

6 Deum non invocaverunt : illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

7 Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent : confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos.

8 Quis dabit ex Sion salutare Israel ? Cùm converterit Deus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

Psal. *Lat.* 53. *Heb.* 54.

DEus in nomine tuo salvum me fac : & in virtute tua judica me.

2 Deus exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

3 Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, & fortes quæsierunt animam meam : & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

4 Ecce enim Deus adjuvat me : & Dominus susceptor est animæ meæ.

5 Averte mala inimicis meis : & in veritate tua disperde illos.

6 Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine : quoniam bonum est.

7 Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me : & super inimicos meos despexit oculus meus.

Psal. *Lat.* 54. *Heb.* 55.

EXaudi Deus orationem meam, & ne despexeris deprecationem meam : intende mihi & exaudi me.

2 Contristatus sum in exercitatione mea : & conturbatus sum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.

3 Quoniam declinaverunt in me iniquitates : & in ira molesti erant mihi.

4 Cor meum conturbatum est in me : & formido mortis cecidit super me.

5 Timor & tremor venerunt super me : & contexerunt me tenebræ.

6 Et dixi, Quis dabit mihi pennas sicut columbæ : & volabo & requiescam ?

7 Ecce elongavi fugiens : & mansi in solitudine.

8 Expectabam eum qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.

9 Præcipita Domine, divide
linguas eorum: quoniam vidi
iniquitatem & contradictionem
in civitate.
10 Die ac nocte circundabit
eam super muros ejus iniqui-
tas: & labor in medio ejus, &
injustitia.
11 Et non defecit de plateis
ejus: usura & dolus.
12 Quoniam si inimicus me-
us maledixisset mihi: sustinu-
issem utique.
13 Et si is qui oderat me,
super me magna loquutus fuis-
set: abscondissem me forsitan
ab eo.
14 Tu verò homo unani-
mis: dux meus & notus meus.
15 Qui simul mecum dulces
capiebas cibos: in domo Dei
ambulavimus cum consensu.
16 Veniat mors super illos:
& descendant in infernum vi-
ventes.
17 Quoniam nequitiæ in ha-
bitaculis eorum: in medio eo-
rum.
18 Ego autem ad Deum cla-
mavi: & Dominus salvabit
me.
19 Vesperè & manè & meri-
die narrabo & annunciabo: &
exaudiet vocem meam.
20 Redimet in pace ani-
mam meam, ab his qui appro-
pinquant mihi: quoniam inter
multos erant mecum.
21 Exaudiet Deus, & humi-
liabit illos: qui est ante sæ-
cula.
22 Non enim est illis com-
mutatio, & non timuerunt De-
um: extendit manum suam in
retribuendo.
23 Contaminaverunt testa-
mentum ejus, divisi sunt ab
ira vultus ejus: & appropin-
quavit cor illius.
24 Molliti sunt sermones e-
jus super oleum: & ipsi sunt
jacula.
25 Jacta super Dominum
curam tuam, & ipse te enu-
triet: non dabit in æternum
fluctuationem justo.
26 Tu verò Deus deduces
eos: in puteum interitus.
27 Viri sanguinum & dolo-
si, non dimidiabunt dies suos:
ego autem sperabo in te Do-
mine.

MATUT.

Psal. *Lat.* 55. *Heb.* 56.

MIserere mei Deus,
quoniam conculca-
vit me homo: to-
ta die impugnans
tribulavit me.
2 Conculcaverunt me inimi-
ci mei totâ die: quoniam multi
bellantes adversùm me.
3 Ab altitudine diei time-
bo: ego verò in te sperabo.
4 In Deo laudabo sermones
meos, in Deo speravi: non ti-
mebo quid faciat mihi caro.
5 Totâ die verba mea exe-
crabantur: adversùm me o-
mnes cogitationes eorum in
malum.
6 Inhabitabunt & abscon-
dent: ipsi calcaneum meum
observabunt.
7 Sicut sustinuerunt animam
meam, pro nihilo salvos facies
illos: in ira populos confrin-
ges.
8 Deus vitam meam annun-
ciavi tibi: posuisti lacrymas
meas in conspectu tuo.
9 Sicut & in promissione
tua: tunc convertentur ini-
mici mei retrorsum.

10 In quacunque die invo-
cavero te: ecce cognovi quo-
niam Deus meus es.
11 In Deo laudabo verbum,
in Domino laudabo sermo-
nem: in Deo speravi, non ti-
mebo quid faciat mihi homo.
12 In me sunt Deus vota
tua: quæ reddam laudationes
tibi?
13 Quoniam eripuisti ani-
mam meam de morte, & pe-
des meos de lapsu: ut place-
am coram Deo in lumine vi-
ventium.

Psal. *Lat.* 56. *Heb.* 57.

MIserere mei Deus, mise-
rere mei: quoniam in
te confidit anima mea.
2 Et in umbra alarum tua-
rum sperabo: donec transeat
iniquitas.
3 Clamabo ad Deum altis-
simum: Deum qui benefecit
mihi.
4 Misit de cœlo, & libera-
vit me: dedit in opprobrium
conculcantes me.
5 Misit Deus misericordiam
suam & veritatem suam, & e-
ripuit animam meam de medio
catulorum leonum: dormivi
conturbatus.
6 Filii hominum, dentes eo-
rum arma & sagittæ: & lingua
eorum gladius acutus.
7 Exaltare super cœlos De-
us: & in omnem terram gloria
tua.
8 Laqueum paraverunt pedi-
bus meis: & incurvaverunt ani-
mam meam.
9 Foderunt ante faciem meã
foveam: & inciderunt in eam.
10 Paratum cor meum De-
us, paratum cor meum: can-
tabo & psalmum dicam.
11 Exurge gloria mea, ex-
urge psalterium & cithara: ex-
urgam diluculo.
12 Confitebor tibi in popu-
lis Domine: & psalmum dicam
tibi in gentibus.
13 Quoniam magnificata est
usque ad cœlos misericordia
tua: & usque ad nubes veritas
tua.
14 Exaltare super cœlos
Deus: & super omnem terram
gloria tua.

Psal. *Lat.* 57. *Heb.* 58.

SI verè utique justitiam lo-
quimini: recta judicate
filii hominum.
2 Etenim in corde iniqui-
tates operamini in terra: in-
justitias manus vestræ conein-
nant.
3 Alienati sunt peccatores
à vulva: erraverunt ab utero,
locuti sunt falsa.
4 Furor illis secundum simi-
litudinem serpentis: sicut a-
spidis surdæ, & obturantis au-
res suas.
5 Quæ non exaudiet vocem
incantantium: & venefici in-
cantantis sapienter.
6 Deus conteret dentes eo-
rum in ore ipsorum: molas
leonum confringet Dominus.
7 Ad nihilum devenient tan-
quam aqua decurrens: inten-
dit arcum suum donec infir-
mentur.
8 Sicut cera quæ fluit aufe-
rentur: supercecidit ignis, &
non viderunt solem.
9 Priusquam intelligerent spi-
næ vestræ rhamnum: sicut viven-
tes, sic in ira absorbet eos.
10 Lætabitur justus cum vide-
rit vindictam: manus suas lava-
bit in sanguine peccatoris.

11 Et dicet homo, si utique est fructus justo: utique est Deus judicans eos in terra.

VESPERÆ.

Psal. *Lat.* 58. *Heb.* 59.

ERipe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

2 Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris sanguinum salva me.

3 Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

4 Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine: sine iniquitate cucurri & direxi.

5 Exurge in occursum meum & vide: & tu Domine Deus virtutum Deus Israel.

6 Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem.

7 Convertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

8 Ecce loquentur in ore suo, & gladius in labiis eorum: quoniam quis audivit?

9 Et tu Domine deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes.

10 Fortitudinem meam ad te custodiam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia ejus præveniet me.

11 Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos: nequando obliviscantur populi mei.

12 Disperge illos in virtute tua: & depone eos protector meus, Domine.

13 Delictum oris eorum, sermonem labiorum ipsorum: & comprehendantur in superbia sua.

14 Et de execratione & mendacio annunciabuntur in consummatione: in ira consummationis, & non erunt.

15 Et scient quia Deus dominabitur Jacob: & finium terræ.

16 Convertentur ad vesperam & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

17 Ipsi dispergentur ad manducandū: si vero non fuerint saturati, & murmurabunt.

18 Ego autem cantabo fortitudinem tuam: & exultabo mane misericordiam tuam.

19 Quia factus es susceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ.

20 Adjutor meus tibi psallam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia mea.

Psal. *Lat.* 59. *Heb.* 60.

DEus repulisti nos, & destruxisti nos: iratus es, & misertus es nobis.

2 Commovisti terram, & conturbasti eam: sana contritiones ejus, quia commota est.

3 Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis.

4 Dedisti metuentibus te significationem: ut fugiant à facie arcus.

5 Ut liberentur dilecti tui: salvum fac dextera tua, & exaudi me.

6 Deus locutus est in sancto suo: Lætabor, & partibor Sichimam, & convallem tabernaculorum metibor.

7 Meus

7 Meus est Galaad, & meus
est Manasses: & Ephraim for-
titudo capitis mei.
8 Juda rex meus: Moab
olla spei meæ.
9 In Idumæam extendam
calceamentum meum: mihi
alienigenæ subditi sunt.
10 Quis deducet me in ci-
vitatem munitam? quis dedu-
cet me usque in Idumæam?
11 Nonne tu Deus qui re-
pulisti nos: & non egredieris
Deus in virtutibus nostris.
12 Da nobis auxilium de
tribulatione: quia vana salus
hominis.
13 In Deo faciemus virtu-
tem: & ipse ad nihilum dedu-
cet tribulantes nos.

Psal. *Lat.* 60. *Heb.* 61.

EXaudi Deus deprecatio-
nem meam: intende ora-
tioni meæ.
2 A finibus terræ ad te cla-
mavi, dum anxiaretur cor me-
um: in petra exaltasti me.
3 Deduxisti me, quia factus
es spes mea: turris fortitudi-
nis à facie inimici.
4 Inhabitabo in tabernaculo
tuo in sæcula: protegar in ve-
lamento alarum tuarum.
5 Quoniam tu Deus meus
exaudisti orationem meam:
dedisti hæreditatem timentibus
nomen tuum.
6 Dies super dies regis adji-
cies: annos ejus usque in di-
em generationis & generatio-
nis.
7 Permanet in æternum in
conspectu Dei: misericordiam
& veritatem ejus quis requi-
ret?
8 Sic psalmum dicam nomi-
ni tuo in sæculum sæculi:
ut reddam vota mea de die
in diem.

MATUT.

Psal. *Lat.* 61. *Heb.* 62.

NOnne Deo subjecta e-
rit anima mea? Ab
ipso enim salutare
meum.
2 Nam & ipse Deus meus, &
salutaris meus: susceptor me-
us, non movebor amplius.
3 Quousque irruitis in homi-
nem? Interficitis universi vos;
tanquam parieti inclinato, &
maceriæ depulsæ.
4 Veruntamen pretium me-
um cogitaverunt repellere, cu-
curri in siti: ore suo benedi-
cebant, & corde suo maledice-
bant.
5 Veruntamen Deo subjecta
esto anima mea: quoniam ab
ipso patientia mea.
6 Quia ipse Deus meus &
salvator meus: adjutor meus,
non emigrabo.
7 In Deo salutare meum, &
gloria mea: Deus auxilii mei,
& spes mea in Deo est.
8 Sperate in eo omnis con-
gregatio populi, effundite co-
ram illo corda vestra: De-
us adjutor noster in æter-
num.
9 Veruntamen vani filii ho-
minum, mendaces filii ho-
minum in stateris: ut deci-
piant ipsi de vanitate in id-
ipsum.
10 Nolite sperare in iniqui-
tate, & rapinas nolite concu-
piscere: divitiæ si affluant, no-
lite cor apponere.
11 Semel locutus est De-
us, duo hæc audivi, quia po-
testas Dei est, & tibi Domine

misericordia: quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

Psal. *Lat.* 62. *Heb.* 63.

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.

2 Sitivit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

3 In terra deserta, invia, & inaquosa: sic in sancto apparui tibi, ut viderem virtutem tuam & gloriam tuam.

4 Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

5 Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo levabo manus meas.

6 Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labiis exultationis laudabit os meum.

7 Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuisti adjutor meus.

8 Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

9 Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.

10 Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui jurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psal. *Lat.* 63. *Heb.* 64.

EXaudi Deus orationem meam cum deprecor: à timore inimici eripe animam meam.

2 Protexisti me à conventu malignantium: à multitudine operantium iniquitatem.

3 Quia exacuerunt ut gladium linguas suas, intenderunt arcum, rem amaram: ut sagittent in occultis immaculatum.

4 Subito sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam.

5 Narraverunt ut absconderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?

6 Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.

7 Accedet homo ad cor altum: & exaltabitur Deus.

8 Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum: & infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.

9 Conturbati sunt omnes qui videbant eos: & timuit omnis homo,

10 Et annunciaverunt opera Dei: & facta ejus intellexerunt.

11 Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo: & laudabuntur omnes recti corde.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 64. *Heb.* 65.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Jerusalem.

2 Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

3 Verba iniquorum prævaluerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis.

4 Bea-

4 Beatus quem elegisti & as-
upsisti : inhabitabit in atriis
is.
5 Replebimur in bonis do-
mus tuæ : sanctum est templum
tuum, mirabile in æquitate.
6 Exaudi nos Deus salutaris
noster : spes omnium finium
terræ, & in mari longe.
7 Præparans montes in vir-
tute tua, accinctus potentia :
qui conturbas profundum ma-
ris, sonum fluctuum ejus.
8 Turbabuntur gentes, &
timebunt qui habitant termi-
nos à signis tuis : exitus matu-
tini & vespere delectabis.
9 Visitasti terram & inebri-
asti eam : multiplicasti locu-
pletare eam.
10 Flumen Dei repletum est
aquis, parasti cibum illorum,
quoniam ita est præparatio e-
jus.
11 Rivos ejus inebria, mul-
tiplica genimina ejus : in stil-
licidiis ejus lætabitur germi-
nans.
12 Benedices coronæ anni
benignitatis tuæ : & campi
tui replebuntur ubertate.
13 Pinguescent speciosa de-
serti : & exultatione colles
accingentur.
14 Induti sunt arietes ovi-
um, & valles abundabunt fru-
mento : clamabunt, etenim
hymnum dicent.

Psal. *Lat.* 65. *Heb.* 66.

Jubilate Deo omnis terra,
psalmum dicite nomini e-
jus : date gloriam laudi ejus.
2 Dicite Deo, Quam ter-
ribilia sunt opera tua Domine?
in multitudine virtutis tuæ
mentientur tibi inimici tui.

3 Omnis terra adoret te, &
psallat tibi : psalmum dicat
nomini tuo.
4 Venite & videte opera
Dei : terribilis in consiliis su-
per filios hominum.
5 Qui convertit mare in
aridam, in flumine pertransi-
bunt pede : ibi lætabimur in
ipso.
6 Qui dominatur in virtute
sua in æternum, oculi ejus su-
per gentes respiciunt : qui ex-
asperant, non exaltentur in
semetipsis.
7 Benedicite gentes Deum
nostrum : & auditam facite vo-
cem laudis ejus.
8 Qui posuit animam meam
ad vitam : & non dedit in com-
motionem pedes meos.
9 Quoniam probasti nos De-
us : igne nos examinasti, sicut
examinatur argentum.
10 Induxisti nos in laque-
um, posuisti tribulationes in
dorso nostro : imposuisti ho-
mines super capita nostra.
11 Transivimus per ignem
& aquam : & eduxisti nos in
refrigerium.
12 Introibo in domum tu-
am in holocaustis : reddam ti-
bi vota mea, quæ distinxerunt
labia mea.
13 Et locutum est os me-
um : in tribulatione mea.
14 Holocausta medullata
offeram tibi cum incenso arietum :
offeram tibi boves cum hircis.
15 Venite, audite, & nar-
rabo omnes qui timetis Deum,
quanta fecit animæ meæ.
16 Ad ipsum ore meo cla-
mavi : & exaltavi sub lingua
mea.
17 Iniquitatem si aspexi in
corde meo : non exaudiet Do-
minus.

18 Propterea exaudivit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

19 Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Psal. *Lat.* 66. *Heb.* 67.

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos & misereatur nostri.

2 Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

3 Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

4 Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate: & gentes in terra dirigis.

5 Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

6 Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

MATUT.

Psal. *Lat.* 67. *Heb.* 68.

EXurgat Deus, & dissipentur inimici ejus: & fugiant qui oderunt eum à facie ejus.

2 Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

3 Et justi epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

4 Cantate Deo, psalmum dicite nomini ejus: iter facite ei qui ascendit super occa[illegible] Dominus nomen illi.

5 Exultate in conspectu ej[illegible] turbabuntur à facie ejus pat[illegible] orphanorum, & judicis vi[illegible] rum.

6 Deus in loco sancto su[illegible] Deus qui inhabitare facit u[illegible] moris in domo.

7 Qui educit vinctos in f[illegible] titudine: similiter eos qui [illegible] asperant, qui habitant in sep[illegible] chris.

8 Deus cum egredereris [illegible] conspectu populi tui: cum p[illegible] transires in deserto.

9 Terra mota est, etenim cœli distillaverunt à facie D[illegible] Sinai: à facie Dei Israel.

10 Pluviam voluntariam [illegible] gregabis Deus hæreditati tu[illegible] & infirmata est, tu vero perf[illegible] cisti eam.

11 Animalia tua habitab[illegible] in ea: parasti in dulcedine [illegible] pauperi Deus.

12 Dominus dabit verb[illegible] evangelizantibus: virtute m[illegible] ta.

13 Rex virtutum dilecti [illegible] lecti: & speciei domus di[illegible] dere spolia.

14 Si dormiatis inter m[illegible] dios cleros pennæ columbæ de[illegible] argentatæ: & posteriora do[illegible] ejus in pallore auri.

15 Dum discernit cœle[illegible] reges super eam, nive deal[illegible] buntur in Selmon: mons D[illegible] mons pinguis.

16 Mons coagulatus, m[illegible] pinguis: ut quid suspicam[illegible] montes coagulatos.

17 Mons in quo benepl[illegible] tum est Deo habitare in e[illegible] etenim Dominus habitabit [illegible] finem.

18 Currus Dei decem [illegible] bus multiplex, millia læ[illegible]

rum: Dominus in eis in Sina in sancto.

19 Ascendisti in altum, cepisti captivitatem: accepisti dona in hominibus.

20 Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

21 Benedictus Dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

22 Deus noster, Deus salvos faciendi: Domini Domini exitus mortis.

23 Verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis.

24 Dixit Dominus: Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.

25 Ut intingatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

26 Viderunt ingressus tuos Deus, ingressus Dei mei: regis mei qui est in sancto.

27 Prævenerunt principes conjuncti psallentibus: in medio juvencularum tympanistriarum.

28 In Ecclesiis benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

29 Ibi Benjamin adolescentulus: in mentis excessu.

30 Principes Juda Deus eorum: principes Zabulon, & principes Nephthalim.

31 Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

32 A templo tuo in Jerusalem: tibi offerent reges munera.

33 Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento.

34 Dissipa gentes quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præveniet manus ejus Deo.

35 Regna terræ cantate Deo: psallite Domino.

36 Psallite qui ascendit super cœlum cœli: ad Orientem.

37 Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date gloriam Deo super Israel: magnificentia ejus, & virtus ejus in nubibus.

38 Mirabilis Deus in sanctis ejus, Deus Israel, ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus.

VESPERT.

Psal. Lat. 68. Heb. 69.

SAlvum me fac Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.

2 Infixus sum in limo profundi: & non est substantia.

3 Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.

4 Laboravi clamans, raucæ factæ sunt fauces meæ: defecerunt oculi mei, dum spero in Deum meum.

5 Multiplicati sunt super capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

6 Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei injuste: quæ non rapui, tunc exsolvebam.

7 Deus tu scis insipientiam meam: & delicta mea a te non sunt abscondita.

8 Non erubescant in me qui exspectant te Domine, Domine virtutum.

9 Quia

9 Non confundantur super
me qui quærunt te, Deus Iſ-
raël.
10 Quoniam propter te ſu-
ſtinui opprobrium: operuit
confuſio faciem meam.
11 Extraneus factus ſum
fratribus meis: & peregrinus
filiis matris meæ.
12 Quoniam zelus domus
tuæ comedit me: & opprobria
exprobrantium tibi, ceciderunt
ſuper me.
13 Et operui in jejunio ani-
mam meam: & factum eſt in
opprobrium mihi.
14 Et poſui veſtimentum
meum cilicium: & factus ſum
illis in parabolam.
15 Adverſum me loquebantur
qui ſedebant in porta: &
in me pſallebant qui bibebant
vinum.
16 Ego vero orationem me-
am ad te Domine: tempus be-
neplaciti Deus.
17 In multitudine miſeri-
cordiæ tuæ, exaudi me: in
veritate ſalutis tuæ.
18 Eripe me de luto, ut non
infigar: libera me ab his qui
oderunt me: & de profundis
aquarum.
19 Non me demergat tem-
peſtas aquæ, neque abſorbeat
me profundum: neque urgeat
ſuper me puteus os ſuum.
20 Exaudi me Domine quo-
niam benigna eſt miſericordia
tua: ſecundum multitudinē mi-
ſerationū tuarū reſpice in me.
21 Et ne avertas faciem tu-
am à puero tuo: quoniam tri-
bulor, velociter exaudi me.
22 Intende animæ meæ &
libera eam: propter inimicos
meos eripe me.
23 Tu ſcis improperiū meū:
& confuſionē meā, & reverentiā
meam.

24 In conſpectu tuo ſunt o-
mnes qui tribulant me: im-
perium expectavit cor meum
miſeriam.
25 Et ſuſtinui qui ſimul con-
triſtaretur, & non fuit: & qui
conſolaretur, & non inveni.
26 Et dederunt in eſcam
meam fel: & in ſiti mea po-
taverunt me aceto.
27 Fiat menſa eorum co-
ram ipſis in laqueum: & in re-
tributiones, & in ſcandalum.
28 Obſcurentur oculi eo-
rum ne videant: & dorſum eo-
rum ſemper incurva.
29 Effunde ſuper eos i-
ram tuam: & furor iræ tuæ com-
prehendat eos.
30 Fiat habitatio eorum de-
ſerta: & in tabernaculis eorum
non ſit qui inhabitet.
31 Quoniam quem tu per-
cuſſiſti perſecuti ſunt: & ſuper
dolorem vulnerum meorum
addiderunt.
32 Appone iniquitatem ſu-
per iniquitatem eorum: & non
intrent in juſtitiam tuam.
33 Deleantur de libro vi-
ventium: & cum juſtis non
ſcribantur.
34 Ego ſum pauper & dolens:
ſalus tua Deus ſuſcepit me.
35 Laudabo nomen Dei cum
cantico: & magnificabo eum
in laude.
36 Et placebit Deo ſuper
vitulum novellum: cornua
producentem & ungulas.
37 Videant pauperes & læ-
tentur: quærite Deum, & vi-
vet anima veſtra.
38 Quoniam exaudivit pau-
peres Dominus: & vinctos ſuos
non deſpexit.
39 Laudent illum cœli &
terra: mare & omnia reptilia
in eis.

40 Quo-

35 Quoniam Deus salvam faciet Sion: & ædificabuntur civitates Judæ.

36 Et inhabitabunt ibi: & hæreditate acquirent eam.

37 Et semen servorum ejus possidebit eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

Psal. *Lat.69. Heb.70.*

DEus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

2 Confundantur & revereantur: qui quærunt animam meam.

3 Avertantur retrorsum & erubescant: qui volunt mihi mala.

4 Avertantur statim erubescentes: qui dicunt mihi, Euge, euge.

5 Exultent & lætentur in te omnes qui quærunt te, & dicant semper: Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

6 Ego verò egenus & pauper sum: Deus adjuva me.

7 Adjutor meus & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

VESPERÆ.

Psal. *Lat.70. Heb.71.*

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me & eripe me.

2 Inclina ad me aurem tuam: & salva me.

3 Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut salvum me facias.

4 Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

5 Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de manu contra legem agentis & iniqui.

6 Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine spes mea à juventute mea.

7 In te confirmatus sum ex utero: de ventre matris meæ tu es protector meus.

8 In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

9 Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam.

10 Ne projicias me in tempore senectutis: cùm defecerit virtus mea ne derelinquas me.

11 Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

12 Dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

13 Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

14 Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confusione & pudore, qui quærunt mala mihi.

15 Ego autem semper sperabo: & adjiciam super omnem laudem tuam.

16 Os meum annunciabit justitiam tuam: tota die salutare tuum.

17 Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor justitiæ tuæ solius.

18 Deus docuisti me à juventute mea: & usque nunc pronunciabo mirabilia tua.

19 Et usque in senectam & senium: Deus ne derelinquas me.

20 Donec annunciem brachium tuum: generationi omni quæ ventura est.

21 Ma

21 Potentiam tuam & justi-
tiam tuam Deus usque in altis-
sima quæ fecisti magnalia:
Deus quis similis tibi?
22 Quantas ostendisti mihi
tribulationes multas & malas?
Et conversus vivificasti me: &
de abyssis terræ iterum reduxi-
sti me.
23 Multiplicasti magnifi-
centiam tuam: & conversus
consolatus es me.
24 Nam & ego confitebor ti-
bi in vasis psalmi veritatem
tuam Deus: psallam tibi in ci-
thara Sanctus Israel.
25 Exultabunt labia mea
cum cantavero tibi: & anima
mea quam redemisti.
26 Sed & lingua mea tota
die meditabitur justitiam tuam:
cum confusi & reveriti fuerint
qui quærunt mala mihi.

Psal. *Lat.*71. *Heb.*72.

DEus judicium tuum regi
da: & justitiam tuam fi-
lio regis.
2 Judicare populum tuum
in justitia: & pauperes tuos in
judicio.
3 Suscipiant montes pacem
populo: & colles justitiam.
4 Judicabit pauperes populi,
& salvos faciet filios pauperum:
& humiliabit calumniatorem.
5 Et permanebit cum sole &
ante lunam: in generatione &
generationem.
6 Descendet sicut pluvia in
vellus: & sicut stillicidia stil-
lantia super terram.
7 Orietur in diebus ejus ju-
stitia & abundantia pacis: do-
nec auferatur luna.
8 Et dominabitur à mari us-
que ad mare: & à flumine us-
que ad terminos orbis ter-
rarum.
9 Coram illo procident Æ-
thiopes: & inimici ejus terram
lingent.
10 Reges Tharsis & insulæ
munera offerent: reges Ara-
bum & Saba dona adducent.
11 Et adorabunt eum om-
nes reges: omnes gentes servi-
ent ei.
12 Quia liberabit pauperem
à potente: & pauperem cui
non erat adjutor.
13 Parcet pauperi & inopi:
& animas pauperum salvas fa-
ciet.
14 Ex usuris & iniquitate
redimet animas eorum: &
honorabile nomen eorum co-
ram illo.
15 Et vivet, & dabitur ei de
auro Arabiæ, & adorabunt de
ipso semper: tota die benedi-
cent ei.
16 Et erit firmamentum in
terra in summis montium, su-
perextolletur super Libanum
fructus ejus: & florebunt de
civitate sicut fœnum terræ.
17 Sit nomen ejus benedi-
ctum in sæcula: ante solem per-
manet nomen ejus.
18 Et benedicentur in ipso
omnes tribus terræ: omnes gen-
tes magnificabunt eum.
19 Benedictus Dominus De-
us Israel: qui facit mirabilia
solus.
20 Et benedictum nomen
majestatis ejus in æternum: &
replebitur majestate ejus omnis
terra: fiat, fiat.

VESPERT.

Psal. Lat. 72. Heb. 73.

QUam bonus Israel Deus his: qui recto sunt corde!

2 Mei autem penè moti sunt pedes: penè effusi sunt gressus mei.

3 Quia zelavi super iniquos: pacem peccatorum videns.

4 Quia non est respectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum.

5 In labore hominum non sunt: & cum hominibus non flagellabuntur.

6 Ideò tenuit eos superbia: operti sunt iniquitate & impietate sua.

7 Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis.

8 Cogitaverunt & locuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso locuti sunt.

9 Posuerunt in cœlum os suum: & lingua eorum transivit in terra.

10 Ideò convertetur populus meus hîc: & dies pleni invenientur in eis.

11 Et dixerunt, Quomodo scit Deus: & si est scientia in excelso?

12 Ecce ipsi peccatores & abundantes in sæculo: obtinuerunt divitias.

13 Et dixi, Ergo sine causa justificavi cor meum: & lavi inter innocentes manus meas.

14 Et fui flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis.

15 Si dicebam, Narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

16 Existimabam ut cognoscerem hoc: labor est ante me.

17 Donec intrem in sanctuarium Dei: & intelligam in novissimis eorum.

18 Verumtamen propter dolos posuisti eis: dejecisti eos dum allevarentur.

19 Quomodo facti sunt in desolationem, subitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam.

20 Velut somnium surgentium Domine in civitate tua: imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

21 Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nescivi.

22 Ut jumentum factus sum apud te: & ego semper tecum.

23 Tenuisti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me: & cum gloria suscepisti me.

24 Quid enim mihi est in cœlo: & à te quid volui super terram?

25 Defecit caro mea & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

26 Quia ecce qui elongant se à te, peribunt: perdidisti omnes qui fornicantur abs te.

27 Mihi autem adhærere Deo bonum est: ponere in Domino Deo spem meam.

28 Ut annunciem omnes prædicationes tuas: in portis filiæ Sion.

Psal. Lat. 73. Heb. 74.

UT quid Deus repulisti in finem: iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ?

2 Memor esto congregatio-

tuæ

tionis tuæ: quam possedisti ab initio.

3 Redemisti virgam hæreditatis tuæ: mons Sion in quo habitasti in eo.

4 Leva manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto!

5 Et gloriati sunt qui oderunt te: in medio solemnitatis tuæ.

6 Posuerunt signa sua, signa: & non cognoverunt sicut in exitu super summum.

7 Quasi in sylva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum: in securi & ascia dejecerunt eam.

8 Incenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui.

9 Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: Quiescere faciamus omnes dies festos Dei à terra.

10 Signa nostra non vidimus, jam non est Propheta: & nos non cognoscet amplius.

11 Usquequò Deus improperabit inimicus: irritat adversarius nomen tuum in finem?

12 Ut quid avertis manum tuam & dexteram tuam: de medio sinu tuo in finem?

13 Deus autem rex noster: ante sæcula operatus est salutem in medio terræ.

14 Tu confirmasti in virtute tua mare: contribulasti capita draconum in aquis.

15 Tu confregisti capita draconis: dedisti eum escam populis Æthiopum.

16 Tu dirupisti fontes & torrentes: tu siccasti fluvios Ethan.

17 Tuus est dies & tua est nox: tu fabricatus es auroram & solem.

18 Tu fecisti omnes [illegible] tos terræ: æstatem & ver [illegible] plasmasti ea.

19 Memor esto hujus [illegible] cus improperavit Do[illegible] & populus insipiens [illegible] nomen tuum.

20 Ne tradas bestiis a[illegible] confitentes tibi: & anima[illegible] perum tuorum ne oblivi[illegible] in finem.

21 Respice in testam[illegible] tuum: quia repleti sunt [illegible] obscurati sunt terræ dom[illegible] iniquitatum.

22 Ne avertatur humili[illegible] ctus confusus: pauper & in[illegible] laudabunt nomen tuum.

23 Exurge Deus, judica ca[illegible] sam tuam: memor esto impro[illegible] periorum tuorum, eorum q[illegible] ab insipiente sunt tota die.

24 Ne obliviscaris voces in[illegible] micorum tuorum: superbia [illegible] rum, qui te oderunt, ascen[illegible] semper.

MATUT.

Psal. Lat. 74. Heb. 75.

CONfitebimur tibi Deus: confitebimur, & invocabimus nomen tuum.

2 Narrabimus mirabilia [illegible] cum accepero tempus, ego ju[illegible] stitias judicabo.

3 Liquefacta est terra, & omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas ejus.

4 Dixi iniquis, Nolite ini[illegible] què agere: & delinquentibus, nolite exaltare cornu.

5 Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

6 Quia neque ab oriente, ne[illegible] que ab occidente, neque [illegible]

...is invertibus : quoniam
...judex est.

Hunc humiliat, & hunc exaltat : quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

Et inclinavit ex hoc in hoc : veruntamen fæx ejus non est exinanita : bibent omnes peccatores terræ.

Ego autem annunciabo in sæculum : cantabo Deo Jacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam : & exaltabuntur cornua justi.

Psal. Lat. 75. Heb. 76.

NOtus in Judæa Deus : in Israel magnum nomen ejus.

Et factus est in pace locus ejus : & habitatio ejus in Sion.

Ibi confregit potentias arcuum : scutum, gladium & bellum.

4 Illuminas tu mirabiliter à montibus æternis : turbati sunt omnes insipientes corde.

5 Dormierunt somnum suum : & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

6 Ab increpatione tua Deus Jacob : dormitaverunt qui ascenderunt equos.

7 Tu terribilis es, & quis resistet tibi : Ex tunc ira tua.

8 De cœlo auditũ fecisti judicium terra tremuit & quievit.

9 Cùm exurgeret in judicio Deus : ut salvos faceret omnes mansuetos terræ.

10 Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi : & reliquiæ cogitationis diem festum agent tibi.

11 Vovete, & reddite Domino Deo vestro : omnes qui in circuitu ejus affertis munera.

12 Terribili & ei qui aufert spiritum principum : terribili apud reges terræ.

Psal. Lat. 76. Heb. 77.

VOce mea ad Dominum clamavi : voce meâ ad Deum, & intendit mihi.

2 In die tribulationis meæ Deum exquisivi, manibus meis nocte contra eum : & non sum deceptus.

3 Renuit consolari anima mea, memor fui Dei & delectatus sum, & exercitatus sum : & defecit spiritus meus.

4 Anticipaverunt vigilias oculi mei : turbatus sum, & non sum loquutus.

5 Cogitavi dies antiquos : & annos æternos in mente habui.

6 Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar : & scopebam spiritum meum.

7 Nunquid in æternum projiciet Deus : aut non apponet ut complacitior sit adhuc ?

8 Aut in finem misericordiã suam abscindet : à generatione in generationem ?

9 Aut obliviscetur misereri Deus : Aut continebit in ira sua misericordias suas ?

10 Et dixi, Nunc cœpi : hæc mutatio dexteræ excelsi.

11 Memor fui operum Domini : quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

12 Et meditabor in omnibus operibus tuis : & in adinventionibus tuis exercebor.

13 Deus in sancto via tua, quis Deus magnus sicut Deus noster ? Tu es Deus qui facis mirabilia.

14 Notam fecisti in populis virtutem tuam : redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Jacob & Joseph.

15 15

15 Viderunt te aquæ Deus,
viderunt te aquæ, & timuerunt:
& turbatæ sunt abyssi.
16 Multitudo sonitus aqua-
rum: vocem dederunt nubes.
17 Etenim sagittæ tuæ
transeunt: vox tonitrui tui in
rota.
18 Illuxerunt coruscationes
tuæ orbi terræ: commota est &
contremuit terra.
19 In mari via tua, & semitæ
tuæ in aquis multis: & vestigia
tua non cognoscentur.
20 Deduxisti sicut oves po-
pulum tuum: in manu Moysi
& Aaron.

VESPERÆ.

Psal. *Lat.77. Heb.78.*

Attendite popule meus
legem meam: incli-
nate aurem vestram
in verba oris mei.
2 Aperiam in parabolis os
meum: loquar propositiones
ab initio.
3 Quanta audivimus & cog-
novimus ea: & patres nostri
narraverunt nobis.
4 Non sunt occultata à filiis
eorum in generatione altera.
5 Narrantes laudes Domini
& virtutes ejus: & mirabilia
ejus quæ fecit.
6 Et suscitavit testimonium
in Jacob: & legem posuit in
Israel.
7 Quanta mandavit patribus
nostris nota facere ea filiis
suis: ut cognoscat generatio
altera.
8 Filii qui nascentur & ex-
urgent: & narrabunt filiis
suis.
9 Ut ponant in Deo spem
suam, & non obliviscantur o-

perum Dei: & mandata
exquirant.
10 Ne fiant sicut patr
rum: generatio prava & ex
rans.
11 Generatio quæ non
xit cor suum: & non est c
tus cum Deo spiritus ejus.
12 Filii Ephrem inten
& mittentes arcum: co
sunt in die belli.
13 Non custodierunt t
mentum Dei: & in lege
noluerunt ambulare.
14 Et obliti sunt benef
rum ejus: & mirabilium
quæ ostendit eis.
15 Coram patribus eo
fecit mirabilia in terra Æ
in campo Taneos.
16 Interrupit mare &
duxit eos: & statuit a
quasi in utre.
17 Et deduxit eos in n
diei: & tota nocte in illum
tione ignis.
18 Interrupit petram in
mo: & adaquavit eos velu
abysso multa.
19 Et eduxit aquam de
tra: & deduxit tanquam
mina aquas.
20 Et apposuerunt ad
peccare ei: in iram conci
runt excelsum in inaquoso.
21 Et tentaverunt Deum
cordibus suis: ut peterent
animabus suis.
22 Et malè locuti sunt
Deo: dixerunt, Numquid
terit Deus parare mensam
deserto?
23 Quoniam percussit
tram, & fluxerunt aquæ: & t
rentes inundaverunt.
24 Numquid & panem p
rit dare: aut parare mens
populo suo?
25 Ideo audivit Domin

distulit, & ignis accensus est
in Jacob: & ira ascendit in Is-
rael.
26 Quia non crediderunt in
Deo: nec speraverunt in salu-
tari ejus.
27 Et mandavit nubibus de-
super: & januas cœli aperuit.
28 Et pluit illis Manna ad
manducandum: & panem cœli
dedit eis.
29 Panem Angelorum man-
ducavit homo: cibaria misit
eis in abundantia.
30 Transtulit austrum de
cœlo: & induxit in virtute
sua Africum.
31 Et pluit super eos sicut
pulverem carnes: & sicut are-
nam maris volatilia pennata.
32 Et ceciderunt in medio
castrorum eorum: circa taber-
nacula eorum.
33 Et manducaverunt, & sa-
turati sunt nimis, & desiderium
eorum attulit eis: non sunt
fraudati à desiderio suo.
34 Adhuc escæ eorum erant
in ore ipsorum: & ira Dei ascen-
dit super eos.
35 Et occidit pingues eorũ:
& electos Israel impedivit.
36 In omnibus his peccave-
runt adhuc: & non credide-
runt in mirabilibus ejus.
37 Et defecerunt in vanita-
te dies eorum: & anni eorum
cum festinatione.
38 Cùm occideret eos quære-
bant eum: & revertebantur, &
diluculo veniebant ad eum.
39 Et rememorati sunt quia
Deus adjutor est eorum: &
Deus excelsus redemptor eo-
rum est.
40 Et dilexerunt eum in o-
re suo: & lingua sua mentiti
sunt ei.
41 Cor autem eorum non
erat rectum cum eo: nec fide-
les habiti sunt in testamento
ejus.
42 Ipse autem est misericors,
& propitius fiet peccatis eorum:
& non disperdet eos.
43 Et abundavit ut averteret
iram suam: & non accendit
omnem iram suam.
44 Et recordatus est quia ca-
ro sunt: spiritus vadens & non
rediens.
45 Quoties exacerbaverunt
eum in deserto: in iram conci-
taverunt eum in inaquoso?
46 Et conversi sunt, & ten-
taverunt Deum: & sanctum
Israel exacerbaverunt.
47 Non sunt recordati ma-
nus ejus: die quâ redemit eos
de manu tribulantis.
48 Sicut posuit in Ægypto
signa sua, & prodigia sua in
campo Taneos.
49 Et convertit in sangui-
nem flumina eorum: & imbres
eorum ne biberent.
50 Misit in eos cœnomyiam,
& comedit eos: & ranam, & dis-
perdidit eos.
51 Et dedit ærugini fru-
ctus eorum: & labores eorum
locustæ.
52 Et occidit in grandine
vineas eorum: & moros eorum
in pruina.
53 Et tradidit grandini ju-
menta eorum: & possessionem
eorum igni.
54 Misit in eos iram indi-
gnationis suæ, indignationem, &
iram, & tribulationem: immis-
siones per angelos malos.
55 Viam fecit semitæ iræ
suæ, non pepercit à morte ani-
mabus eorum: & jumenta eo-
rum in morte conclusit.
56 Et percussit omne primo-
genitum in terra Ægypti: pri-
mitias

initium omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

57 Et abstulit sicut oves populum suum: & perduxit eos tanquam gregem in deserto.

58 Et deduxit eos in spe, & non timuerunt: & inimicos eorum operuit mare.

59 Et induxit eos in montem sanctificationis suæ: montem quem acquisivit dextera ejus.

60 Et ejecit à facie eorum gentes: & sorte divisit eis terram in funiculo distributionis.

61 Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus Israel.

62 Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deum excelsum: & testimonia ejus non custodierunt.

63 Et averterunt se, & non servaverunt pactum: quemadmodum patres eorum conversi sunt in arcum pravum.

64 In iram concitaverunt eum in collibus suis: & in sculptilibus suis ad æmulationem eum provocaverunt.

65 Audivit Deus & sprevit: & ad nihilum redegit valde Israel.

66 Et repulit tabernaculum Silo: tabernaculum suum, ubi habitavit in hominibus.

67 Et tradidit in captivitatem virtutem eorum: pulchritudinem eorũ in manus inimici.

68 Et conclusit in gladio populum suum: & hæreditatem suam sprevit.

69 Juvenes eorum comedit ignis: & virgines eorum non sunt lamentatæ.

70 Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: & viduæ eorum non plorabantur.

71 Et excitatus est tanquam dormiens Dominus: tanquam potens crapulatus à vino.

72 Et percussit inimicos
in posteriora: opprobrium
piternum dedit illis.

73 Et repulit tabernac
Joseph: & tribum Ephraim
elegit.

74 Sed elegit tribum
montem Sion quem dilexit.

75 Et ædificavit sicut
nium sanctificium suum in
ra: quam fundavit in sæ

76 Et elegit David ser
suum, & sustulit eum de g
bus ovium: de post fœ
accepit eum.

77 Pascere Jacob ser
suum: & Israel hæredita
suam.

78 Et pavit eos in inno
tia cordis sui: & in intellec
manuum suarum deduxit eo

M A T U T.

Psal. LXXVIII. Hebr.

DEus venerunt gent
hæreditatem tu
polluerunt templ
sanctum tuum: p
suerunt Jerusalem in pom
custodiam.

2 Posuerunt morticina s
vorum tuorum escas volatil
cœli: carnes sanctorum t
rum bestiis terræ.

3 Effuderunt sanguinem e
rum tanquam aquam in circ
tu Jerusalem: & non erat q
sepeliret.

4 Facti sumus opprobr
vicinis nostris: subsannatio
illusio his qui in circuitu n
stro sunt.

5 Usquequo Domine irasc
ris in finem: accendetur v
ignis zelus tuus?

6 Effunde iram tuam in g
tes quæ te non noverunt

gna quæ nomen tuum non
caverunt.
7 Quia comederunt Jacob:
locum ejus desolaverunt.
8 Ne memineris iniquita-
tum nostrarum antiquarum:
cito anticipent nos misericor-
diæ tuæ, quia pauperes facti
sumus nimis.
9 Adjuva nos Deus saluta-
ris noster: & propter gloriam
nominis tui Domine libera nos;
& propitius esto peccatis nostris
propter nomen tuum.
10 Ne forte dicant in genti-
bus, Ubi est Deus eorum? &
innotescat in nationibus coram
oculis nostris.
11 Ultio sanguinis servorum
tuorum qui effusus est: intro-
eat in conspectu tuo gemitus
compeditorum.
12 Secundum magnitudinem
brachii tui: posside filios mor-
tificatorum.
13 Et redde vicinis nostris
septuplum in sinu eorum: im-
properium ipsorum quod ex-
probraverunt tibi Domine.
14 Nos autem populus tuus,
& oves pascuæ tuæ confitebimur
tibi in sæculum: in generatio-
nem & generationem annun-
tiabimus laudem tuam.

Psal. *Lat.* 79. *Heb.* 80.

Qui regis Israel intende:
qui deducis velut ovem
Joseph.
2 Qui sedes super Cherubim:
manifestare coram Ephraim,
Benjamin & Manasse.
3 Excita potentiam tuam, &
veni: ut salvos facias nos.
4 Deus converte nos, & o-
stende faciem tuam: & salvi
erimus.
5 Domine Deus virtutum:
quousque irasceris super oratio-
nem servi tui?
6 Cibabis nos pane lachry-
marum: & potum dabis nobis
in lachrymis in mensura.
7 Posuisti nos in contradi-
ctionem vicinis nostris: & inimi-
ci nostri subsannaverunt nos.
8 Deus virtutum converte
nos: & ostende faciem tuam;
& salvi erimus.
9 Vineam de Ægypto tran-
stulisti: ejecisti gentes, & plan-
tasti eam.
10 Dux itineris fuisti in con-
spectu ejus: & plantasti radices
ejus, & implevit terram.
11 Operuit montes umbra e-
jus: & arbusta ejus cedros Dei.
12 Extendit palmites suos
usque ad mare: & usque ad flu-
men propagines ejus.
13 Ut quid destruxisti ma-
ceriam ejus: & vindemiant eam
omnes qui prætergrediuntur
viam?
14 Exterminavit eam aper
de sylva: & singularis ferus de-
pastus est eam.
15 Deus virtutum converte-
re: respice de cœlo, & vide, &
visita vineam istam.
16 Et perfice eam quam
plantavit dextera tua: & super
filium hominis quem confirma-
sti tibi.
17 Incensa igni, & suffossa:
ab increpatione vultus tui per-
ibunt.
18 Fiat manus tua super vi-
rum dexteræ tuæ: & super fi-
lium hominis, quem confirmasti
tibi.
19 Et non discedimus à te,
vivificabis nos: & nomen tuum
invocabimus.
20 Domine Deus virtutum
converte nos: & ostende fa-
ciem tuam, & salvi erimus.

Psal.

Psal. Lat. 80. Heb. 81.

EXultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob.

2 Sumite psalmum, & date tympanum: psalterium jucundum cum cythara.

3 Buccinate in neomenia tuba: in insigni die solennitatis vestræ.

4 Quia præceptum in Israel est: & judicium Deo Jacob.

5 Testimonium in Joseph posuit illud: cum exiret de terra Ægypti, linguam quam non noverat audivit.

6 Divertit ab oneribus dorsum ejus: manus ejus in cophino servierunt.

7 In tribulatione invocasti me, & liberavi te; & exaudivi te in abscondito tempestatis: probavi te apud aquam contradictionis.

8 Audi populus meus, & contestabor te: Israel si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.

9 Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

10 Et non audivit populus meus vocem meam: & Israel non intendit mihi.

11 Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

12 Si populus meus audisset me: Israel si in viis meis ambulasset.

13 Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

14 Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in secula.

17 Et cibavit eos ex ...
frumenti: & de petra ...
saturavit eos.

VESPERÆ.

Psal. Lat. 81. Heb. 82.

DEus stetit in syna...
deorum: in m...
autem deos di...
cat.

2 Usquequo judicatis in...
tatem: & facies pecca...
sumitis?

3 Judicate egeno & pu...
humilem & pauperem ju...
cate.

4 Eripite pauperem: & e...
num de manu peccatoris li...
rate.

5 Nescierunt neque in...
xerunt, in tenebris amb...
movebuntur omnia fund...
ta terræ.

6 Ego dixi, Dii estis: &...
lii Excelsi omnes.

7 Vos autem sicut ho...
moriemini: & sicut unu...
principibus cadetis.

8 Surge Deus, judica ter...
quoniam tu hæreditabis in o...
mnibus gentibus.

Psal. Lat. 82. Heb. 83.

DEus quis similis erit ti...
Ne taceas, neque com...
ceris Deus.

2 Quoniam ecce inimici...
sonuerunt: & qui oderun...
extulerunt caput.

3 Super populum tuum m...
lignaverunt consilium: & co...
gitaverunt adversus sa...
tuos.

4 Dixerunt, Venite, &...
perdamus eos de gente: &...
memoretur nomen Israel...

5 Q...

Quoniam cogitaverunt u-
niter : simul adversum te
stamentum disposuerunt ta-
rnacula Idumæorum & If-
elitæ.
Moab, & Agareni, Gebal
Ammon & Amalech : alie-
næ cum habitantibus Ty-
Etenim Assur venit cum
: facti sunt in adjutorium
s Loth.
Fac illis sicut Madian &
ræ : sicut Jabin in torrente
n.
Disperierunt in Endor :
i sunt ut stercus terræ.
10 Pone principes eorum
t Oreb & Zeb : & Zebee &
lmana.
11 Omnes principes eorum
dixerunt : Hæreditate pos-
amus sanctuarium Dei.
12 Deus meus pone illos ut
am : & sicut stipulam ante
iem venti.
13 Sicut ignis qui comburit
vam : & sicut flamma com-
ens montes.
14 Ita persequeris illos in
pestate tua : & in ira tua
babis eos.
15 Imple facies eorum igno-
nia : & quærent nomen tu-
Domine.
16 Erubescant, & contur-
tur in sæculum sæculi : &
nfundantur, & pereant.
17 Et cognoscent quia no-
tibi Dominus : tu solus
issimus in omni terra.

Psal. *Lat.* 83. *Heb.* 84.

QUam dilecta tabernacula
tua Domine virtutum :
concupiscit & deficit anima mea
in atria Domini.
2 Cor meum & caro mea :
exultaverunt in Deum vi-
vum.
3 Etenim passer invenit sibi
domum : & turtur nidum sibi,
ubi reponat pullos suos.
4 Altaria tua Domine vir-
tutum : Rex meus & Deus
meus.
5 Beati qui habitant in do-
mo tua Domine : in sæcula sæ-
culorum laudabunt te.
6 Beatus vir, cujus est auxi-
lium abs te, ascensiones in cor-
de suo disposuit in valle la-
chrymarum : in loco quem po-
suit.
7 Etenim benedictionem
dabit legislator, ibunt de vir-
tute in virtutem : videbitur
Deus Deorum in Sion.
8 Domine Deus virtutum
exaudi orationem meam : auri-
bus percipe Deus Jacob.
9 Protector noster aspice
Deus : & respice in faciem
Christi tui.
10 Quia melior est dies una
in atriis tuis : super millia.
11 Elegi abjectus esse in
domo Dei mei : magis quam
habitare in tabernaculis pecca-
torum.
12 Quia misericordiam &
veritatem diligit Deus : gra-
tiam & gloriam dabit Domi-
nus.
13 Non privabit bonis eos
qui ambulant in innocentia :
Domine virtutum beatus homo
qui sperat in te.

Psal. *Lat.* 84. *Heb.* 85.

BEnedixisti Domine terram
tuam : avertisti captivita-
tem Jacob.
2 Remisisti iniquitatem ple-
bis tuæ : operuisti omnia pec-
cata eorum.

3 Mi-

3 Mitigasti omnem iram tuam: avertisti ab ira indignationis tuæ.

4 Converte nos Deus salutaris noster: & averte iram tuam à nobis.

5 Nunquid in æternum irasceris nobis: aut extendes iram tuam à generatione in generationem?

6 Deus tu conversus vivificabis nos: & plebs tua lætabitur in te.

7 Ostende nobis Domine misericordiam tuam: & salutare tuum da nobis.

8 Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam.

9 Et super sanctos suos: & in eos qui convertuntur ad cor.

10 Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra.

11 Misericordia & veritas obviaverunt sibi: justitia & pax osculatæ sunt.

12 Veritas de terra orta est: & justitia de cœlo prospexit.

13 Etenim Dominus dabit benignitatem: & terra nostra dabit fructum suum.

14 Justitia ante eum ambulabit: & ponet in via gressus suos.

MATUT.

Psal. *Lat.* 85. *Heb.* 86.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper sum ego.

2 Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te.

3 Miserere mei Domine quoniam ad te clamavi tota die: lætifica animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.

4 Quoniam tu Domine suavis & mitis: & multæ misericordiæ omnibus invocantibus te.

5 Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

6 In die tribulationis meæ clamavi ad te: quia exaudisti me.

7 Non est similis tui in diis Domine: & non est secundum opera tua.

8 Omnes gentes quascumque fecisti, venient & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

9 Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus solus.

10 Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

11 Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

12 Quia misericordia tua magna est super me: & eruisti animam meam ex inferno inferiori.

13 Deus, iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potentium quæsierunt animam meam: & non proposuerunt te in conspectu suo.

14 Et tu Domine Deus meus miserator & misericors: patiens & multæ misericordiæ, & verax.

15 Respice in me, & miserere

rere mei: da imperium tuum puero tuo, & salvum fac filium ancillæ tuæ.
16 Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adjuvisti me, & consolatus es me.

Psal. *Lat.*86. *Heb.*87.

FUndamenta ejus in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob.
2 Gloriosa dicta sunt de te: civitas Dei.
3 Memor ero Raab: & Babylonis scientium me.
4 Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.
5 Nunquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundavit eam Altissimus?
6 Dominus narrabit in scripturis populorum: & principum horum qui fuerunt in ea.
7 Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

Psal. *Lat.*87. *Heb.*88.

DOmine Deus salutis meæ: in die clamavi, & nocte coram te.
2 Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.
3 Quia repleta est malis anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.
4 Æstimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.
5 Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius: & ipsi de manu tua repulsi sunt.
6 Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis, & in umbra mortis.
7 Super me confirmatus est furor tuus: & omnes fluctus tuos induxisti super me.
8 Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi.
9 Traditus sum, & non egrediebar: oculi mei languerunt præ inopia.
10 Clamavi ad te Domine: totâ die expandi ad te manus meas.
11 Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?
12 Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: & veritatem tuam in perditione?
13 Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: & justitia tua in terra oblivionis?
14 Et ego ad te Domine clamavi: & mane oratio mea præveniet te.
15 Ut quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me?
16 Pauper sum ego & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem, humiliatus sum & conturbatus.
17 In me transierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbaverunt me.
18 Circundederunt me sicut aqua: totâ die circundederunt me simul.
19 Elongâsti à me amicum & proximum: & notos meos à miseria.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 88. *Heb.* 89.

MIsericordias Domini: in æternum cantabo.
2 In generationem & generationem: annunciabo veritatem tuam in ore meo.
3 Quoniam dixisti, In æternum misericordia ædificabitur in cœlis: præparabitur veritas tua in eis.
4 Disposui testamentum electis meis, juravi David servo meo: Usque in æternum præparabo semen tuum.
5 Et ædificabo in generationem: & generationem sedem tuam.
6 Confitebuntur cœli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Ecclesia sanctorum.
7 Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino? Similis erit Deo in filiis Dei?
8 Deus qui glorificatur in concilio sanctorum: magnus & terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.
9 Domine Deus virtutum, quis similis tibi? Potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.
10 Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum ejus tu mitigas.
11 Tu humiliasti sicut vulneratum superbum: in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.
12 Tui sunt cœli, & tua est terra, orbem terræ, & plenitudinem ejus tu fundâsti: Aquilonem & mare tu creâsti.
13 Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.
14 Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: justitia & judicium præparatio sedis tuæ.
15 Misericordia & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus qui scit jubilationem.
16 Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt totâ die: & in justitia tua exaltabuntur.
17 Quoniam gloria virtutis eorum tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.
18 Quia Domini est assumptio nostra: & sancti Israel regis nostri.
19 Tunc locutus es in visione sanctis tuis, & dixisti: Posui adjutorium in potente, & exaltavi electum de plebe mea.
20 Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.
21 Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.
22 Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.
23 Et concidam à facie ipsius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam.
24 Et veritas mea & misericordia mea cum ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.
25 Et ponam in mare manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus.
26 Ipse invocabit me: Pater meus es tu, Deus meus, & susceptor salutis meæ.
27 Et ego primogenitum ponam illum: excelsum præ regibus terræ.

28 In æternum servabo illi misericordiam meam: & testamentum meum fidele ipsi.

29 Et ponam in sæculum sæculi semen ejus: & thronum ejus sicut dies cœli.

30 Si autem dereliquerint filii ejus legem meam: & in judiciis meis non ambulaverint.

31 Si justitias meas prophanaverint: & mandata mea non custodierint.

32 Visitabo in virga iniquitates eorum: & in verberibus peccata eorum.

33 Misericordiam autem meam non dispergam ab eo: neque nocebo in veritate mea.

34 Neque prophanabo testamentum meum: & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita.

35 Semel juravi in sancto meo, si David mentiar: semen ejus in æternum manebit.

36 Et thronus ejus sicut sol in conspectu meo, & sicut luna perfecta in æternum: & testis in cœlo fidelis.

37 Tu verò repulisti & despexisti: distulisti Christum tuum.

38 Evertisti testamentum servi tui: prophanâsti in terra sanctuarium ejus.

39 Destruxisti omnes sepes ejus: posuisti firmamentum ejus formidinem.

40 Diripuerunt eum omnes transeuntes viam: factus est opprobrium vicinis suis.

41 Exaltasti dexteram deprimentium eum: lætificâsti omnes inimicos ejus.

42 Avertisti adjutorium gladii ejus: & non es auxiliatus ei in bello.

43 Destruxisti eum ab emundatione: & sedem ejus in terram collisisti.

44 Minorâsti dies temporis ejus: perfudisti eum confusione.

45 Usquequò Domine avertis in finem: exardescet sicut ignis ira tua?

46 Memorare quæ mea substantia: nunquid enim vanè constituisti omnes filios hominum.

47 Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi?

48 Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ Domine: sicut jurâsti David in veritate tua?

49 Memor esto Domine opprobrii servorum tuorum: quod continui in sinu meo multarum gentium.

50 Quòd exprobraverunt inimici tui Domine: quòd exprobraverunt commutationẽ Christi tui.

51 Benedictus Dominus in æternum: fiat, fiat.

MATUT.

Psal. *Lat.*89. *Heb.*90.

DOmine refugium factus es nobis: à generatione in generationem.

2 Priusquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis: à sæculo & usque in sæculum tu es Deus.

3 Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, Convertimini filii hominum.

4 Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies hesterna quæ præteriit.

5 Et custodia in nocte: quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

6 Mane sicut herba transeat,

eat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret & arescat.

7 Quia defecimus in ira tua: & in furore tuo turbati sumus.

8 Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: sæculum nostrum in illuminatione vultus tui.

9 Quoniam omnes dies nostri defecerunt: & in ira tua defecimus.

10 Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis.

11 Si autem in potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum, labor & dolor.

12 Quoniam supervenit mansuetudo: & corripiemur.

13 Quis novit potestatem iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?

14 Dexteram tuam sic notam fac: & eruditos corde in sapientia.

15 Convertere Domine, usquequò: Et deprecabilis esto super servos tuos.

16 Repleti sumus mane misericordiâ tuâ: & exultavimus & delectati sumus omnibus diebus nostris.

17 Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliâsti: annis quibus vidimus mala.

18 Respice in servos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

19 Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige super nos: & opus manuum nostrarum dirige.

Psal. *Lat.* 90. *Heb.* 91.

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

2 Dicet Domino, Susceptor meus es tu: & refugium meum Deus meus, sperabo in eum.

3 Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.

4 Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis ejus sperabis.

5 Scuto circundabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

6 A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incursu & dæmonio meridiano.

7 Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dexteris tuis: ad te autem non appropinquabit.

8 Veruntamen oculis tuis considerabis: & retributionem peccatorum videbis.

9 Quoniam tu es Domine spes mea: Altissimum posuisti refugium tuum.

10 Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

11 Quoniam angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

12 In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

13 Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

14 Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.

15 Clamabit ad me, & ego exau-

exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.

16 Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

Psal. Lat.91. Heb.92.

BOnum est confiteri Domino: & psallere nomini tuo Altissime.

2 Ad annunciandum mane misericordiam tuam; & veritatem tuam per noctem.

3 In decachordo, psalterio: cum cantico, in cithara.

4 Quia delectâsti me Domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.

5 Quàm magnificata sunt opera tua Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

6 Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.

7 Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum: & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

8 Ut intereant in sæculum sæculi: tu autem altissimus in æternum Domine.

9 Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt: & dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

10 Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: & senectus mea in misericordia uberi.

11 Et despexit oculus meus inimicos meos: & in insurgentibus in me malignantibus, audiet auris mea.

12 Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur.

13 Plantati in domo Domini: in atriis domus Dei nostri florebunt.

14 Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: & bene patientes erunt ut annuncient.

15 Quoniam rectus Dominus Deus noster: & non est iniquitas in eo.

VESPERT.

Psal. Lat.92. Heb.93.

DOminus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem, & præcinxit se.

2 Etenim firmavit orbem terræ: qui non commovebitur.

3 Parata sedes tua Deus ex tunc: à sæculo tu es.

4 Elevaverunt flumina Domine: elevaverunt flumina vocem suam.

5 Elevaverunt flumina fluctus suos: à vocibus aquarum multarum.

6 Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis Dominus.

7 Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum.

Psal. Lat.93. Heb.94.

DEus ultionum Dominus: Deus ultionum liberè egit.

2 Exaltare qui judicas terram: redde retributionem superbis.

3 Usquequò peccatores Domine? Usquequò peccatores gloriabuntur?

4 Effabuntur, & loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur injustitiam.

5 Populum tuum Domine humiliaverunt: & hæreditatem tuam vexaverunt.

6 Viduam & advenam interfecerunt: & pupillos occiderunt.

7 Et dixerunt, Non videbit Dominus: nec intelliget Deus Jacob.

8 Intelligite insipientes in populo: & stulti aliquando sapite.

9 Qui plantavit aurem, non audiet? Aut qui finxit oculum, non considerat?

10 Qui corripit gentes, non arguet? Qui docet hominem scientiam.

11 Dominus scit cogitationes hominum: quoniam vanæ sunt.

12 Beatus homo quem tu erudieris Domine: & de lege tua docueris eum.

13 Ut mitiges ei à diebus malis: donec fodiatur peccatori fovea.

14 Quia non repellet Dominus plebem suam: & hæreditatem suam non derelinquet.

15 Quoadusque justitia convertatur in judicium: & qui juxta illam, omnes qui recto sunt corde.

16 Quis consurget mihi adversus malignantes? Aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem?

17 Nisi quia Dominus adjuvit me: paulominus habitasset in inferno anima mea.

18 Si dicebam, Motus est pes meus: misericordia tua Domine adjuvabat me.

19 Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

20 Nunquid adhæret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in præcepto.

21 Captabunt in animam justi: & sanguinem innocentem condemnabunt.

22 Et factus est mihi Dominus in refugium: & Deus meus in adjutorium spei meæ.

23 Et reddet illis iniquitatem ipsorum: & in malitia eorum disperdet eos, disperdet illos Dominus Deus noster.

MATUT.

Psal. *Lat.94. Heb.95.*

VEnite exultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

2 Præoccupemus faciem ejus in confessione: & in psalmis jubilemus ei.

3 Quoniam Deus magnus Dominus: & rex magnus super omnes deos.

4 Quia in manu ejus sunt omnes fines terræ: & altitudines montium ipsius sunt.

5 Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud: & siccam manus ejus formaverunt.

6 Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos: quia ipse est Dominus Deus noster.

7 Et nos populus pascuæ ejus: & oves manûs ejus.

8 Hodie si vocem ejus audieritis: nolite obdurare corda vestra.

9 Sicut in irritatione: secundùm diem tentationis in deserto.

10 Ubi tentaverunt me patres vestri: probaverunt me, & viderunt opera mea.

11 Quadraginta annis offensus fui generationi illi: & dixi, Semper hi errant corde.

12 Et isti non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam.

Psal. *Lat.*95. *Heb.*96.

CAntate Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.

2 Cantate Domino, & benedicite nomini ejus: annunciate de die in diem salutare ejus.

3 Annunciate inter gentes gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia ejus.

4 Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes Deos.

5 Quoniam omnes dii gentium dæmonia: Dominus autem cœlos fecit.

6 Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: sanctimonia & magnificentia in sanctificatione ejus.

7 Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini ejus.

8 Tollite hostias, & introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

9 Commoveatur à facie ejus universa terra: dicite in gentibus, Quia Dominus regnavit.

10 Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: judicabit populos in æquitate.

11 Lætentur cœli & exultet terra, commoveatur mare & plenitudo ejus: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

12 Tunc exultabunt omnia ligna sylvarum à facie Domini quia venit; quoniam venit judicare terram.

13 Judicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua.

Psal. *Lat.*96. *Heb.*97.

DOminus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

2 Nubes & caligo in circuitu ejus: justitia & judicium correctio sedis ejus.

3 Ignis ante ipsum præcedet: inflammabit in circuitu inimicos ejus.

4 Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ: vidit, & commota est.

5 Montes sicut cera fluxerunt à facie Domini: à facie Domini omnis terra.

6 Annunciaverunt cœli justitiam ejus: & viderunt omnes populi gloriam ejus.

7 Confundantur omnes qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulachris suis.

8 Adorate eum omnes Angeli ejus: audivit, & lætata est Sion.

9 Et exultaverunt filiæ Judæ: propter judicia tua Domine.

10 Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes deos.

11 Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eos.

12 Lux orta est justo: & rectis corde lætitia.

13 Lætamini justi in Domino: & confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

VESPERT.

Psal. *Lat*.97. *Heb*. 98.

CAntate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

2 Salvavit sibi dextera ejus: & brachium sanctum ejus.

3 Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu gentium revelavit justitiam suam.

4 Recordatus est misericordiæ suæ: & veritatis suæ domui Israel.

5 Viderunt omnes termini terræ: salutare Dei nostri.

6 Jubilate Deo omnis terra: cantate & exultate, & psallite.

7 Psallite Domino in cithara, in cithara & voce Psalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

8 Jubilate in conspectu regis Domini: moveatur mare & plenitudo ejus: orbis terrarum, & qui habitant in eo.

9 Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini: quoniam venit judicare terram.

10 Judicabit orbem terrarum in justitia: & populos in æquitate.

Psal. *Lat*. 98. *Heb*. 99.

DOminus regnavit, irascantur populi: qui sedet super Cherubim, moveatur terra.

2 Dominus in Sion magnus: & excelsus super omnes populos.

3 Confiteantur nomini tuo magno, quoniã terribile & sanctum est: & honor regis judicium diligit.

4 Tu parâsti directiones: judicium & justitiam in Jacob tu fecisti.

5 Exaltate Dominum Deum nostrum: & adorate scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est.

6 Moyses & Aaron in sacerdotibus ejus: & Samuel inter eos, qui invocant nomen ejus.

7 Invocabant Dominum & ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos.

8 Custodiebant testimonia ejus: & præceptum quod dedit illis.

9 Dominus Deus noster tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuisti eis, & ulciscens in omnes adinventiones eorum.

10 Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorate in monte sancto ejus: quoniam sanctus Dominus Deus noster.

Psal. *Lat*.99. *Heb*.100.

JUbilate Deo omnis terra: servite Domino in lætitia.

2 Introite in conspectu ejus: in exultatione.

3 Scitote quoniam Dominus ipse est Deus: ipse fecit nos, & non ipsi nos.

4 Populus ejus, & oves pascuæ ejus: introite portas ejus in confessione, atria ejus in hymnis, confitemini illi.

5 Laudate nomen ejus quoniam suavis est Dominus: in æternum misericordia ejus, & usque in generationem & generationem veritas ejus.

Psal. *Lat*.100. *Heb*.101.

MIsericordiam & judicium: cantabo tibi Domine.

2 Psal-

2 Psallam & intelligam in via immaculata: quando venies ad me.

3 Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus meæ.

4 Non proponebam ante oculos meos rem injustam: facientes prævaricationes odivi.

5 Non adhæsit mihi cor pravum: declinantem à me malignum non cognoscebam.

6 Detrahentem secretò proximo suo: hunc persequebar.

7 Superbo oculo & insatiabili corde: cum hoc non edebam.

8 Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabit.

9 Non habitabit in medio domus meæ qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.

10 In matutino interficiebã omnes peccatores terræ: ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

MATUT.

Psal. *Lat.* 101. *Heb.* 102.

DOmine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

2 Non avertas faciem tuam à me in quacunque die tribulor: inclina ad me aurem tuam.

3 In quacunque die invocavero te: velociter exaudi me.

4 Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

5 Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panẽ meum.

6 A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

7 Similis factus sum Pelicano solitudinis: factus sum sicut Nycticorax in domicilio.

8 Vigilavi: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

9 Totâ die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, adversùm me jurabant.

10 Quia cinerem tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

11 A facie iræ & indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

12 Dies mei sicut umbra declinaverunt: & ego sicut fœnum arui.

13 Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

14 Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.

15 Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: & terræ ejus miserebuntur.

16 Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

17 Quia ædificabit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

18 Respexit in orationem humilium: & non sprevit precem eorum.

19 Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur laudabit Dominum.

20 Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit.

21 Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

22 Ut annuncient in Sion nomen Domini: & laudem ejus in Jerusalem.

23 In conveniendo populos in unum: & reges ut serviant Domino.

24 Respondit in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

25 Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

26 Initio tu Domine terram fundâsti: & opera manuum tuarum sunt cœli.

27 Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

28 Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

29 Filii servorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

Psal. *Lat.* 102. *Heb.* 103.

BEnedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

2 Benedic anima mea Domino: & noli oblivisci omnes retributiones ejus.

3 Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.

4 Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia & miserationibus.

5 Qui replet in bonis desiderium tuum: renovabitur ut aquilæ juventus tua.

6 Faciet misericordiam Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus.

7 Notas fecit vias tuas Moysi: filiis Israel voluntates suas.

8 Miserator, & misericors Dominus: longanimis, & multum misericors.

9 Non in perpetuum irascetur: neque in æternum comminabitur.

10 Non secundùm peccata nostra fecit nobis: neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis.

11 Quoniam secundùm altitudinem cœli à terra: corroboravit misericordiam suam super timentes se.

12 Quantum distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

13 Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.

14 Recordatus est quoniam pulvis sumus: homo sicut fœnum, dies ejus tanquam flos agri sic efflorebit.

15 Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscet ampliùs locum suum.

16 Misericordia autem Domini ab æterno: & usque in æternum super timentes eum.

17 Et justitia illius in filios filiorum: his qui servant testamentum ejus.

18 Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

19 Dominus in cœlo paravit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

20 Benedicite Domino omnes Angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus.

21 Benedicite Domino omnes virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus.

22 Benedicite Domino omnia opera ejus: in omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino.

VESP.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 103. *Heb.* 104.

BEnedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.
2 Confessionem & decorem induisti: amictus lumine sicut vestimento.
3 Extendens cœlum sicut pellem: qui tegis aquis superiora ejus.
4 Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas ventorum.
5 Qui facis Angelos tuos spiritus: & ministros tuos ignem urentem.
6 Qui fundâsti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in sæculum sæculi.
7 Abyssus sicut vestimentum amictus ejus: super montes stabunt aquæ.
8 Ab increpatione tua fugient: à voce tonitrui tui formidabunt.
9 Ascendunt montes, & descendunt campi: in locum quem fundâsti eis.
10 Terminum posuisti quem non transgredientur: neque convertentur operire terram.
11 Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertransibunt aquæ.
12 Potabunt omnes bestiæ agri: expectabunt onagri in siti sua.
13 Super ea volucres cœli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.
14 Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.
15 Producens fœnum jumentis: & herbam servituti hominum.
16 Ut educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.
17 Ut exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.
18 Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani quas plantavit: illic passeres nidificabunt.
19 Erodii domus dux est eorum, montes excelsi cervis: petra refugium herinaceis.
20 Fecit lunam in tempora: sol cognovit occasum suum.
21 Posuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestiæ sylvæ.
22 Catuli leonum rugientes ut rapiant: & quærant à Deo escam sibi.
23 Ortus est Sol, & congregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur.
24 Exibit homo ad opus suum: & ad operationem suam usque ad vesperam.
25 Quàm magnificata sunt opera tua Domine! omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tuâ.
26 Hoc mare magnum & spaciosum manibus: illic reptilia, quorum non est numerus.
27 Animalia pusilla cũ magnis: illic naves pertransibunt.
28 Draco iste quem formâsti ad illudendum ei: omnia à tu expectant ut des illis escam in tempore.
29 Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia replebuntur bonitate.
30 Avertente autem te faciem, turbabuntur: auferes spiritum eorum & deficient, & in pulverem suum revertentur.
31 Emitte spiritum tuum & creabuntur: & renovabis faciem terræ.

32 Sit

32 Sit gloria Domini in sæculum: lætabitur Dominus in operibus suis.
33 Qui respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant.
34 Cantabo Domino in vita mea: psallam Deo meo quamdiu sum.
35 Jucundum sit ei eloquium meum: ego vero delectabor in Domino.
36 Deficient peccatores à terra, & iniqui, ita ut non sint: benedic anima mea Domino.

MATUT.

Psal. *Lat.* 104. *Heb.* 105.

Confitemini Domino, & invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.
2 Cantate ei, & psallite ei: narrate omnia mirabilia ejus.
3 Laudamini in nomine sancto ejus: lætetur cor quærentium Dominum.
4 Quærite Dominum & confirmamini: quærite faciem ejus semper.
5 Mementote mirabilium ejus quæ fecit: prodigia ejus & judicia oris ejus.
6 Semen Abraham: servi ejus filii Jacob electi ejus.
7 Ipse Dominus Deus noster: in universa terra judicia ejus.
8 Memor fuit in sæculum testamenti sui: verbi quod mandavit in mille generationes.
9 Quod disposuit ad Abraham: & juramenti sui ad Isaac.
10 Et statuit illud Jacob in præceptum: & Israel in testamentum æternum.
11 Dicens, Tibi dabo terram Chanaan: funiculum hæreditatis vestræ.
12 Cùm essent numero brevi: paucissimi & incolæ ejus.
13 Et pertransierunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum.
14 Non reliquit hominem nocere eis: & corripuit pro eis reges.
15 Nolite tangere christos meos: & in prophetis meis nolite malignari.
16 Et vocavit famem super terram: & omne firmamentum panis contrivit.
17 Misit ante eos virum: in servum venundatus est Joseph.
18 Humiliaverunt in compedibus pedes ejus: ferrum pertransiit animam ejus, donec veniret verbum ejus.
19 Eloquium Domini inflammavit eum: misit rex & solvit eum, princeps populorum & dimisit eum.
20 Constituit eum dominum domus suæ: & principem omnis possessionis suæ.
21 Ut erudiret principes ejus sicut semetipsum: & senes ejus prudentiam doceret.
22 Et intravit Israel in Ægyptum: & Jacob accola fuit in terra Cham.
23 Et auxit populum suum vehementer: & firmavit eum super inimicos ejus.
24 Convertit cor eorum ut audirent populum ejus: & dolum facerent in servos ejus.
25 Misit Moysen servum suũ: Aaron quem elegit ipsum.
26 Posuit in eis verba signorum suorum: & prodigiorum in terra Cham.
27 Misit tenebras & obscuravit: & non exacerbavit sermones suos.

28 Convertit aquas eorum
in sanguinem: & occidit pisces
eorum.
29 Edidit terra eorum ra-
nas: in penetralibus regum ip-
sorum.
30 Dixit, & venit cynomyia:
& cyniphes in omnibus finibus
eorum.
31 Posuit pluvias eorum
grandinem: ignem comburen-
tem in terra ipsorum.
32 Et percussit vineas eo-
rum, & ficulneas eorum: &
contrivit lignum finium eorum.
33 Dixit, & venit locusta: &
bruchus cujus non erat nume-
rus.
34 Et comedit omne fœnum
in terra eorum: & comedit o-
mnem fructum terræ eorum.
35 Et percussit omne primo-
genitum in terra eorum: pri-
mitias omnis laboris eorum.
36 Et eduxit eos cum argen-
to & auro: & non erat in tri-
bubus eorum infirmus.
37 Lætata est Ægyptus in
profectione eorum: quia incu-
buit timor eorum super eos.
38 Expandit nubem in pro-
tectionem eorum: & ignem ut
luceret eis per noctem.
39 Petierunt, & venit cotur-
nix: & pane cœli saturavit eos.
40 Disrupit petram, & flux-
erunt aquæ: abierunt in sicco
flumina.
41 Quoniam memor fuit
verbi sancti sui: quod habuit
ad Abraham puerum suum.
42 Et eduxit populum su-
um in exultatione: & electos
suos in lætitia.
43 Et dedit illis regiones
gentium: & labores populorũ
possederunt.
44 Ut custodiant justificati-
ones ejus: & legem ejus exqui-
rant.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 105. *Heb.* 106.

CONfitemini Domino
quoniam bonus: quo-
niam in sæculum mi-
sericordia ejus.
2 Quis loquetur potentias
Domini: auditas faciet omnes
laudes ejus?
3 Beati qui custodierunt
judicium: & faciunt justitiam
in omni tempore.
4 Memento nostri Domine
in beneplacito populi tui: vi-
sita nos in salutari tuo.
5 Ad videndum in bonitate
electorum tuorum, ad lætan-
dum in lætitia gentis tuæ: ut
lauderis cum hæreditate tua.
6 Peccavimus cum patribus
nostris: injuste egimus, ini-
quitatem fecimus.
7 Partes nostri in Ægypto
non intellexerunt mirabilia
tua: non fuerunt memores mul-
titudinis misericordiæ tuæ.
8 Et irritaverunt ascenden-
tes in mare: mare rubrum.
9 Et salvavit eos propter
nomen suum: ut notam face-
ret potentiam suam.
10 Et increpuit mare ru-
brum, & exiccatum est: & de-
duxit eos in abyssis sicut in de-
serto.
11 Et salvavit eos de manu
odientium: & redemit eos de
manu inimici.
12 Et operuit aqua tribu-
lantes eos: unus ex eis non re-
mansit.
13 Et crediderũt verbis ejus:
& laudaverunt laudem ejus.
14 Citò fecerunt, obliti sunt
operum ejus: & non sustinue-
runt consilium ejus.

15 Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentaverunt Deum in inaquoso.
16 Et dedit eis petitionem ipsorum: & misit saturitatem in animas eorum.
17 Et irritaverunt Moysen in castris: Aaron sanctum Domini.
18 Aperta est terra, & deglutivit Dathan: & operuit super congregationem Abiron.
19 Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma combussit peccatores.
20 Et fecerunt vitulum in Horeb: & adoraverunt sculptile.
21 Et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli: comedentis fœnum.
22 Obliti sunt Deum qui salvavit eos, qui fecit magnalia in Ægypto: mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.
23 Et dixit, Ut disperderet eos: si non Moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus.
24 Ut averteret iram ejus ne disperderet eos: & pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.
25 Non crediderunt verbo ejus, & murmuraverunt tabernaculis suis: non exaudierunt vocem Domini.
26 Et elevavit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto.
27 Et ut dejiceret semen eorum in nationibus: ut disperderet eos in regionibus.
28 Et initiati sunt Beelphegor: & comederunt sacrificia mortuorum.
29 Et irritaverunt eum in adinventionibus suis: & multiplicata est in eis ruina.
30 Et stetit Phinees, & placavit: & cessavit quassatio.
31 Et reputatum est ei in justitiam in generationem & generationem: usque in sempiternum.
32 Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis: & vexatus est Moyses propter eos, quia exacerbaverunt spiritum ejus.
33 Et distinxit in labiis suis: non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis.
34 Et commixti sunt inter gentes & didicerunt opera eorum, & servierunt sculptilibus eorum: & factum est illis in scandalum.
35 Et immolaverunt filios suos: & filias suas dæmoniis.
36 Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan.
37 Et infecta est terra in sanguinibus, & contaminata est in operibus eorum: & fornicati sunt in adinventionibus suis.
38 Et iratus est furore Dominus in populum suum: & abominatus est hæreditatem suam.
39 Et tradidit eos in manus gentium: & dominati sunt eorum qui oderunt eos.
40 Et tribulaverunt eos inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum: sæpe liberavit eos.
41 Ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo: & humi-

humiliati sunt in iniquitatibus suis.
42 Et vidit cùm tribularentur: & audivit orationem eorum.
43 Et memor fuit testamenti sui: & pœnituit eum secundùm multitudinem misericordiæ suæ.
44 Et dedit eos in misericordias: in conspectu omnium qui ceperant eos.
45 Salvos nos fac Domine Deus noster: & congrega nos de nationibus.
46 Ut confiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua.
47 Benedictus Dominus Deus Israel à sæculo & usque in sæculum: & dicet omnis populus, Fiat, fiat.

MATUT.

Psal. *Lat.* 106. *Heb.* 107.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.
2 Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.
3 A solis ortu & occasu: ab Aquilone & mari.
4 Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.
5 Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.
6 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.
7 Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatē habitationis.
8 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.
9 Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.
10 Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctus in mendicitate & ferro.
11 Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.
12 Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.
13 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.
14 Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.
15 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.
16 Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.
17 Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.
18 Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquaverunt usque ad portas mortis.
19 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.
20 Misit verbum suum & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.
21 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

22 Et sacrificent sacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione.

23 Qui descendunt mare in navibus: facientes operationem in aquis multis.

24 Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

25 Dixit, & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus ejus.

26 Ascendunt usque ad cœlos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.

27 Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum devorata est.

28 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

29 Et statuit procellam ejus in auram: & siluerunt fluctus ejus.

30 Et lætati sunt quia siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

31 Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

32 Et exultent eum in Ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum.

33 Posuit flumina in desertũ: & exitus aquarũ in sitim.

34 Terram fructiferam in salsuginem: à malitia inhabitantium in ea.

35 Posuit desertum in stagna aquarum: & terram sine aqua in exitus aquarum.

36 Et collocavit illic esurientes: & constituerunt civitatem habitationis.

37 Et seminaverunt agros, & plantaverunt vineas: & fecerunt fructum nativitatis.

38 Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit.

39 Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

40 Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via.

41 Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias.

42 Videbunt recti & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

43 Quis sapiens, & custodiet hæc: & intelliget misericordias Domini?

VESPERÆ.

Psal. *Lat.* 107. *Heb.* 108.

PAratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo, & psallam in gloria mea.

2 Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara, exurgam diluculo.

3 Confitebor tibi in populis Domine: & psallam tibi in nationibus.

4 Quia magna est super cœlos misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

5 Exaltare super cœlos Deus, & super omnem terram gloria tua: ut liberentur dilecti tui.

6 Salvum fac dextera tua & exaudi me: Deus locutus est in sancto suo.

7 Exultabo, & dividam Sichimam: & convallem tabernaculorum dimetiar.

8 Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim fortitudo capitis mei.

9 Juda

9 Juda rex meus: Moab lebes spei meæ.

10 In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti sunt.

11 Quis deducet me in civitatem munitam? Quis deducet me usque in Idumæam?

12 Nonne tu Deus qui repulisti nos: & non exibis Deus in virtutibus nostris?

13 Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana salus hominis.

14 In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

Psal. *Lat.* 108. *Heb.* 109.

DEus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris, & os dolosi super me apertum est.

2 Locuti sunt adversum me linguâ dolosâ: & sermonibus odii circundederunt me, & expugnaverunt gratis.

3 Pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam.

4 Et posuerunt adversùm me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

5 Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet à dextris ejus.

6 Cùm judicatur, exeat condemnatus: & oratio ejus fiat in peccatum.

7 Fiant dies ejus pauci: & episcopatum ejus accipiat alter.

8 Fiant filii ejus orphani: & uxor ejus vidua.

9 Nutantes transferantur filii ejus & mendicent: & ejiciantur de habitationibus suis.

10 Scrutetur fœnerator omnem substantiam ejus: & diripiant alieni labores ejus.

11 Non sit illi adjutor: nec sit qui misereatur pupillis ejus.

12 Fiant nati ejus in interitum: in generatione una deleatur nomen ejus.

13 In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conspectu Domini: & peccatum matris ejus non deleatur.

14 Fiant contra Dominum semper, & dispereat de terra memoria eorum: pro eo quod non est recordatus facere misericordiam.

15 Et persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare.

16 Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

17 Et induit maledictionem sicut vestimentum: & intravit sicut aqua in interiora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus.

18 Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona quâ semper præcingitur.

19 Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud Dominum: & qui loquuntur mala adversus animam meam.

20 Et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum: quia suavis est misericordia tua.

21 Libera me quia egenus & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me.

22 Sicut umbra cùm declinat, ablatus sum: & excussus sum sicut locusta.

23 Ge-

23 Genua mea infirmata sunt à jejunio: & caro mea immutata est propter oleum.

24 Et ego factus sum opprobrium illis: viderunt me, & moverunt capita sua.

25 Adjuva me Domine Deus meus: salvum me fac secundùm misericordiam tuam.

26 Et sciant quia manus tua hæc: & tu domine fecisti eam.

27 Maledicent illi, & tu benedices, qui insurgunt in me confundantur: servus autem tuus lætabitur.

28 Induantur qui detrahunt mihi pudore: & operiantur sicut diploide confusione suâ.

29 Confitebor Domino nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum.

30 Quia astitit à dextris pauperis: ut salvam faceret à persequentibus animam meam.

MATUT.

Psal. *Lat.* 109. *Heb.* 110.

DIxit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis.

2 Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.

3 Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

4 Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

5 Juravit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech.

6 Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.

7 Judicabit in nationibus; implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum.

8 De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Psal. *Lat.* 110. *Heb.* 111.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: in concilio justorum & congregatione.

2 Magna opera Domini: exquisita in omnes voluntates ejus.

3 Confessio & magnificentia opus ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

4 Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors & miserator Dominus: escam dedit timentibus se.

5 Memor erit in sæculum testamenti sui: virtutem operum suorũ annunciabit populo suo.

6 Ut det illis hæreditatem gentium opera manuum ejus: veritas & judicium.

7 Fidelia omnia mandata ejus: confirmata in sæculum sæculi: facta in veritate & æquitate.

8 Redemptionem misit populo suo: mandavit in æternum testamentum suum.

9 Sanctum & terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

10 Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio ejus manet in sæculum sæculi.

Psal.

Psal. *Lat.* 111. *Heb.* 112.

BEatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus volet ni nis.

2 Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

3 Gloria & divitiæ in domo ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

4 Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors & miserator & justus.

5 Jucundus homo qui miseretur & commodat, disponit sermones suos in judicio: quia in æternum non commovebitur.

6 In memoria æterna erit justus: ab auditione mala non timebit.

7 Paratum cor ejus sperare in Domino: confirmatum est cor ejus: non commovebitur, donec despiciat inimicos suos.

8 Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

9 Peccator videbit, & irascetur: dentibus suis fremet & tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Psal. *Lat.* 112. *Heb.* 113.

LAudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

2 Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

3 A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

4 Excelsus super omnes gentes Dominus: & super cœlos gloria ejus.

5 Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat: & humilia respicit in cœlo & in terra?

6 Suscitans à terra inopem: & de stercore erigens pauperem.

7 Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui.

8 Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 113. *Heb.* 114.

IN exitu Israel de Ægypto: domus Jacob de populo barbaro.

2 Facta est Judæa sanctificatio ejus: Israel protestas ejus.

3 Mare vidit & fugit: Jordanis conversus est retrorsum.

4 Montes exultaverunt ut arietes: & colles sicut agni ovium.

5 Quid est tibi mare quod fugisti: & tu Jordanis quia conversus es retrorsum?

6 Montes exultastis sicut arietes: & colles sicut agni ovium.

7 A facie Domini mota est terra: à facie Dei Jacob.

8 Qui convertit petram in stagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.

Psal. 115. *secundum Heb.*

NOn nobis Domine, non nobis: sed nomini tuo da gloriam.

2 Super misericordia tua, & veritate tua: nequando dicant

cant gentes, Ubi est Deus eorum.

3 Deus autem noster in cœlo: omnia quæcunque voluit fecit.

4 Simulacra gentium, argentum & aurum: opera manuum hominum.

5 Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

6 Aures habent, & non audient: nares habent, & non odorabunt.

7 Manus habent, & non palpabunt: pedes habent, & non ambulabunt, non clamabunt in gutture suo.

8 Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

9 Domus Israel speravit in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

10 Domus Aaron speravit in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

11 Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: adjutor eorum & protector eorum est.

12 Dominus memor fuit nostri: & benedixit nobis.

13 Benedixit domui Israel: benedixit domui Aaron.

14 Benedixit omnibus qui timent Dominum: pusillis cum majoribus.

15 Adjiciat Dominus super vos: super vos & super filios vestros.

16 Benedicti vos à Domino: qui fecit cœlum & terram.

17 Cœlum cœli Domino: terram autem dedit filiis hominum.

18 Non mortui laudabunt te Domine: neque omnes qui descendunt in infernum.

19 Sed nos qui vivimus benedicimus Domino: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

MATUT.

Psal. *Lat.* 114. *Heb.* 116.

DIlexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

2 Quia inclinavit aurem suam mihi: & in diebus meis invocabo.

3 Circundederunt me dolores mortis: & pericula inferni invenerunt me.

4 Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi.

5 O Domine libera animam meam: misericors Dominus, & justus, & Deus noster miseretur.

6 Custodiens parvulos Dominus, humiliatus sum & liberavit me.

7 Convertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

8 Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

9 Placebo Domino in regione vivorum.

10 Credidi propter quod loquutus sum ego autem humiliatus sũ nimis. PSAL. 115. *Lat.*

11 Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax.

12 Quid retribuam Domino: pro omnibus quæ retribuit mihi?

13 Calicem salutaris accipiam: & nomen Domini invocabo.

14 Vota meà Domino reddam coram omni populo ejus:

pretiosa

pretiosa in conspectu Domini
mors sanctorum ejus.
15 O Domine quia ego servus tuus: ego servus tuus & filius ancillæ tuæ.
16 Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis, & nomen Domini invocabo.
17 Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus: in atriis domus Domini, in medio tui Jerusalem.

Psal. *Lat*. 116. *Heb*. 117.

LAudate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.
2 Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: & veritas Domini manet in æternum.

Psal. *Lat*. 117. *Heb*. 118.

COnfitemini Domino quoniam in sæculum misericordia ejus.
2 Dicat nunc Israel, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.
3 Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia ejus.
4 Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculum misericordia ejus.
5 De tribulatione invocavi Dominum: & exaudivit me in latitudine Dominus.
6 Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.
7 Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos.
8 Bonum est confidere in Domino: quàm confidere in homine.
9 Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.
10 Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.
11 Circundantes circundederunt me: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.
12 Circundederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini quia ultus sum in eos.
13 Impulsus eversus sum ut caderem: & Dominus suscepit me.
14 Fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.
15 Vox exultationis & salutis: in tabernaculis justorum.
16 Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exultavit me: dextera Domini fecit virtutem.
17 Non moriar, sed vivam: & narrabo opera Domini.
18 Castigans castigavit me Dominus: & morti non tradidit me.
19 Aperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, justi intrabunt in eam.
20 Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.
21 Lapidem quem reprobaverunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.
22 A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
23 Hæc est dies quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

24 O Domine salvum me fac, Domine bene prosperare: benedictus qui venit in nomine Domini.
25 Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus & illuxit nobis.
26 Constituite diem solennem in condensis: usque ad cornu altaris.
27 Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.
28 Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.
29 Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 118. *Heb.* 119.

ALEPH.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.
2 Beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto corde exquirunt eum.
3 Non enim qui operantur iniquitatem: in viis ejus ambulaverunt.
4 Tu mandâsti: mandata tua custodiri nimis.
5 Utinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas justificationes tuas.
6 Tunc non confundar: cùm prospexero in omnibus mandatis tuis.
7 Confitebor tibi in directione cordis: in eo quòd didici judicia justitiæ tuæ.
8 Justificationes tuas custodiam: non me derelinquas usquequaque.

BETH.

IN quo corrigit adolescentior viam suam? In custodiendo sermones tuos.
10 In toto corde meo exquisivi te: ne repellas me à mandatis tuis.
11 In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi.
12 Benedictus es Domine: doce me justificationes tuas.
13 In labiis meis pronunciavi: omnia judicia oris tui.
14 In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus divitiis.
15 In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.
16 In justificationibus tuis meditabor: non obliviscar sermones tuos.

GIMEL.

REtribue servo tuo, vivifica me: & custodiam sermones tuos.
18 Revela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.
19 Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.
20 Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas: in omni tempore.
21 Increpâsti superbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.
22 Aufer à me opprobrium & contemptum: quia testimonia tua exquisivi.
23 Etenim sederunt principes, & adversùm me loquebantur: servus autem tuus exercebatur

rebatur in justificationibus tuis.

24 Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum justificationes tuæ.

DALETH.

ADhæsit pavimento anima mea: vivifica me secundùm verbum tuum.

26 Vias meas annunciavi, & exaudisti me: doce me justificationes tuas.

27 Viam justificationum tuarum instrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

28 Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

29 Viam iniquitatis amove à me: & de lege tua miserere mei.

30 Viam veritatis elegi: judicia tua non sum oblitus.

31 Adhæsi testimoniis tuis Domine: noli me confundere.

32 Viam mandatorum tuorum cucurri; cùm dilatasti cor meum.

MATUT.

HE.

LEgem pone mihi Domine viam justificationum tuarum: & exquiram eam semper.

34 Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam: & custodiam illam in toto corde meo.

35 Deduc me in semitam mandatorum tuorum: quia ipsam volui.

36 Inclina cor meū in testimonia tua: & non in avaritiā.

37 Averte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.

38 Statue servo tuo eloquium tuum: in timore tuo.

39 Amputa opprobrium meum quod suspicatus sum: quia judicia tua jucunda.

40 Ecce concupivi mandata tua: in æquitate tua vivifica me.

VAU.

ET veniat super me misericordia tua Domine: salutare tuum secundùm eloquium tuum.

42 Et respondebo exprobrantibus mihi verbum: quia speravi in sermonibus tuis.

43 Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia in judiciis tuis supersperavi.

44 Et custodiam legem tuam semper in sæculum: & in sæculum sæculi.

45 Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquisivi.

46 Et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum: & non confundebar.

47 Et meditabar in mandatis tuis: quæ dilexi.

48 Et levavi manus meas ad mandata tua quæ dilexi: & exercebar in justificationibus tuis.

ZAIN.

MEmor esto verbi tui servo tuo: in quo mihi spem dedisti.

50 Hæc me consolata est in humilitate mea: quia eloquium tuum vivificavit me.

51 Super-

51 Superbi iniquè agebant usquequaque: à lege autem tua non declinavi.

52 Memor fui judiciorum tuorum à seculo Domine: & consolatus sum.

53 Defectio tenuit me pro peccatoribus: derelinquentibus legem tuam.

54 Cantabiles mihi erant justificationes tuæ: in loco peregrinationis meæ.

55 Memor fui nocte nominis tui Domine: & custodivi legem tuam.

56 Hæc facta est mihi: quia justificationes tuas exquisivi.

CHETH.

PORtio mea Domine: dixi, Custodire legem tuam.

58 Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundùm eloquium tuum.

59 Cogitavi vias meas: & converti pedes meos in testimonia tua.

60 Paratus sum & non sum turbatus: ut custodiam mandata tua.

61 Funes peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.

62 Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super judicia justificationis tuæ.

63 Particeps ego sum omnium timentium te: & custodientium mandata tua.

64 Misericordiâ tuâ Domine plena est terra: justificationes tuas doce me.

TETH.

BOnitatem fecisti cum servo tuo Domine: secundum verbum tuum.

66 Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

67 Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodivi.

68 Bonus es tu: & in bonitate tua doce me justificationes tuas.

69 Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

70 Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego verò legem tuam meditatus sum.

71 Bonum mihi quia humiliâsti me: ut discam justificationes tuas.

72 Bonum mihi lex oris tui: super millia auri & argenti.

VESPERT.

JOD.

MAnus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua.

74 Qui timent te videbunt me & lætabuntur: quia in verba tua supersperavi.

75 Cognovi Domine quia æquitas judicia tua: & in veritate tua humiliâsti me.

76 Fiat misericordia tua ut consoletur me: secundùm eloquium tuum servo tuo.

77 Veniant mihi miserationes tuæ, & vivam: quia lex

lex tua meditatio mea est.
78 Confundantur superbi, quia injustè iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis.
79 Convertantur mihi timentes te: & qui noverunt testimonia tua.
80 Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis: ut non confundar.

CAPH.

DEfecit in salutare tuum anima mea: & in verbum tuum supersperavi.
82 Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, Quando consolaberis me?
83 Quia factus sum sicut uter in pruina: justificationes tuas non sum oblitus.
84 Quot sunt dies servi tui: quando facies de persequentibus me judicium?
85 Narraverunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua.
86 Omnia mandata tua veritas: iniquè persecuti sunt me, adjuva me.
87 Paulominus consummaverunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua.
88 Secundùm misericordiam tuam vivifica me: & custodiam testimonia oris tui.

LAMED.

IN æternum Domine verbum tuum: permanet in cœlo.
90 In generationem & generationem veritas tua: fundasti terram & permanet.
91 Ordinatione tuâ perseverat dies: quoniam omnia servient tibi.
92 Nisi quòd lex tua meditatio mea est: tunc fortè periissem in humilitate mea.
93 In æternum non obliviscar justificationes tuas: quia in ipsis vivificâsti me.
94 Tuus sum ego, salvum me fac: quoniam justificationes tuas exquisivi.
95 Me expectaverunt peccatores ut perderent me: testimonia tua intellexi.
96 Omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

MEM.

QUomodo dilexi legem tuam Domine: totâ die meditatio mea est.
98 Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est.
99 Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est.
100 Super senes intellexi: quia mandata tua quæsivi.
101 Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua.
102 A judiciis tuis non declinavi: quia tu legem posuisti mihi.
103 Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo!
104 A mandatis tuis intellexi: propterea odivi omnem viam iniquitatis.

MATUT.

NUN.

LUcerna pedibus meis verbum tuum: & lumen semitis meis.
106 Juravi & statui custodire judicia: justitiæ tuæ.
107 Humiliatus sum usquequaque Domine: vivifica me secundùm verbum tuum.
108 Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine: & judicia tua doce me.
109 Anima mea in manibus meis semper: & legem tuam non sum oblitus.
110 Posuerunt peccatores laqueum mihi: & de mandatis tuis non erravi.
111 Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei sunt.
112 Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum: propter retributionem.

SAMECH.

INiquos odio habui: & legem tuam dilexi.
114 Adjutor & susceptor meus es tu: & in verbum tuum supersperavi.
115 Declinate à me maligni: & scrutabor mandata Dei mei.
116 Suscipe me secundùm eloquium tuum, & vivam: & non confundas me ab expectatione mea.
117 Adjuva me & salvus ero: & meditabor in justificationibus tuis semper.
118 Sprevisti omnes discedentes à judiciis tuis: quia injusta cogitatio eorum.
119 Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideo dilexi testimonia tua.
110 Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui.

AIN.

FEci judicium & justitiam: non tradas me calumniantibus me.
122 Suscipe servum tuum in bonum: non calumnientur me superbi.
123 Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium justitiæ tuæ.
124 Fac cum servo tuo secundùm misericordiam tuam: & justificationes tuas doce me.
125 Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.
126 Tempus faciendi Domine: dissipaverunt legem tuam.
127 Ideo dilexi mandata tua: super aurum & topazion.
128 Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

PHE.

MIrabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.
130 Declaratio sermonum tuorum illuminat: & intellectum dat parvulis.
131 Os meum aperui, & attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam.

132 Aspic

132 Aspice in me: & miserere mei secundùm judicium diligentium nomen tuum.

133 Gressus meos dirige secundùm eloquium tuum: & non dominetur mei omnis injustitia.

134 Redime me à calumniis hominum: ut custodiam mandata tua.

135 Faciem tuam illumina super servum tuum: & doce me justificationes tuas.

136 Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.

TSADE.

JUstus es Domine: & rectum judicium tuum.

138 Mandâsti justitiam testimonia tua: & veritatem tuam nimis.

139 Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei.

140 Ignitum eloquium tuum vehementer: & servus tuus dilexit illud.

141 Adolescentulus sum ego & contemptus: justificationes tuas non sum oblitus.

142 Justitia tua justitia in æternum: & lex tua veritas.

143 Tribulatio & angustia invenerunt me: mandata tua meditatio mea est.

144 Æquitas testimonia tua in æternum: intellectum da mihi & vivam.

VESPERT.

COPH.

CLamavi in toto corde: exaudi me Domine, justificationes tuas requiram.

146 Clamavi ad te, salvum me fac: ut custodiam mandata tua.

147 Præveni in immaturitate, & clamavi: quia in verba tua supersperavi.

148 Prævenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer eloquia tua.

149 Vocem meam audi, secundùm misericordiam tuam Domine: & secundùm judicium tuum vivifica me.

150 Appropinquaverunt persequentes me iniquitati: à lege autem tua longè facti sunt.

151 Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ veritas.

152 Initio cognovi de testimoniis tuis: quia in æternum fundâsti ea.

RESCH.

VIde humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam non sum oblitus.

154 Judica judicium meum, & redime me: propter eloquium tuum vivifica me.

155 Longè à peccatoribus salus: quia justificationes tuas non exquisierunt.

156 Misericordiæ tuæ multæ Domine: secundùm judicium tuum vivifica me.

157 Multi qui persequuntur me, & tribulant me: à testimoniis tuis non declinavi.

158 Vidi prævaricantes, & tabescebam: quia eloquia tua non custodierunt.

159 Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in misericordia tua vivifica me.

160 Principium verborum tuorum veritas: in æternum omnia judicia justitiæ tuæ.

SCHIN.

PRincipes persecuti sunt me gratis: & à verbis tuis formidavit cor meum.

162 Lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa.

163 Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.

164 Septies in die laudē dixi tibi: super judicia justitiæ tuæ.

165 Pax multa diligentibus legem tuam: & non est illis scandalum.

166 Expectabam salutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.

167 Custodivit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.

163 Servavi mandata tua & testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

TAV.

APpropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine: juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

170 Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundùm eloquium tuum eripe me.

171 Eructabunt labia mea hymnum: cùm docueris me justificationes tuas.

172 Pronunciabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

173 Fiat manus tua ut salvet me: quoniam mandata tua elegi.

174 Concupivi salutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea est.

175 Vivet anima mea & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me.

176 Erravi sicut ovis quæ periit: quære servum tuum Domine, quia mandata tua non sum oblitus.

MATUT.

Psal. *Lat.* 119. *Heb.* 120.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me.

2 Domine libera animam meam à labiis iniquis: & à lingua dolosa.

3 Quid detur tibi: aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam?

4 Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatoriis.

5 Hei mihi quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea.

6 Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Psal. *Lat.* 120. *Heb.* 121.

LEvavi oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

2 Auxilium meum à Domino: qui fecit cœlum & terram.
3 Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te.
4 Ecce non dormitabit neque dormiet: qui custodit Israel.
5 Dominus custodit te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.
6 Per diem sol non urit te: neque luna per noctem.
7 Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.
8 Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum: ex hoc nunc & usque in sæculum.

Psal. *Lat.* 121. *Heb.* 122.

LÆtatus sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.
2 Stantes erant pedes nostri: in atriis tuis Jerusalem.
3 Jerusalem quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum.
4 Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini.
5 Quia illic sederunt sedes in judicio: sedes super domum David.
6 Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem: & abundantia diligentibus te.
7 Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.
8 Propter fratres meos & proximos meos: loquebar pacem de te.
9 Propter domum Domini Dei nostri: quæsivi bona tibi.

Psal. *Lat.* 122. *Heb.* 123.

AD te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.
2 Ecce sicut oculi servorum: in manibus dominorum suorum.
3 Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.
4 Miserere nostri Domine, miserere nostri: quia multùm repleti sumus despectione.
5 Quia multùm repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus, & despectio superbis.

Psal. *Lat.* 123. *Heb.* 124.

NIsi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israel: nisi quia Dominus erat in nobis.
2 Cùm exurgerent homines in nos: fortè vivos deglutissent nos.
3 Cùm irasceretur furor eorum in nos: forsitan aqua absorbuisset nos.
4 Torrentem pertransivit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.
5 Benedictus Dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.
6 Anima nostra sicut passer: erepta est de laqueo venantium.
7 Laqueus contritus est: & nos liberati sumus.
8 Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

Psal. Lat. 124. Heb. 125.

QUi confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum, qui habitat in Jerusalem.
2 Montes in circuitu ejus: & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc & usque in sæculum.
3 Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem justorum: ut non extendant justi ad iniquitatem manus suas.
4 Benefac Domine bonis: & rectis corde.
5 Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israel.

VESPERT.

Psal. Lat. 125. Heb. 126.

IN convertendo Dominus captivitatem Sion: facti sumus sicut consolati.
2 Tunc repletum est gaudio os nostrum: & lingua nostra exultatione.
3 Tunc dicent inter gentes: Magnificavit Dominus facere cum eis.
4 Magnificavit Dominus facere nobiscum: facti sumus lætantes.
5 Convertere Domine captivitatem nostram: sicut torrens in austro.
6 Qui seminant in lacrymis: in exultatione metent.
7 Euntes ibant & flebant: mittentes semina sua.
8 Venientes autem venient cum exultatione: portantes manipulos suos.

Psal. Lat. 126. Heb. 127.

NIsi Dominus ædificaverit domum: in vanum laboraverunt qui ædificant eam.
2 Nisi Dominus custodierit civitatem: frustra vigilat qui custodit eam.
3 Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.
4 Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini, filii, merces fructus ventris.
5 Sicut sagittæ in manu potentis: ita filii excussorum.
6 Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Psal. Lat. 127. Heb. 128.

BEati omnes qui timent Dominum: qui ambulant in viis ejus.
2 Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & bene tibi erit.
3 Uxor tua sicut vitis abundans: in lateribus domus tuæ.
4 Filii tui sicut novellæ olivarum: in circuitu mensæ tuæ.
5 Ecce, sic benedicetur homo: qui timet Dominum.
6 Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Jerusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

7 Et

7 Et videas filios filiorum tuorum: pacem super Israel.

Psal. Lat. 128. Heb. 129.

SÆpe expugnaverunt me à juventute mea: dicat nunc Israel.

2 Sæpe expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi.

3 Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem suam.

4 Dominus justus, concidit cervices peccatorum: confundantur & convertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion.

5 Fiant sicut fœnum tectorum: quod priusquam evellatur, exaruit.

6 De quo non implevit manum suam qui metit: & sinum suum qui manipulos colligit.

7 Et non dixerunt qui præteribant, Benedictio Domini super vos: benediximus vobis in nomine Domini.

Psal. Lat. 129. Heb. 130.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam

2 Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

3 Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit?

4 Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinui te Domine.

5 Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

6 A custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in Domino.

7 Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

8 Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus.

Psal. Lat. 130. Heb. 131.

DOmine non est exaltatum cor meum: neque elati sunt oculi mei.

2 Neque ambulavi in magnis: neque in mirabilibus super me.

3 Si non humiliter sentiebam: sed exaltavi animam meam.

4 Sicut ablactatus est super matre sua: ita retributio in anima mea.

5 Speret Israel in Domino: ex hoc nunc & usque in sæculum.

MATUT.

Psal. Lat. 131. Heb. 132.

MEmento Domine David: & omnis mansuetudinis ejus.

2 Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Jacob.

3 Si introiero in tabernaculum domus meæ: si ascendero in lectum strati mei.

4 Si dedero somnum oculis meis: & palpebris meis dormitationem.

5 Et requiem temporibus meis: donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

6 Ecce audivimus eam in Ephrata: invenimus eam in campis sylvæ.
7 Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus.
8 Surge Domine in requiem tuam: tu & arca sanctificationis tuæ.
9 Sacerdotes tui induantur justitiam: & sancti tui exultent.
10 Propter David servum tuum: non avertas faciem Christi tui.
11 Juravit Dominus David veritatem; & non frustrabitur eum: De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.
12 Si custodierint filii tui testamentum meum: & testimonia mea hæc quæ docebo eos.
13 Et filii eorum usque in sæculum: sedebunt super sedem tuam.
14 Quoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem sibi.
15 Hæc requies mea in sæculum sæculi: hic habitabo quoniam elegi eam.
16 Viduam ejus benedicens benedicam: pauperes ejus saturabo panibus.
17 Sacerdotes ejus induam salutari: & sancti ejus exultatione exultabunt.
18 Illuc producã cornu David: paravi lucernã christo meo.
19 Inimicos ejus induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.

Psal. *Lat.* 132. *Heb.* 133.

ECce quàm bonum & quàm jucundum: habitare fratres in unum!
2 Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam: barbam Aaron.
3 Quod descendit in oram vestimenti ejus: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.
4 Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam usque in sæculum.

Psal. *Lat.* 133. *Heb.* 134.

ECce nunc benedicite Dominum: omnes servi Domini.
2 Qui statis in domo Domini, in atriis domûs Dei nostri.
3 In noctibus extollite manus vestras in sancta: & benedicite Dominum.
4 Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit cœlum & terram.

Psal. *Lat.* 134. *Heb.* 135.

LAudate nomen Domini: laudate servi Dominum.
2 Qui statis in domo Domini: in atriis domûs Dei nostri.
3 Laudate Dominum quia bonus Dominus: psallite nomini ejus, quoniam suave.
4 Quoniam Jacob elegit sibi Dominus: Israel in possessionem sibi.
5 Quia ego cognovi quòd magnus est Dominus: & Deus noster præ omnibus diis.
6 Omnia quæcunque voluit Dominus fecit, in cœlo & in terra: in mari, & in omnibus abyssis.
7 Educens nubes ab extremo terræ: fulgura in pluviam fecit.

8 Qui

8 Qui producit ventos de
thesauris suis: qui percussit
primogenita Ægypti ab homine
usque ad pecus.
9 Et misit signa & prodigia
in medio tui Ægypte: in Pharaonem
& in omnes servos ejus.
10 Qui percussit gentes multas:
& occidit reges fortes.
11 Seon regem Amorrhæorum,
& Og regem Basan: &
omnia regna Chanaan.
12 Et dedit terram eorum
hæreditatem: hæreditatem Israel
populo suo.
13 Domine nomen tuum in
æternum: Domine memoriale
tuum in generatione & generationem.
14 Quia judicabit Dominus
populum suum: & in servis
suis deprecabitur.
15 Simulacra gentium argentum,
& aurum: opera manuum
hominum.
16 Os habent & non loquentur:
oculos habent & non videbunt.
17 Aures habent & non audient:
neque enim est spiritus
in ore ipsorum.
18 Similes illis fiant qui faciunt
ea: & omnes qui confidunt
in eis.
19 Domus Israel benedicite
Domino: domus Aaron benedicite
Domino.
20 Domus Levi benedicite
Domino: qui timetis Dominum
benedicite Domino.
21 Benedictus Dominus ex
Sion: qui habitat in Jerusalem.

VESPERT.

Psal. Lat. 135. Heb. 136.

Confitemini Domino
quoniam bonus: quoniam
in æternum misericordia ejus.
2 Confitemini Deo deorum:
quoniam in æternum misericordia
ejus.
3 Confitemini Domino dominorum:
quoniam in æternum
misericordia ejus.
4 Qui fecit mirabilia magna
solus: quoniam in æternum
misericordia ejus.
5 Qui fecit cœlos in intellectu:
quoniam in æternum
misericordia ejus.
6 Qui firmavit terram super
aquas: quoniam in æternum
misericordia ejus.
7 Qui fecit luminaria magna:
quoniam in æternum misericordia
ejus.
8 Solem in potestatem diei:
quoniam in æternum misericordia
ejus.
9 Lunam & stellas in potestatem
noctis: quoniam in æternum
misericordia ejus.
10 Qui percussit Ægyptum
cum primogenitis eorum: quoniam
in æternum misericordia
ejus.
11 Qui eduxit Israel de medio
eorum: quoniam in æternum
misericordia ejus.
12 In manu potenti & brachio
excelso: quoniam in æternum
misericordia ejus.
13 Qui divisit mare rubrum
in divisiones: quoniam in æternum
misericordia ejus.
14 Et eduxit Israel per medium
ejus: quoniam in æternum
misericordia ejus.

15 Et excussit Pharaonem & virtutem ejus in mari rubro: quoniam in æternum misericordia ejus.

16 Qui traduxit populum suum per desertum: quoniam in æternum misericordia ejus.

17 Qui percussit reges magnos: quoniam in æternum misericordia ejus.

18 Et occidit reges fortes: quoniam in æternum misericordia ejus.

19 Seon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

20 Et Og regem Basan: quoniam in æternum misericordia ejus.

21 Et dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in æternum misericordia ejus.

22 Hæreditatem Israel servo suo: quoniam in æternum misericordia ejus.

23 Quia in humilitate nostra memor fuit nostri: quoniam in æternum misericordia ejus.

24 Et redimit nos ab inimicis nostris: quoniam in æternum misericordia ejus.

25 Qui dat escam omni carni: quoniam in æternum misericordia ejus.

26 Confitemini Deo cœli: quoniam in æternum misericordia ejus.

7 Confitemini Domino dominorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Psal. *Lat.* 136. *Heb.* 137.

SUper flumina Babylonis illic sedimus & flevimus: cum recordaremur Sion.

2 In salicibus in medio ejus: suspendimus organa nostra.

3 Quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos: verba cantionum.

4 Et qui abduxerunt nos: hymnum cantate nobis de canticis Sion.

5 Quomodo cantabimus canticum Domini: in terra aliena?

6 Si oblitus fuero tui Jerusalem: oblivioni detur dextera mea.

7 Adhæreat lingua mea faucibus meis: si non meminero tui.

8 Si non proposuero Jerusalem: in principio lætitiæ meæ.

9 Memor esto Domine filiorum Edom: in die Jerusalem.

10 Qui dicunt, Exinanite, exinanite: usque ad fundamentum in ea.

11 Filia Babylonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis.

12 Beatus qui tenebit: & allidet parvulos tuos ad petram.

Psal. *Lat.* 137. *Heb.* 138.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei.

2 In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

3 Super misericordia tua & veritate tua: quoniam magnificâsti super omne nomen sanctum tuum.

4 In quacunque die invocavero te, exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

5 Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.

6 Et cantent in viis Domini: quoniam magna est gloria Domini.

7 Quoniam excelsus Dominus: & humilia respicit; & alta à longè cognoscit.

8 Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & salvum me fecit dextera tua.

9 Dominus retribuet pro me: Domine misericordia tua in sæculum, opera manuum tuarum ne despicias.

MATUT.

Psal. *Lat.* 138. *Heb.* 139.

Domine probâsti me, & cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.

2 Intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam & funiculum meum investigâsti.

3 Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingua mea.

4 Ecce tu Domine cognovisti omnia, novissima & antiqua: tu formâsti me & posuisti super me manum tuam.

5 Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

6 Quò ibo à spiritu tuo? Et quo à facie tua fugiam?

7 Si ascendero in cœlum tu illic es: si descendero in infernum ades.

8 Si sumpsero pennas meas diluculò: & habitavero in extremis maris.

9 Etenim illuc manus tua deducet me; & tenebit me dextera tua.

10 Et dixi, Forsitan tenebræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis.

11 Quia tenebræ non obscurabuntur à te: & nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebræ ità & lumen ejus.

12 Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris meæ.

13 Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis.

14 Non est occultatum os meum à te quod fecisti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

15 Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur & nemo in eis.

16 Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

17 Dinumerabo eos, & super arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc sum tecum.

18 Si occideris Deus peccatores, viri sanguinum declinate à me.

19 Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas.

20 Nonne qui oderunt te Domine oderam: & super

per inimicos tuos tabescebam?
21 Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi.
22 Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.
23 Et vide si via iniquitatis in me est: & deduc me in via æterna.

Psal. *Lat.* 139. *Heb.* 140.

ERipe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.
2 Qui cogitaverunt iniquitates in corde: totâ die constituebant prælia.
3 Acuerunt linguas suas sicut serpentis: venenum aspidum sub labiis eorum.
4 Custodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.
5 Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.
6 Et funes extenderunt in laqueum: juxta iter scandalum posuerunt mihi.
7 Dixi Domino ô Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.
8 Domine Deus virtus salutis meæ: obumbrasti super caput meum in die belli.
9 Non tradas me Domine à desiderio meo peccatori, cogitaverunt contra me: ne derelinquas me, ne forte exaltentur.
10 Caput circuitus eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos.
11 Cadent super eos carbones: in ignem dejicies eos, in miseriis non subsistent.
12 Vir linguosus non dirigetur in terra: virum injustum mala capient in interitu.
13 Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis, & vindictam pauperum.
14 Veruntamen justi confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo.

Psal. *Lat.* 140. *Heb.* 141.

DOmine clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ cùm clamavero ad te.
2 Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.
3 Pone Domine custodiam ori meo: & ostium circumstantiæ labiis meis.
4 Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excusandas excusationes in peccatis.
5 Cum hominibus operantibus iniquitatē: & non communicabo cum electis eorum.
6 Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.
7 Quoniam adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt juncti petræ judices eorum.
8 Audient verba mea quoniā potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.
9 Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te Domine, Domine oculi mei, in te speravi, non auferas animam meam.
10 Custodi me à laqueo quem statuerunt mihi: & à scandalis operantium iniquitatem.
11 Cadent in reticulo ejus peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

VE-

VESPERT.

Psal. *Lat.* 141. *Heb.* 142.

VOce meâ ad Dominum clamavi: voce meâ ad Dominum deprecatus sum.
2 Effundo in conspectu ejus orationem meam: & tribulationem meam ante ipsum pronuncio.
3 In deficiendo ex me spiritum meum: & tu cognovisti semitas meas.
4 In via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum mihi.
5 Considerabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognosceret me.
6 Periit fuga à me: & non est qui requirat animam meam.
7 Clamavi ad te Domine: dixi, Tu es spes mea: portio mea in terra viventium.
8 Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis.
9 Libera me à persequentibus me: quia confortati sunt super me.
10 Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

Psal. *Lat.* 142. *Heb.* 143.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua justitia.
2 Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.
3 Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.
4 Collocavit me in in obscuris sicut mortuos sæculi, & anxiatus est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum.
5 Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.
6 Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.
7 Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.
8 Non avertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.
9 Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi.
10 Notam fac mihi viam in qua ambulem: quia ad te levavi animam meam.
11 Eripe me de inimicis meis, Domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.
12 Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.
13 Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.
14 Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

MATUT.

Psal. *Lat.* 143. *Heb.* 144.

BEnedictus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad prælium: & digitos meos ad bellum.

2 Mi-

2 Misericordia mea & refugium meum: susceptor meus & liberator meus.

3 Protector meus, & in ipso speravi: qui subdit populum meum sub me.

4 Domine quid est homo quia innotuisti ei? Aut filius hominis quia reputas eum?

5 Homo vanitatis similis factus est: dies ejus sicut umbra prætereunt.

6 Domine inclina cœlos tuos, & descende: tange montes & fumigabunt.

7 Fulgura coruscationem, & dissipabis eos: emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

8 Emitte manum tuam de alto, eripe me & libera me de aquis multis: & de manu filiorum alienorum.

9 Quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

10 Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

11 Qui das salutem regibus: qui redemisti David servum tuum, de gladio maligno eripe me.

12 Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

13 Quorum filii sicut novellæ plantationes: in juventute sua.

14 Filiæ eorum compositæ circumornatæ ut similitudo templi.

15 Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud.

16 Oves eorum fœtosæ, abundantes in egressibus suis: boves eorum crassæ.

17 Non est ruina maceriæ neque transitus: neque clamor in plateis eorum.

18 Beatum dixerunt populum cui hæc sunt: beatus populus cujus Dominus Deus ejus.

Psal. *Lat.* 144. *Heb.* 145.

EXaltabo te Deus meus rex: & benedicam nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi.

2 Per singulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi.

3 Magnus Dominus, & laudabilis nimis: & magnitudinis ejus non est finis.

4 Generatio & generatio laudabunt opera tua: & potentiam tuam pronunciabunt.

5 Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.

6 Et virtutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem tuam narrabunt.

7 Memoriam abundantiæ suavitatis tuæ eructabunt: & justitia tua exultabunt.

8 Miserator & misericors Dominus: patiens & multum misericors.

9 Suavis Dominus universis: & miserationes ejus super omnia opera ejus.

10 Confiteantur tibi Domine omnia opera tua: & sancti tui benedicant tibi.

11 Gloriam regni tui dicent: & potentiam tuam loquentur.

12 Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam: & gloriam magnificentiæ regni tui.

13 Regnum tuum regnum omnium sæculorum: & dominatio tua in omni generatione & generationem.

14 Fidelis Dominus in omnibus verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.

15 Allevat Dominus omnes qui corruunt: & erigit omnes elisos.

16 Oculi omnium in te sperant Domine: & tu das escam illorum in tempore opportuno.

17 Aperis tu manum tuam: & imples omne animal benedictione.

18 Justus Dominus in omnibus viis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.

19 Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate.

20 Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet: & salvos faciet eos.

21 Custodit Dominus omnes diligentes se: & omnes peccatores disperdet.

22 Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomini sancto ejus in sæculum & in sæculum sæculi.

Psal. *Lat.* 145. *Heb.* 146.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quàm diu fuero.

2 Nolite confidere in principibus: in filiis hominum in quibus non est salus.

3 Exibit spiritus ejus, & revertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

4 Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus: spes ejus in Domino Deo ipsius, qui fecit cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt.

5 Qui custodit veritatem in sæculum, facit judicium injuriam patientibus: dat escam esurientibus.

6 Dominus solvit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

7 Dominus erigit elisos: Dominus diligit justos.

8 Dominus custodit advenas, pupillum, & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

9 Regnavit Dominus in sæcula: Deus tuus Sion, in generationem & generationem.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 146. *Heb.* 147.

LAudate Dominum quoniam bonus est psalmus: Deo nostro sit jucunda decoraque laudatio.

2 Ædificans Jerusalem Dominus: dispersiones Israelis congregabit.

3 Qui sanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

4 Qui numerat multitudinem stellarum: & omnibus eis nomina vocat.

5 Magnus Dominus noster, & magna virtus ejus: & sapientiæ ejus non est numerus.

6 Suscipiens mansuetos dominus: humillans autem peccatores usque ad terram.

7 Præcinite Domino in confessione: psallite Deo nostro in cithara.

8 Qui operit cœlum nubibus: & parat terræ pluviam.

9 Qui producit in montibus fœ-

fœnum : & herbam servituti hominum.

10 Qui dat jumentis escam ipsorum : & pullis corvorum invocantibus eum.

11 Non in fortitudine equi voluntatem habebit : nec in tibiis viri beneplacitum erit ei.

12 Beneplacitum est Domino super timentes eum : & in eis qui sperant super misericordia ejus.

Psal. Lat. 147. 13 Lauda Jerusalem Dominum : lauda Deum tuum Sion.

14 Quoniam confortavit seras portarum tuarum : benedixit filiis tuis in te.

15 Qui posuit fines tuos pacem : & adipe frumenti satiat te.

16 Qui emittit eloquium suum terræ : velociter currit sermo ejus.

17 Qui dat nivem sicut lanam : nebulam sicut cinerem spargit.

18 Mittit crystallum suam sicut buccellas : ante faciem frigoris ejus quis sustinebit ?

19 Emittit verbum suum, & liquefaciet ea : flabit spiritus ejus, & fluent aquæ.

20 Qui annunciat verbum suum Jacob : justitias & judicia sua Israel.

21 Non fecit taliter omni nationi : & judicia sua non manifestavit eis.

PSAL. 148.

LAudate Dominum de cœlis : laudate eum in excelsis.

2 Laudate eum omnes Angeli ejus : laudate eum omnes virtutes ejus.

3 Laudate eum sol & luna : laudate eum omnes stellæ & lumen.

4 Laudate eum cœli cœlorum : & aquæ quæ super cœlos sunt, laudent nomen Domini.

5 Quia ipse dixit & facta sunt : ipse mandavit, & creata sunt.

6 Statuit ea in æternum & in sæculum sæculi : præceptum posuit, & non præteribit.

7 Laudate Dominum de terra : dracones & omnes abyssi.

8 Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum : quæ faciunt verbum ejus.

9 Montes, & omnes colles : ligna fructifera, & omnes cedri.

10 Bestiæ & universa pecora : serpentes & volucres pennatæ.

11 Reges terræ & omnes populi : principes & omnes judices terræ.

12 Juvenes & virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini : quia exaltatum est nomen ejus solius.

13 Confessio ejus super cœlum & terram : & exaltavit cornu populi sui.

14 Hymnus omnibus sanctis ejus : filiis Israel populo appropinquanti sibi.

PSAL. 149.

CAntate Domino canticum novum : laus ejus in Ecclesia sanctorum.

2 Lætetur Israel in eo qui fecit eum : & filii Sion exultent in rege suo.

3 Laudent nomen ejus in choro : in tympano & psalterio psallant ei.

4 Quia beneplacitum est Domino

mino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

5 Exultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

6 Exultationes Dei in gutture eorum: & gladii ancipites in manibus eorum.

7 Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

8 Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

9 Ut faciant in eis judicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis ejus.

PSAL. 150.

LAudate Dominum in sanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

2 Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis ejus.

3 Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio & cithara.

4 Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

4 Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis: omnis spiritus laudet Dominum.

FOR-

FORMULÆ PRECUM
In Usum
NAVIGANTIUM.

¶ *Officium Matutinum & Vespertinum in usum Navigantium, idem erit cum eo quod habetur in Libro precum Publicarum.*

¶ *Duarum quoque sequentium Precationum inRegiis Navibus quotidianus usus erit.*

O Æterne Deus qui solus expandis Cœlos, & æstum Maris compescis: qui aquas certis limitibus circumscripsisti, donec dies & nox non sint amplius; dignare nos famulos tuos una cum Classe cui operam nostram navamus, in omnipotentem & clementissimam tutelam tuam recipere. Nos tutos præsta à periculo maris & ab hostium violentia; ut simus præsidium clementissimo Regi nostro *CAROLO* & Regnis suis; & tutamen Navigantium ad procuranda negotia sua legitima; ut insulæ nostræ Incolæ tibi Deo nostro in pace & quiete servire queant, nos vero redeamus incolumes, benedictiones terræ, & laborum nostrorum fructus percepturi, & gratâ memoriâ miserationes tuas recolentes, laudemus & glorificemus sanctum Nomen tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collecta.

ACtiones nostras singulas Domine clementissime tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Precationes in Maris Procellis à Navigantibus usurpandæ.*

O Potentissime & gloriosissime Domine Deus, quo jubente venti flant, & undas Maris commovent; quique illius ferventem æstum cohibes, nos Creaturæ tuæ, & miseri peccatores, ad te clamamus opem tuam implorantes in summis quibus urgemur angustiis: serva Domine, alioqui perimus. Confitemur nos tui Dei nostri oblitos, dum in tuto navigaremus, & tranquilla omnia haberemus; & verbi tui pacatam vocem audire, & mandatis tuis obsequi noluisse. Jam verò quàm terribilis sis in cunctis mirabilibus tuis perspectum habemus, summus Deus supra omnia

ia tremendus: Ideóque divinam Majestatem tuam adoramus, potentiam tuam agnoscentes, & bonitatis tuæ opem implorantes. Adesto Domine, & serva nos propter misericordiam tuam in Jesu Christo Filio tuo Domino nostro. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

O Gloriosissime & clementissime Domine Deus, qui in cœlis habitas, sed inferiora ac omnia intueris, Respice nos, quæsumus, & exaudi nos ad te clamantes de profundis, & de faucibus mortis hujus jamjam nos vocaturæ. Serva Domine, alioqui perimus, vivens, vivens ipse confitebitur tibi. Mitte vocem mandati tui ad corrigendum sævientes ventos, & tumultuans Mare, ut his angustiis liberi vivamus tibi servituri, & nomen tuum glorificemus omnibus diebus vitæ nostræ. Exaudi Domine, & serva nos, propter infinita merita Servatoris ac Domini nostri benedicti Filii tui Jesu Christi. *Amen.*

¶ *Precatio dicenda ante commissum navale prælium cum quovis hoste.*

O Potentissime & gloriosissime Domine Deus, Domine exercituum qui omnia regis & Imperio tuo subjicis; sedes super solio rectè judicans; ideóque ad divinam tuam Majestatem confugimus in hac nostra necessitate, ut ipse velis causam cognoscere & judicare inter nos & hostes nostros. Excita virtutem tuam Domine, adesto & adjuva nos; quia non semper iis victoriam tribuis, qui viribus præstant, sed servare potes seu magno seu parvo numero. Ne sinas peccata nostra clamorem attollere contra nos ad vindictam, sed nos miseros famulos tuos veniam suppliciter exorantes, & opem implorantes, exaudias, sisque nobis propugnaculum à facie Inimici. Ostende te nostrum esse Servatorem & potentem liberatorem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Breves quædam Orationes in usum eorum qui non possunt præsentes adesse & interesse cæterorum Precibus, prohibente Prælio, aut Tempestate.*

¶ *Precationes Generales.*

DOmine miserere nostri peccatorum, & serva nos propter misericordiam tuam.

Tu ille magnus Deus, qui condidisti, quique regis universa: ò libera nos propter Nomen tuum.

Tu magnus ille Deus, supra omnia tremendus; ò serva nos, ut te celebremus.

¶ *Speciales Precationes habito respectu ad hostem.*

TU Dominus justus es ac potens; ò tuere causam nostram à facie Inimici.

O Deus turris fortitudinis omnibus qui ad te confugiunt; serva nos à violentia hostis.

O Domine exercituum, pugna pro nobis, ut tibi gloriam tribuamus.

Ne patere nos sub pondere peccatorum nostrorum & hostium violentiæ demergi.

Surge ò Domine, adjuva nos, & libera nos propter Nomen tuum.

¶ Bre-

¶ *Breves Precationes respectu habito ad tempestatem.*

TU Domine qui maris æstũ sævientem sedas, audi, exaudi, ac serva nos, ne pereamus.

O benedicte Servator, qui servasti discipulos tuos in media tempestate jamjam perituros, audi & serva nos quæsumus.

Domine miserere nostri.
Christe miserere nostri.
Domine miserere nostri.
Domine exaudi nos.
Christe exaudi nos.

Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus misereatur nostri, & servet nos nunc & semper. *Amen.*

PAter noster, *&c.* Quia tuum est regnum, potentia & gloria in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Imminente periculo, quotquot à nauticis laboribus absq; Navis periculo vacare poterunt, ii convocabuntur omnes, & peccatorum suorũ humilem edent Confessionẽ corã Deo: In qua unusquisq; serio attẽdat, ad singula ea peccata quorũ accusabit eum Cõscientia, dicẽs prout sequitur*

OMnipotens Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, rerum omnium Conditor, hominum omnium Judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & scelera nostra, quæ toties flagitiosè admodum cõmisimus, cogitatione, verbo, & opere contra divinam tuam Majestatẽ, iram atq; indignationẽ tuã adversus nos justissimè provocantes. Seriò nos pœnitet, & ex animo dolemus ob ejusmodi delicta nostra; eorum recordatio nobis acerba est, onus autem intolerabile. Miserere nostri, miserere nostri, Pater summè misericors; propter Filiũ tuũ Jesum Christũ Dominum nostrum præteritorũ omnium veniam concede: Da etiam ut in posterũ semper tibi serviamus & placeamus in novitate vitæ; ad Nominis tui honorẽ & gloriã, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter, si ullus adsit in Navi, hanc absolutionem pronunciabit.*

OMnipotens Deus, Pater noster cœlestis qui ex summa misericordia peccatorum remissionem promisit iis omnibus qui seriò atq; ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum se convertunt, vestri misereatur, peccata vestra vobis omnia condonet, ab iisq; vos liberet, vos confirmet & roboret in omni bono vosq; perducat ad vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Gratiarum Actiones post Tempestatem.

PSAL. 66.

JUbilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

Dicite Deo, Quam terribilia sunt opera tua Domine? In multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.

Venite & videte opera Dei, terribilis in consiliis super filios hominum, qui convertit mare in aridã, in flumine pertransibunt pede: ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi ejus super gentes respiciunt: qui exasperãt, non exaltentur in semetipsis.

Benedicite gentes Deum nostrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

Qui posuit animam meam ad vitam:

sitam: & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probâsti nos Deus: igne nos examinâsti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.

Transivimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quæ distinxerũt labia mea.

Et locutum est os meum: in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: offeram tibi boves cum hircis.

Venite & audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamavi, & exaltavi sub lingua mea.

Iniquitatẽ si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus, & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri, &c.

PSAL. 107.

CONfitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicant, qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

A solis ortu & occasu: ab Aquilone & mari.

Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

Et deduxit eos in viam rectã: ut irent in civitatẽ habitationis.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.

Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquaverunt usque ad portas mortis.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Misit verbum suum & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Et sacrificent sacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in navibus:

vibus: facientes operationem in aquis multis.

Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

Dixit, & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus ejus.

Ascendunt usque ad cœlos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.

Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum devorata est.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

Et statuit procellam ejus in auram: & siluerunt fluctus ejus.

Et lætati sunt quia siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Et exultent eum in Ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum.

Posuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim.

Terram fructiferam in salsuginem: à malitia inhabitantium in ea.

Posuit desertum in stagna aquarum: & terram sine aqua in exitus aquarum.

Et collocavit illic esurientes: & constituerunt civitatem habitationis.

Et seminaverunt agros, & plantaverunt vineas: & fecerunt fructus nativitatis.

Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit.

Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via.

Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias.

Videbunt recti & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Quis sapiens, & custodiet hæc: intelliget misericordias Domini?

Gloria Patri, &c.

Sicut erat in principio, &c.

Collecta pro Gratiarum Actione

O Summum benedicte & gloriosissime Domine Deus, bonitatis & misericordiæ infinitæ, nos viles tuæ Creaturæ, quas condidisti & conditas servasti, animas nostras sustentans, & jam nos eripiens è faucibus mortis, præsentes denuo adsumus magna cum animi demissione coram divina tua Majestate, ut offeramus tibi sacrificium laudis & Gratiarum Actionis, quoniam audisti nos in adversis clamantes, & orationem nostram non rejecisti quam effudimus coram te in magnis angustiis nostris; etiam cùm omnia periisse crederemus, Navem, bona, nos ipsos, tunc misericorditer nos respexisti, & nos mirandum in modum liberatos voluisti, pro quibus jam in tuto collocati omnimodam laudem ac gloriam sancto Nomini tuo tribuimus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Aut*

¶ *Aut hoc.*

O Potentissime & clementissime Domine Deus, misericordia tua durat in sæcula super omnia opera tua; eam verò præcipue super nos extendisti, quos adeo potenter ac mirabiliter defendisti. Ostendisti terribilia ac mirabilia nobis in profundo, ut compertum haberemus quàm sis Deus fortis ac benignus; quam potens paratusque ad adjuvandum eos qui in te confidunt. Manifestum nobis fecisti ventos etiam & mare imperio tuo subjici & mandatis obsequi; ut ab iis etiam discamus auscultare voci tuæ & facere voluntatem tuam. Itaque nomini tuo benedicimus, & gloriam tribuimus propter hanc misericordiam tuam in nobis servandis, qui tantum non periimus. Fac etiam quæsumus, ut accepti beneficii sensu non minùs jam afficiamur, quàm pridem commoti fuimus periculo. Et da nobis corda semper parata ad testandam gratitudinem, non verbis modò sed etiam vivendi ratione, & sanctorum mandatorum tuorum diligentiori observatione. Hanc benignitatem tuam quæsumus erga nos perpetuam esse velis, ut quos salvos fecisti, tibi in sanctitate & justitia serviamus omnibus diebus vitæ nostræ, per Jesum Christum, & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Hymnus Laudis & Gratiarum Actionis post periculosam Tempestatem.*

VEnite confitemini Domino quia bonus est: & in sæculum misericordia ejus.

Magnus Dominus & laudabilis nimis, dicant qui redempti sunt à Domino: quos redemit ab immani rabie maris.

Miserator & misericors Dominus: longanimis & multum misericors.

Non secundùm peccata nostra fecit nobis: neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundùm altitudinem cœli à terra: corroboravit misericordiam suam super timentes se.

Tribulationem & dolorem invenimus: appropinquavimus usque ad portas mortis.

Undæ maris propè nos operuerant: propè pertransiit anima nostra aquam intolerabilem.

Sonuit mare: & spiritus procellæ exaltabit fluctus ejus.

Ascendimus usque ad Cœlos, & descendimus usque ad abyssos: anima nostra in malis tabescebat.

Et clamavimus ad te Domine: & de necessitatibus nostris eduxisti nos.

Benedictum sit nomen tuum, qui non sprevisti precem servorum: sed audivisti clamorem nostrum & salvasti nos.

Emisisti verbum tuum: & statuisti procellam in oram.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Lau-

Laudetur Dominus totâ die: Dominus adjutor noster qui infundit bona sua super nos.

Ipse Deus noster à quo salutare nostrum: Dominus Deus per quem morti excepti fuimus.

Tu Deus lætificasti nos operibus manuum tuarum: & in laude tua exultabimus.

Benedictus Dominus Deus: qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen Majestatis ejus in æternum: & dicat unusquisque nostrûm: *Amen, Amen.*

Gloria Patri, &c.

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit cum omnibus nobis, nunc & semper. *Amen.*

Post reportatam Victoriam & ab hoste liberationem.

¶ *Psalmus aut Hymnus laudis ac Gratiarum Actionis post Victoriam.*

NIsi quia Dominus erat in nobis dicamus nunc: nisi quia Dominus erat in nobis, cùm exurgerent homines in nos.

Vivos deglutissent nos: cum irasceretur furor eorum in nos.

Imò aqua absorbuisset nos, torrentem pertransisset anima nostra: pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

Benedictus Dominus Deus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Dominus erexit: cornu salutis nobis.

Nec enim in gladio nostro vicimus, & brachium nostrum non salvavit nos: sed dextera tua & brachium tuum, & illuminatio vultus tui, quoniam complacuisti in nobis.

Stetit à nobis Dominus: Deus cooperuit capita nostra, & sustentavit in prælio.

Stetit à nobis Dominus: Dominus prostravit inimicos nostros, & confregit insurgentes in nos.

Non nobis igitur Domine, non nobis: sed Nomini tuo da gloriam.

Fecit nobis magna Dominus: Dominus fecit nobis magna, in quibus lætamur.

Adjutorium nostrum in Nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula sæculorum. *Amen.*

¶ *Finito hoc Hymno, poterit cantare,* Te Deum.

Dein hæc Collecta.

OMnipotens Deus, totius Orbis Moderator, in cujus manu sunt potentia & virtus quibus nemo potest resistere, Benedicimus & magnificamus magnum & gloriosum Nomen tuum ob felicem hanc victoriam cujus gloriam totam tibi tribuimus, qui unicus es victoriarum largitor. Da etiam quæsumus, ut hâc victoriâ utamur ad gloriam tuam, Evangelii tui incrementum, Principis nostri honorem, & quantum quidem in nobis est, ad totius generis humani utilitatem

&

& commodum. Insuper concede quæsumus, ut tanti beneficii memoria mentibus nostris adeò infixa hæreat, ut verè gratos nos ob illud præbeamus, idque testatum faciamus vitâ & moribus, humiliter, sanctè & obsequenter in conspectu tuo ambulando omnibus diebus nostris, per Jesum Christum Dominum nostrum: cui unà tecum & cum Spiritu Sancto, pro omnibus beneficiis tuis, præsertim verò pro hâc victoria ac liberatione, sit omnis gloria & honor in sæcula sæculorum.

2 *Cor.* xiij. 14.

Gratia Domini nostri Jesu Christi, & Charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit cum omnibus nobis, nunc & semper. *Amen.*

In Funeribus Mortuorum inter Navigandum.

¶ O*fficium Liturgiæ Sacræ poterit usurpari; Si solummodò pro his verbis* (Mortuum ejus Corpus humo mandamus, *&c.*) *dicatur,*

Itaque mortuum ejus corpus profundo corrumpendum mandamus, carnis Resurrectionem, (quum Mare reddet mortuos suos) & vitam futuri sæculi expectantes, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui cùm venturus est, reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundùm operationem virtutis suæ quâ etiam possit subjicere sibi omnia.

N FOR-

FORMA & MODUS

Faciendi, Ordinandi, & Consecrandi

Episcopos, Presbyteros, ac Diaconos;

Juxta Ritum

ECCLESIÆ ANGLICANÆ.

PRÆFATIO.

C*Uivis sacras Scripturas & veteres Scriptores accuratè perlegenti perspicuum est, jam inde à temporibus Apostolorum varios in Ecclesiâ Christi Ministrorum Ordines extitisse*, Episcopos, Presbyteros, Diaconos. *Quæ quidem Munia tanti semper tamque reverenter habita sunt, ut nemini tanquam jus fasve fuerit ulli eorum se immiscere nisi primò vocato, examinato & probato, pro eoque habito qui dotibus esset idoneis præditus ad illud ritè obeundum; idque post approbationem & admissionem à legitima Potestate, cum oratione publica & manuum impositione. Quapropter ut iidem sacri Ordines servari, usurpari reverentiamque debitam in posterum consequi valeant in Ecclesiâ* Anglicanâ; *Nemo pro legitimo Episcopo, Presbytero, aut Diacono habebitur, neque cuiquam ullo horum munerum fungi licebit nisi siquis vocatus, examinatus, probatus, atque admissus ad illa fuerit, juxta sequentem formulam, aut sanè Episcopalem Ordinationem, sive Consecrationem priùs habuerit.*

Neque quisquam ad Diaconatus Ordinem admittetur, (nisi impetratâ Dispensatione) qui non attigerit annum ætatis Vicesimum Tertium. Si quis autem Presbyter ordinabitur, eum oportebit annum Vicesimum Quartum complevisse. Annum vero Trigesimum superabit, omnis Ordinandus seu Consecrandus in Episcopum.

Episcopus autem, cùm vel ipse, aut ex aliorum sufficiente testimo- [illegible]*pertum habuerit, utrum aliquem probè honesteque atque incorrupate vitam instituisse, eumque post examinationem ac probationem, linguam Latinam callere, atque in sacris Sciptur̄is sufficienter eruditum esse, illum temporibus in Canone præstitutis, aut verò (re ita postulante) aliquâ aliâ Die Dominicâ aut Feriâ, poterit ad Diaconatum admittere coram Ecclesiâ, juxta Modum & Formulam sequentem.*

FOR-

Forma & Modus Ordinandi *Diaconos*.

¶ *Die ad hoc, ab Episcopo constitutâ, post Preces Matutinas, habebitur Concio aut Exhortatio, quâ quid sit eorum Munus atque Officium qui sunt ad Diaconatum admittendi, edisseretur; quàmque necessarius sit hic Ordo in Ecclesiâ Christi, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce suo Munere.*

¶ *Ante omnia, Archidiaconus, aut qui illius vices obibit, Episcopo in Cathedra sedenti juxta Mensam Domini, eos, qui in Diaconos cupiunt Ordinari, singulos decentem vestem indutos, præsentabit in hæc verba.*

Reverende in Christo Pater, hos præsentes viros præsento tibi ad Diaconatus Officium admittendos.

Episcopus.

Vide ut quos nobis præsentas, viri sint cùm doctrinâ tum moribus idoneis instructi ad Ministerium suum ritè obeundum, ad honorem Dei, & Ecclesiæ ædificationem.

Archidiaconus respondebit.

In eos inquisivi, eos etiam examinavi; mihique videntur ita comparati.

Tum Episcopus ad Plebem.

Fratres, si cui vestrum compertum est, quenquam ex hisce viris, qui jam nobis præsentantur ad Diaconatus Ordinem admittendi, ullo impedimento teneri aut notabili aliquo crimine laborare, quominus eum fas sit ad hoc onus admitti, prodeat in Nomine Dei, & illud quicquid sit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Quod si crimen aut impedimentum aliquod insigne objiciatur, ab illius Ordinatione (cui crimen aut impedimentum ejusmodi fuerit objectū) supersedebit Episcopus, usq; dum ab objecto crimine se purgaverit.*

¶ *Tum Episcopus (iis qui digni visi fuerint qui ordinentur, sacris cœtus precibus commendatis) una cum Clero & Plebe tum præsente, Litaniam cum Precibus cantabit aut recitabit in hunc modum.*

Litania & Suffragia.

Pater de cœlis Deus, miserere nobis, &c.

Ut hisce famulis tuis ad Diaconatus, (*Presbyteratus*) Ordinem nunc admittendis benedicere, & super eos gratiam tuam effundere digneris; ut Mu-

nus suum ritè obeant, ad Ecclesiæ tuæ ædificationem, & sancti tui Nominis gloriam.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium sacræ Communionis, cum Collecta, Epistola, & Evangelio, prout sequitur.*

OMnipotens Deus, cujus divinâ providentiâ factum est ut varii sint Ministerii ordines in Ecclesiâ tuâ constituti, quique sancti tui Spiritus afflatu in Apostolorum tuorum mentem induxisti, ut S. *Stephanum* Protomartyrem deligerent qui Diaconorum albo cum Cæteris adscriberetur, hos famulos tuos qui jam ad illud ipsum Munus ac Ministerium vocantur, benigne respice: Eos ita reple doctrinæ veritate, vitaque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc Officio cum verbis tum probis exemplis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam & Ecclesiæ tuæ ædificationem, per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 1 *Tim.* iij. 8.

OPortet Diaconos similiter esse pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes: habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primùm: & sic ministrent, nullum crimen habentes. Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus. Diaconi sint unius uxoris viri: qui filiis suis bene præsint, & suis domibus. Qui enim bene ministraverint, gradum bonum sibi acquirent, & multam fiduciam in fide quæ est in Christo Jesu.

Aut Act. Apost. vj. 2.

COnvocantes autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt, non est æquum nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonii, septem, plenos Spiritu Sancto & sapientiâ, quos constituamus super hoc opus: Nos vero orationi & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo eorum coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes, imposuerunt eis manus. Et verbum Domini crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Jerusalem valde: multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.

¶ *Priusquam autem prælegatur Evangelium, Episcopus sedens in Cathedra Juramentum de Primatu Regis, & contra Potestatem & authoritatem omnium Principum extraneorum, unicuique Ordinando curabit administrari.*

Juramentum de Primatu Regis.

Ego A. B. plane prorsusque testificor profiteorque ex conscientia, Quod Regia Majestas unicus sit hujusce Regni Supremus Moderator, atque omnium aliarum Ditionum et Regionum Majestatis suæ, tam in Rebus vel causis Spiritualibus sive Ecclesiasticis, quam in Secularibus. Quodque nulli Principi extraneo, Personæ, Præsuli, Statui aut Potestati sit aut competat ulla Jurisdictio, Potestas, Superioritas, Præeminentia vel Authoritas Ecclesiastica, aut Spiritualis in hoc Regno. Ideoque prorsus repudio omnes Jurisdictiones, Potestates, Superioritates, & Authoritates extraneas, iisque plane renuncio, & polliceor in posterum me fidem & veram Allegantiam Regiæ Majestati, Hæredibus & Successoribus ejus legitimis servaturum; necnon adjuturum atque tuiturum pro virili omnes Jurisdictiones, privilegia, præeminentias & Authoritates Majestati Regiæ concessas, & ad ipsum, Hæredes & Successores suos pertinentes aut unitas & annexas Coronæ Imperiali hujusce Regni; sic me Deus adjuvet, & quæ hoc libro continentur.

¶ *Tum singulos ordinandos ad hunc modum coram populo interrogabit.*

Num persuasum habetis vos intus Spiritus Sancti instinctu moveri ut hoc Munus atque ministerium in vos suscipiatis, operam Deo navaturi ad Illius gloriam & Ecclesiæ ædificationem promovendam?

Resp.

Ita persuasum habeo.

Episcopus.

Num arbitramini vos verè vocari secundum Domini nostri Jesu Christi voluntatem, & rectam hujus regni constitutionem, ad ministerium Ecclesiæ?

Resp.

Arbitror.

Episcopus.

Sincere ne atque ex animo creditis omnes tum V. Testamenti tum N. Testamenti Scripturas Canonicas?

Resp.

Eas credo.

Episcopus.

Num diligenter eas prælegetis populo congregato in ea Ecclesia, cui ministrandi Munus vobis demandabitur.

Resp.

Diligenter prælegam.

Episcopus.

Diaconi Officium est in ea Ecclesia cui ministrandi Munus ipsi demandabitur, ut adsit Presbytero sacra peragenti, maxime vero Cœnam Domini celebranti, ut sit adjutor in ea distribuenda. Quin & ipsi incumbit sacram Scripturam, Homiliasque in Ecclesia prælegere: Pueros in doctrina Catechetica instituere: Infantes absente Presbytero, baptizare; nec non concionari, si ad id fuerit admissus ab Episcopo, Præterea ejus Officii est, ubi ita constitutum fuerit, inquirere in ægrotos, pauperes & infirmos Parochiæ, de eorum statu Parochum certiorem facere, eorumque nomina & domicilia indicare, ut parochianorum aliorumve

rumve illius exhortationibus permotorum, eleemosynis sublevěntur: Estisne hæc omnia alacriter & ex animo præstituri?

Resp.

Ea sum præstiturus juvante Deo.

Episcopus.

NUm omnem adhibebitis diligentiam ut vestri familiarumque vestrarum mores ad normam Doctrinæ Christi instituantur, utque tum eos tum illos quantum in vobis erit Ecclesiæ Christi præbeatis exempla salutaria?

Resp.

Adhibebo Domino adjuvante.

Episcopus.

NUm Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium, ut & præcipuis Ecclesiæ ministris quorum Curæ, atque Regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter, atque ex animo obtemperantes?

Resp.

Dabo operam Domino adjuvante.

¶ *Tunc Episcopus singulis humiliter genu flectentibus successive manu impositâ dicet.*

ACcipe potestatem fungendi officio Diaconi in Ecclesia Dei, quod Officium tibi committitur, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Episcopus unicuique eorum N. Test. tradet, dicens,*

ACcipe potestatem prælegendi Evangelium in Ecclesia Christi, & illud prædicandi, si ad id fueris admissus ab ipso Episcopo.

¶ *Tum aliquis eorum jussus ab Episcopo leget.*

Evangelium, Luc. xii. 35.

SInt lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum quando revertatur à nuptiis, ut cùm venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi quos cùm venerit Dominus, invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita invenerit: beati sunt servi illi. Hoc autem scitote quoniam si sciret Paterfamilias quâ horâ fur veniret, vigilaret utique & non fineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia quâ horâ non putatis, filius hominis veniet.

¶ *Tum Episcopus perget in officio Communionis, atque omnes Ordinati manebunt, & sacram Synaxim participabunt eodem die cum Episcopo.*

¶ *Sacrâ Cœna celebratâ post ultimam Collectam, & immediatè ante Benedictionem, quæ sequuntur Collectæ recitabuntur.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui pro summa indulgentia tua hos famulos tuos ad Diaconatus Officium in Ecclesia tua assumere dignatus es: Da quæsumus, ut sint modesti, humiles & in ministerio perseverantes, ut

se

se semper paratos præstent ad omnia disciplinæ spiritualis munia obeunda, atque bonæ conscientiæ testimonio muniti & in Christo Filio tuo firmi & corroborati, ita se gerant in hoc inferiori Officio, ut digni reperiantur qui ad superiora Ecclesiæ ministeria admittantur, per eundem Jesum Christum Filium tuum Servatorem nostrum, cui gloria & honor in secula seculorum. *Amen.*

ACtiones nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus: & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur; per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAx Dei, quæ superat omnem intellectum, conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione, & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri: & favor Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus Sancti, vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *Hic vero denunciandum est Diaconis, quod debeat manere in Officio Diaconi per annum integrum, (nisi ob causas idoneas aliter Episcopo visum fuerit) ut fiat perfectius & earum rerum peritus, quæ ad Ecclesiasticam administrationem attinent. In qua administratione si fidelem ac diligentem se præstiterit, à Diocesano poterit ad Presbyteratus Ordinem admitti temporibus juxta Canonem constitutis; aut (re ita postulante) alia aliqua Dominicâ, aut Festâ die, coram Ecclesia juxta modum & formam sequentem.*

Forma & Modus Ordinandi PRESBYTEROS.

¶ *Die ab Episcopo constitutâ, post Preces Matutinas habebitur Concio aut Exhortatio, quâ quid sit eorum Munus atque Officium, qui sunt in Presbyteros Ordinandi, ponetur ob oculos, quamque sit necessarius hic Ordo in Ecclesia Christi, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce suo Munere.*

¶ *Ante omnia Archidiaconus, aut eo absente, alius ad illius Munus obeundum constitutus, Episcopo in Cathedra sedenti juxta Mensam Domini, eos qui die illâ sunt ad Presbyteratus Ordinem admittendi, singulos decentem vestem indutos, præsentabit, ac dicet;*

Reverende in Christo Pater, hos præsentes viros præsento tibi; ad Presbyteratûs Ordinem admittendos.

¶ *Episcopus.*

Vide ut quos nobis præsentas idonei ac digni sint, cum ob eruditionem, tum ob piam conversationem, qui Ministerium suum rite obeant, ad honorem Dei & Ecclesiæ illius ædificationem.

¶ *Respondebit Archidiaconus.*

IN eos inquisivi; eos etiam examinavi, mihique videntur ita comparati.

¶ *Tunc Episcopus dicet Populo:*

PLebs Christi, hi sunt quos Deo annuente, in sacrum Presbyteratûs Ordinem assumere hodie nobis animus est. Quippe post debitam in eos factam inquisitionem, nihil occurrit quod impediat quominus ad Officium suum atque Ministerium ritè vocentur, sintque ad illud idonei. Verum si cui vestrum compertum est quemquam eorum ullo impedimento teneri aut aliquo notabili Crimine laborare, quominus eos fas sit ad sanctum hoc Ministerium admitti, prodeat ille in Nomine Dei, & illud quicquid sit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Tum si crimen aut impedimentum aliquod insigne objiciatur, illius Ordinationi cui crimen aut impedimentum ejusmodi fuerit objectum, supersedebit Episcopus, usque dum ab objecto crimine se purgaverit.*

¶ *Tum Episcopus (iis qui supra visi fuerint, qui Ordinandi sunt, sacri Cœtus precibus commendatis) unà cum Clero & Plebe tum præsente, Litaniam cum precibus cantabit aut recitabit prout habetur in Formula Diaconos Ordinandi, excepto, quod in Suffragio proprio ibi addito, vox* (Diaconatus) *omittetur in cujus locum subjicietur vox* (Presbyteratus.)

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium pro sacra Communione, cum Collectâ, Epistolâ, & Evangelio, prout sequuntur.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui sancto tuo Spiritu varios in Ecclesia Ministerii Ordines instituisti, hos famulos tuos ad Presbyteratus Officium nunc vocatos benigne respice, eosque ita reple doctrinæ veritate, & vitæ innocentiâ exorna, ut tibi in hoc Officio tum verbis tum exemplis probis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam, & Ecclesiæ tuæ ædificationem; per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui unà tecum, & cum Spiritu tuo vivit, & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. Ephes. 4. 7.

UNicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit, ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. (Quod autem ascendit, quid est nisi, quia & descendit primum in inferiores partes terræ. Qui de-

descendit ipse est, & qui ascendit supra omnes coelos ut adimpleret omnia.) Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas; alios autem Pastores & Doctores, ad consummationem sanctorum in opus Ministerii, in aedificationem corporis Christi: Donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

¶ *Deinde legetur pro Evangelio pars Capitis Noni Evangelii secundum S. Matthaeum.*

Evangelium. S. Matth. ix. 36.

VIdens Jesus turbas, misertus est eis, quia erant vexati & errantes, sicut oves non habentes Pastorem. Tum dicit Discipulis suis, messis quidem multa, operarii autem pauci, rogate ergo Dominum messis ut mittat operarios in messem suam.

Aut S. Joh. 10. 1.

AMen, amen, dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde; ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium: pastor est ovium. Huic ostiarius aperit: & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jesus; illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum, Jesus, Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt ante me, fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium, per me siquis introierit, salvabitur; & ingredietur & pascua inveniet. Fur non venit, nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ego sum Pastor bonus. Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriae, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit; & lupus rapit, & dispergit oves. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est: & non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco oves meas, & cognoscunt me meae. Sicut novit me Pater, & ego cognosco Patrem & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Pastor.

¶ *Tum Episcopus sedens in Cathedra Juramentum de Primatu Regis, eorum unicuique administrabit, prout superius habetur in Formula Ordinandi Diaconos.*

¶ *Quo facto eos affabitur in hunc modum.*

 An-

AUdivistis fratres, cùm in privato examine tum in ea exhortatione, quæ jam ad vos directa est, ut & in sacris lectionibus ex Evangelio & scriptis Apostolorum desumptis, quantæ dignitatis quantique momenti sit Officium hoc ad quod vocamini. Atque vos etiam nunc iterum exhortamur in Nomine Domini nostri Jesu Christi ut sitis memores quanta sit dignitas, quantúmque momentum officii ac muneris ad quod vocamini; nempe quod sitis nuncii, Speculatores & Dispensatores Domini, ad familiam illius instituendam, monendam & pascendam; ad quærendas oves Christi huc illuc dispersas, ejusque filios in medio hujus mundi nequam, quo salutem æternam per Christum consequantur.

Memoriæ igitur vestræ semper insideat quantus thesaurus Curæ vestræ committatur. Sunt enim oves Christi quas morte suâ redemit, & propter quas sanguinem suũ effudit. Ecclesia & Cœtus cui debetis ministrare sponsa ejus est atq; corpus: & si negligentiâ vestrâ aliquid damni aut detrimenti patiatur ea Ecclesia, aut illius membrum aliquod, nostis culpæ ejusmodi gravitatem & horrendum quod ei imminet supplicium. Quapropter in vobismetipsis perpendite, quis sit ministerii vestri scopus quoad filios Dei & sponsam atque Corpus Christi: Et attendite ne sit in labore, Curâ ac diligentiâ vestrâ, ulla intermissio, usquedum pro viribus operam dederitis juxta quod tenemini, vos omnes, qui curæ vestræ vel jam committuntur vel sunt deinceps committendi, adducatis ad eum consensum in fide ac cognitione Dei, & ad ad eam ætatis in Christo maturitatem ac perfectionem, quæ nullum locum relinquat in medio vestri, seu erroribus in Religione, seu vitiis in vivendi ratione.

Cùm igitur adeò excellens, adeóque difficile sit Munus illud vestrum, animadvertitis quantâ diligentiâ quantóque affectu in illud vobis sit incumbendum, tam ut vos præbeatis obsequentes & gratos erga Dominum qui vos ad tantam dignitatem evexit, quam ut caveatis ne aut ipsi Deum offendatis, aut in causa sitis ut ipsum alii offendant, quanquam hoc propositum hancque voluntatem ex vobis habere non valeatis. Siquidem ea voluntas, eaque sufficientia à Deo est. Id igitur Officii vobis necessariò incumbit ut à Deo Spiritum suum sanctum obnixè petatis. Quandoquidem verò tantum opus, utpote quod in salute versatur animorum, ad optatum finem aliter perduci nequit quàm doctrinâ atque exhortationibus ex sacra Scripturâ desumptis unà cum vitâ quæ illis respondeat; perpendite quàm graviter Scripturæ sint vobis legendæ & addiscendæ, quàmque diligenter ad normam earundem Scripturarum exigendi mores vestri & vestrarum maximè familiarum. Atque eâ ipsa de causâ, quam procul à vobis amovendæ (quoad fieri poterit) omnes hujus sæculi Curæ, atque solicitudines.

Speramus vos hæc jamdiu perpendisse, atque attentè apud vos considerasse planéq; statuisse vos totos Deo juvante, consecrare

secrare huic muneri ad quod ipsi placuit vos vocare. Adeò ut quantum quidem in vobis erit, in hoc unum incumbatis, omnésque Curas vestras atque omnia studia impendatis: Deum autem Patrem per intercessionem unius Servatoris nostri Jesu Christi, indesinenter orabitis ut Spiritus sancti opem cœlestem consequamini; ut per continuam lectionem ac meditationem Scripturarum ad maturitatem Ministerii vestri deveniatis, & in eo corroboremini; utque enixè adnitamini in sanctimoniâ progressus facere, ac præstare ut in eadem progrediantur etiam illi qui vos attingunt aliquâ necessitudine, eos instituendo in normâ & doctrinâ Christi, ut sitis exempla pia, & typi salutares quos populus sequatur atque imitetur.

Jam verò ut hæc plebs Christiana hic congregata perspectum habeat, quodnam sit propositum vestrum, quæve mens circa ea de quibus agitur in præsentiarum, ut promissum quod estis daturi vos magis magisque adstringat ad munus vestrum ritè obeundum, vos plane & absque ulla ambiguitate respondebitis ad quæstiones quas vobis proponemus in Nomine Dei & ejus Ecclesiæ.

Suggerit ne vobis animus, vos verè vocari secundùm voluntatem Domini nostri Jesu Christi, ac morem hujus Ecclesiæ Anglicanæ ad Presbyteratus Ordinem Ministerium?

Responsio.

Suggerit.

Episcopus.

Num persuasum habetis Scripturis sacris sufficienter contineri omnem doctrinam necessariò requisitam ad salutem æternam per fidem in Jesum Christum? Num etiam apud vos decrevistis ex iisdem Scripturis documenta desumere quibus plebem vobis concreditam instituatis, neque quicquam docere (tanquam necessariò ad salutem æternam requisitum) nisi quod persuasum habeatis ex Scripturis posse inferri & probari?

Resp.

Sic persuasum habeo, sicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

Episcopus.

Num igitur fidelem vestram operam adhibituri estis in doctrinâ & Sacramentis, atque Disciplina Christi administrandis, juxta quod præcepit Dominus; proutque in hac Ecclesia, & in hoc regno receptum est secundum Dei mandatum. Ita ut Plebem Curæ munerique vestro commissam docturi sitis ut ei se submittant, eamque cum omni diligentia observent?

Resp.

Id Deo favente diligenter curabo.

Episcopus.

Num parati erectíque eritis ad propulsandas & amoliendas omni cum fide atque diligentiâ omnes falsas & peregrinas doctrinas, quæ verbo Dei adversantur; & ad monendum hortandúmque cùm privatim tum publicè tam ægrotos quàm bene valentes intra suum quisque districtum, pro necessitatis exigentiâ, proque datâ occasione?

Resp.

Resp.

Etiam auxiliante Domino.

Episcopus.

ERitisne assidui in orationibus, & in legendis sacris Scripturis, & in iis studiis quæ harum intelligentiam juvare possunt, mundi & carnis solicitudinibus sepositis?

Resp.

Ea conabor præstare, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm diligentem operam adhibebitis in formandis exornandisque cùm vobismetipsis tùm familiis vestris juxta doctrinam Christi, ut vos ipsos & eas, quantum in vobis erit, exempla bona & typos salutares Ecclesiæ Christi præbeatis?

Resp.

Adhibebo operam, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm fovebitis & promovebitis pro viribus vestris, quietem, pacem & Charitatem inter omnes Christianos, inter eos potissimum quorum cura vobis demandatur aut demandabitur.

Resp.

Hoc præstabo, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium ut & præcipuis Ecclesiæ Ministris, quorum Curæ atque regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter atque ex animo obtemperantes, vosque piis eorum decretis submittentes?

Resp.

Faciam, mihi opitulante Domino.

¶ *Tum Episcopus stans, dicet,*

DEus Omnipotens, qui vobis dedit hæc omnia præstare velle, vobis etiam largiatur virtutem ad ea præstanda, ut quod incepit in vobis opus suum perficiat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *His peractis, cœtus monebitur ut hæc secretò in suis orationibus petat à Deo, ei propterea supplicando humillimè. Atque ut detur locus his precibus, silentium per aliquod tempus servabitur.*

¶ *Postea cantabitur aut recitabitur ab Episcopo Hymnus,* Veni Creator Spiritus, *omnibus Ordinandis genu flectentibus: Episcopo præeunte, Presbyteris autem aliisque qui adsunt, alternis respondentibus.*

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple supernâ gratiâ
Quæ tu Creasti pectora.
Qui Paracletus diceris,
Donum Dei altissimi;
Fons vivus, ignis, charitas
Et spiritalis Unctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus;
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus;
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem;
Noscamus atque Filium;

Te utriusque Spiritum,
Credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paracleto;
Nobisque mittat Filius,
Charisma Sancti Spiritus. Amen.

¶ *His peractis Episcopus sic orabit & dicet.*

Oremus.

OMnipotens Deus ac Pater coelestis, qui ex immensa tua Charitate tuaque erga nos bonitate dedisti nobis charum & prædilectum Jesum Christum Filium tuum unigenitum, ut esset Redemptor noster & author vitæ æternæ; qui postquam morte sua Redemptionem nostram perfecit, postque suam in Cœlum Ascensionem, in orbem universam misit Apostolos suos, Prophetas, Evangelistas, Doctores, & Pastores quorum laboribus ac Ministerio gregem ingentem coegit per omnes mundi regiones diffusum, ad æternas sancti Nominis tui laudes enarrandas: Pro his tantis æternæ tuæ bonitatis beneficiis, & propterea quod hos præsentes famulos tuos vocare dignatus es, ad hoc idem munus ac ministerium, ad salutem generis humani institutum, tibi gratias agimus ex animo quam maximas; te laudamus, te adoramus, tibique humillimè supplicamus per eundem Filium tuum benedictum, ut omnibus hic seu alibi sanctum Nomen tuum invocantibus, concedere digneris, ut indesinenter gratum erga te animum exhibeamus, pro his aliisque omnibus beneficiis tuis, utque indies progrediamur in cognitione ac Fide in te & in Filium tuum per sanctum tuum Spiritum. Ita ut non modo per hos Ministros tuos, sed per eos etiam super quos Ministri tui constituerentur, sanctum Nomen tuum in æternum glorificetur, & benedictum illud regnum tuum ampliletur, per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, qui vivit & regnat tecum in unitate ejusdem sancti Spiritus in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Hac finitâ oratione, Episcopus, cum Presbyteris ibi præsentibus manus suas imponent unicuique successivè ad Presbyteratum Ordinando, humiliter in genua provolutis, Episcopo dicente:*

ACcipe Spiritum sanctum ad Officium & opus Presbyterii in Ecclesia Dei, quod tibi committitur per impositionem manuum nostrarum. Quorum remiseris peccata, remittuntur, & quorum retines peccata, retinentur. Et esto fidelis verbi Dei & sanctorum ejus Sacramentorum Dispensator, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. *Amen.*

¶ *Post hæc Episcopus unicuique in genua provoluto Sacra Biblia in manum tradet, dicens,*

ACcipe potestatem prædicandi verbum Dei, & administrandi sancta Sacramenta in Ecclesia in qua fueris ad hæc legitime constitutus.

¶ *His*

¶ *His peractis Symbolum Nicænum cantabitur aut recitabitur: deinde Episcopus perget in Officio sacræ Communionis, quam unà participabunt omnes Ordinati, manentes in eodem loco, ubi manus ipsis fuerunt impositæ, usque dum sacræ Cœnæ communicaverint. Sacrâ verò Cœnâ celebrata post ultimam Collectam, & immediate ante benedictionem hæ Collectæ dicentur:*

PAter summè misericors, te supplices rogamus, ut in hos famulos tuos effundas cœlestem tuam benedictionem ut justitiâ induantur, eósque successus habeat verbum tuum quod per os ipsorum proferetur, ut nunquam sit frustra. Da etiam ut gratia nobis concedatur ad ea, quæ propositurì sunt ex sanctissimo verbo tuo deprompta, aut cum eo concordantia, audienda & excipienda tanquam media nos ad salutem deducentia; ut dictis factísque gloriam tuam, & regni tui incrementum quæramus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACtiones nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te incœptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAx Dei, quæ superat omnem intellectum conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri; & favor Omnipotentis Dei Patris, Filii & Spiritus sancti, vobis adsit, sempérque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *SI autem uno eodemque die alii ad Diaconatus, alii ad Presbyteratus Ordinem admittantur, primi præsentabuntur Diaconi, deinde Presbyteri. Et satis fuerit si semel recitetur Litania pro utrisque. Ambæ Collectæ usurpabuntur, pro Diaconis primò, deinde etiam pro Presbyteris. Epistola erit* Ephes. iv. 7. *usque ad* 14. *ut supra in hoc Officio. Postquam statim Juramentum Primatûs præstabunt, Examinabuntur & Ordinabuntur (prout supra præscriptum est) qui sunt ad Diaconatum admittendi. Tum prælecto ab aliquo eorum Evangelio (quod desumetur aut ex S.* Matth. ix. 36. *ut supra in hoc Officio, aut ex* S. Luc. xii. 35. *usque ad* 39. *ut anteà in Forma pro Ordinandis Diaconis.) Et ii qui sunt ad Presbyteratum admittendi, præstabunt etiam Juramentū Primatûs, Examinabuntur, & Ordinabuntur, prout suprà in hoc Officio, præscriptum habetur.*

Forma Ordinandi vel Consecrandi

ARCHIEPISCOPUM
AUT
EPISCOPUM.

¶ *Quæ quidem Consecratio semper celebranda est die Dominica aut aliquo die Festo.*

¶ *Rebus omnibus in Ecclesiâ peractis atque ritè dispositis post Preces Matutinas, Archiepiscopus aut alius Episcopus ad id constitutus ordietur ab Officio Sacræ Communionis, in quo hæc erit.*

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum sanctis tuis Apostolis multa excellentia dona largitus es, quique illis in mandatis dedisti, ut gregem pascerent, Gratiam largire quæsumus, omnibus Episcopis, Ecclesiæ tuæ Pastoribus, ut diligenter verbum tuum prædicent, utque piam illius Disciplinam ritè administrent. Plebi autem da ut obsequenter ei se submittant, sicque omnes æternæ gloriæ coronam consequantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Alius autem Episcopus leget Epistolam,* 1 *Tim.* iii. 1.

FIdelis sermo: siquis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Oportet enim Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem: sed modestum, non litigiosum, non cupidum: sed suæ domus bene præpositum, filios habentem subditos cum omni castitate. Siquis autem domui suæ præesse nescit: quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? Non Neophytum: ne in superbiam elatus, in judicium incidat Diaboli. Oportet autem illum & testimonium habere bonum ab iis qui foris sunt: ut non in opprobrium incidat, & in laqueum Diaboli.

¶ *Aut hoc, loco Epistolæ, Act.* xx. 17.

A Mileto autem mittens Ephesum, vocavit majores natu Ecclesiæ. Qui cùm venissent ad eum, & simul essent, dixit eis. Vos scitis à prima die qua ingressus sum in

Asiam

Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim, serviens Domino cum omni humilitate & lacrymis, & tentationibus quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum: quomodo nihil subtraxerim vobis utilium quominus anunciarem vobis, & docerem vos publicè & per domos, testificans Judæis atque Gentilibus in Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Et nunc ecce alligatus ego Spiritu: vado in Jerusalem: quæ in ea ventura sint mihi ignorans. Nisi quod Spiritus sanctus per omnes Civitates mihi protestatur, dicens quoniam vincula & tribulationes Jerosolymis me manent. Sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quàm me, dummodo consummem cursum meum & ministerium verbi quod accepi à Domino Jesu testificari Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego scio, quia amplius non videbitis faciē meam vos omnes per quos transivi prædicans Regnū Dei. Quapropter contestor vos hodierna die quia mundus sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi, quominus annunciarem omne consilium Dei vobis. Attendite vobis & universo gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit in sanguine suo. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos non parcentes gregi. Et ex vobis ipsis exurgēt viri loquentes perversa ut abducant discipulos post se. Propter quod vigilate, memoriâ retinentes, quoniam per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrûm. Et nunc commendo vos Deo & verbo gratiæ ipsius, qui potens ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omnibus. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupivi. Sicut ipsi scitis quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecū sunt ministraverunt manus istæ. Omnia ostendi vobis quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Jesu, (quoniam ipse dixit) Beatius est magis dare quàm accipere.

¶ *Tum alius Episcopus leget Evangelium. S. Joh.* xxi. 15.

Dicit Simoni Petro Jesus, Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei, etiam Domine: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei iterum, Simon Joannis, diligis me? Ait illi etiam Domine; tu scis quia amo te. Dicit ei iterum, Pasce agnos meos. Dicit ei tertiò, Simon Joannis amas me? Contristatus est Petrus quia dicit ei tertiò amas me? Et dixit ei Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce oves meas.

¶ *Aut hoc, S. Joh.* xx. 19.

Cum ergo serò esset die illo, una Sabbathorum, & fores essent clausæ ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medio, & dicit eis, Pax vobis. Et cùm hæc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Gavisi sunt Discipuli viso Domino.

mino. Dixit ergo eis iterum Pax vobis: sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixisset, insufflavit: & dicit eis accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

¶ *Aut hoc. S. Matth.* xxviii. 19.

ACcedens Jesus locutus est eis, dicens, Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terrâ. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in Nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis, & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

¶ *Post Evangelium, Symbolum Nicænum, & Concionem Sacram, Electus Episcopus Suppare, vulgo* Rochetto, *indutus, à duobus Episcopis præsentabitur illius Provinciæ Archiepiscopo (aliive Episcopo ad hoc per legitimam commissionem constituto) Archiepiscopo sedente in Cathedrâ juxta sacram Mensam, Episcopisque qui illum præsentant, dicentibus:*

REverendissime in Christo Pater, hunc pium atque eruditum virum vobis præsentamus in Episcopum Ordinandum atque Consecrandum.

¶ *Tum Archiepiscopus Mandatum Regium jubebit exhiberi, illudque curabit prælegi. Juramentum autem de agnoscendo Primatu Regio singulis in Episcopos electis administrabitur, prout habetur in formula Diaconos ordinandi; ut & postea juramentum obedientiæ Archiepiscopo debitæ juxta sequentem Formulam.*

Juramentum Obedientiæ Archiep. debita.

IN *Dei Nomine Amen. Ego* N. *Electus Episcopus Ecclesiæ sedisque* N. *profiteor polliceorq; omnimodam reverentiam & obedientiam debitam Archiepiscopo atque Ecclesiæ Metropoliticæ* N. *debitam & Successoribus suis, sic me Deus adjuvet per Jesum Christum.*

¶ *Hoc Juramentum omittetur in Consecratione Archiepiscopi.*

¶ *Tum Archiepiscopus cœtum ad orandum adhortabitur, in hæc verba.*

FRatres, Scriptum est in Evangelio secundum S. *Lucam* quod Servator noster Jesus Christus per totam noctem in orationibus perseveraverit, priusquam eligeret ac mitteret duodecim Apostolos suos. Scriptum est etiam in *Actibus sanctorum Apostolorum*, Discipulos qui Antiochiæ degebant, jejuniis ac orationibus vacasse antequam Paulo & Barnabæ manus imponerent, eosque mitterent. Christi Servatoris igitur Apostolorumque suorum exemplum secuti, ante omnia, orationi incumbamus, antequam virum hunc admittamus qui nobis est præsentatus, eúmq; mittamus ad opus ad

ad quod ipsum à Spiritu sancto vocatum esse confidimus.

¶ *Tum recitabitur Litania, ut superius in Formula Diaconos Ordinandi; excepto tantummodo, quod post hunc locum* (ut omnes Episcopos, Presbyteros) *proprium Suffragium quod ibi habetur omittetur, hoc sequente Suffragio in ipsius locum substituto.*

Ut huic fratri nostro Electo benedicere, & super ipsum gratiam tuam cœlestem effundere digneris, ut officium suum ad quod vocatur ritè obeat, ad Ecclesiæ tuæ ædificationem, & Nominis tui honorem, laudem ac gloriam.

Responsio.

Te rogamus audi nos.

¶ *Tum recitabuntur Orationes sequentes.*

Omnipotens Deus, omnium bonorum largitor, qui per sanctum Spiritum tuum varios in Ecclesia Ministerii Ordines instituisti, famulum tuum ad opus & Ministerium Episcopi nunc vocatum, benignè respice, eùmque ità reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc officio dictis factisque fidelem navet operam, ad Nominis tui gloriam, & Ecclesiæ tuæ ædificationem & rectam gubernationem, per merita Servatoris nostri Jesu Christi, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus in Cathedra sedens, eum qui in Episcopum Consecrandus est, sic alloquatur.*

Frater, quandoquidem Scriptura sacra ut & antiqui Canones monent ne cito manus imponamus, ullùmque admittamus ad regimen in Ecclesia Christi quam non minore pretio, quàm sui ipsius sanguinis effusione acquisivit. Priusquam te admittam ad hanc administrationem, te examinabo in quibusdam articulis ut præsens Cœtus compertum habeat, & contestari possit quo pacto te gerere in hoc officio apud te statueris.

Num persuasum habes te verè vocari ad hanc administrationem secundum voluntatem Domini nostri Jesu Christi ac hujus Regni morem?

Responsio.

Ita persuasum habeo.

Archiepiscopus.

Num persuasum habes Scripturis sacris sufficienter contineri omnem doctrinam necessariò requisitam ad salutem æternam, per fidem in Jesum Christum? Num et jam apud te decrevisti, ex iisdem sacris Scripturis documenta desumere, quibus plebem tibi commissam instituas; neque quicquam tenere aut docere tanquam necessariò ad salutem æternam requisitum, nisi quod persuasum habeas ex Scripturis posse inferri ac probari?

Responsio.

Ita persuasum habeo, sicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

Archi-

Archiepiscopus.

NUm igitur fidelem iisdem sacris Scripturis dabis operam, & Deum invocando rogabis, ut tibi veram earum intelligentiam concedat; ita ut harum operâ potens sis docere & exhortari in sacrâ doctrina, & iis qui contradicunt resistere, eosque coarguere?

Responsio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiscopus.

NUm apud te constituisti propulsare & amoliri omni cum fide atque diligentiâ omnes falsas & peregrinas doctrinas quæ verbo Dei adversantur; aliosque cùm privatim tum publicè ad illud ipsum monere ac hortari?

Responsio.

Ita apud me facere constitui, mihi opitulante Domino.

Archiepiscopus.

NUm omnem impietatem & secularia desideria abnegabis, sobriè, & justè, & piè vivens in hoc seculo, ut teipsum in omnibus exemplum bonorum operum aliis præbeas, ut is qui ex adverso est vereatur, nihil habens malum dicere de te?

Responsio.

Ita faciam, mihi opitulante Domino.

Archiepiscopus.

NUm fovebis & promovebis quantum in te erit, quietem, Charitatem & Pacem inter omnes; inquietos verò, immorigeros & criminibus obnoxios intra tuam Diocesim, corriges, & plectes pro ea authoritate quam habes ex verbo Dei, quæque tibi committenda est ex hujus Regni constitutione?

Responsio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiscopus.

NUm fidelis eris in Ordinandis & mittendis aliis, iisque manus imponendo.

Responsio.

Ero Deo adjuvante.

Archiepiscopus.

NUm teipsum mansuetum præbebis, & misericordem propter Christum erga pauperes & egenos, atque omnes peregrinos auxilio destitutos?

Responsio.

Præbebo Deo adjuvante.

¶ *Tum Archiepiscopus stans, dicet,*

DEus omnipotens Pater noster cœlestis, qui tibi dedit hæc omnia præstare velle, tibi etiam largiatur virtutem ad ea præstanda, ut perfecto quod incœpit in te bono opere, perfectus & inculpatus reperiaris in die novissimo, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Electo in Episcopum reliqua Episcopalia, vestimenta induto & genibus flexis,* Hymnus, Veni, Creator Spiritus, *super ipsum cantabitur aut recitabitur, incipiente Archiepiscopo, Episcopis autem, cum aliis præsentibus, alternis respondentibus, prout habetur in sequentibus.*

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple supernâ gratiâ, &c.

¶ *Quo*

¶ *Quo finito, Archiepiscopus dicet,*

Domine exaudi orationem nostram.

Responsio.

Et clamor noster ad te perveniat.

Oremus.

Omnipotens Deus, ac Pater summè misericors, qui ex immensâ tuâ bonitate Jesum Christum charum, & prædilectum Filium tuum unigenitum dedisti ut esset Redemptor noster & Author vitæ æternæ; qui postquam morte suâ Redemptionem nostram perfecit, postquam suam in cœlos Ascensionem, dona sua abundè super homines effudit, aliis factis Apostolis, aliis Prophetis, aliis verò Evangelistis, aliis Pastoribus ac Doctoribus, ad ædificationem & consummationem Ecclesiæ suæ, huic famulo tuo gratiam eam largire quæsumus, quâ semper paratus sit Evangelium illud tuum annunciare, quod est nostræ tecum reconciliationis jucundus nuncius, & eâ uti authoritate quæ ipsi concessa est, non ad destructionem sed ad salutem, non ad damnum sed ad auxilium; ita ut tanquam fidelis dispensator & prudens qui in tempore familiæ tuæ demensum suum distribuat, in æternum gaudium tandem admittatur, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat unus Deus, in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiscopus & Episcopi qui aderunt, Electo in Episcopum coram ipsis in genua provoluto, manus imponent, Archiepiscopo dicente,*

Accipe Spiritum sanctum ad Officium & opus Episcopi in Ecclesia Dei, quod jam tibi committitur per impositionem manuum nostrarū; In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen. Ac memento ut exsuscites gratiam Dei quæ data est tibi per hanc manuum nostrarum impositionem. Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & sobrietatis.

¶ *Tum Archiepiscopus ipsi tradet Sacra Biblia, dicens,*

Attende lectioni, exhortationi & doctrinæ. Et meditare quæ hoc libro continentur. In his esto diligens, ut profectus tuus manifestus sit omnibus. Attende tibi & doctrinæ, insta in illis. Hoc enim faciens & te ipsum salvum facies, & eos qui te audiunt. Esto gregi Christi, Pastor, non lupus, pasce oves illius, ne devores. Infirmas sustenta, ægrotantes sana, confractas alliga, abactas reduc, quæ perierant require. Esto ita misericors ne sis æquo remissior. Ita Disciplinam administra, ne obliviscaris misericordiam. Ut cum summus Pastor apparuerit, Coronam immarcessibilem accipias, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum*

¶ *Tum Archiepiscopus perget in Officio Sacræ Communionis; quicum jam Consecratus Episcopus (unà cum aliis) Cœnæ Domini communicabit.*

¶ *Et pro ultima Collectâ, immediatè ante benedictionem, hæ recitabuntur Orationes.*

PAter summè misericors, effunde quæsumus in hunc famulum tuum Cœlestem tuam benedictionem, eúmque ita reple sancto Spiritu tuo, ut verbum tuum prædicans, non solum assiduus & vehemens sit in corripiendo, supplicando, & redarguendo, cum omni patientiâ & doctrinâ, verum etiam sit exemplum salutare fidelium, in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate, in puritate, ut fideliter cursu suo consummato, accipiat in die novissimo, coronam justitiæ quæ ipsi reposita est à Domino justo Judice, qui vivit & regnat unus Deus cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. *Amen.*

ACtiones nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te inceptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAx Dei; quæ superat omnem intellectum conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri; & favor Omnipotentis Dei Patris, Filii & Spiritus sancti, vobis adsit, sempérque vobiscum maneat. *Amen.*

FORMU-

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis usurpanda
Quinto *NOVEMBRIS.*

FORMULA PRECUM
Quotannis usurpanda Trigesimo
JANUARII.

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis usurpanda
Vigesimo Nono *MAII.*

CAROLUS R.

V*Olumus ac jubemus, Ut hæ tres Orationum & Officiorum Formulæ in Quintum* Novembris, *Trigessimum* Januarii, *& Vigesimum Nonum* Maii, *designatæ, absque morâ Excudantur ac Vulgentur, & ut in posterum adjiciantur Libro Publicarum Precum quotannis diebus istis usurpandæ, in omnibus Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, ac Sacellis; in omnibus Sacellis Collegiorum & Aularum utriusque Universitatis nostræ; ut & Collegiorum nostrorum* Etonensis *&* Wintoniensis, *& in omnibus Ecclesiis Parochialibus ac Sacellis Regni nostri Angliæ ac Principatus* Walliæ, *& oppidi* Berwick *ad* Tweedam.

Datum in Aula nostra *Whitehall* Mensis *Maii* die Secundi, Anno Regni nostri Decimo quarto.

Jussu Regiæ Majestatis.

EDVARDUS NICOLAS.

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis usurpanda

Quinto *Novembris*; ob Ereptos Regem & tres Ordines Regni: maximè Proditoriæ ac Cruentæ cædi Nitrati pulveris, quæ ipsis parabatur.

¶ *Idem erit Officium in omnibus cum eo quod est in usu Festis diebus; nisi ubi aliter cautum est in sequentibus.*

¶ *Si dies iste incidat in Dominicam, Collecta illius Dominicæ tantum; suo loco addetur huic Officio.*

¶ *Preces Matutinæ incipient ab una aliqua sequentium sententiarum.*

AVerte faciem tuam à peccatis meis; & omnes iniquitates meas dele. *Psal.* li. 10.

Corripe me Domine, veruntamen in judicio; & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me. *Jer* x. 24.

Surgam & ibo ad Patrem meum, & dicam ei Pater, peccavi in Cœlum coram te; Et jam non sum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* xv. 18, 19.

¶ *Psalmi proprii,* xxxv. lxvi. cxxiv. cxxix.

¶ *Lectiones Propriæ,* { *Prior,* 2 Sam. xxii. *Poster.* Act. xxiii.

¶ *Suffragiis post Symbolum, hæc inserantur ac dicantur pro Rege.*

Presbyter.
Domine salvum fac Regem.
Populus.
Qui sperat in te.
Presbyter.
Mitte Illi auxiliū de sancto.
Populus.
Et perpetuo eum potenter defende.
Presbyter.
Nihil prævaleant inimici in eum.
Populus.
Filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

¶ *Loco primæ Collectæ ad Matutinas, hæ duæ Collectæ dicentur.*

OMnipotens Deus, qui omnibus sæculis potentiā & misericordiam tuam patefecisti, Ecclesiam tuam miraculosè, & benignè liberando ac justos piósque Reges & Respublicas profitentes sanctam & æternam veritatem tuam protegendo adversus nefarias conspirationes, & pravas molitiones inimicorum; ex animo tibi gratias agimus, & gloriam tribuimus pro admiranda illa & potenti liberatione [illegible] Regis nostri clementis [illegible] Reginæ, [illegible] & [illegible] stirpis

stirpis Regiæ, ut & Nobilium, Cleri, & Plebis hujusce Regni, tum Comitia celebrantium; qui omnes perquam barbare & immaniter ac supra quam quod nunquam in retro actis ætatibus auditum est, tanquam oves ad mactationem Pontificiorũ perfidia destinati erant. Ab immani ista conjuratione non meritum nostrum, sed miseratio tua, non nostra, sed una tua providentia nos liberavit. Atque adeò non nobis Domine, non nobis, sed Nomini tuo tribuatur omnis honor & gloria, in omnibus Ecclesiis sanctorum, à generatione in generationem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

DOmine qui hodiè insidias nobis structas patefecisti, & nos ab iis non sine miraculo liberasti; Perge porrò noster potens protector esse, inimicos autem nostros qui sanguine delectantur, disperge, eorum consilia infatua ac dissipa; superbiam deprime, malitiam extingue, & artificia confunde. CAROLI Regis nostri clementis, ut & eorum omnium qui sub eo munere aliquo publico funguntur, manus judicio & justitia corrobora, ad eos omnes operarios iniquitatis exscindendos, qui religionem convertunt in rebellionem, & fidem in factionem; ne unquam nobis prævaleant, aut de nobis triumphent in ruinam Ecclesiæ tuæ apud nos: sed Princeps noster clementissimus & Regna illius in vera illa tua Religione custodiantur, & in ejusdem professione misericordi tua bonitate protegantur; adeo ut nos omnes tibi servire & gratias meritas referre in sancta Ecclesia tua valeamus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ (quæ semper die isto recitabitur) post Collectam* (Infirmitates nostras, &c.) *dicetur hoc quod sequitur.*

OMnipotens Deus, Pater cœlestis qui benigna tua providentia, & summa erga nos misericordiâ, inimicorum nostrorum malitiæ, & molitionibus obviam ivisti, revelato & profligato horrendo ac nefario eorum facinore, quod in diem istum moliti erant, ut tum illud perpetrarent; adversus Regem & Statum universum hujus Regni, ad Politiam & Religionem legibus apud nos constitutas penitus evertendas. Animo perquam demisso laudamus ac magnificamus gloriosum Nomen tuum pro benigna, & infinita illa tua erga nos bonitate. Profitemur id miserationi tuæ, tuæ uni miserationi acceptum referendum, quod tum non excisi fuerimus. Quippe peccata nostra ad Cœlum contra nos clamabant; & iniquitates nostræ te ad ultionem juste provocabant. Sed non fecisti nobis secundum peccata nostra, neque secundum iniquitates nostras retribuisti nobis: neque nos tradidisti prout merebamur, in prædam inimicis nostris; sed misericorditer nos ab eorum malitia liberasti, & à morte & ruina immunes præstitisti. Fac Domine ut hujus tuæ bonitatis meditatio, in nobis veram pœnitentiam operetur, ne nobis sit iniquitas in ruinam.

ruinam, In nobis etiam fidem vivam & charitatem in omni sanctâ obedientiâ fructuosam magis magisque adaugeto, ut progenio illa tua, erga nos unà cum luce Evangelii sit nobis, & posteris nostris perpetua, idque propter charissimū Filium tuum Jesum Christum, Mediatorem & Advocatum nostrum unicum. *Amen.*

¶ *In Officio Sacræ Communionis, pro Collectâ diei, sequens Collecta dicetur.*

AEterne Deus, & potentissime Protector noster, nos indigni famuli tui præsentes adsumus coram Majestate tuâ, agnoscentes potentiam tuam, sapientiam & bonitatem in Rege, & tribus Ordinibus hujus Regni dum Comitia celebrarent servandis & eripiendis ab exitio quod iis die isto paratum erat. Da quæsumus, ut ingentem illam tuam misericordiam erga nos, grato sinceróque animo sentiamus. Protege ac tuere supremum Dominum nostrum Regem, & universam stirpem Regiam, ab omnibus proditionibus, & conspirationibus. Custodi eos in fide, timore & amore tui; prospera Regnum illius diuturnâ fœlicitate hic in terris, & eum corona posthac gloriâ sempiternâ in Regno Cœlorum, per Jesum Christum Servatorem & Redemptorem nostrum unicum. *Amen.*

Epistola. Rom. xiii. 1.

OMnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo, quæ autem sunt, à Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam Principes non sunt timori bonis operibus, sed malis. Vis autem non timere potestatem? bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time, non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est: vindex in iram, ei qui malum agit. Ideò necessitati subditi estote: non solum propter irā, sed etiam propter conscientiā. Ideò enim & tributa præstatis, ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem timorem: cui honorem honorem.

Evangelium. S. Matth. xxvii. 1.

MAne facto consilium inierunt omnes principes Sacerdotum, & Seniores Populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit quod damnatus esset: pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum & Senioribus, dicens, Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt, quid ad nos? Tu videris. Et projectis argenteis in Templo, recessit: & abiens, laqueo se suspendit. Principes autem Sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, non licet eos mittere in corbanam: quia pre-

tium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam Prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati quem appretiaverant à filiis Israel; & dederunt eos in agru figuli, sicut constituit mihi Dominus.

¶ *Post Symbolum Apostolorum, si non habeatur Concio, prælegetur una aliqua seu Homiliarum contra Rebellionem.*

¶ *Legenda est hæc sententia ad Offertorium.*

S. *Matth.* vii. 12.

Omnia quæcunque vultis ut faciant vobis homines; ita & facite illis. Hæc est enim Lex & Prophetæ.

Formula Precum Publicarum,

Quotannis usurpanda Trigesimo *Januarii*,

Qui est DIES MARTYRII

CAROLI REGIS,

ejus Nominis Primi.

¶ *Si dies iste inciderit in Dominicam aliquam, Officium hoc sequenti die Celebrabitur.*

¶ *Officium idem erit in omnibus cum Officio pro diebus Festis consueto; nisi ubi posteà aliter præscriptum fuerit.*

Ordo Precum Matutinarum.

¶ *Minister incipiet ab una aliqua harum sententiarum.*

Corripe me Domine, veruntamen in judicio: & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me. *Jer.* x. 24.

Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum nostrum: quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitia. *Joel* ii. 13.

Mise-

Misericordiæ Domini quia non sumus consumpti: quia non defecerunt miserationes ejus. *Lam.* iii. 22.

¶ *Pro Psalmo,* Venite exultemus, *sequens Psalmus alternis recitabitur, à Presbytero, & à Clerico & Populo.*

VEnite, adoremus, & procidamus: & ploremus ante Dominum qui fecit nos. *Psal.* xcv. 6.

Resipiscamus, & convertamur ab iniquitatibus nostris: & delebuntur peccata nostra. Act. iii. 19.

Convertatur vir à viâ suâ malâ, & revertetur Deus à furore iræ suæ, & non peribimus. *Jonæ* iii. 8.

Iniquitatem nostram nos cognoscimus: & peccatum nostrum contra nos est semper. Psalm. li. 4.

Provocavimus iram tuam Domine: sed apud te propitiatio est. Ideò timebunt te. *Lam.* iii. 42. *Psalm.* cxxx. 4.

Ne perdas cum impiis Deus animam nostram: & cum viris sanguinum vitam nostram. Psalm. xxvi. 9.

Pollicitus es Domine quod antequam clamemus, tu exaudies: & quod adhuc loquentibus, tu audies. *Esa.* lxv. 24.

Et nunc anima in angustiis & Spiritus anxius clamat ad te: Audi, Domine, & miserere. Baruc. iii. 1.

Domine ne in furore arguas nos: neque in irâ tuâ corripias nos. *Psalm.* vi. 1.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato nostro: multum est enim. Psalm. xxv. 11.

Averte faciem tuam à peccatis nostris: & omnes iniquitates nostras dele. Psal. li. 10.

Cor mundum crea in nobis Deus: & Spiritum rectum renova in visceribus nostris. Vers. 11.

Libera nos de sanguinibus Deus: Deus salutis nostræ. *Vers.* 15.

Libera nos & propitius esto peccatis nostris: propter Nomen tuum. Psalm. lxxix. 9.

Benignè fac Domine in bona voluntate tuâ Sion: & ædificentur muri Jerusalem. *Psalm.* li. 19.

Nos autem Populus tuus, & Oves pascuæ tuæ, confitebimur tibi in sæculum: in generationem & generationem annunciabimus laudem tuam. Psal. lxxix. 13.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Psalmi Proprii.* [illegible]

¶ *Lectiones Propriæ* { *Prima,* [illegible] / *Secunda,* [illegible]

¶ *Pro prima Collecta ad Matutinas, hæc sequens Collecta recitabitur.*

POtentissime Deus, terribilis in judiciis tuis, & admirande in iis quæ operaris erga filios hominum, qui in [illegible] vi tuâ indignatione, permisisti ut Clementissimi Principis nostri defuncti vita, die hodierno manus iniquorum ablata sit: Nos humiles famuli tui, animo demisso confitemur, [illegible] hujus Gentis [illegible] in Patre [illegible]

missi in nos gravissimi illius Judicii. Ah Deus, clementissime, cum requiris sanguinem, noli effusi sanguinis illius innocentis crimen, (quod nihil expiare potest præter sanguinem Filii tui) noli crimen illud populo hujus Regionis imputare, nec unquam sanguis ille requiratur à nobis aut posteris nostris. Propitius esto, propitius esto populo tuo, quem redemisti; & ne irascaris nobis in æternum, sed parce nobis propter misericordiam tuam, per merita Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ (quæ semper die isto recitabitur) post Collectam, (Infirmitates nostras supplices quæsumus, &c.) dicendæ sunt hæ tres Collectæ.*

PReces nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

POtentissime Deus, & Pater misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil eorum odisti quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur ab iniquitate sua, & salvus fiat; delicta nostra clementer condona nobis; excipe & consolare nos, qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri, tu unus peccata potes condonare: nobis igitur parce, Domine, parce Populo tuo quem redemisti. Ne intres in judicium cum famulis tuis, qui sumus vilis cinis & pulvis & miseri peccatores: sed ita iram tuam averte à nobis qui vilitatem nostram humiliter agnoscimus, & quos vere delictorum nostrorum pœnitet, sicque festina ad adjuvandum nos in hoc mundo, ut tecum æternum vivamus in futuro, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Populus hoc quod sequitur dicet post Ministrum.*

COnverte nos, misericors Domine & convertemur. Propitius esto Domine, propitius esto populo tuo, qui ad te convertuntur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & plenus miserationum, longanimis, & multæ misericordiæ. Tu parcis cum pœnas meremur, & in ira tua de misericordia cogitas. Parce populo tuo, misericors Domine, parce: & ne des hæreditatem tuam in opprobrium. Exaudi nos Domine, quia multa est misericordia tua: & secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos; per merita & mediationem Filii tui benedicti Jesu Christi Domini nostri. Amen.

¶ *In Officio Sacræ Communionis, immediate post Decalogum, hæc Collecta recitabitur.*

DOmine Omnipotens, & æterne Deus, corda & corpora nostra quæsumus, dirigere,

rigere, sanctificare ac regere digneris in viis Legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum: ut potentissima tua protectione cum corpore, tum animo hic & in æternum tuti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Tum sequetur Oratio pro Rege,* (Omnipotens Deus, cujus Regnum æternum est, *&c.*) *deinde hæ duæ Collectæ.*

Benedicte Deus, in cujus oculis Sanctorum tuorum mors pretiosa est; Nomen tuum magnificamus pro ubertate illa gratiæ, quam Principi nostro defuncto Martyri tuo, largitus es, qua factus est idoneus, qui tam alacriter premeret vestigia benedicti Magistri & Servatoris sui, constanter & miti animo barbaras omnes contumelias perpetiendo, & tandem ad sanguinem usque resistendo; & tum etiam illud ipsum exemplum sequutus, orando pro suis interfectoribus. Benedicta sit apud nos in æternum memoria illius, ut patientiæ & charitatis ipsius exemplum imitemur. Ac concede ut nostra hæc Regio immunis sit ab ultione sanguinis illius, & ut misericordia tua in delictorum nostrorum condonatione glorificetur; quæ omnia petimus propter Jesum Christum. *Amen.*

Da nobis, quæsumus Domine, ut hujus mundi cursus ita pacificè tua gubernatione dirigatur, ut Ecclesia tua tibi tranquilla devotione cum gaudio serviat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. *Pet.* ii. 13.

Subjecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive Regi quasi præcellenti, sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate. Servi subditi estote in omni timore Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Hæc est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injustè: Quæ est enim gloria, si peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si benefacientes patientes sustinetis; hæc est gratia apud Deum, in hæc enim vocati estis: quia Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus.

Evangelium. S. *Matth.* xxi. 33.

Homo erat Pater-familias, qui plantavit vineam, & sepem circundedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificavit Turrim, & locavit eam agricolis: & peregrè profectus est; cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit servos

suos ad Agricolas, ut acciperent fructum ejus. Et Agricolæ apprehensis servis ejus alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus, & fecerunt similiter. Novissime autem misit ad eos Filium suum, dicens, verebuntur forte Filium meum. Agricolæ videntes Filium, dixerunt intra se. Hic est hæres, venite occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus, & apprehensum eum ejecerunt extra vineam, & occiderunt. Cum ergo venerit Dominus vineæ, quid faciet Agricolis illis? Aiunt illi, malos male perdet: & vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructum temporibus suis.

¶ *Post Orationem* (Pro universo statu Ecclesiæ Christi, &c.) *hæc Collecta dicetur.*

Domine Pater noster cœlestis, qui non plectis nos pro meritis peccatorum nostrorum, sed in medio judiciorum tuorum misericordiæ tuam recordatus es, favori tuo singulari acceptum ferimus, quod, licet pro magnis multiplicibusque delictis nostris quibus iram tuam provocavimus, permiseris ut uncto tuo, die isto, incideret in manus hominum violentorum, & sanguinem sitientium, & ab iis barbare interficeretur, nos tamen non dereliquisti perpetuo tanquam oves sine Pastore; sed benigna illa tua providentia, coronæ illius hæredem indubitatum Regem *Carolum* Secundum, Dominum nostrum clementissimum, non sine miraculo immunem præstitisti adversus sanguinarios inimicos suos ipsum cooperiens tegmine alarum tuarum, usque dum eorum transierit iniquitas: ipsumque opportuno præstitutoque tuo tempore reduceres, ut sederet in Pace super Solio Parentis, & ut ea authoritate in usu utatur quam speciali gratia tua illi commisisti. Pro his magnis & ineffabilibus beneficiis tuis summa cum animi demissione, atque ex intimo corde tibi gratias agimus, supplicantes ut benignam protectionem tuam ipsi perpetuam esse velis, eique concedas diuturnum & prosperumque Regnum super nos. Sic nos populus tuus agemus tibi gratias sempiternas, & laudem tuam indesinenter patefaciemus à generatione in generationem, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Ordo pro Vespertinis Precibus.

¶ *Psalmi proprii*, xxxviij, lxiv, cxliij.

¶ *Lectiones propriæ* { *Prior*, Jerem. xlj. *aut* Dan. ix. *usque ad* v. 20.
{ *Posterior*, Heb. xj. v. 32. *usque ad* v. 7. *cap.* xiij.

¶ *Loco primæ Collectæ Precibus Vespertinis substituentur duæ istæ quæ sequuntur.*

O Benedicte Domine Deus, qui omnia sapientiâ tuâ non tantum gubernas & dirigis justitiâ cum maximè convenienter, sed voluntatem tuam ita perficis, ut fieri non possit quin agnoscamus te justum esse in omnibus viis tuis, & sanctum in omnibus operibus; nos populus tuus multiplicium peccatorum rei coram te procidimus, confitentes quòd justa fuerunt judicia tua, cùm permitteres, ut Die isto, homines crudeles, filii Belial, manus suas cruentarent sanguine uncti tui: nempe nos ipsi judicia ista super nos adduximus irâ tuâ diu multumque in nos flagitiis nostris provocatâ; proptereà igitur humiliamus nos ipsos hic coram te, misericordiam tuam super ea omnia implorantes; & ut velis hanc Gentem nostram à sanguinibus liberare supplicantes, ab eo maximè qui die isto, effusus est: avertas etiam à nobis & à posteris nostris ea omnia judicia quibus obnoxios peccata nostra nos jure merito reddiderunt. Hæc concede propter superabundantia merita Filii tui Servatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

BEnedicte Deus, juste atque potens, qui permisisti ut charissimus famulus tuus venerandus Princeps noster defunctus die isto, violentiis improborum contumeliis traditus fuerit, ab ipsis protervè habendus & tandem interficiendus; quinquam tam fœdum facinus non nisi cum horrore atque attoniti cogitare valemus; attamen gratissimis animis commemoramus gloriæ gratiæ tuæ, quæ tum in Uncto tuo emicuerunt, quem memorabili exemplaris patientiæ, mansuetudinis ac charitatis mensurâ donare dignatus es, etiam horâ mortis in conspectu crudelium inimicorum suorum. Et quamvis siveris illos eò usque violentiis progredi, ut eum interfecerint, & solium ipsius occupaverint, attamen Filium ejus ad quem jure hæreditario pertinebat, ingenti misericordiâ servasti incolumem & tandem mirabili providentiâ reducem super illud collocasti ut veram tuam Religionem apud nos denuò instauraret, & pacem constitueret. Pro quibus Nomini tuo gloriam tribuimus, per Jesum Christum Benedictum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Immediatè ante Orationem S. Chrysostomi, hæc Collecta dicetur.*

OMnipotens & sempiterne Deus, cujus justitia sicut montes Dei, & judicia sicut abyssus multa; & qui barbara illa cæde, in sacram personam Uncti tui, Principis nostri defuncti, die isto commissâ, nos docuisti vel Regum maximos, vel hominum optimos violentæ æque ac naturali morti esse obnoxios; hinc etiam doce nos dies nostros ita computare ut ad sapientiam animum nostrum adjiciamus. Ac concede ut neque splendor ullius rei magnæ, neque imaginatio ullius boni in nobis, avertant oculos nostros à nobis, quominus eos conjiciamus in nos ipsos tanquam in pulverem & cinerem peccato etiam inquinatum; sed ut beati hujus Martyris tui exemplum sequuti, progrediamur ad præmium supernæ vocationis nobis propositum, in fide & patientiâ; in humilitate & mansuetudine; in mortificatione & abnegatione nostri ipsorum; in charitate & constanti perseverantiâ usque ad finem. Et hæc omnia propter Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum; cui tecum & cum Spiritu Sancto, sit omnis honor & gloria in secula seculorum. *Amen.*

FORMULA PRECUM

Cum Gratiarum Actione quotannis usurpanda Die *Vigesimo Nono Maii*; qui Dies est Regiæ Majestatis Natalis, ejusque felicis in Regna sua Reditus.

¶ *Officium idem erit in omnibus, cum Officio pro diebus Festis, nisi ubi specialiter præscriptum fuerit.*

¶ *Si dies iste inciderit in diem Ascensionis, Pentecostes, aut Dominicam Trinitatis, addendæ erunt tantum propriis locis Collectæ hujus Officii Festorum istorum Officiis. Si inciderit in ullam aliam Dominicam, aut Feriam secundam, aut tertiam post Pentecosten, Collectæ dicentur prout supra præscriptum est, ut & Psalmi proprii prout hic assignantur, pro Psalmis juxta consuetum ordinem usitatis; cætera verò hujus Officii omittentur.*

¶ *Preces Matutinæ ab hac Sententia incipient.*

OBsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus, & omnibus qui in sublimitate constituti sunt: ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate. Hoc enim bonum est & acceptum coram Salvatore nostro. 1 *Tim.* ii. 1, 2, 3.

¶ *Pro Psalmo, Venite exultemus, cantabitur hic sequens Hymnus, alternis a Presbytero, & a Clericis & Populo.*

VEnite exultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro. *Psal. xcv. 1.*

Præoccupemus faciem ejus in confessione: & in Psalmis jubilemus ei. ver. 2.

Quoniam Deus magnus Dominus: & Rex magnus super omnes Deos. *vers. 3.*

Salvavit sibi dextera ejus: & brachium sanctum ejus. Psalm. xcviij. 2.

Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu Gentium revelavit justitiam suam. *vers. 3.*

Recordatus est misericordiæ suæ & veritatis suæ domui Israel: viderunt omnes termini terræ salutare Dei nostri, ver. 4. 5.

Invenit enim David servum suum: oleo sancto suo unxit eum. *Psalm. lxxxix. 20.*

Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum. vers. 21.

Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non nocebit ei. *vers. 22.*

Concidam a facie ipsius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam. vers. 23.

Et veritas mea & misericordia mea cum ipso: & in Nomine meo exaltabitur cornu ejus. *vers. 24.*

Et ponam in mari manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus. vers. 25.

Ideo confitebuntur tibi Domine omnes Reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui. *Psalm. cxxxviij. 4.*

Et cantabunt in viis Domini: quoniam magna est gloria Domini. vers. 5.

Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro Nomini sancto ejus in seculum, & in seculum seculi. *Psalm. cxlv. 21.*

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in Principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. *Amen.*

¶ *Psalmi Proprii,* xxj. lxxxj. cj.

¶ *Lectiones Propriæ* { *Prior,* 2 Sam. [illegible] v. 91 — *Posterior,* Rom. xiij.

¶ *In Suffragiis post Symbolum Apostolicum, hæc inserenda Preces dicuntur.*

Presbyter.

Domine salvum fac Regem.

Populus.

Qui sperat in te.

Presbyter.

Mitte ei auxilium de sancto.

Populus.

Et perpetuo eum potenter defende.

Presbyter.

Nihil prævaleat inimicus in eum.

Populus.

Filius iniquitatis non apponat nocere ei.

¶ *Pro prima Collecta ad Matutinas hæc dicetur.*

O Domine Deus salutis nostræ, qui fecisti hanc regionem benignitate tua supra modum multiplicari, [illegible]

[illegible] pe-

[illegible] insperabilibus nobis ac-
[illegible] sine mirandis pro-
videntiæ tuæ liberasti, reddito
nobis vero Patre nostro Principe
ac Domino Carolo Rege famulo
tuo; Hic ipsi præsentem assi-
stimus in conspectu tuo cum de-
bita gratiarum actione. in-
effabilem illam bonitatem tu-
am die isto, nobis patefactam
agnitam, & laudem glorioso
tuo Nomini tribuentes, demisse
rogantes ut accepta tibi sit sin-
cera, quamquam indigna, no-
stri ipsorum oblatio; omnimo-
dam obedientiam sanctam cogi-
tatione, verbo & opere divinæ
Majestati tuæ voventes; ac pol-
licentes in te & propter te om-
nem veram ac debitam fidem
Uncto tuo, & postmodum hæ-
redibus ejus. Quem ut omni in-
cremento gratiæ, honoris, & fæ-
licitatis in hoc mundo cumules,
& in futuro Immortalitate &
gloria corones, quæsumus, pro-
pter Jesum Christum Dominum
& Salvatorem nostrum unicum.
Amen.

O Deus, qui divina providen-
tia tua ac bonitate, die
isto, in lucem viventium pro-
duxisti, & eodem die reduxisti
ac nobis legitimisque, atque in-
dubitatis juribus suis reddidisti
clementissimum Principem no-
strum *Carolum* Regem famulum
tuum, vitam illius custodi quæ-
sumus, & solium stabili. Sis ip-
si galea salutis à facie inimico-
rum, & turris fortitudinis in
tribulatione; sit Regnum il-
lius prosperum, sint illius dies
multi. Justitia, veritas & san-
ctitas, pax, charitas, & omnes
virtutes Christianæ floreant eo
imperante. Serviat illi Populus
suus cum honore & obsequio, &
serviat etiam ipse tibi pro ut te-
netur, ita tibi serviat in terris
ut tecum post hanc vitam in
cœlis regnet, per Jesum Chri-
stum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Recitatâ Litaniâ, (quæ sem-
per die isto recitabitur) post
Collectam,* (Infirmitates no-
stras, &c.) *dicetur hoc quod
sequitur.*

DOmine Deus, Pater sum-
mæ misericordiæ, qui ex
gratia & favore tuo singulari
die isto, *Carolum* Regem famu-
lum tuum Principem nostrum
in Patriam reducem in solio
hujus regni collocasti, eo pacto
publica liberaque vera tuæ Reli-
gionis verique tui cultus profes-
sione nobis restituta, ad mag-
num cordium nostrorum sola-
tium ac gaudium; nos indigni
famuli tui hic congregati ad
memoriam hujusce magni bene-
ficii tui celebrandam; summa
animi demissione te rogamus
supplices, ut gratia tua nobis
concedatur qua vere sincereque
gratam mentem ob illud, tibi
semper ostendamus; utque Rex
noster clementissimus annos
multos multosque regnet su-
per nos cum omni virtute, pie-
tate, & honore. Nos autem,
tanquam fideles subditi ei debi-
tum obsequium præstantes, ipso
diu una cum magnis benedi-
ctionibus tuis fruamur, quas
per eum nobis largitus es, pro-
pter Jesum Christum Dominum
nostrum. *Amen.*

¶ *Immediate ante Orationem*
S. Chrysostomi, *utere Collecta
Gratiarum actionis* (Pro Pace,
& ab hostibus liberatione.)

O Mnipotens Deus, qui fa-
mulis suis turris fortitu-
dinis,

dinis, & propugnaculum existis adversus hostes ipsorum, tandem & gratiarum actiones tribuimus pro liberatione nostra à magnis illis, atque imminentibus periculis quibus circumsidebamur. Benignitati tuæ acceptum ferimus quod ipsis præda facti non fuimus; obsecrantes ut favores illos tuos perpetuos nobis esse velis, ut omnibus palam sit te Servatorem nostrum, & Liberatorem magnum existere, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *In Officio Communionis, inter Decalogum & Epistolam, hæ duæ Collectæ recitabuntur, loco Collectæ pro Rege, & Collectæ Diei.*

Clementissime Deus, & Pater misericors, qui infinita tua potentia ac bonitate post tot tantasque turbas ac res adversas, tuto pacatéque famulum tuum *Carolum* Regem, supremum Dominum nostrum, in solio avito collocasti (omni potentia omnique malitia inimicorum suorum nequicquam resistentibus) nobis cum eo, per eum, libera sacra sanctæ tuæ veritatis & Evangelii professione unà cum pace & prosperitate, pristina, restitutis. Te rogamus supplices ut salutarem defensionem tuam ipsi concedas, utque benignitatem, favorem & misericordiam tuam ei indulgeas; ac in animis nostris omne debitum obsequium & fidem erga ipsum semper excites unà cum religiosa obedientia, & gratitudine, erga te pro his & aliis omnibus beneficiis tuis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Concede, quæsumus, omnipotens Deus ut Rex supremus Dominus noster, quem die isto, in patriam [illegible] reduceres nobis restitutum, [illegible] potens Populi sui Protector, religiosus fidei, [illegible] Ecclesiæ tuæ apud nos defensor, illustris omnium inimicorum victor, clemens omnium subditorum suorum Moderator; & fœlix multorum liberorum parens ad hanc gentem jure successivo regendam in omnia secula, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Pet. II. 11.

Charissimi, obsecro vos tanquam advenas, & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam. Conversationem vestram inter Gentes habentes bonam: ut in eo quod detrectant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ Creaturæ propter Deum; sive Regi quasi præcellenti, sive ducibus tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorare. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

[illegible] Matth. xxii. 15.

E[illegible] & [illegible] [illegible] cum Herodianis [illegible] [illegible] in sermone [illegible] cum de[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cognita [illegible] nequitia eorum, ait: Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus, Cujus est imago hæc & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari; & quæ sunt Dei Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo abierunt.

¶ [illegible] [illegible] Ecclesiæ Christi) [illegible]

[illegible]

D[illegible] [illegible] in cœlis & in terra [illegible] [illegible] humiles orationes nostras [illegible] gratiarum [illegible] pro [illegible] Domino nostro [illegible] gratia ac providentia tua [illegible] in Regem nostrum constituto [illegible] Regnum una cum eo [illegible] [illegible] per [illegible] bonitate [illegible] [illegible] [illegible] mentia ac favore tuo [illegible] coronati, cum sanitate, pace, lætitia, & honore, longam prosperamque vitam degant in terra, & post mortem vitam æternam & gloriam in Regno Cœlorum consequantur: per merita & mediationem [illegible] Christi [illegible] qui tecum Patre & Spiritu Sancto [illegible] per unus Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

FINIS.